

Toelichting
op het boek

GENESIS

M.G. de Koning

	Woord vooraf	
	Inleiding	1
Genesis 1	Schepping van hemel en aarde	3
Genesis 2	Paradijs en schepping van de mens	8
Genesis 3	De zondeval	10
Genesis 4	Kaïn en Abel	14
Genesis 5	Geslachtsregister van Adam tot Noach	18
Genesis 6	Zonen Gods en aankondiging zondvloed	21
Genesis 7	De zondvloed	24
Genesis 8	Einde van de zondvloed	27
Genesis 9	Instelling regering; Gods verbond met Noach; zonen van Noach	30
Genesis 10	Nakomelingen van de zonen van Noach	33
Genesis 11	Torenbouw van Babel; nakomelingen van Sem	35
Genesis 12	Roeping van Abram; Abram in Egypte	37
Genesis 13	Abram en Lot gaan elk hun eigen weg	40
Genesis 14	Eerste oorlogsverslag; Lot bevrijd; Abraham ontmoet Melchizedek	43
Genesis 15	Belofte aan Abraham	46
Genesis 16	Hagar en Ismaël	49
Genesis 17	Verbond van God met Abraham; besnijdenis; Sara zal Isaäk baren	52
Genesis 18	Aankondiging geboorte van Isaäk; verwoesting van Sodom voorzegd	55
Genesis 19	De verwoesting van Sodom; Lot gered; Lot en zijn dochters	58
Genesis 20	Abraham in Gerar	62
Genesis 21	Isaäk geboren; Hagar en Ismaël weggezonden; Abraham en Abimelech	64
Genesis 22	Isaäk geofferd; zegen; Rebekka	67
Genesis 23	Dood van Sara en haar begrafenis	70
Genesis 24	Een bruid voor Isaäk	72
Genesis 25	Abraham sterft; nakomelingen van Ismaël; Esau en Jakob geboren	76
Genesis 26	Isaäk bij de Filistijnen	79
Genesis 27	Jakob steelt door bedrog de zegen van de eerstgeborene	82
Genesis 28	Isaäk stuurt Jakob naar Paddan-Aram; droom van Jakob	85
Genesis 29	Jakob bij Laban; zijn beide vrouwen en eerste kinderen	87
Genesis 30	Verdere kinderen van Jakob; Jakob verwerft zijn kudde	90
Genesis 31	Jakob vlucht bij Laban weg; verbond tussen Jakob en Laban	94
Genesis 32	Jakob vreest Esau te ontmoeten; Jakob worstelt met God	98
Genesis 33	Jakob ontmoet Esau; Jakob gaat bij Sichem wonen	101
Genesis 34	Dina en Sichem; list en geweld van Simeon en Levi	103
Genesis 35	Jakob naar Bethel; geboorte Benjamin; dood van Rachel en Isaäk	106
Genesis 36	Nakomelingen van Esau	109
Genesis 37	Jozef; - zijn dromen; - door broers verworpen; - verkocht	111

Genesis 38	Juda en Tamar	115
Genesis 39	Jozef bij Potifar en in de gevangenis	118
Genesis 40	De dromen van de schenker en de bakker	121
Genesis 41	De dromen van Farao; Jozef onderkoning van Egypte	124
Genesis 42	Eerste bezoek van de broers aan Egypte	129
Genesis 43	De broers voor de tweede maal in Egypte	133
Genesis 44	Belijdenis van de broers	136
Genesis 45	Jozef maakt zich bekend aan zijn broers	139
Genesis 46	Jakob ziet Jozef weer terug	142
Genesis 47	Jozef bestuurt alles	145
Genesis 48	Jakob zegent de zonen van Jozef	149
Genesis 49	Jakob zegent zijn zonen	152
Genesis 50	Slot van Jozefs geschiedenis	159

Deze toelichting op het boek Genesis is bedoeld als een hulp bij persoonlijke studie van dit bijbelboek. Ieder die er gebruik van maakt, wordt aangeraden deze toelichting te gebruiken zoals de Bereërs naar de uitleg van het Woord luisterden: *"zij ontvingen het woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren"* (Hand. 17:11). Het mag duidelijk zijn dat deze toelichting zeer beperkt is. De opzet is dat ieder de eigen ontdekkingen uit het Woord aan deze toelichting kan toevoegen of erin kan verwerken. Het staat dus ieder vrij ermee te doen wat hem goed lijkt. Als het maar een bijdrage is aan het beter verstaan van de Schrift en het leven van iedere christen die er kennis van neemt er maar door gediend wordt. Het is mijn intens verlangen dat deze toelichting bewerkt dat ieder die er kennis van neemt een trouwere en meer toegewijde volgeling van de Heer Jezus wordt en meer liefde voor Gods Woord krijgt.

Soli Deo gloria - alleen God de eer.

M.G. de Koning

Middelburg, april 2003

Wilt u reageren op de inhoud? U kunt dit doen naar: M.G. de Koning;

Telefoon 0118-638458

E-mail: mgde.koning@wxs.nl

Op verzoek zijn exemplaren van deze studie verkrijgbaar.

De bijbelgedeeltes uit het Oude Testament zijn ontleend aan de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG, editie 1951)

De bijbelgedeeltes uit het Nieuwe Testament zijn ontleend aan de Herziene Voorhoeve vertaling van het Nieuwe Testament (TELOS-vertaling).

In enkele gevallen wordt verwezen naar de Statenvertaling. Dit wordt aangeduid met SV.

Genesis is geschreven door Mozes, rond 1450 v.Chr. in de Sinaï woestijn.

In het Hebreeuws heet dit boek 'Bereshith'. Dat betekent 'In het begin', naar de eerste woorden waarmee dit boek begint. In het Grieks heet het '*Genesis*', wat 'Geboorte', of 'Ontstaan', of 'Wording' betekent.

Het is terecht het boek van het begin. Het is als een bron waaruit veel verschillende stromen voortkomen die door de wereld vloeien. We vinden er de oorsprong van hemel en aarde, de instelling van gezin en huwelijk, de eerste zonde en als gevolg daarvan de dood, het eerste offer, het oordeel, het ontstaan van volken, van het Hebreeuwse ras, van verbond en besnijdenis, van het hemels priesterschap, enz. Het ontstaan van God zullen we er tevergeefs zoeken. God heeft geen begin. Hij is de eeuwige God die "*in het begin was*" (*Joh.1:1; Ps.90:2*).

Alle waarheden die in de volgende boeken van de Bijbel naar voren komen, worden in dit boek al aangegeven. Een waarheid kan rechtstreeks worden meegedeeld, een waarheid kan ook in beelden worden voorgesteld. Enkele voorbeelden van het eerste: de schepping, de mens en zijn val in de zonde, de macht van satan. Enkele voorbeelden van het tweede: de verlossing (God bekleedde de mens na zijn val met dierenvellen, wat heen wijst naar het plaatsvervangend sterven van de Heer Jezus); de opstanding (in de geschiedenis van Abraham en Isaäk); de regering van een verworpen Heer op de troon van de wereld (in de geschiedenis van Jozef).

Treffend mooi is de wijze waarop God Zich persónlijk in dit boek aan de mens bekend maakt. Zo komt Hij bij Adam in de koelte van de avond (*Gen.3:8*); maakt Hij Noach zijn voornemen over de zondvloed bekend (*Gen.6*); bezoekt Hij Abraham en spreekt met hem (*Gen.18*). Hij gebruikt hier geen profeten of priesters, maar komt Zélf in de vertrouwelijkheid waarmee een man met zijn vriend omgaat. We beleven in dit boek de levende, tastbare nabijheid van God jegens zijn schepsel.

Genesis is in zeven delen te verdelen, naar de zeven aartsvaders die erin voorkomen (er zijn ook andere indelingen mogelijk):

1. Adam	hoofdstuk 1-4
2. Henoeh	hoofdstuk 5 (:21)
3. Noach	hoofdstuk 6-11
4. Abraham	hoofdstuk 12-23
5. Isaäk	hoofdstuk 24-26
6. Jakob	hoofdstuk 27-36
7. Jozef	hoofdstuk 37-52

In het begin was het Woord; en het Woord was bij God, en het Woord was God. (Jh 1:1)

Eer de bergen geboren waren, en Gij aarde en wereld hadt voortgebracht, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God. (Ps 90:2)

INHOUD:

- Vs.1,2: God is de Schepper hemel en aarde
 Vs.3-25: Door zijn spreken scheidt Hij in zes dagen de aarde
 Vs.26-31: De kroon van zijn scheppingswerk

TOELICHTING:

1 In den beginne schiep God de hemel en de aarde. 2 De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren.

God heeft alles geschapen. Als mensen iets maken, hebben ze daarvoor materiaal nodig. God niet. Hij heeft niet iets nodig buiten Zichzelf. Hij maakt geen deel uit van zijn schepping. Hij scheidt vanuit zijn eigen almacht (Rom 4:17b). Door de schepping weten we dat God er is: uit zijn werken worden zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid bekend (Rom.1:20). God is een drie-enig God: Vader, Zoon en Heilige Geest. Niet de Vader verricht het scheppingswerk, maar de Zoon (Joh.1:3; Kol.1:16; Hebr.1:2).

Alle dingen zijn door Hem (het Woord) geworden, en zonder Hem is niet een ding geworden dat geworden is. (Jh 1:3)

..., want in Hem zijn alle dingen geschapen in de hemelen en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen. (Ko 1:16)

Nadat God vroeger vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had in de profeten, heeft Hij in het laatst van deze dagen tot ons gesproken in de Zoon, die Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alle dingen, door Wie Hij ook de werelden gemaakt heeft. (Hb 1:1-2)

Niemand is bij de schepping van hemel en aarde aanwezig geweest. Er was immers nog niets. Wat we in dit hoofdstuk lezen kan dan ook alleen door geloof worden begrepen (Hebr.11:3).

Het kan zijn dat er een zekere tijd is verstreken tussen vers 1 en vers 2. Dat is althans wat sommige uitleggers veronderstellen. In die tussentijd zou dan de val van satan plaatsgevonden kunnen hebben. Voor anderen is er geen sprake van een tijd tussen beide verzen, maar loopt het verhaal van de schepping gewoon door. Voor mij leverde tot voor kort het gebeuren van de schepping als doorlopend verhaal een probleem op in verbinding met het woord "woest". Het kon m.i. niet zo zijn dat God de aarde "woest en ledig" geschapen had (zie Jes.45:18). Een aannemelijke verklaring is dat er inderdaad enige tijd ligt tussen vers 1 en 2 met als gebeurtenis de val van satan, waardoor deze woestheid en ledigheid is gekomen. Naar aanleiding van de inbreng in de bijbelstudie ben ik er weer eens over gaan nadenken. Een van mijn problemen was het woord "woest". In het Nederlands heeft het een negatieve betekenis. In het Hebreeuws echter betekent het letterlijk 'vormeloos'. Als God kan iets scheppen dat 'vormeloos en ledig' is en daarmee verder aan het werk gaan. In dit verband schoot mij Psalm 139:16 te binnen. Daar is sprake van een "vormeloos begin" van het leven dat God in de moederschoot geeft en tot ontwikkeling brengt. Dit probleem is dus voor mij opgelost. Blijft wel een ander probleem en dat is de "duisternis" die op de vloed lag. Duisternis roept eerder weerstand dan bewondering op. Uit andere plaatsen in de Bijbel leren we dat duisternis bij satan hoort en niet bij God (bijv. 1 Joh.1:5; Ef.6:12). Maar mogelijk dat daar ook een oplossing voor is. Dan zien we dat God (opnieuw of) verder aan het werk gaat. Zijn Geest "zweefde" over de wateren. Dit 'zweven' heeft de betekenis van 'broeden' en dan denken we aan nieuw leven dat straks te voorschijn komt. Zoals gezegd is de Heer Jezus, God de Zoon, de Schepper. Maar Hij doet alles door de Heilige Geest.

.. en de dingen die niet zijn, roept alsof zij zijn,... (Rm 4:17b)

..., want van de schepping van de wereld af worden wat van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, uit zijn werken met inzicht doorzien, opdat zij niet te verontschuldigen zijn,... (Rm 1:20)

Door het geloof begrijpen wij dat de werelden door Gods woord bereid zijn, zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is. (Hb 11:3)

Want zo zegt de Here, die de hemelen geschapen heeft (Hij is God) die de aarde geformeerd en haar gemaakt heeft, Hij heeft haar gegrondvest; niet tot een baaiend heeft Hij haar geschapen, maar ter bewoning heeft Hij haar geformeerd: Ik ben de Here en er is geen ander. (Js 45:18)

Uw ogen zagen mijn vormeloos begin; in uw boek waren zij alle opgeschreven, de dagen, die geformeerd zouden worden, toen nog geen daarvan bestond. (Ps 139:16)

En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en u verkondigen, dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is. (1Jh 1:5)

Want onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten. (Ef 6:12)

De eerste dag

3 En God zeide: Er zij licht; en er was licht. 4 En God zag, dat het licht goed was, en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. 5 En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

Midden in de duisternis klinkt een machtige stem. God spreekt. Zijn eerste woord is: "Er zij licht!" Het resultaat is er onmiddellijk: "en er was licht" (zie Ps.33:6,9). Als God spreekt, wordt zijn kracht openbaar.

God beziet zijn werk en concludeert dat het goed is. Deze mededeling laat Gods betrokkenheid bij zijn werk zien. Hij kijkt er niet naar om te zien of er oneffenheden aanwezig zijn. Hij is volmaakt en alles wat Hij doet is volmaakt. Het werkstuk is niet alleen goed in zichzelf, maar dient ook een goed doel. Het werk van God is niet te vermengen met wat van satan is. Er is een radicale scheiding tussen licht en duisternis. Dat is niet alleen natuurlijk zo, het is ook geestelijk waar (2 Kor.6:14).

God geeft alles een naam. Daarmee bepaalt Hij het karakter, de aard ervan. Zo kunnen we zaken herkennen. De mens doet er verstandig aan de dingen te noemen zoals God ze noemt (vgl. Jes.5:20). De eerste dag wordt afgegrensd door avond en morgen. Hierdoor weten we dat de scheppingsdagen gewone dagen van 24 uur zijn, zoals we die nog steeds kennen. Het kennen van de waarheid ontmaskert de leugen. Elke ontstaanstheorie die afwijkt met het verslag in *Genesis 1* moet naar het rijk der fabelen worden verwezen. In 2 *Korinthiërs 4:6* wordt *vers 3* toegepast op het werk van God in het verduisterde hart van een zondaar. Hieruit leren we dat wat er letterlijk en historisch is gebeurd, ook een geestelijke toepassing kan bevatten. Zo gezien ontdekken we in de scheppingsdagen een proces dat zich voltrekt in iemand die tot bekering komt. Het begint in de zondaar die in de duisternis is (Ef.5:8). De Geest begint aan het hart van zo iemand te werken, te 'broeden'. Dan komt het moment dat de zondaar ontdekt dat hij in de duisternis is en licht nodig heeft. Vervolgens laat God zijn licht in de ziel schijnen. Hierdoor wordt alle boosheid en vuiligheid openbaar. Door berouw en bekering komt er nieuw leven.

De tweede dag

6 En God zeide: Daar zij een uitspansel in het midden der wateren, en dit make scheiding tussen wateren en wateren. 7 En God maakte het uitspansel en Hij scheidde de wateren die onder het uitspansel waren, van de wateren die boven het uitspansel waren; en het was alzo. 8 En God noemde het uitspansel hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

In het licht dat geschapen is wordt de heersende wanorde gezien. In de orde-loze watermassa van *vers 2* gaat God door een scheiding orde aanbrengen. Hij spreekt voor de tweede maal zijn bevelend "Er zij". Op zijn bevel ontstaat de dampkring ("En het was alzo"). Hierdoor bevinden zich wateren beneden en wateren boven het uitspansel. God noemt dit uitspansel "hemel". Het valt op dat hier niet bij staat: 'En God zag dat het goed was'. Bij de andere dagen staat dat er wel bij.

Deze tweede dag heeft ook zijn betekenis in het proces van iemand die bekeerd is. Bij zijn bekering krijgt iemand een nieuwe natuur. Hij heeft vanaf dat moment een oude en een nieuwe natuur. Die oude natuur raakt iemand pas kwijt bij de komst van de Heer of bij zijn sterven. Door onderwijs uit de Bijbel, met name de brief aan de *Romeinen*, leert de bekeerde te leven naar zijn nieuwe natuur. Hij leert daar ook wat God met de oude natuur heeft gedaan. Hij leert daardoor dat er een scheiding tussen die twee naturen bestaat. In de praktijk van het geloofsleven kan dit leerproces heel wat conflicten geven. Het is niet Gods uiteindelijk doel met het leven van de gelovige dat hij blijft worstelen en tobben met de oude natuur.

Door het woord des HEREN zijn de hemelen gemaakt, door de adem van zijn mond al hun heer. ... Want Hij sprak en het was er, Hij gebod en het stond er. (Ps 33:6 en 9)

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? (2Ko 6:14)

Wee hun die het kwade goed noemen en het goede kwaad; die duisternis voorstellen als licht en licht als duisternis; die bitter doen doorgaan voor zoet en zoet voor bitter. (Js 5:20)

Want de God die gezegd heeft: 'Uit duisternis zal licht schijnen', Die heeft geschene in onze harten tot de lichtglans van de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus. (2Ko 4:6)

... want vroeger was u duisternis, maar nu bent u licht in de Heer; wandelt als kinderen van het licht (Ef 5:8)

De derde dag

9 En God zeide: Dat de wateren onder de hemel op een plaats samenvloeien en het droge te voorschijn kome; en het was alzo. 10 En God noemde het droge aarde, en de samengevloeiende wateren noemde Hij zeeën. En God zag, dat het goed was. 11 En God zeide: Dat de aarde jong groen voortbreng, zaadgevend gewas, vruchtbomen, die naar hun aard vruchten dragen, welke zaad bevatten, op de aarde; en het was alzo. 12 En de aarde bracht jong groen voort, gewas, dat naar zijn aard zaad geeft, en geboomte, dat naar zijn aard vruchten draagt, welke zaad bevatten. En God zag, dat het goed was. 13 Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag.

Weer brengt God een scheiding aan. Hij laat het droge uit de wateren te voorschijn komen. Weer geeft Hij de namen aan zijn werk:

Hij noemt het droge aarde en de wateren noemt Hij zeeën. Maar daarmee is de derde dag niet afgelopen. Hij wil dat er vrucht op aarde verschijnt. Daarvan zou de mens mogen genieten. In de vrucht zelf legt Hij zaad, waardoor er nieuwe vrucht komt. De vrucht zal zich vermenigvuldigen. God is een God van overvloed, van vermenigvuldiging.

De derde dag in het leven van de gelovige wordt gekenmerkt door vrucht dragen. Hij heeft Gods onderwijs over de oude en de nieuwe natuur aangenomen. Het conflict is voorbij. Hij staat op vaste grond, het droge. De derde dag spreekt in de Bijbel van de opstanding van de Heer Jezus. Wie ziet dat de Heer Jezus niet alleen voor zijn zonden is gestorven en begraven, maar dat Hij op de derde dag is opgewekt (1 Kor.15:3, 4), heeft vrede met God (Rom. 4:24-5:1). Er ontstaat rust in de ziel. Hij weet zich geborgen in de Heer Jezus en aanvaard door God. Het nieuwe leven gaat vrucht dragen (Joh.15:5). Die vrucht is tot eer van God (Joh.15:8).

Ik ben de wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u helemaal niets doen. (Jh.15:5)

Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt, en u zult mijn discipelen zijn. (Jh.15:8)

De vierde dag

14 En God zeide: Dat er lichten zijn aan het uitspansel des hemels om scheiding te maken tussen de dag en de nacht, en dat zij dienen tot aanwijzing zowel van vaste tijden als van dagen en jaren; 15 en dat zij tot lichten zijn aan het uitspansel des hemels om licht te geven op de aarde; en het was alzo. 16 En God maakte de beide grote lichten, het grootste licht tot heerschappij over de dag, en het kleinere licht tot heerschappij over de nacht, benevens de sterren. 17 En God stelde ze aan het uitspansel des hemels om licht te geven op de aarde, 18 en om te heersen over de dag en over de nacht, en om het licht en de duisternis te scheiden. En God zag, dat het goed was. 19 Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag.

Deze dag kunnen we verbinden met de eerste dag. Toen werd het licht tot stand gebracht, nu maakt God de hemellichamen of lichtdragers. Daarbij geeft de zon niet alleen licht, ze geeft ook warmte. Deze hemellichamen zijn aan God onderworpen (Js.40:26) en mogen nooit worden aanbeden:

En dat gij ook uw ogen niet opslaat naar de hemel, en de zon, de maan en de sterren, het gehele heer des hemels, aanziet en u laat verleiden u voor die neer te buigen en hen te dienen, die de Here, uw God, heeft toebedeeld aan alle volken onder de ganse hemel; ... (Dt 4:19)

Die andere goden gaat dienen en zich daarvoor nederbuigt, voor de zon of de maan of heel het heer des hemels, wat Ik verboden heb; ... (Dt 17:3)

Ook hier is weer sprake van een scheiding die God aanbrengt. Ook zijn zij tot tekenen van Gods grootheid, tot bepaling van de tijdrekening in dagen en jaren en regelmatig terugkerende perioden in de natuur en de cyclus van feesten in Israël. In de geestelijke ontwikkeling van de bekeerde is de vierde dag het stadium van licht dragen in de wereld. De zon is de Heer Jezus:

Want ik heb u in de eerste plaats overgegeven wat ik ook ontvangen heb: dat Christus voor onze zonden gestorven is, naar de Schriften; en dat Hij is begraven, en dat Hij op de derde dag is opgewekt, naar de Schriften; ... (1Ko 15:3,4)

..., maar ook ter wille van ons, wie het zal worden toegerekend, ons die geloven in Hem die Jezus onze Heer uit de doden heeft opgewekt, die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging. Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, ... (Rm 4:24 - 5:1)

Heft uw ogen naar omhoog en ziet: wie heeft dit alles geschapen? Hij, die het heer daarvan in groten getale uitleidt en elk daarvan bij name roept door de grootheid zijner sterkte en omdat Hij geweldig van kracht is; er blijft niet een achter. (Js 40:26)

Maar voor u, die mijn naam vreest, zal de zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder haar vleugelen; gij zult uitgaan en springen als kalveren uit de stal. (Mt 3:20).

Hij is het licht der wereld:

Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het licht van de wereld; wie Mij volgt, zal geenszins in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben. (Jh 8:12).

De gelovige is licht in de Heer (Ef.5:8) en is nu het licht van de wereld (Matth. 5:14). De maan schijnt in de nacht. Hij krijgt zijn licht van de zon. Zo is het met de gelovige. Het is nacht in de wereld. Daarin mag hij het licht van de zon doorgeven. Sterren schijnen ook in de nacht. Gods kinderen schijnen als lichtdragers in de wereld, "temidden van een krom en verdraaid geslacht" (Fp.2:15). Zien de mensen bij ons het onderscheid tussen dag en nacht en kunnen ze in ons iets waarnemen van Gods grootheid en hoe Hij de dingen in het wereldgebeuren bestuurt?

De vijfde dag

20 En God zeide: Dat de wateren wemelen van levende wezens, en dat het gevogelte over de aarde vliege langs het uitspansel des hemels. 21 Toen schiep God de grote zeedieren en alle krioelende levende wezens, waarvan de wateren wemelen, naar hun aard, en allerlei gevleugeld gevogelte naar zijn aard. En God zag, dat het goed was.

22 En God zegende ze en zeide: Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de wateren in de zeeën, en het gevogelte worde talrijk op de aarde. 23 Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vijfde dag.

Deze dag kunnen we verbinden met de tweede dag. Op Gods bevel komt er leven in het water en in de lucht. Vissen en wat kan vliegen worden geschapen. Hij doet dat in een grote verscheidenheid, zowel in grootte als in soort. De eerste vorm van bezielde leven ontstaat. Een tweede bevel van God houdt in dat het leven zich zal vermenigvuldigen. Vissen en gevogelte moeten veel nakomelingen krijgen. Waterdieren moeten de wateren vervullen, gevogelte moet talrijk worden op aarde. De eerste vier dagen geven de voorwaarden voor het leven; op de vijfde en zesde dag komt het leven zelf.

Met de vijfde dag zijn we bij een volgend aspect in de geestelijke ontwikkeling aangekomen. Wateren hebben te maken met de beproevingen in het geloofsleven. De wateren van de tweede dag veroorzaakten innerlijke strijd en twijfel, wanhoop soms. Daaraan komt een eind zodra het geloof op de Heer Jezus ziet. De wateren van de vijfde dag veroorzaken strijd van buitenaf. Innerlijk kan er rust zijn, van buitenaf komen de beproevingen. De vijand zal alles in het werk stellen het geloof aan het wankelen te brengen. Het resultaat dat God daarmee wil bereiken is een geloofsleven dat 'wemelt' van geloofsactiviteiten. Die geloofsactiviteiten brengen op hun beurt nieuwe geloofsdaden voort, bij de persoon zelf of bij anderen die dit zien en erdoor bemoedigd worden (vgl. Fil.1:12-14).

De zesde dag

24 En God zeide: Dat de aarde voortbrengte levende wezens naar hun aard, vee en kruipend gedierte en wild gedierte naar hun aard; en het was also. 25 En God maakte het wild gedierte naar zijn aard en het vee naar zijn aard en alles wat op de aardbodem kruipt naar zijn aard. En God zag, dat het goed was.

26 En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt. 27 En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen. 28 En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt.

..., want vroeger was u duisternis, maar nu bent u licht in de Heer; wandelt als kinderen van het licht ... (Ef 5:8)

U bent het licht van de wereld; een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen zijn. (Mt 5:14)

Doet alles zonder mopperen en tegenspreken, opdat u onberispelijk en rein bent, onbesproken kinderen van God temidden van een krom en verdraaid geslacht, waaronder u schijnt als lichten in de wereld, ... (Fp 5:14-15)

En ik wil dat u weet, broeders, dat mijn omstandigheden veeleer tot bevordering van het evangelie hebben gediend, zodat in het hele pretorium en aan alle overigen duidelijk is geworden dat ik in gevangenschap ben om Christus' wil; en dat de meesten van de broeders in de Heer vertrouwen hebben gekregen door mijn gevangenschap, om des te overvloediger het woord van God zonder vrees te durven spreken. (Fp 1:12-14)

29 En God zeide: Zie, Ik geef u al het zaaddragend gewas op de gehele aarde en al het geboomte, waaraan zaaddragende vruchten zijn; het zal u tot spijsz dienen. 30 Maar aan al het gedierte der aarde en al het gevogelte des hemels en al wat op de aarde kruipt, waarin leven is, (geef Ik) al het groene kruid tot spijsz; en het was alzo. 31 En God zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag.

Net als op de derde dag gaat het op de zesde dag om de aarde. Op de slotdag van Gods werken worden de landdieren en ten slotte de mens geschapen. Met het maken van de dieren is alle voorbereidende werk voor de introductie van de mens afgesloten. In zijn scheppingswerk werkt Hij daar naartoe. Hij creëert een terrein waarop de mens, man en vrouw, zich optimaal 'thuis' kunnen voelen. Voor hen doet Hij dat allemaal. De schepping van de mens wordt op een speciale manier ingeleid en op een speciale manier toegelicht. De speciale inleiding horen we in de woorden: "*Laat Ons mensen maken*". Het wil zeggen dat er in de Godheid overleg heeft plaatsgevonden. Het "*Ons*" wijst erop dat God een drie-enig God is. De speciale toelichting is dat God de mens scheidt "*naar ons beeld, als onze gelijkenis*". Het beeld van God zien we in de positie die de mens als hoofd van de schepping inneemt. Hij is daarin Gods vertegenwoordiger.

De gelijkenis van God komt tot uiting in het handelen van de mens: hij heeft inzicht in de schepping. In al het handelen van God in dit hoofdstuk zien we een beeld van zijn plan met de wereld waarin wij nu leven. Eenmaal, binnenkort, zal Hij Christus (samen met de gemeente) de regering in handen geven over alle dingen in hemel en op aarde (Ef.1:10), zoals Hij de aarde aan Adam en Eva gaf om daarover te heersen. Christus is dan het centrum van het heelal zijn.

In de geestelijke ontwikkeling van de gelovige is dat ook het doel waar God naar toe werkt. Hij wil dat het beeld van Christus in iedere gelovige gestalte krijgt (Gal.4:19), dat hij in zijn doen en laten Christus vertoont:

... ; u, van wie blijkt dat u een brief van Christus bent, door onze bediening opgesteld, geschreven niet met inkt, maar met de Geest van de levende God, niet op stenen tafelen, maar op vlezene tafelen van de harten. (2Ko 3:3)

Als in iemands leven het alleen nog maar draait om Christus, is in de geestelijke groei het 'vader'-stadium bereikt:

Ik schrijf u, vaders, omdat u Hem kent die van het begin af is. Ik schrijf u, jongelingen, omdat u de boze overwonnen hebt. Ik heb u geschreven, kinderen, omdat u de Vader kent. Ik heb u geschreven, vaders, omdat u Hem kent die van het begin af is. Ik heb u geschreven, jongelingen, omdat u sterk bent en het woord van God in u blijft en u de boze overwonnen hebt. (1Jh 2:13-14)

..., dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder een hoofd samen te brengen in Christus; ... (Ef 1:10)

Nu is het goed in het goede altijd ijver te betonen, en niet alleen wanneer ik bij u ben, mijn kinderen, van wie ik opnieuw in barensweeën ben, totdat Christus gestalte in u krijgt. (Gl 4:18-19)

INHOUD

- Vs.1-3: De rustdag van God
 Vs.4-6: Hoe de schepping was, voordat de mens er was
 Vs.7: De mens geformeerd en tot een levende ziel gemaakt
 Vs.8-17: Het paradijs
 Vs.18-25: Adam krijgt Eva

TOELICHTING

1 Alzo werden voltooid de hemel en de aarde en al hun heer. **2** Toen God op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. **3** En God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat God scheppende tot stand had gebracht.

Vers 1-3 horen nog bij hoofdstuk 1. Op de zevende dag rustte God van al zijn werk. Hij is tot zijn doel gekomen. Daarom zegende en heiligde Hij die dag. Aan die rust van God is door de zonde een eind gekomen. In *Johannes 5:17* zegt de Heer Jezus dan ook: "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook" (vgl. *Jes.43:24b*). Toch zal Gods doel met de schepping worden bereikt. In het 1000-jarig vrederijk, als de Heer Jezus zal regeren, zal de sabbatsrust (*Hebr. 4:9*) voor de schepping, de mens en voor God een feit zijn.

4 Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde, toen zij geschapen werden. Ten tijde, dat de **HERE** God aarde en hemel maakte, **5** – er was nog geen enkel veldgewas op de aarde, en er was nog geen enkel kruid des velds uitgesproten, want de **HERE** God had het niet op de aarde doen regenen, en er was geen mens om de aardbodem te bewerken; **6** maar een damp steeg op uit de aarde en bevochtigde de gehele aardbodem –

Vers 4-6 begint opnieuw met een verslag van wat er bij de schepping gebeurde, met toevoeging van enkele nieuwe details. Dat gebeurt heel beknopt. Het is als het ware een snelle aanloop naar het eigenlijke onderwerp: de mens. Nadrukkelijk wordt vermeld dat de mens er nog niet was. Dat het de schrijver om de mens gaat, blijkt ook uit de naam die vanaf *vers 4* voor God wordt gebruikt: **HERE** God, de naam die zijn betrekking met de mens aangeeft.

7 toen formeerde de **HERE** God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; alzo werd de mens tot een levend wezen.

Vers 7 beschrijft de speciale manier waarop God de mens formeerde en tot een levende ziel maakte. God formeerde hem uit de aarde, omdat het hele bestaan van de mens met de aarde verbonden was. Hij hoort er thuis (*Ps. 115:16b*). Maar God verbond hem ook met Zichzelf door Zelf de levensadem in hem te blazen. Daardoor stond en staat hij boven de dieren. Ook heeft de mens daardoor een onsterfelijke ziel gekregen.

8 Voorts plantte de **HERE** God een hof in Eden, in het Oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij geformeerd had. **9** Ook deed de **HERE** God allerlei geboomte uit de aardbodem opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad.

10 Er ontsprong in Eden een rivier om de hof te bevochtigen, en daar splitste zij zich in vier stromen. **11** De naam van de eerste is *Pison*; deze stroomt om het gehele land *Havila*, waar het goud is; **12** en het goud van dat land is goed; daar is de balsemhars en de steen *chrysopraas*. **13** De naam van de tweede rivier is *Gihon*; deze

Neen, gij zijt Mij lastig gevallen met uw zonden, hebt Mij moeite aangedaan met uw ongerechtigheden. (Jes 43:24b)
Er blijft dus een sabbatsrust over voor het volk van God. (Hb 4:9)

*De hemel is de hemel van de **HERE**, maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven. (Ps 115:16)*

stroomt om het gehele land Ethiopië. 14 De naam van de derde rivier is Tigris; deze stroomt ten oosten van Assur. En de vierde rivier is de Eufraat.

15 En de HERE God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren. 16 En de HERE God legde de mens het gebod op: Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, 17 maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven.

Vers 8-17 laat een speciaal plekje van de aarde zien, het paradijs, een luthof. Vanuit deze hof stroomde de zegen over de hele aarde. De HERE God plaatste de mens in de hof om alles te genieten wat God voor hem had gemaakt. Ook kreeg hij de opdracht de hof te bewerken en te bewaren. God gaf de mens slechts één gebod: van slechts één boom mocht hij niet eten. Door dit gebod te bewaren kon de mens tonen dat hij aan God gehoorzaam was. Daardoor erkende hij God als zijn Meerdere. Het was tevens de voorwaarde om de zegen te blijven genieten. Gehoorzaamheid is voor de mens in alle tijden, ook nu, de voorwaarde om gezegend te worden.

18 En de HERE God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past. 19 En de HERE God formeerde uit de aardbodem al het gedierte des velds en al het gevogelte des hemels. Ook bracht Hij het tot de mens, om te zien hoe deze het noemen zou; en zoals de mens elk levend wezen noemen zou, zo zou het heten. 20 En de mens gaf namen aan al het vee, aan het gevogelte des hemels en aan al het gedierte des velds, maar voor zichzelf vond hij geen hulp, die bij hem paste. 21 Toen deed de HERE God een diepe slaap op de mens vallen; en terwijl deze sliep, nam Hij een van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees. 22 En de HERE God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens. 23 Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal „mannin” heten, omdat zij uit de man genomen is. 24 Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn. 25 En zij beiden waren naakt, de mens en zijn vrouw, maar zij schaamden zich voor elkander niet.

Voordat Adam het gemis aan zijn vrouw voelt (vers 20), heeft God al het voornemen uitgesproken hem die te geven (vers 18). Adam geeft de dieren namen. Een naam geeft uiting aan het karakter van het dier. Hier blijkt het diepe inzicht dat Adam in Gods werken heeft. Dan gaat God hem zijn vrouw geven. Dat doet God niet door Eva net als Adam uit het stof van de aarde te formeren. Dan zou zij onafhankelijk van Adam zijn. Hij vormt Eva uit Adam. Niet uit zijn hoofd (zij is niet zijn meerdere), niet uit zijn voeten (zij is niet zijn slavin), maar uit zijn zijde (als iemand die gelijkwaardig is en naast hem staat). Hiervoor legt God Adam in een diepe slaap, een doods-slaap. We hebben hier een prachtig beeld van de wijze waarop de Heer Jezus de gemeente als vrouw heeft gekregen. Dat was door zijn dood aan het kruis (Ef.5:25). Adam herkent zijn vrouw als uit hem genomen en hem gegeven. De conclusie van dit handelen van God wordt in vers 24 gegeven ("daarom"). Dit is de enige door God ingestelde en te erkennen samenlevingsvorm tussen mensen. Evenals bij het verslag van de schepping, ontmaskert deze conclusie elke andere samenlevingsvorm als verwerpelijk. Het huwelijk is een afbeelding van de verbinding tussen Christus en de gemeente (Ef.5:31,32). Daarom is elke andere samenlevingsvorm niet alleen ongehoorzaamheid aan het woord van God, maar een naar beneden halen van de heerlijkheid van Christus. En om dit laatste gaat het de vijand, de satan altijd. Omdat voor de christen de heerlijkheid van Christus boven alles gaat, zal hij het huwelijk in ere houden (Hebr.13:4).

Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, ... (Ef 5:25)

'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn'. Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente. (Ef 5:31-32)

Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het huwelijksleven onbezoedeld, want hoereerders en overspelers zal God oordelen. (Hb 13:4)

INHOUD:

- Vs.1: Satan benadert Eva met een vraag
 Vs.2-6: Eva geeft antwoord en gaat met de slang in gesprek
 Vs.7,8: Het resultaat: naaktheid, scheiding tussen hen en God, angst voor Hem
 Vs.9-19: De vragen van God, de antwoorden van Adam en Eva, God velt vonnis
 Vs.20: Het geloof van Adam
 Vs.21: God bekleedt Adam en Eva
 Vs.22-24: Verdreven uit het paradijs

TOELICHTING:

De ongereptheid van de natuur en de staat van onschuld waarin de mens heeft geleefd, is van korte duur geweest. Zodra God klaar is met zijn werk tot zegen van de mens, verschijnt satan in de gedaante van een slang op het toneel. Zijn natuur is te verderven wat God heeft gemaakt. De Heer Jezus noemt hem "een mensenmoordenaar van het begin af" en de vader van de leugen (Joh.8:44; zie ook Op.12:9). Zo is het met alles gegaan wat God in genade en tot zegen aan de mens heeft toevertrouwd. Telkens is door de ontrouw van de mens de satan erin geslaagd in te breken in de verhouding tussen God en de mens. De gelegenheid daartoe lag en ligt steeds in de zwakke schakel in de verhouding: de mens. Als een mens niet volkomen op God vertrouwt, valt hij ten prooi aan de verleiding van de satan. Maar er is een Mens geweest op wie satan geen vat heeft gekregen: de Mens Christus Jezus. Deze Mens is de garantie dat alles wat God heeft gemaakt, zal worden hersteld zoals Hij het heeft bedoeld.

1 De slang nu was het listigste van alle dieren des velds, die de HERE God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof?

De verzoeker komt in de gedaante van een slang tot Eva. Adam had de dieren namen gegeven en daarmee zijn soevereiniteit en inzicht over de dieren gedemonstreerd. Het was volledig beneden de waardigheid van de mens om naar de stem van de slang te luisteren. Adam was samen met Eva gebieder van de dieren en hoofd van de hele schepping. Het feit dat dieren niet kunnen spreken en hier een dier sprak, moest voor Eva een duidelijk signaal zijn dat dit niet de stem van God was. Satan gebruikte de slang als een medium om zelf verborgen te blijven. Dit is het eerste medium in de geschiedenis van de mensheid. Hier neemt de wereld van het occultisme zijn aanvang. Satan kiest Eva als gesprekspartner en niet Adam. Hij wist dat zij de zwakste schakel in het geheel was (vgl. 1 Tim.2:11-14). Met een listige vraag opent hij het gesprek. Met zijn vraag probeert hij twijfel en wantrouwen te zaaien aan wat God heeft gezegd. Zijn list slaagt. Talloze malen is sindsdien door satan de vraag gesteld: Is het ook dat God gezegd heeft? Hij heeft daarmee zijn ontelbaren verslagen.

2 Toen zeide de vrouw tot de slang: Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, 3 maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven. 4 De slang echter zeide tot de vrouw: Gij zult geenszins sterven, 5 maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad. 6 En de vrouw zag, dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te

U bent uit uw vader, de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af en staat niet in de waarheid, omdat geen waarheid in hem is. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij uit het zijne, omdat hij een leugenaar is en de vader ervan. (Jh 8:44)

En de grote draak werd neergeworpen, de oude slang, die genoemd wordt duivel en de satan, die het hele aardrijk misleidt; hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen. (Op 12:9)

Een vrouw moet zich stil, in alle onderdanigheid laten leren; maar ik sta aan een vrouw niet toe dat zij leert of over een man heerst, maar zij moet stil zijn. Want Adam is eerst geformeerd, daarna Eva; en Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding. (1Tm 2:11-14)

worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook haar man, die bij haar was, en hij at.

De slang slaagt erin haar door haar sluwheid te misleiden (2 Kor.11:3). Eva ziet de dingen niet meer zoals God het heeft gezegd, maar zoals de slang haar voorspiegelt. Horen we niet vaak in verbinding met duidelijke uitspraken uit het woord van God: Je moet de dingen anders zien? Wie zich daaraan overgeeft, verliest Gods zicht op de dingen en wordt de prooi van een ander. In plaats van de slang naar Adam te verwijzen gaat ze zelf met haar in gesprek. Ze stelt zich open voor haar suggestie. Haar antwoord verraadt dat het suggestieve spreken van de slang effect heeft.

In haar denken staat de boom van de kennis van goed en kwaad in het midden van de hof (vers 3), terwijl God de boom van het leven in het midden van de hof had geplaatst (Gen.2:9). Als de mens een ander middelpunt heeft dan God gaat het altijd fout. Haar antwoord verraadt nog iets. Ze voegt toe aan het gebod van God. God had gezegd, dat ze er niet van mocht eten, zij maakt ervan dat ze daarvan niet mocht eten en ook niet aanraken. Ze maakt het gebod van God zwaarder dan Hij het had gegeven. Nu heeft de slang een ruime opening om haar dodelijk gif in te spuiten. De slang loochent openlijk de goedheid van God. Zij stelt Hem voor als Iemand die de mens het goede onthoudt. Het is in feite zeggen: God heeft jullie niet werkelijk lief. Dit is de grootste denkbare ontoring van God, die LIEFDE is. Met deze voorstelling van God heeft de satan ook talloze malen succes geboekt. De vrouw is nu zo gehersenspoeld dat ze het 'inzicht' van satan overneemt. Ze vertrouwt zich meer toe aan satan, alsof deze het beste met haar voorheeft, dan aan God. Ze beoordeelt God naar de leugen van satan. Ze kijkt naar de boom en ziet wat satan heeft laten zien. Het is inderdaad een prachtige vrucht. En zou je daarvan niet mogen eten? Dan kan God nooit bedoeld hebben. De begeerte om van de vrucht te nemen is geboren. Door de begeerte meegesleept en verlokt (Jak.1:14), wordt ze bezeten door het verlangen naar wat satan haar heeft voorgesteld: verstandig te worden en daardoor te zijn als God. De begeerte baart de zonde en de zonde brengt de dood voort (Jak.1:15). Ze neemt en eet en geeft ook haar man en die eet ook. Dramatische daden met onherroepelijke, diep tragische gevolgen. Met hun handeling geven ze te kennen dat ze God verwerpen voor het genot van een vrucht.

7 Toen werden hun beider ogen geopend, en zij bemerkten, dat zij naakt waren; zij hechttten vijgenbladeren aaneen en maakten zich schorten.

8 Toen zij het geluid van de HERE God hoorden, die in de hof wandelde in de avondkoelte, verborgen de mens en zijn vrouw zich voor de HERE God tussen het geboomte in de hof.

Het resultaat van hun daad is dat ze nu inderdaad goed en kwaad kennen zoals de satan had gezegd. Alleen zijn ze vanaf dit ogenblik niet meer in staat het goede te doen, maar slechts het kwade. Hun ogen zijn geopend, maar ze zien alleen hun naaktheid, hun eigen zondigheid. Ze beseffen dat ze God niet meer onder ogen kunnen komen op dezelfde manier als voor hun daad. De bedekking die ze daarvoor zoeken vinden ze in een eigengemaakt schort van vijgenbladeren. Dit schort van vijgenbladeren wordt vandaag door nog allen gemaakt die wel een besef van God hebben, maar menen dat ze voor Hem kunnen bestaan op grond van het waarnemen van godsdienstige verplichtingen. Maar dat is geen bedekking voor God. In vers 10 zegt Adam, ondanks zijn schort: "Ik ben naakt". Ook durven ze, ondanks hun schort, God niet onder ogen te komen. Uit angst voor Hem verbergen ze zich als ze aan de wind horen dat Hij komt. God komt om gemeenschap met de mens te zoeken. Maar de zonde maakt dit onmogelijk.

9 En de HERE God riep de mens tot Zich en zeide tot hem: Waar zijt gij? 10 En hij zeide: Toen ik uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij. 11 En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij

Maar ik vrees dat wellicht, zoals de slang Eva verleidde door haar sluwheid, uw gedachten bedorven en afgeveken zijn van de eenvoudigheid en de reinheid jegens Christus. (2Ko 11:3)

Ook deed de Here God allerlei geboomte uit de aardbo-dem opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad. (Gn 2:9)

Maar ieder wordt verzocht als hij door zijn eigen begeerte meegesleept en verlokt wordt. (Jk 1:14)

Daarna, als de begeerte bevrucht is, baart zij zonde; en als de zonde volwassen geworden is, brengt zij de dood voort. (Jk 1:15)

van de boom gegeten, waarvan Ik u verboden had te eten? 12 Toen zeide de mens: De vrouw, die Gij aan mijn zijde gesteld hebt, die heeft mij van de boom gegeven en toen heb ik gegeten. 13 Daarop zeide de HERE God tot de vrouw: Wat hebt gij daar gedaan? En de vrouw zeide: De slang heeft mij verleid en toen heb ik gegeten. 14 Daarop zeide de HERE God tot de slang: Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft. 15 En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen. 16 Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer vermeerderen de moeite uwer zwangerschap; met smart zult gij kinderen baren en naar uw man zal uw begeerte uitgaan, en hij zal over u heersen. 17 En tot de mens zeide Hij: Omdat gij naar uw vrouw hebt geluisterd en van de boom gegeten, waarvan Ik u geboden had: Gij zult daarvan niet eten, is de aardbodem om uwentwil vervloekt; al zwoegende zult gij daarvan eten zolang gij leeft, 18 en doornen en distelen zal hij u voortbrengen, en gij zult het gewas des velds eten; 19 in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aardbodem wederkeert, omdat gij daaruit genomen zijt; want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.

Dan klinkt de stem van God: ‘Adam, waar ben je?’ Zo zoekt God vandaag nog steeds de zondaar en roept ieder bij de naam om te voorschijn te komen. Verandering begint bij het komen in het licht van God. Adam reageert.

Hij en Eva buigen zich niet direct onder Gods oordeel. De vragen van God openbaren hun zelfzuchtigheid en hun zoeken naar rechtvaardiging van hun daad. Adam geeft Eva de schuld en indirect geeft hij ook God de schuld (‘de vrouw die U mij gegeven hebt’). Eva schuift de schuld op de slang. De slang wordt vervloekt. Maar in de vervloeking spreekt God ook over ‘het zaad van de vrouw’ (Gal. 4:4), een heenwijzing naar de Heer Jezus. Hij zal satan de kop vermorzelen. Daarna noemt God de gevolgen van de zonde voor vrouw en voor de man. Ook de natuur heeft deel aan de gevolgen van de zondeval (Rom. 8:20): zij brengt vanaf dat moment ook doornen en distels voort.

20 En de mens noemde zijn vrouw Eva, omdat zij de moeder van alle levenden is geworden.

Hier blijkt het geloof van Adam. Hij aanvaardt Gods oordeel, en legt tegelijk in geloof de hand op wat God heeft gezegd over ‘het zaad van de vrouw’. Zij zal de moeder van alle levenden worden. Dat geldt alleen voor allen die door het geloof verbonden zijn met ‘het zaad van de vrouw’ de Heer Jezus. Natuurlijk heeft Adam dat niet zo beseft, maar wij mogen dat weten door wat we in het *Nieuwe Testament* lezen.

21 En de HERE God maakte voor de mens en voor zijn vrouw klederen van vellen en bekleedde hen daarmede.

Dat Adam en Eva hun zonde tegenover God hebben ingezien, blijkt uit het feit dat God hen bekleedt met rokken van vellen. De eigengemaakte schorten verdwijnen. Rokken van vellen kunnen alleen komen van een dier dat daarvoor gedood moest worden. Er heeft bloed gevloeid. Hierin zien we de waarheid dat alleen door het bloed van een onschuldige er redding is voor de mens. Hier zien we een heenwijzing naar het bloed en de dood van de Heer Jezus. Alleen door het bloed van de Heer Jezus is er vergeving van zonde mogelijk (Hebr. 9:22), alleen door de dood van de Heer Jezus wordt een mens verzoend met God (Rom. 5:10).

22 En de HERE God zeide: Zie, de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand niet uitstrekken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij in eeuwigheid zou leven. 23 Toen zond de HERE God hem weg uit de hof van Eden om de aardbodem te bewerken, waaruit hij genomen was. 24 En Hij verdreef de mens en Hij stelde ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een flikkerend zwaard, dat zich heen en weer wendde, om de weg tot de boom des levens te bewaken.

...; maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God zijn Zoon, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, ... (Gl 4:4)

Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen (niet vrijwillig, maar om wille van hem die haar onderworpen heeft), ... (Rm 8:20)

En met bloed wordt bijna alles naar de wet gereinigd, en zonder bloedstorting is er geen vergeving. (Hb 9:22)

Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood van zijn Zoon, veel meer zullen wij, nu wij verzoend zijn, behouden worden door zijn leven. (Rm 5:10)

Na zijn genadige voorzieningen, moeten ze weg uit het paradijs. Dat is wat de mens betreft voorgoed verloren. Een terugkeer naar de boom van het leven is niet mogelijk. De toegang wordt afgesloten. Hoezeer God ook voorziet in een mogelijkheid om met Hem te leven, de gevolgen van de zonde worden niet allemaal weggenomen. Een volledig herstel in de oude situatie kan niet plaatsvinden. Later zullen we zien dat God plannen heeft die ver uitgaan boven een herstel van het paradijs: de gemeente zal eeuwig verbonden zijn aan de Heer Jezus en eeuwig met Hem in het Vaderhuis zijn. Toch zullen Gods plannen met de aarde ook eenmaal in vervulling gaan. Maar eerst moet de mens op alle mogelijke manier beproefd worden, om te zien of er nog iets goeds van te verwachten is. De uitkomst daarvan zien we in de rest van *Genesis* en de boeken die volgen.

INHOUD:

- Vs.1,2: Kaïn en Abel worden geboren, uit zondige ouders
 Vs.3-5a: Kaïn en Abel brengen elk een offer
 Vs.5b-7: Kaïns offer niet aangenomen
 Vs.8: Kaïn doodt Abel
 Vs.9-16: De HERE en Kaïn spreken over de daad van Kaïn en wat de gevolgen daarvan voor Kaïn zijn
 Vs.17-24: Kaïn en zijn nageslacht in hun leven zonder God
 Vs.25,26: Seth in de plaats van Abel

TOELICHTING:

In hoofdstuk 3 brengt de zonde scheiding tussen God en de mens (*Jes. 59:2*). Dit hoofdstuk laat zien dat de breuk met God door de zonde ook gevolgen heeft voor de verhouding tussen mensen.

1 De mens nu had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde Kaïn; en zij zeide: Ik heb met des HEREN hulp een man verkregen. 2 Voorts baarde zij zijn broeder Abel; en Abel werd schaapherder, Kaïn landbouwer.

Zondige mensen krijgen zondige kinderen (*Joh.3:6; Ps.51:7b; Job 14:4*).

Wat uit het vlees geboren is, is vlees; en wat uit de Geest geboren is, is geest. (Jh 3:6)

Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen. (Ps 51:7)

Komt ooit een reine uit een onreine? Niet een. (Jb 14:4)

De Heer Jezus is wel uit Maria, een zondige vrouw, geboren, maar niet door een zondige man verwekt. Hij is verwekt door God de Heilige Geest (*Luk. 1:35*).

En de engel antwoordde en zei tot haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon worden genoemd. (Lk 1:35)

Daarom had Hij geen zondige natuur (*1 Joh.3:5*), kende Hij de zonde niet (*2 Kor.5:21*), heeft Hij nooit zonde gedaan (*1.Petr.2:22*).

En u weet dat Hij geopenbaard is, opdat Hij onze zonden zou wegnemen; en in Hem is geen zonde. (1Jh 3:5)

Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem. (2Ko 5:21)

Hij 'die geen zonde heeft gedaan en geen bedrog werd in zijn mond gevonden', ... (1Pt 2:22)

Met veel enthousiasme geeft Eva haar eerstgeboren zoon de naam Kaïn (betekent: verkregen of winst). Ze dacht dat hij de beloofde zaad was (*zie Gen. 3:15*). Spoedig zou ze leren dat hij het niet was. Kaïn krijgt ook een broer: Abel. Beide jongens ontwikkelen zich verschillend. Niets mis mee.

3 Na verloop van tijd nu bracht Kaïn van de vruchten der aarde aan de HERE een offer; 4 ook Abel bracht er een van de eerstelingen zijner schapen, van hun vet; en de HERE sloeg acht op Abel en zijn offer, 5 maar op Kaïn en zijn offer sloeg Hij geen acht.

Hoewel we er niet over lezen zullen Adam en Eva hun kinderen hebben verteld over wat er was gebeurd in het paradijs en over de vellen waarmee God hen had bekleed. Ze hadden begrepen dat ze alleen voor God konden bestaan op de grondslag van een offer. Kaïn is de eerste die een offer brengt. Ook Abel brengt een offer. We lezen over "*Kaïn en zijn offer*" en over "*Abel en zijn offer*". De persoon en zijn offer horen bij elkaar. Abel en zijn offer worden aangenomen, Kaïn en zijn offer niet. Als mens waren ze beiden zondaren. Daarin is geen onderscheid (*Rom.3:23b,24*).

Maar uw ongerechtigheden zijn het, die scheiding brengen tussen u en uw God, en uw zonden doen zijn aangezicht voor u verborgen zijn, zodat Hij niet hoort. (Js 59:2)

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen. (Gn 3:15)

Want allen hebben gezondigd en komen te kort aan de heerlijkheid van God, en worden om niet gerechtvaardigd door zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is. (Rm 3:23-24)

De afwijzing van Kaïn en de aanvaarding van Abel moet dus in het offer liggen. Dat is precies wat in *Hebreeën 11:4* staat: "*Door het geloof offerde Abel aan God een beter slachtoffer dan Kaïn.*" Hier begint de scheiding, die door de hele Bijbel heenloopt, tussen de familie van God en de familie van de duivel. Abel was niet beter dan Kaïn, maar hij had de les van zijn ouders werkelijk ter harte genomen: hij kwam met een schaap. Hij begreep dat het bloed van een onschuldige nodig was om door God aanvaard te kunnen worden. Dat offer kan God aannemen en Hij neemt de offeraar in het offer aan.

Kaïn kwam met een heel ander soort offer. Hij kwam met de vrucht van het land, met de vrucht van zijn eigen eerlijke, harde werken, maar een onbloedig offer. Het is ermee als met de vijgenbladeren. Eigen inspanning kan nooit verzoening bewerken en de kloof overbruggen die er is tussen de zondaar en God. Het ziet op de eigen gerechtigheid die een mens probeert op te bouwen en waarvan hij meent dat God daar wel tevreden mee moet zijn. Dit is wat Judas "*de weg van Kaïn*" noemt (*Jud. :11*), de weg om daarop tot God te naderen. Het vervolgen van die weg brengt iemand ertoe God de rug toe te keren en zijn eigen leven te gaan leiden, zonder rekening te houden met Hem, zoals we verderop in dit hoofdstuk zien (*vers 16 vv*).

5b Toen werd Kaïn zeer toornig en zijn gelaat betrok. 6 En de HERE zeide tot Kaïn: Waarom zijt gij toornig en waarom is uw gelaat betrokken? 7 Moogt gij het niet opheffen, indien gij goed handelt? Doch indien gij niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur, wiens begeerte naar u uitgaat, doch over wie gij moet heersen.

Door de afwijzing van hem en zijn offer komt de ware aard van Kaïn naar buiten. Hij is "*uit de boze*" (*1 Joh.3:12a*). Hij wordt kwaad over zijn afwijzing in plaats van zich te verootmoedigen voor God. De HERE spreekt hem erover aan. Hij geeft Kaïn de kans zich te bekeren van zijn dwaling en het goede te doen, dat is het goede offer te brengen en daardoor de juiste plaats voor God in te nemen. De HERE waarschuwt hem ook voor de gevolgen als hij dat niet doet. Dan zal de zonde helemaal bezit van hem nemen. Als hij luistert, zal hij ook de plaats van de eerstgeborene mogen innemen en de zegen genieten die daaraan verbonden is.

8 Maar Kaïn zeide tot zijn broeder Abel: (Laten wij het veld ingaan). Toen zij nu in het veld waren, stond Kaïn tegen zijn broeder Abel op en doodde hem.

Op de weg van Kaïn gebeuren de werken van Kaïn: moord (*1 Joh.3:12b*). In plaats gehoor te geven aan de oproep van God, keert Kaïn zich tegen zijn broer. Wat heeft die hem gedaan? Abel heeft niets tegen Kaïn gedaan, maar Kaïn misgunt Abel de genade die deze van God heeft gekregen. Zo is het altijd gegaan. Zij die in eigengerechtigheid menen God te kunnen dienen, hebben altijd hen vervolgd die uit genade willen leven (*Gal.4:29*). Godsdienstige leiders hebben de Heer Jezus gedood en later Paulus gevangen genomen omdat hij naar de volken ging om het evangelie te prediken. De eerste zonde (van Adam en Eva) was er een tegen God, de tweede een tegen de naaste. De tweede is een gevolg van de eerste.

9 Toen zeide de HERE tot Kaïn: Waar is uw broeder Abel? En hij zeide: Ik weet het niet; ben ik mijns broeders hoeder? 10 En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? Hoor, het bloed van uw broeder roept tot Mij van de aardbodem. 11 En nu, vervloekt zijt gij, ver van de bodem, die zijn mond heeft opengesperd om het bloed van uw broeder van uw hand te ontvangen. 12 Wanneer gij de aardbodem bewerken zult, zal hij u zijn volle opbrengst niet meer geven; een zwerver en een vluchteling zult gij op de aarde zijn. 13 Toen zeide Kaïn tot de HERE: Mijn misdaad is te groot om de straf te dragen. 14 Zie, Gij verdrijft mij heden uit het land en ik zal voor uw aangezicht verborgen zijn, een zwerver en een vluchteling op de aarde; ieder, die mij aantreft, zal mij doden. 15 Toen zeide de HERE tot hem: Geenszins; ieder, die Kaïn doodt, zal zevenvoudig boeten.

Door het geloof offerde Abel aan God een beter slachtoffer dan Kaïn, waardoor hij getuigenis verkregen heeft dat hij rechtvaardig was, daar God over zijn gaven getuigenis gaf; en daardoor spreekt hij nog, nadat hij gestorven is. (Hb 11:4)

Wee hun, omdat zij de weg van Kaïn gegaan zijn en voor loon zich aan de dwaling van Bileam overgegeven hebben en in de tegenspreking van Korach omgekomen zijn. (Jd:11)

Want dit is de boodschap die u van het begin af hebt gehoord, dat wij elkaar zouden liefhebben; niet zoals Kaïn uit de boze was en zijn broer doodsloeg. (1Jh 3:11-12a)

En waarom sloeg hij hem dood? Omdat zijn werken boos waren en die van zijn broer rechtvaardig. (1Jh 3:12b)

Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was, hem vervolgde die naar de Geest was, zo ook nu. (Gl 4:29)

En de HERE stelde een teken aan Kaïn, dat niemand, die hem zou aantreffen, hem zou verslaan. 16 Toen ging Kaïn weg van het aangezicht des HEREN, en ging wonen in het land Nod, ten oosten van Eden.

Evenals na de zonde van Adam, komt ook na de zonde van Kaïn God met een vraag tot de zondaar. Met het stellen van vragen dwingt God de mens na te denken over zijn daden en een doordacht antwoord te geven. Kaïn antwoordt niet ontwijkend, zoals Adam en Eva, maar met een pertinente leugen. In Kaïn komen twee kenmerken van de zonde tot uiting waar bijna alle zonden toe zijn te herleiden: geweld en leugen. God wijst hem erop dat hij de stem van Abel hoort in diens bloed. Ontkennen heeft geen zin. God vervloekt Kaïn vanwege zijn halsstarrige weigering zijn zonde te erkennen. Dan gooit Kaïn het over een andere boeg: hij meent dat zijn zonde te groot is om te kunnen worden vergeven. We zien de twee uitersten: ontkenning van de zonde en onvergeeflijkheid van de zonde.

Beide zijn een leugen van satan, waardoor hij mensen ervan weerhoudt zich te bekeren tot God en het aanbod van genade te aanvaarden om behouden te worden. Het eerste is een rechtvaardiging van zichzelf, het tweede is een kleineren van God, alsof er een zonde is waarmee Hij geen raad zou weten, waarvoor de Heer Jezus niet zou kunnen sterven. Toch komt God Kaïn in zijn goedheid nog tegemoet voor wat betreft zijn leven op aarde. Door een teken aan Kaïn te stellen, zullen anderen kunnen zien dat God Zich als Enige het recht voorbehoudt met de zondaar Kaïn te handelen. Na deze toezegging draait Kaïn de HERE de rug toe. Hij vertrekt naar het oosten, de richting waarheen God Adam en Eva had verdreven (*Gen.3:24*) en gaat daar wonen.

17 En Kaïn had gemeenschap met zijn vrouw en zij werd zwanger en baarde Henoeh; daarna werd hij de stichter van een stad en hij noemde deze stad naar zijn zoon Henoeh. 18 En aan Henoeh werd Irad geboren en Irad verwekte Mehujaël, en Mehujaël verwekte Methusaël, en Methusaël verwekte Lamech. 19 En Lamech nam zich twee vrouwen; de ene heette Ada, en de andere Zilla. 20 En Ada baarde Jabal; hij is de vader geworden van hen, die in tenten en bij de kudde wonen. 21 En de naam van zijn broeder was Jubal; hij is de vader geworden van allen, die citer en fluit bespelen. 22 En Zilla baarde eveneens, namelijk Tubal-Kaïn, (de vader van) de smeden, allen, die koper en ijzer bewerken. En de zuster van Tubal-Kaïn was Naäma.

23 En Lamech zeide tot zijn vrouwen: Ada en Zilla, hoort naar mijn stem; vrouwen van Lamech, neigt uw oor tot mijn rede. Ik sloeg een man dood om mijn wonde, een knaap om mijn striem; 24 want Kaïn wordt zeventvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!

Het eerste geslachtsregister in de Bijbel is dat van Kaïn, het register van de lijn van het ongeloof, van het vlees. (In *hoofdstuk 5* komt het register van het geloof.) Hier zien we het beginsel: het natuurlijke komt eerst, daarna het geestelijke (*1 Kor.15:46*). Dat zagen we ook in het offer: eerst offerde Kaïn, daarna Abel. Dat het gaat om mensen die in ongeloof leven blijkt uit het feit dat Kaïn een stad bouwt en die noemt naar de naam van zijn zoon. Hij schrijft zijn eigen heerlijkheid op zijn bouwwerk. Zijn nakomeling Lamech treedt de instelling van God ten aanzien van het huwelijk met voeten door twee vrouwen te nemen. De kinderen die hij bij die vrouwen verwekt hebben kwaliteiten die ze van God hebben gekregen, maar voor zichzelf gebruiken. Jabal is de vader van economische welvaart, bezit en gemak; Jubal brengt verstrooiing door kunst en cultuur; Tubal-Kaïn staat voor wetenschap en techniek. Deze dingen kenmerken de wereld vandaag. Naar God hoeft niet gevraagd te worden. De mens regelt alles zelf. Verder vernemen we de brallende stem van Lamech die zich beroemt op kracht, die voor zichzelf kan opkomen. Hij vindt zichzelf met kop en schouders boven zijn voorvader Kaïn uitstekend.

En Hij verdreef de mens en Hij stelde ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een flikkerend zwaard, dat zich heen en weer wendde, om de weg tot de boom des levens te bewaken. (Gn 3:24)

Maar niet het geestelijke is eerst, maar het natuurlijke; daarna het geestelijke. (1Ko 15:46)

Niemand zal hem, Lamech, iets kunnen doen of die persoon zal veel zwaarder worden gestraft dan degene die Kaïn zou doden. Zo belangrijk vindt hij zichzelf.

25 En Adam had weer gemeenschap met zijn vrouw en zij baarde een zoon en gaf hem de naam Seth, want (zeide zij) God heeft mij een andere zoon gegeven in plaats van Abel; hem immers heeft Kaïn gedood. 26 En ook aan Seth werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos. Toen begon men de naam des HEREN aan te roepen.

Na de donkere schildering van ‘de weg van Kaïn’, licht er een straal van hoop op. We gaan terug in de tijd en horen over de geboorte van Seth. Hij vervangt Abel. Seth betekent ‘vergoed’ of ‘plaatsvervanger’. Hierin leren we, denk ik, een algemeen beginsel: Wat aan God is afgestaan of door Hem (terug)genomen, zal door Hem altijd vergoed of vervangen worden. Seth krijgt ook een zoon: Enos, dat ‘mens’ betekent in de zin van ‘zwakke’ of ‘sterfelijke’ mens. Uit die naam blijkt het geloof van Seth. In tegenstelling tot Kaïn en zijn nageslacht verwacht Seth niets van de mens, maar alles van God. Het is dan opmerkelijk dat juist in de dagen van Enos men de naam van de HERE begon aan te roepen. Terwijl er zijn die zichzelf een naam maken op aarde (*vers 17*), zijn er anderen die in het besef van eigen zwakheid een beroep doen op de Naam des HEREN (*vgl. Spr.18:10*).

De naam des HEREN is een sterke toren; de rechtvaardige ijlt daarheen en is onaantastbaar. (Sp 18:10)

INHOUD:

- Vs.1,2: God schiep de mens naar zijn gelijkenis
 Vs.3-5: Adam krijgt een zoon naar zijn eigen gelijkenis
 Vs.6-8: Seth
 Vs.9-11: Enos
 Vs.12-14: Kenan
 Vs.15-17: Mahalaleël
 Vs.18-20: Jered
 Vs.21-24: Henoeh
 Vs.25-27: Methusalah
 Vs.28-32: Lamech en Noach

TOELICHTING:

1 Dit is het geslachtsregister van Adam. Ten dage, dat God Adam schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods; 2 man en vrouw schiep Hij hen, en Hij zegende hen en noemde hen „mens” ten dage, dat zij geschapen werden.

Het is alsof God de geschiedenis met de mens opnieuw begint. Kaïn en zijn nageslacht stellen de mensen voor die niets met God te maken willen hebben. Zij bouwen hun eigen wereld op waar God bewust buiten wordt gesloten.

3 Toen Adam honderd dertig jaar geleefd had, verwekte hij (een zoon) naar zijn gelijkenis, als zijn beeld, en noemde hem Seth. 4 En de dagen van Adam, nadat hij Seth verwekt had, waren achthonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 5 Zo waren al de dagen van Adam, die hij geleefd heeft, negenhonderd dertig jaar; en hij stierf.

God neemt de draad met de mens weer op. Het geslachtsregister van Adam volgt. Niet via Kaïn, maar via Seth, die in de plaats van Abel is gekomen. Het is een compleet ander geslachtsregister. Hierin worden mensen vermeld die leefden in geloof. Er worden geen bijzondere inspanningen van hen vermeld zoals bij de nakomelingen van Kaïn. Het lijkt er niet op dat zij in de wereld in aanzien waren. Maar ondanks de kenmerken van het geloof merken we ook in dit geslachtsregister de gevolgen van de zonde. Adam kon niet anders dan een zoon verwekken "naar zijn gelijkenis". Het gevolg daar weer van kon niet anders zijn dan dat hij zijn zoon zijn eigen zondige natuur meegaf. Het bewijs van de zonde was de dood (Rom.6:23). Adam kon nog zo oud worden, liefst 900 jaar, hij ontkwam niet aan het oordeel dat God had uitgesproken: "ten dage dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven" (Gen.3:17). Niet alleen over Adam, maar over allen die in dit register worden genoemd horen we de doods-klok luiden als we als in een refrein het "en hij stierf" horen klinken. Een prachtige uitzondering op deze regel van de mens en door de eeuwen geeft vers 24. (Een belangrijke bijkomstigheid is dat door de hoge leeftijden de waarheid van God door zo min mogelijk tussenpersonen kon worden doorgegeven.)

6 Toen Seth honderd vijf jaar geleefd had, verwekte hij Enos. 7 En Seth leefde, nadat hij Enos verwekt had, achthonderd zeven jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 8 Zo waren al de dagen van Seth negenhonderd twaalf jaar; en hij stierf.

Seth verwekte Enos en zonen en dochters, werd 912 jaar "en hij stierf".

Want het loon van de zonde is de dood; maar de genade-gave van God is het eeuwige leven in Christus Jezus onze Heer. (Rm 6:23)

9 Toen Enos negentig jaar geleefd had, verwekte hij Kenan. 10 En Enos leefde, nadat hij Kenan verwekt had, achthonderd vijftien jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 11 Zo waren al de dagen van Enos negenhonderd vijf jaar; en hij stierf.

Enos verwekte Kenan en zonen en dochters, werd 905 jaar "en hij stierf".

12 Toen Kenan zeventig jaar geleefd had, verwekte hij Mahalaleël. 13 En Kenan leefde, nadat hij Mahalaleël verwekt had, achthonderd veertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 14 Zo waren al de dagen van Kenan negenhonderd tien jaar; en hij stierf.

Kenan verwekte Mahalaleël en zonen en dochters, werd 910 jaar "en hij stierf".

15 Toen Mahalaleël vijftenzestig jaar geleefd had, verwekte hij Jered. 16 En Mahalaleël leefde, nadat hij Jered verwekt had, achthonderd dertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 17 Zo waren al de dagen van Mahalaleël achthonderd vijftennegentig jaar; en hij stierf.

Mahalaleël verwekte Jered en zonen en dochters, werd 895 jaar, "en hij stierf".

18 Toen Jered honderd tweeënzestig jaar geleefd had, verwekte hij Henoch. 19 En Jered leefde, nadat hij Henoch verwekt had, achthonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 20 Zo waren al de dagen van Jered negenhonderd tweeënzestig jaar; en hij stierf.

Jered verwekte Henoch en zonen en dochters, werd 962 jaar "en hij stierf".

21 Toen Henoch vijftenzestig jaar geleefd had, verwekte hij Methusalah. 22 En Henoch wandelde met God, nadat hij Methusalah verwekt had, driehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 23 Zo waren al de dagen van Henoch driehonderd vijftenzestig jaar. 24 En Henoch wandelde met God, en hij was niet meer, want God had hem opgenomen.

Henoch verwekte Methusalah en zonen en dochter, werd 365 jaar, en hij stierf niet, "want God had hem opgenomen". De enige andere nakomeling van Adam die zonder te sterven naar de hemel ging, is Elia (2 Kon.2). De enige mens die zonder te sterven naar de hemel had kunnen gaan, is de Heer Jezus. Maar Hij stierf vrijwillig de dood van de zondaar om hem te verlossen. God had behagen in Henoch (Hebr.11:5), omdat Henoch met Hem wandelde. God had met Adam willen wandelen in de hof (Gen.3:8), maar de zonde had dat onmogelijk gemaakt. Henoch geloofde in God, hield in alles rekening met Hem en waarschuwde zijn tijdgenoten voor het komende oordeel (Jud.:14,15). God had Henoch hierover verteld, omdat God altijd zijn gedachten bekend maakt aan hen die met Hem wandelen en Hem behagen. Dat Henoch echt met God wandelde blijkt wel uit het feit dat Hij Gods mededeling niet voor zichzelf hield, maar die doorgaf aan de mensen die het betrof. Doen wij dat ook? Henoch is ook een type, een beeld, van de op aarde levende leden van de gemeente, die ook bij de komst van de Heer Jezus zonder te sterven Hem tegemoet zal gaan in de lucht (1 Kor.15:51). Net als Henoch werd weggenomen voordat het oordeel over de wereld kwam door de zondvloed, zo zal de gemeente worden opgenomen voordat Gods oordelen over de wereld zullen komen voor de wederkomst van de Heer Jezus.

25 Toen Methusalah honderd zevenentachtig jaar geleefd had, verwekte hij Lamech. 26 En Methusalah leefde, nadat hij Lamech verwekt had, zevenhonderd tweeëntachtig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 27 Zo waren al de dagen van Methusalah negenhonderd negenzestig jaar; en hij stierf.

Methusalah verwekte Lamech (niet te verwarren met de nakomeling van Kaïn, Gen.4:19-24) en zonen en dochters, werd 969 jaar, "en hij stierf". Hij is

Door het geloof werd Henoch weggenomen opdat hij de dood niet zag, en hij werd niet gevonden, omdat God hem had weggenomen; want voor zijn wegneming heeft hij getuigenis verkregen dat hij God behaagd had. (Hb 11:5)

En ook Henoch, de zevende van Adam af, heeft van de zegen geprofeteerd door te zeggen: Zie, de Heer is gekomen temidden van zijn heilige tienduizenden, om oordeel uit te oefenen tegen allen en elke ziel te bestraffen om al hun werken van goddeloosheid die zij goddeloos bedreven hebben, en om alle harde woorden die goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben. (Jd:14-15)

Zie, ik zeg u een verborgenheid. Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,... (1Ko 15:51)

de oudste mens ter wereld tot nu toe. In het duizendjarig vrederijk zullen de mensen nog ouder worden (*Jes.65:20,22*).

Daar zal niet langer een zuigeling zijn, die slechts weinige dagen leeft, noch een grijsaard, die zijn dagen niet voleindigt, want de jongeling zal als honderdjarige sterven, zelfs de zondaar zal eerst als honderdjarige door de vloek getroffen worden. ... Zij zullen niet bouwen, opdat een ander er wone; zij zullen niet planten, opdat een ander het ete, want als de levensduur der bomen zal de leeftijd van mijn volk zijn en van het werk hunner handen zullen mijn uitverkorenen genieten. (Js 65:20 en 22)

28 Toen Lamech honderd tweeëntachtig jaar geleefd had, verwekte hij een zoon, 29 en gaf hem de naam Noach, zeggende: Deze zal ons troosten over de moeitevolle arbeid onzer handen op deze aardbodem, die de HERE vervloekt heeft. 30 En Lamech leefde, nadat hij Noach verwekt had, vijfhonderd vijfnegentig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 31 Zo waren al de dagen van Lamech zevenhonderd zevenenzeventig jaar; en hij stierf.

32 Toen Noach vijfhonderd jaar oud geworden was, verwekte Noach Sem, Cham en Jafeth.

Lamech verwekte Noach en zonen en dochters, werd 777 jaar, "en hij stierf". Lamech leefde in een wereld waar de geweldenarij en het verderf steeds meer toenamen (*Gen.6:12,13*). Dat nam hij waar. Hij besepte en erkende dat de aardbodem vervloekt was. Te midden van die situatie zocht hij rust. De zoon die geboren wordt, noemt hij dan ook in het geloof Noach, dat 'rust' betekent. Alleen kon die rust pas komen na het oordeel. Terwijl Henoeh vóór het oordeel wordt weggenomen, wordt Noach door de oordelen heen bewaard, veilig in de ark. Noach is een beeld van het gelovig overblijfsel van Israël, dat door God bewaard wordt tijdens de grote verdrukking die over het hele aardrijk zal komen.

En God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven. Toen zeide God tot Noach: Het einde van al wat leeft is door Mij besloten, want door hun schuld is de aarde vol geweldenarij, en zie, Ik ga hen met de aarde verdelen. (Gn 6:12,13)

Persoon	Leeftijd tot verwekking	Jaren daarna	Totale leeftijd	Geboortejaar
Adam	130	800	930	0
Seth	105	807	912	130
Enos	90	815	905	235
Kenan	70	840	910	325
Mahalaleël	65	830	895	395
Jered	162	800	962	460
Henoeh	65	300	365	622
Methusalah	187	782	969	687
Lamech	182	555	777	874
Noach	500			1056

De zondvloed kwam in het 600ste jaar van Noach (*Gen.7:6*), dus in 1056 + 600 = 1656.

En Noach was zeshonderd jaar oud, toen de water-vloed over de aarde kwam. (Gn 7:6)

INHOUD:

- Vs.1-4: De verbinding tussen de zonen van God en de dochters van de mensen
- Vs.5-7: De aanleiding voor de zondvloed en Gods voornemen daartoe
- Vs.8-12: Noach, de uitzondering te midden van alle verderf
- Vs.13: God deelt Noach mee wat Hij gaat doen
- Vs.14-16: De opdracht om de ark te bouwen volgens de beschrijving die God geeft
- Vs.17: God geeft de reden voor de bouw van de ark
- Vs.18-21: Wie en wat allemaal in de ark moet gaan
- Vs.22: Noach gehoorzaamt

TOELICHTING:

1 Toen de mensen zich op de aarde begonnen te vermenigvuldigen en hun dochters geboren werden, 2 zagen de zonen Gods, dat de dochters der mensen schoon waren, en zij namen zich daaruit vrouwen, wie zij maar verkozen. 3 En de HERE zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn. 4 De reuzen waren in die dagen op de aarde, en ook daarna, toen de zonen Gods tot de dochters der mensen kwamen, en zij hun (kinderen) baarden; dit zijn de geweldigen uit de voortijd, mannen van naam.

De mensen uit de geslachtslijn van het geloof hebben de ontwikkeling van het verderf van de toenmalige wereld niet kunnen stuiten. Het is niet in overeenstemming met Gods gedachten dat het evangelie of politieke inspanningen ooit de wereld voor God zal winnen. Het kwaad woekert voort en openbaart zich in steeds andere vormen. De zonen van God die hier genoemd worden, zijn gevallen engelen die hun oorspronkelijke staat hebben verlaten (Jud.:6) en een menselijke gestalte hebben aangenomen. Dat met zonen van God engelen bedoeld kunnen zijn, blijkt uit *Job 1* en *2*. De tegenstelling zonen van God en dochters van de mensen ondersteunt die gedachte. Wat voor zin zou die tegenstelling hebben als met zonen van God ook mensen zouden zijn bedoeld? Ook de gedachte dat het om een verbinding tussen gelovigen en ongelovigen zou gaan, is niet juist. Immers, de uitdrukking wordt in die zin alleen in het *Nieuwe Testament* gebruikt en is daar van toepassing op mannen én vrouwen. Nee, het gruwelijke zit in de afval van engelen en het zich openstellen van de dochters van de mensen om zich met zulke wezens te verbinden. De resultaten zijn er ook naar. Het levert reuzen op, mannen van naam, indrukwekkende verschijningen. Maar Gods oordeel sluimert niet. Er komt een eind aan het geduld van God. Zijn Geest blijft niet eindeloos proberen om mensen te overtuigen van hun zonden en hen tot bekering te bewegen. God stelt een grens aan het goddeloos handelen van de mens: nog 120 jaar en dan komt het oordeel.

5 Toen de HERE zag, dat de boosheid des mensen groot was op de aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was, 6 berouwde het de HERE, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem in zijn hart. 7 En de HERE zeide: Ik zal de mensen, die Ik geschapen heb, van de aardbodem uitroeien, de mensen zowel als het vee en het kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb.

De HERE heeft altijd een reden voor alles van Hij doet. Hij doet nooit iets zonder oorzaak. De reden of aanleiding van zijn handelen maakt Hij niet altijd bekend, maar soms ook wel, zoals hier. Van al zijn goede werk op

En engelen die hun oorsprong niet bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel van de grote dag met eeuwige boeien onder duisternis bewaard. (Jd:6)

Op zekere dag nu kwamen de zonen Gods om zich voor de Here te stellen, en onder hen kwam ook de satan. (Jb 1:6)

Op zekere dag kwamen de zonen Gods om zich voor de Here te stellen, en onder hen kwam ook de satan om zich voor de Here te stellen. (Jb 2:1)

aarde is niets overgebleven. Elke hoop op verbetering is vervlogen. Als Hij nu naar de aarde kijkt, is er pijn in zijn hart. Is dat de mens die Hij zo goed had geschapen? Is dat de mens aan wie Hij, ook na de zondeval, zijn gunstbewijzen niet had onthouden? Het berouwt Hem dat Hij de mens heeft gemaakt. Het berouw van de HERE heeft nooit te maken met het erkennen van een verkeerde daad. God doet nooit iets verkeerd. Het berouw van de HERE geeft zijn gevoelens aan als Hij ziet wat de mens doet met alles wat hem is gegeven.

Hij rouwt erover. Het element van spijt over een verkeerd handelen is hier niet aanwezig. Als God ergens berouw over heeft, wil dat zeggen dat Hij in zijn regering terugkomt op iets wat Hij van plan was, maar waarin Hij verandering aanbrengt als Hij ziet dat mensen zich anders gedragen dan Hij mocht verwachten. Hetzelfde zien we bij Saul, van wie God ook zegt dat het Hem berouwt dat Hij Saul tot koning had gezalfd (1 Sam.15:11,35). In de andere zin van berouw, dat het fout geweest zou zijn van God om hem koning te maken, lezen we in 1 Samuel 15:29: "Ook liegt de Onveranderlijke Israëls niet en Hij kent geen berouw; want Hij is geen mens dat Hij berouw zou hebben"; (zie ook Num.23:19; Mal.3:6; vgl.Rom.11:29).

God is geen man, dat Hij liegen zou; of een mensenkind, dat Hij berouw zou hebben. Zou Hij zeggen en niet doen, of spreken en niet volbrengen? (Nm 23:19)

Voorwaar, Ik, de Here, ben niet veranderd, en gij kinderen van Jakob, zijt niet verteerd. (Ml 3:6)

Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk. (Rm 11:29)

God kan berouw hebben in de zin dat Hij terugkomt op een voornemen om de mens te zegenen of te straffen als de wegen van de mens daartoe aanleiding geven. Een duidelijk voorbeeld hiervan staat in *Jeremia 18:7-10*:

Het ene ogenblik doe Ik over een volk en een koninkrijk de uitspraak, dat Ik het zal uitrukken, afbreken en verdelgen; maar bekeert zich dit volk waarover Ik een uitspraak deed, van zijn boosheid, dan zal Ik berouw hebben over het kwaad dat Ik hun dacht aan te doen. Het andere ogenblik doe Ik over een volk en een koninkrijk de uitspraak, dat Ik het zal bouwen en planten; maar, doet het wat kwaad is in mijn ogen door niet naar mijn stem te horen, dan zal Ik berouw hebben over het goede waarmee Ik had gezegd hun te zullen weldoen. (Jr 18:7-10)

Zulk handelen toont aan dat de mens geen marionet is en God geen onvermurwbare God. Dit doet niets af aan Gods alwetendheid en soevereiniteit. Dat is Hij ook. Het laat wel zien hoezeer God bij de mens betrokken is. Zelfs zo dat Hij op een gegeven moment zegt: "Ik ben het berouwen moe" (Jer. 15:6). Zoveel kansen geeft God de mens, telkens stelt Hij het oordeel uit als ze zich bekeren. Maar telkens weer verderven zij het. Tenslotte kan Hij het oordeel niet meer uitstellen, zoals hier bij Noach.

8 Maar Noach vond genade in de ogen des HEREN.

9 Dit is de geschiedenis van Noach. Noach was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man; Noach wandelde met God. 10 En Noach verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafeth. 11 De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaar. 12 En God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven.

Noach vond genade in de ogen des HEREN. Wat kan dat anders betekenen dan dat hij daar ook naar heeft gezocht? Wie genade zoekt, is zich bewust van het oordeel. Noach was geen uitzondering op alle mensen als zondaar. Ook hij verdiende het oordeel. Hij was wel de uitzondering te midden van alle verderf in de erkenning dat Gods toorn op hem rustte. Het gevolg is dat van hem kon worden gezegd dat hij "rechtvaardig" was. Het bleek ook uit zijn wandel: hij "wandelde met God". Het moet voor God een grote vreugde zijn geweest dat man te midden van verderf en geweld met Hem wandelde.

13 Toen zeide God tot Noach: Het einde van al wat leeft is door Mij besloten, want door hun schuld is de aarde vol geweldenaar, en zie, Ik ga hen met de aarde verdelgen.

Het berouwt Mij, dat Ik Saul tot koning heb aangesteld, want hij heeft zich van Mij afgekeerd en mijn bevelen niet uitgevoerd. Hierop ontroerde Samuël hevige en hij riep tot de HERE de gehele nacht. (1Sm 15:11)

Samuël zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood, maar Samuël droeg leed over Saul. En de HERE had berouw, dat Hij Saul tot koning over Israël had aangesteld. (1Sm 15:35)

Gij hebt Mij verworpen, luidt het woord des HEREN, gij zijt achterwaarts gegaan; dus strek Ik mijn hand tegen u uit en verdelg u: Ik ben het berouwen moe. (Jr 15:6)

Net als aan Henoch vertelt God aan Noach wat Hij gaat doen. "*Des HEREN vertrouwelijke omgang is met wie Hem vrezen, en zijn verbond maakt Hij hun bekend*" (Ps.25:14). De aarde wordt met de mens verdelgd. De mens heeft alles wat met hem in verbinding stond verdorven. Door zijn schuld ligt er een vloek over de schepping (Rom.8:20-22):

14 Maak u een ark van goferhout; met vakken zult gij de ark maken en haar van binnen en van buiten met pek bestrijken. 15 En zó zult gij haar maken: driehonderd el zal de lengte der ark zijn, vijftig el haar breedte en dertig el haar hoogte. 16 Gij zult aan de ark een lichtopening maken, en een el van boven af zult gij die afwerken, en de ingang der ark zult gij in haar zijkant aanbrengen; met een onderste, een tweede en een derde verdieping zult gij haar maken.

Anders dan bij Henoch is er ook voor Noach redding van het oordeel. God maakt Noach niet alleen bekend met het oordeel, maar ook met de redding. God laat het niet aan Noach over om een manier te bedenken waarop hij zichzelf in veiligheid zou kunnen brengen. Zo is het ook vandaag nog. Er maar één naam onder de hemel gegeven waardoor mensen gered kunnen worden (Hand. 4:12). God geeft, net als bij de tabernakel, een nauwkeurige beschrijving over de te bouwen ark. De ark is een beeld van de Heer Jezus. Het hout van de ark spreekt van zijn mensheid. De mens Christus Jezus is de "*middelaar tussen God en mensen*" (1 Tim.2:5). Het woord "*pek*" is hetzelfde woord dat wordt gebruikt voor 'verzoenen'.

17 Want zie, Ik ga een watervloed over de aarde brengen om al wat leeft, waarin een levensgeest is, van onder de hemel te verdelgen; alles wat op de aarde is, zal omkomen.

Tot nu toe had God nog niet gezegd op welke wijze Hij de aarde zou verdelgen. Hier zegt Hij dat Hij het zal doen door een watervloed. Nu begrijpt Noach waarom hij een groot schip moet bouwen.

18 Maar met u zal Ik mijn verbond oprichten, en gij zult in de ark gaan, gij en uw zonen en uw vrouw en de vrouwen uwer zonen met u. 19 En van al wat leeft, van alle vlees, van alles zult gij één paar in de ark brengen om het met u in het leven te behouden; mannetje en wijfje zullen zij zijn. 20 Van het gevogelte naar zijn aard en van het vee naar zijn aard, van al het kruipend gedierte van de aardbodem naar zijn aard, van alles zal één paar tot u komen om het in het leven te behouden. 21 En gij, neem u van alle voedsel, dat gegeten wordt, en verzamel het bij u, opdat het voor u en voor hen tot spijsze zij.

De ark dient niet alleen tot redding van Noach en zijn gezin. Gods plan is een gereinigde aarde weer te bevolken met alles wat leeft. Alles wat waarde heeft voor God moet mee in de ark. De grote zorg van God blijkt ook uit de vakken die in de ark moeten worden gemaakt. De ark is niet één grote ruimte, maar elk levend wezen krijgt er zijn eigen vertrek. Ook het voedsel spreekt van Gods zorg.

22 En Noach deed het; geheel zoals God het hem geboden had, deed hij.

Het geloof van Noach blijkt uit zijn gehoorzaamheid. Hij handelt precies naar de instructies van de HERE. Op gelijke wijze handelde Mozes bij de bouw van de tabernakel (Hebr.8:5; Ex.40):

Dezen dienen een zinnebeeld en schaduw van de hemelse dingen, zoals Mozes een Goddelijke aanwijzing ontving toen hij de tabernakel zou vervaardigen; want: 'Zie erop toe', zegt Hij, 'dat u alles maakt naar het voorbeeld dat u op de berg getoond is'. (Hb 8:5)

En Mozes deed dit; overeenkomstig alles wat de HERE hem geboden had, zó deed hij. (Ex 40:16)

Zo blijkt ook ons geloof uit onze gehoorzaamheid aan alles wat God heeft gezegd in zijn Woord.

Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen (niet vrijwillig, maar om wille van hem die haar onderworpen heeft), in de hoop dat ook de schepping zelf zal worden vrijgemaakt van de slavernij van de vergankelijkheid tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God. Want wij weten, dat de hele schepping tezamen zucht en tezamen in barensnood is tot nu toe. (Rm 8:20-22)

En in niemand anders is de behoudenis; want er is ook onder de hemel geen andere naam onder de mensen gegeven waardoor wij behouden moeten worden. (Hd 4:12)

Want er is een God en een middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, (1Tm2:5)

INHOUD:

- Vs.1-3: De HERE gebied Noach en zijn huis in de ark te gaan en ook van de dieren mee te nemen
- Vs.4: Nog zeven dagen en dan komt de zondvloed
- Vs.5,6: Noach deed wat God hem zei. Hij was toen 600 jaar
- Vs.7-9: Noach voert Gods bevel uit
- Vs.10: God doet wat Hij heeft gezegd
- Vs.11-16: Op dezelfde dag dat de watervloed begint, gaat Noach met zijn huis en de dieren in de ark. De HERE sluit de deur achter hem
- Vs.17-20: Veertig dagen lang stijgt het water - en de ark stijgt mee - totdat de hoogste bergen door het water bedekt zijn
- Vs.21-23: Met uitzondering van alles wat in de ark is komt alles op aarde om
- Vs.24: Het water bedekt 150 dagen lang de aarde

TOELICHTING:

1 En de HERE zeide tot Noach: Ga in de ark, gij en geheel uw huis, want u heb Ik in dit geslacht voor mijn aangezicht rechtvaardig bevonden. 2 Van alle reine dieren zult gij zeven paar nemen, het mannetje en zijn wijfje, maar van de dieren, die niet rein zijn, één paar, het mannetje en zijn wijfje; 3 ook van het gevogelte des hemels zeven paar, mannetjes en wijfjes, om het geslacht in het leven te behouden op de gehele aarde.

Noach heeft de ark gereed gemaakt. In *Hebreeën 11:7* staat dat hij dat deed door het geloof, "toen hij een goddelijke aanwijzing ontvangen had over dingen die nog niet gezien werden". Hij deed het "eerbiedig", uit eerbied voor wat God had gezegd. En hij deed het "tot behoudenis van zijn huis". God wil gezinnen redden. Wat is de verantwoordelijkheid van het hoofd van het gezin om met de Heer te leven, zodat hij 'goddelijke aanwijzingen' kan ontvangen om de ark te bouwen. Waar bouw ik aan? Waar ben ik mee bezig? Het moet voor de mensen van zijn tijd een dwaze bezigheid zijn geweest. Daar zagen ze man een enorm schip bouwen, midden op het land, zonder water in de buurt. Maar ze hebben hem niet alleen gezien, ze hebben hem ook gehoord. Noach wordt in *2 Petrus 2:5* "een prediker van de gerechtigheid" genoemd. Terwijl hij aan de ark timmerde, heeft hij de mensen gewaarschuwd voor het komende oordeel en hen uitgenodigd om te komen. Daarmee is hij 120 jaar bezig geweest. Maar ze geloofden niet. Ze gingen door met het alledaagse leven: "zij aten, zij dronken, zij trouwden, zij huwelijkten uit, tot op de dag dat Noach in de ark ging en de zondvloed kwam en hen allen verdelgde" (*Luk.17:26,27*). Waren dat op zich zondige dingen? Nee. Maar ze hadden God uit hun leven gebannen en leefden alleen voor die dingen. Naarmate de tijd verstreek, zullen ze harder zijn gaan lachen. Ze bespotten Noach (*2 Petr.3:3-6*). Zoals het toen was, zo is het ook nu. De mensen spotten ook vandaag als ze over het komende oordeel horen. Ben ik als een Noach? God zal de wereld niet meer door water doen vergaan, maar door vuur (*2 Petr.3:7*). Als de ark klaar is, gebiedt de HERE Noach en zijn huis in de ark te gaan en ook van de dieren mee te nemen. Het valt op dat er bij de dieren een verschil wordt gemaakt tussen reine en onreine dieren. Het is de eerste keer dat dit verschil wordt genoemd. Van de reine dieren nam hij er meer mee. Dat was om daarvan te kunnen offeren (*Gen.8:20*).

4 Want over nog zeven dagen zal Ik het op de aarde veertig dagen en veertig nachten doen regenen, en Ik zal alles wat bestaat, hetgeen Ik gemaakt heb, van de aardbodem verdelgen.

Door het geloof heeft Noach, toen hij een Goddelijke aanwijzing ontvangen had over de dingen die nog niet gezien werden, eerbiedig een ark gereed gemaakt tot behoudenis van zijn huis, waardoor hij de wereld veroordeelde en een erfgenaam werd van de gerechtigheid die naar het geloof is. (Hb 11:7)

...; en als Hij de oude wereld niet gespaard, maar Noach, een prediker van de gerechtigheid, een van de acht, behoed heeft toen Hij de zondvloed over de wereld van de goddelozen bracht; ... (2Pt 2:5)

Weet dit eerst, dat er in het laatst van de dagen spotters met spotternij zullen komen, die naar hun eigen begeerten wandelen en zeggen: Waar is de belofte van zijn komst? Want sinds de vaderen zijn ontslapen, blijft alles zo als van het begin van de schepping. Want moedwillig is hun dit onbekend, dat door het woord van God de hemelen van oudsher waren en een aarde bestaande uit water en door water, waardoor de toenmalige wereld, door water overstromd, vergaan is. (2Pt 3:3-6)

Maar de tegenwoordige hemelen en de aarde zijn door hetzelfde woord opgespaard voor het vuur en worden bewaard tot de dag van het oordeel en van de ondergang van de goddeloze mensen. (2Pt 3:7)

En Noach bouwde een altaar voor de HERE, en hij nam van al het reine vee en van al het reine gevogelte en bracht brandoffers op het altaar.(Gn 8:20)

Na dit bevel laat God de deur van de ark als het ware nog zeven dagen open. Aan Gods lankmoedigheid die "bleef afwachten in de dagen van Noach, terwijl de ark werd gereed gemaakt" (1 Petr.3:20a) worden nog zeven dagen toegevoegd.

5 En Noach deed naar alles wat de HERE hem geboden had. 6 En Noach was zeshonderd jaar oud, toen de watervloed over de aarde kwam.

De gezindheid van Noach was zoals hij had gedaan met het maken van de ark (Gen.6:22). Ook het bevolken van de ark deed hij "naar alles wat de HERE hem geboden had". Hij was toen 600 jaar.

7 En Noach ging met zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem, in de ark vanwege de wateren van de vloed. 8 Van de reine dieren en van de dieren, die niet rein waren, van het gevogelte en (van) alles wat op de aarde kruipt, 9 kwamen er twee aan twee tot Noach in de ark, mannetje en wijfje, zoals God Noach geboden had.

Noach gaat in de ark. God stuurt de dieren die meemoeten naar de ark. Zij zijn gehoorzamer dan de mensen. Noach geeft ze hun plaats.

10 Na zeven dagen kwamen de wateren van de vloed over de aarde.

Dan is de lankmoedigheid van God ten einde. God doet wat Hij heeft gezegd.

11 In Noachs zeshonderdste levensjaar, in de tweede maand, op de zeventiende dag der maand, op die dag braken alle kolken der grote waterdiepten open en werden de sluizen des hemels geopend. 12 En de slagregen was veertig dagen en veertig nachten over de aarde. 13 Op diezelfde dag gingen Noach en Sem, Cham en Jafeth, Noachs zonen, en de vrouw van Noach en de drie vrouwen zijner zonen met hem in de ark, 14 zij en al het wild gedierte naar zijn aard en al het vee naar zijn aard en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, naar zijn aard en al het gevogelte naar zijn aard, alle vogels van allerlei gevederte; 15 zij kwamen dan tot Noach in de ark twee aan twee, van al wat leeft, waarin een levensgeest is. 16 En die kwamen, kwamen als mannetjes en wijfjes van al wat leeft, zoals God hem geboden had; en de HERE sloot de deur achter hem.

Op dezelfde dag dat de watervloed begint, gaat Noach met zijn huis en de dieren in de ark. Niemand behalve Noach en zijn huis, dat "weinigen, dat is acht zielen" gaan in de ark (1 Petr.3:20b). De HERE sluit de deur achter hem. Iedereen die op dat moment buiten staat, is reddeloos verloren.

17 En de vloed was veertig dagen over de aarde en de wateren wiesen en hieven de ark op, zodat zij oprees boven de aarde. 18 Toen de wateren zeer toenamen en sterk wiesen boven de aarde, dreef de ark op de wateren. 19 En de wateren namen geweldig sterk toe over de aarde, en alle hoge bergen onder de ganse hemel werden overdekt. 20 Vijftien el daarboven stegen de wateren, en de bergen werden overdekt.

Veertig dagen lang stijgt het water - en de ark met zijn inhoud stijgt mee - totdat de hoogste bergen door het water bedekt zijn. Er is geen fantasie voor nodig om ons in denken welke vreselijke tafereelen zich in die dagen hebben afgespeeld. In het begin zal men misschien wel verbaasd zijn geweest over de hevige regenval, maar daar zal ook wel een verklaring voor zijn gezocht en gevonden. Toen het maar door bleef gaan, zullen er zijn die eerst nog naar de ark zijn gegaan. Ze zullen op de deur hebben gebonsd, hebben gesmeekt alsnog te naar binnen te mogen. Maar het was te laat (vgl.Luk.13:25). Daarna zijn ze naar de heuvels gevluht. Maar het water achtervolgde hen en joeg hen steeds hogerop. Er kwam steeds minder plek.

..., die destijds ongehoorzaam waren toen de lankmoedigheid van God bleef afwachten in de dagen van Noach, terwijl de ark gereedgemaakt werd waarin weinigen, dat is acht zielen, gered werden door water. (1Pt 3:20)

En Noach deed het; geheel zoals God het hem geboden had, deed hij. (Gn 6:22)

...die destijds ongehoorzaam waren toen de lankmoedigheid van God bleef afwachten in de dagen van Noach, terwijl de ark gereedgemaakt werd waarin weinigen, dat is acht zielen, gered werden door water. (1Pt 3:20)

Vanaf dat de heer des huizes is opgestaan en de deur heeft gesloten, zult u beginnen buiten te staan en op de deur te kloppen en te zeggen: Heer, doe ons open; en Hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik weet niet vanwaar u bent. (Lk 13:25)

De gevechten om te overleven zullen talrijk zijn geweest, zowel tussen mensen onderling alsook tussen mens en dier en dieren onderling. Totdat de hoogste berg tenslotte onder water kwam.

21 En al wat leeft, dat zich op de aarde roert, het gevogelte, het vee en het wild gedierte en alle wemelend gedierte, dat op de aarde wemelt, benevens alle mensen, kwamen om. 22 Alles, in welks neus de adem van de levensgeest was, alles wat op het droge was, stierf. 23 Zo verdelgde Hij alles wat bestond, wat op de aardbodem was, mensen zowel als vee en kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, zodat zij verdelgd werden van de aarde; Noach alleen bleef over en wat met hem in de ark was.

Zo kwam er een eind aan "alles wat bestond, wat op de aardbodem was". Alleen Noach en wat met hem in de ark was bleef gespaard. Wat oordeel voor de wereld betekende, betekende voor hem redding. De wateren die de wereld verdelgden, tilden de ark op om die straks neer te zetten op een gereinigde aarde. De ark onderging de oordelen van God, terwijl zij die erin zaten gespaard bleven. Een prachtig beeld van de Heer Jezus, over Wie aan het kruis God de wateren van zijn oordeel uitstortte (Ps.42:8) in plaats van over zondaren die tot Hem de toevlucht nemen.

In *1 Petrus 3:20,21* worden de zondvloed en de ark gebruikt als een beeld van de doop.

..., die destijds ongehoorzaam waren toen de lankmoedigheid van God bleef afwachten in de dagen van Noach, terwijl de ark gereedgemaakt werd waarin weinigen, dat is acht zielen, gered werden door water. Dit behoudt nu ook u: het tegenbeeld de doop, die niet is een afleggen van onreinheid van het vlees, maar een vraag voor God van een goed geweten, door de opstanding van Jezus Christus... (1Pt3:20-21)

Wie zich laat onderdompelen in het doopwater, ondergaat in beeld het oordeel van God. Maar net zoals Noach veilig was in de ark, is zo iemand veilig in Christus.

In het geval van Noach trof het oordeel de ark, wie zich laat dopen weet dat het oordeel Christus trof. Alleen door de zondvloed kon Noach een nieuwe wereld binnenstappen. Alleen door de dood van Christus kan de gelovige bij Hem zijn op aarde. Het gaat in *1 Petrus 3:21* bij het behouden worden door de doop niet om in de hemel bij Christus te zijn, maar om op aarde bij Christus te zijn. Zolang een gelovige niet gedoopt is, heeft hij nog niet openlijk laten zien dat hij op aarde bij Hem hoort.

24 En de wateren hadden de overhand over de aarde, honderd vijftig dagen lang.

Het water bedekt 150 dagen lang de aarde.

Watervloed roept tot watervloed bij het gebruik uwer stromen; al uw baren en golven slaan over mij heen. (Ps 42:8)

INHOUD:

- Vs.1-5: God gedenkt aan Noach, de wateren vloeien weg, de ark blijft op het gebergte Ararat vastzitten
- Vs.6,7: Noach opent het venster in de ark en laat een raaf uit
- Vs.8-12: Noach laat drie keer een duif uit
- Vs.13,14: De aarde is weer droog
- Vs.15-19: Noach en alles wat met hem in de ark was, gaan uit de ark
- Vs.20: Noach bouwt een altaar en brengt een offer
- Vs.21,22: Gods antwoord op het offer

TOELICHTING:

1 Toen gedacht God Noach en al het wild gedierte en al het vee, dat met hem in de ark was, en God deed een wind over de aarde strijken, zodat de wateren daalden. 2 De kolken der waterdiepte en de sluizen des hemels werden toegesloten en de regen uit de hemel hield op, 3 en de wateren vloeiden gestadig van de aarde weg. Aldus namen de wateren na verloop van honderd vijftig dagen af. 4 En in de zevende maand, op de zeventiende dag der maand, bleef de ark vastzitten op het gebergte van Ararat. 5 En de wateren namen tot de tiende maand gestadig af; in de tiende maand, op de eerste der maand, werden de toppen der bergen zichtbaar.

God gedenkt aan Noach. Noach is een beeld van de Heer Jezus. Zo zal God ter wille van de Heer Jezus straks een einde maken aan de grote verdrukking waarin het trouwe overblijfsel van zijn volk zich zal bevinden. God denkt altijd aan Hem en in verbinding met Hem. Persoonlijke toepassing: God denkt aan ieder van de zijnen die in moeite en beproevingen zijn. Hij laat niet toe dat iemand boven vermogen wordt verzocht, maar geeft met de verzoeking ook de uitkomst (1 Kor.10:13). De wateren van het oordeel beginnen langzaam te zakken. God laat de wateren niet in één keer verdwijnen. Eerst komt de ark vast te zitten op het gebergte Ararat. De Statenvertaling heeft "rustte". Ararat betekent 'heilige grond'. Daar is iemand door zijn bekering op terecht gekomen. In het leven van een mens die zich bekeert, is het eerste gevolg rust voor zijn geweten. Hij mag rusten in de wetenschap dat zijn zonden zijn vergeven. Maar dat wil niet zeggen dat alle gevolgen van zijn leven in de zonde weg zijn. Daar gaat vaak nog een zekere tijd overheen.

6 Na verloop van veertig dagen opende Noach het venster, dat hij in de ark gemaakt had, 7 en hij liet een raaf uit, en deze vloog heen en weer, totdat de wateren van de aarde waren opgedroogd.

Noach opent het venster in de ark en laat een raaf uit. Het venster bovenin de ark was de enige opening (Gen.6:16) die open was gebleven; de deur was gesloten en nog steeds gesloten. De opening bovenin de ark stelt de verbinding met de hemel, met God voor. Alleen door in verbinding te zijn met God, is erachter te komen of de aarde droog is, of alle wateren weg zijn, of het oordeel helemaal is uitgewoed. De raaf is een onrein dier. Het is een roofvogel die leeft van de dood. De raaf is een beeld van het vlees, de oude natuur van de gelovige.

8 Daarna liet hij een duif uit om te zien, of de wateren afgenomen waren van de aardbodem. 9 Doch de duif vond geen rustplaats voor het hol van haar voet en keerde tot hem in de ark terug, omdat op de gehele aarde water was, en hij stak zijn hand uit, greep haar en bracht haar tot zich in de ark. 10 Toen wachtte hij nog zeven dagen en hij liet de duif weer uit de ark; 11 tegen de avond kwam de duif bij hem, en zie, een vers olijfblad was in haar snavel. Hieraan bemerkte Noach, dat de wateren afgenomen waren van de aarde.

U heeft geen verzoeking getroffen dan menselijke; en God is getrouw, die niet zal toelaten dat u verzocht wordt boven wat u kunt verdragen; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven, zodat u ze kunt verdragen. (1Ko 10:13)

En de ark rustte in de zevende maand, op den zeventiende dag der maand, op de bergen van Ararat. (Gn 8:4 SV)

Gij zult aan de ark een lichtopening maken, en een el van boven af zult gij die afwerken,... (Gn 6:16)

12 Voorts wachtte hij nog zeven dagen en hij liet de duif uit, en zij keerde niet weer tot hem terug.

Noach laat drie keer een duif uit. De duif is een rein dier, een beeld van de Heilige Geest (*Matth.3:16*). Als Noach haar de eerste keer uitlaat, komt ze terug, omdat ze nergens rust kan vinden. De Heilige Geest heeft geen rust bij een gelovige die het vlees niet heeft geoordeeld. De tweede keer, zeven dagen later, laat Noach de duif weer uit. Dan komt zij terug met een olijfblad. Dat wijst op nieuw leven.

In het leven van de gelovige wijst het op geestelijke vrucht. Gods doel is dat de nieuwe aarde, het nieuwe leven vrucht voortbrengt, vrucht gewerkt door de Heilige Geest, de vrucht van de Geest. Olijfblad van de olijfboom die olie, een beeld van de Heilige Geest, voortbrengt. De derde keer als Noach de duif uitlaat, komt ze niet terug. Nu weet Noach dat de aarde droog is.

13 In het zeshonderd en eerste jaar, in de eerste (maand), op de eerste der maand, waren de wateren opgedroogd van de aarde; daarop verwijderde Noach het luik van de ark, en hij zag uit, en zie, de aardbodem droogde op. 14 In de tweede maand, op de zeventiendag der maand, was de aarde droog.

De aarde is weer droog. Deze toestand is bereikt na een proces. Zo gaat het ook in het leven van een gelovige. *Zie ook Genesis 1.*

15 En God sprak tot Noach: 16 Ga uit de ark, gij en uw vrouw en uw zonen en de vrouwen uwer zonen met u; 17 doe al het gedierte dat met u is, van al wat leeft: het gevogelte, het vee en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, met u uitgaan, opdat zij wemelen op de aarde, en vruchtbaar zijn en talrijk worden op de aarde. 18 Toen ging Noach uit, en zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem. 19 Al het wild gedierte, al het kruipend gedierte en al het gevogelte, alles wat zich op de aarde roert, naar hun geslachten, ging uit de ark.

Noach en alles wat met hem in de ark was, gaan uit de ark. Ze betreden een nieuwe aarde, om daar alle zegeningen die God er heeft klaar liggen in bezit te gaan nemen en te gaan genieten. De aarde wordt bevolkt met alles wat uit de ark komt. Het leven van de gelovige die 'op het droge' is gekomen, ziet er ook zo uit. Hij gaat in nieuwhed des levens wandelen (*Rom.6:4*). Hij beziet nu alle dingen op een nieuwe, een geestelijke manier, zoals God het ziet. Dat was voor zijn bekering totaal anders.

20 En Noach bouwde een altaar voor de HERE, en hij nam van al het reine vee en van al het reine gevogelte en bracht brandoffers op het altaar.

Het eerste wat Noach doet als hij de nieuwe aarde heeft betreden, is een altaar voor de HERE bouwen en Hem offers brengen. Dit is de derde maal dat we over een offer lezen. De eerste maal was het een offer dat God had gebracht om de mens te bekleden, opdat deze voor Hem kon bestaan. De tweede maal was het Abel die een offer bracht. Hij was zich bewust dat alleen door het bloed van een onschuldige hij door God kon worden aangenomen. Hier is het een brandoffer op een nieuwe aarde, gebracht op een altaar. Een brandoffer is volgens *Leviticus 1* een offer dat helemaal alleen voor God is. Een altaar spreekt van aanbieden en aanbedding. De reine offers spreken van de Heer Jezus. Wij brengen een brandoffer als we aan God vertellen Wie de Heer Jezus voor Hem is, wat zijn werk voor Hem betekent. Een brandoffer brengen vraagt van ons een begrip van de vreugde die God in de Heer Jezus heeft gevonden, van de eer die God door de Heer Jezus in zijn werk op het kruis is gebracht. Dat is het eerste gevolg van iemand die tot bekering is gekomen en in nieuwhed van leven wandelt. Zijn hart gaat uit naar de Behouder. Zo iemand kan niet anders dan God op deze wijze eren. Dat wil hij in zijn persoonlijk leven doen, dat wil hij ook doen met andere gelovigen, als gemeente. Zulke aanbidders zoekt God (*Joh.4:23,24*).

Nadat nu Jezus was gedoopt, steeg Hij terstond op uit het water; en zie, de hemelen werden Hem geopend, en Hij zag de Geest van God neerdalen als een duif en op Zich komen; ... (Mt 3:16)

Wij zijn dan met Hem begraven door de doop tot de dood, opdat, zoals Christus uit de doden is opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in nieuwhed van leven zouden wandelen. (Rm 6:4)

Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke personen die Hem aanbidden. God is een geest, en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. (Jh 4:23,24)

Het offer van Noach bestaat uit rein vee en rein gevogelte. Het vee spreekt van de Heer Jezus als Mens op aarde, het gevogelte spreekt ervan dat Hij de Mens is Die uit de hemel is gekomen.

21 Toen de HERE de lieflijke reuk rook, zeide de HERE bij Zichzelf: Ik zal de aardbodem niet weer vervloeken om de mens, omdat het voortbrengsel van des mensen hart boos is van zijn jeugd aan, en Ik zal al wat leeft niet weer slaan, zoals Ik gedaan heb. 22 Voortaan zullen, zolang de aarde bestaat, zaaiing en oogst, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht, niet ophouden.

Gods ruikt de lieflijke reuk van het offer. Letterlijk: de reuk die rust geeft. God heeft zijn vreugde en rust gevonden in het offer van de Heer Jezus, zijn Zoon. Dat vindt Hij nog steeds, ondanks de onveranderlijkheid van de mens.

Op grond van het offer zal Hij de aarde niet weer door water doen vergaan. Door het werk van de Heer Jezus aan het kruis, dat altijd voor Gods aandacht staat, houdt God de kringloop van *vers 22* in stand. Op grond van dat werk laat God nog steeds zijn zoon opgaan over bozen en goeden en laat Hij het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen (*Math.5:45*).

..., opdat u zonen wordt van uw Vader die in de hemelen is; want Hij laat zijn zoon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Mt 5:45)

Inhoud:

- Vs.1-3: God zegent Noach
 Vs.4-7: Het bloed
 Vs.8-17: Gods verbond met Noach
 Vs.18-23: Noach dronken en hoe de zonen handelen
 Vs.24-27: Noach vervloekt Cham en zegent Sem en Jafeth
 Vs.28,29: En hij stierf

Toelichting:

1 En God zegende Noach en zijn zonen en zeide tot hen: Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de aarde. 2 En de vrees en de schrik voor u zij over al het gedierte der aarde en over al het gevogelte des hemels, al wat zich op de aardbodem roert en alle vissen der zee; in uw hand zijn zij gegeven. 3 Alles wat zich roert, wat leeft, zal u tot spijs zijn; Ik heb het u alles gegeven evenals het groene kruid.

Noach bevindt zich op een gereinigde, vernieuwde aarde (Ps.104:30b). Hij heeft een offer gebracht. Op grond van dit offer gaat God Noach nu zegenen. Vóór Noach is geen mens gezegend geworden. Alleen de zevende dag werd door God gezegend. Hij krijgt de heerschappij over de dieren, net als Adam. Maar er komt een element bij dat in het geval van Adam er niet was: vrees en schrik. Die zijn het gevolg van de zonde. Een ander nieuw element is dat aan de mens de dieren tot voedsel worden gegeven. Dit is de les: het leven van de mens is gegrond op de dood van een Ander (Joh.6:51b). Wie dit gelooft, heeft eeuwig leven (Joh.6:54). Wie uit overtuiging vegetariër is (bewust geen vlees eten), hangt (onbewust?) een leer van demonen aan:

De Geest nu zegt uitdrukkelijk, dat in de latere tijden sommigen van het geloof zullen afvallen, terwijl zij zich zullen bezighouden met verleidende geesten en leringen van demonen die in huichelarij leugen spreken en hun eigen geweten hebben dichtgeschroeid. Zij verbieden te trouwen en gebieden zich van voedsel te onthouden, dat God geschapen heeft om met dankzegging te worden genuttigd door hen die geloven en de waarheid kennen. Want al het door God geschapene is goed en niets is verwerpelijk als het met dankzegging wordt genomen, want het wordt geheiligd door Gods woord en door gebed. (1Tm 4:1-5)

4 Alleen vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten. 5 En waarlijk, Ik zal uw eigen bloed eisen; van al het gedierte zal Ik het eisen en van de mensen onderling zal Ik het leven des mensen eisen. 6 Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt. 7 En gij, weest vruchtbaar en wordt talrijk, wemelt op de aarde, ja, wordt talrijk daarop.

God wijdt uit over het bloed. Hij stelt hier duidelijk dat het bloed het leven voorstelt. God alleen heeft recht op het leven. Het verbod om bloed te eten (dus ook geen bloedworst eten!) geldt nog steeds (Hand.15:29). Ook geeft God de opdracht aan de mens om iemand die een ander doodt zelf ook te doden. Hier vinden we de instelling van de overheid, die de zwaarmacht krijgt:

Elke ziel zij aan de over haar gestelde overheden onderdanig; want er is geen overheid dan door God, en die er zijn, zijn door God ingesteld. Wie zich dus tegen de overheid verzet, weerstaat de instelling van God; en zij die weerstaan, zullen oordeel voor zichzelf ontvangen. Want de overheidspersonen zijn niet voor het goede, maar voor het kwade werk te vrezen. Wilt u nu de overheid niet vrezen, doe het goede, en u zult lof van haar hebben, want zij is Gods dienaar, u ten goede. Maar als u het kwade doet, vrees dan; want zij draagt het zwaard niet tevergeefs; want zij is Gods dienaar, een wreekster tot straf voor hem die het kwade bedrijft. Daarom is het nodig onderdanig te zijn, niet alleen om de straf, maar ook om het geweten. Want daarom betaalt u ook belasting; immers, zij zijn dienaars van God, juist daarin voortdurend werkzaam. Geef aan allen wat hun toekomt: belasting, aan wie belasting; tol, aan wie tol; vrees, aan wie vrees; eer, aan wie eer toekomt. (Rm 13:1-7)

Zendt Gij uw Geest uit, zij worden geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat van de aardbodem. (Ps 104:30)

Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neerge-daald; als iemand van dit brood eet, zal hij leven tot in eeuwigheid. En het brood dat Ik zal geven, is mijn vlees dat Ik zal geven voor het leven van de wereld. (Jh 6:51)
Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem opwekken op de laatste dag. (Jh 6:54)

Want de Heilige Geest en wij hebben besloten u geen grotere last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen: u te onthouden van wat aan de afgoden is geofferd, van het bloed, van het verstikte en van de hoerelij. Als u zich daarvoor in acht neemt, zult u wel doen. Vaarwel!' (Hd 15:28-29)

Het meest kenmerkende van de overheid is het oordelen van het kwaad. Daarmee geeft God iets van Zichzelf (het recht om bloedvergieten te vergelden) in de handen van (daartoe bevoegde) mensen. Hij doet dat omdat wie zich aan een mens vergrijpt, zich vergrijpt aan de beelddrager van God. Hij doet dat tevens om het kwaad te beteugelen, zodat zich geen toestanden meer zouden ontwikkelen als die waardoor de zondvloed noodzakelijk werd: een aarde vol van geweld (*Gen.6:11*).

8 En God zeide tot Noach en tot zijn zonen met hem: 9 Zie, Ik richt mijn verbond op met u en met uw nageslacht, 10 en met alle levende wezens die bij u zijn: het gevogelte, het vee en het wild gedierte der aarde bij u, allen, die uit de ark gegaan zijn, alle gedierte der aarde. 11 Ik dan richt mijn verbond met u op, dat voortaan niets dat leeft, meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgeroeid, en dat er geen zondvloed meer wezen zal, om de aarde te verdueren. 12 En God zeide: Dit is het teken van het verbond, dat Ik geef tussen Mij en u en alle levende wezens, die bij u zijn, voor alle volgende geslachten: 13 mijn boog stel Ik in de wolken, opdat die tot een teken zij van het verbond tussen Mij en de aarde. 14 Wanneer Ik dan wolken over de aarde breng en de boog in de wolken verschijnt, 15 zal Ik mijn verbond gedenken, dat tussen Mij en u en alle levende wezens van alle vlees bestaat, zodat de wateren niet weer tot een vloed zullen worden om al wat leeft te verdueren. 16 Als de boog in de wolken is, dan zal Ik hem zien, zodat Ik mijn eeuwig verbond gedenk tussen God en alle levende wezens van alle vlees, dat op aarde is. 17 En God zeide tot Noach: Dit is het teken van het verbond, dat Ik heb opgericht tussen Mij en al wat op de aarde leeft.

God sluit een verbond, niet alleen met Noach, maar ook met zijn hele nageslacht en met de hele schepping. Bij dit verbond is er geen sprake van verplichtingen voor Noach en zijn nageslacht. Gods neemt alle verplichtingen op Zich om dit verbond te houden. Het is een éézijdig verbond. De grondslag is het offer. Wanneer er weer wolken zouden verschijnen, hoefde de mens niet bang te zijn voor een nieuwe zondvloed. De (regen)boog in de wolken is het voor de hele schepping zichtbare bewijs van Gods trouw aan zijn verbond. Niet alleen de mens ziet de boog, ook God ziet hem. Hij gedenkt dan aan zijn verbond. De boog houdt ook de belofte in dat God na de oordelen zegent. Daarom zien we in *Openbaring 4:2,3* de boog terug. In het boek *Openbaring* barsten vanaf hoofdstuk de oordelen over de wereld, Israël en de christenheid los. Maar voor de getrouwen geeft het zien van de boog al aan het begin de belofte van zegen na de oordelen. Dat vervult hen met hoop (zie *Hab.3:2*). De boog is een beeld van de Heer Jezus. Alleen door Hem is er zegen mogelijk. Alleen door Hem zegent God waar en wanneer dan ook. Die zegen is alleen voor hen die door het geloof met Hem verbonden zijn. De mens ziet de boog, God ziet de boog. God wenst dat de mens dezelfde gedachten krijgt bij het zien van de boog, als die Hij heeft. De boog bewerkt dan gemeenschap tussen de mens en God.

18 De zonen van Noach, die uit de ark gegaan waren, waren Sem, Cham en Jafeth; Cham was de vader van Kanaän. 19 Deze drie waren de zonen van Noach, en uit dezen is de gehele aarde bevolkt.

20 En Noach werd een landman en plantte een wijngaard. 21 Toen hij van de wijn gedronken had, werd hij dronken en hij ontblootte zich in zijn tent. 22 Toen zag Cham, de vader van Kanaän, zijns vaders naaktheid en hij vertelde het aan zijn beide broeders buiten. 23 Daarop namen Sem en Jafeth een mantel, legden die op hun beider schouders, liepen achterwaarts en bedekten hun vaders naaktheid, terwijl hun aangezicht afgewend was, zodat zij hun vaders naaktheid niet zagen.

De aarde is wel gereinigd, maar de mens is niet veranderd. Na de zegen is er het falen van Noach. Zo is het altijd gegaan in de geschiedenis van de mens, zie Adam, hier Noach, na het instellen van het priesterschap falen de zonen van Aäron, na het aanstellen van een koning faalt deze. Met de gemeente is

De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaarij. (Gn 6:11)

Terstond kwam ik in de Geest; en zie een troon stond in de hemel en er zat iemand op de troon; en die daarop zat, was van aanzien een jaspissteen en sardiussteen gelijk; en rondom de troon was een regenboog, van aanzien een smaragd gelijk; (Op 4:2,3)

Here, ik heb de tijding aangaande U vernomen, ik ben, Here, met vreze voor uw werk vervuld; roep het in het leven in de loop der jaren, maak het openbaar in de loop der jaren; gedenk in de toorn aan ontfermen! (Hb 3:2)

het niet anders gegaan. Noach, die het gezag over de schepping heeft gekregen, heeft geen gezag over zichzelf. Hij gebruikt de zegen van de aarde voor eigen genot, ze nemen bezit van hem. Is dat niet wat vaak gebeurt, ook bij ons, christenen. Liefde voor de drank sleept de prediker van de gerechtigheid in het slijk. Noach kan de weelde van de nieuwe aarde niet aan. Hij gaat zich eraan te buiten en zo komt zijn naaktheid openbaar. Het is ermee als met de gemeente te Laodicea. Die vonden zichzelf ook zo geweldig goed en gezegend. Maar zegen los van God, zegen die misbruikt tot eigen genot, heeft naaktheid tot gevolg. Daarom zegt de Heer Jezus tegen die gemeente: jullie zijn naakt (Op.3:17). De zonde van Noach werd de aanleiding tot het falen van Cham. Dat is een ernstige les voor elke vader. Cham komt ertoe zijn vader bespottelijk te maken bij zijn broers. Dat blijkt uit het verband. Het gaat niet aan de zonde van Noach goed te praten, want die is niet goed te praten. Maar het falen van zijn vader, mocht voor de zoon geen reden zijn hem te bespotten. Dit is een belangrijk beginsel in een tijd waarin het ouderlijk gezag vaak wordt ondermijnd. Ouders zijn niet volmaakt, falen vaak. Toch zegt de Schrift: "eer uw vader en uw moeder" (Ef.6:2). De twee andere zoons behandelen hun falende, naakte vader met het nodige respect.

24 Toen Noach uit zijn roes ontwaakte en vernam, wat zijn jongste zoon hem aangedaan had, 25 zeide hij: Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij voor zijn broeders. 26 Voorts zeide hij: Geprezen zij de HERE, de God van Sem, maar Kanaän zij hem tot knecht. 27 God breide Jafeth uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht.

Noach vervloekt Cham en zegent Sem en Jafeth. De profetie van Noach bevat in enkele woorden de loop van de wereldgeschiedenis. In *Genesis 10* zien we er een nadere invulling van. Daar hebben de geslachtsregisters van de zonen van Noach uit wie de hele wereldbevolking is voortgekomen (vers 19). God wordt hier de God van Sem genoemd. Nooit eerder was God op die manier met een mens verbonden. Later wordt Hij ook genoemd de God van Abraham, Isaäk en Jakob. Dat betekent dat Jafeth en Cham hun zegen zullen moeten zoeken bij Sem, want bij hem is God (Zach.8:23).

28 En Noach leefde na de vloed driehonderd vijftig jaar; 29 zo waren al de dagen van Noach negenhonderd vijftig jaar; en hij stierf.

En hij stierf.

Omdat u zegt: Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek, en u weet niet dat u de ellendige, jammerlijke, arme, blinde en naakte bent, raad Ik u aan goud van Mij te kopen, gelouterd door vuur, opdat u rijk wordt; en witte kleren, opdat u bekleed wordt en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt; en ogenzalf om uw ogen te zalven, opdat u kunt kijken. (Op 3:17-18)

'Eer uw vader en uw moeder', - dit is het eerste gebod met een belofte: 'opdat het u goed gaat en u lang leeft op de aarde'. (Ef 6:2)

Zo zegt de HERE der heerscharen: In die dagen zullen tien mannen uit volken van allerlei taal vastgrijpen, ja vastgrijpen de slip van een Judeese man, en zeggen: wij willen met u gaan, want wij hebben gehoord, dat God met u is. (Zc 8:23)

INHOUD:

- Vs.1: De nakomelingen van Noach
 Vs.2-5: De nakomelingen van Jafeth
 Vs.6-20: De nakomelingen van Cham
 Vs.21-31: De nakomelingen van Sem
 Vs.32: Samenvatting

TOELICHTING:

1 Dit zijn de nakomelingen der zonen van Noach: Sem, Cham en Jafeth; hun werden namelijk zonen geboren na de vloed.

De zonen van Noach worden hier in volgorde van belangrijkheid genoemd, niet naar geboorte. Jafeth was de oudste (*vers 21* waar NBG niet juist vertaalt; zie SV, waar staat "broeder van Jafeth, den grootste [of: oudste]"; zo ook vert. van JND en Elb.). Daarna kwamen Sem en Cham.

2 De zonen van Jafeth waren Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech en Tiras. 3 En de zonen van Gomer waren Askenaz, Rifath en Togarma. 4 En de zonen van Javan waren Elisa, Tarsis, de Kittieten en de Dodanieten. 5 Naar dezen zijn de kustlanden der volken in hun landen verdeeld, elk naar zijn taal, naar hun geslachten, onder hun volken.

De nakomelingen van Jafeth komen het eerst aan bod. Er worden maar vijf verzen aan hem gewijd. Van de voorspelde uitbreiding (*Gen.9:27*) lijkt voorts nog niet veel terecht te komen. Toch zal dat later wel zo zijn, vooral tijdens het 4e wereldrijk, dat is het Romeinse rijk.

6 En de zonen van Cham waren Kusch, Mizraïm, Put en Kanaän. 7 En de zonen van Kusch: Seba, Havila, Sabta, Raëma en Sabtecha; en de zonen van Raëma waren Scheba en Dedan. 8 En Kusch verwekte Nimrod; deze was de eerste machthebber op de aarde; 9 hij was een geweldig jager voor het aangezicht des HEREN; daarom zegt men: Een geweldig jager voor het aangezicht des HEREN als Nimrod. 10 En het begin van zijn koninkrijk was Babel, Erech, Akkad en Kalne, in het land Sinear. 11 Uit dat land trok hij naar Assur en hij bouwde Ninevé, Rehoboth-Ir, Kalah 12 en Resen tussen Ninevé en Kalah; dat is de grote stad. 13 En Mizraïm verwekte de Ludieten, de Anamieten, de Lehabieten, de Naftuhieten, 14 de Pathrusieten, de Kasluhieten, uit wie de Filistijnen zijn voortgekomen, en de Kaftorieten. 15 En Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, en Het 16 en de Jebusiet, de Amoriet, de Girgasië, 17 de Heviet, de Arkiet, de Siniet, 18 de Arvadiet, de Zemariet en de Hamathiet; en daarna verspreidden zich de geslachten van de Kanaäniet. 19 En de grens van de Kanaäniet was van Sidon in de richting van Gerar tot Gaza, in de richting van Sodom, Gomorra, Adama en Zeboïm tot Lasa. 20 Dit waren de zonen van Cham naar hun geslachten, naar hun talen, in hun landen, in hun volken.

Ook bij de nakomelingen van Cham lijkt de profetie van Noach niet vervuld te worden. Van knechtschap (*Gn 9:25-27*) is nog geen sprake. Zijn nageslacht levert indrukwekkende personen. Zo was Nebukadnezar (1e wereldrijk) een nakomeling van Cham. De oorsprong van het Babylonische rijk is Nimrod, "een geweldig jager". Hij stichtte een koninkrijk, Babel (*vers 10*). Nimrod was een jager. Een jager vergiet bloed. Nimrod, de geweldenaar, vergiet eerst bloed van dieren. Hij zal voor de vestiging van zijn rijk ook over lijken gaan. Mensen die Gods koninkrijk willen bouwen zijn altijd schaapherders. Zij geven hun eigen leven voor dat van hen die aan hun zorg zijn toevertrouwd: Abel, Jakob, Mozes, David, en het grootste voorbeeld de Heer Jezus, de Goede Herder.

Voorts zijn Sem [zonen] geboren; dezelve is ook de vader aller zonen van Heber, broeder van Jafeth, den grootste. (Gn 10:21 SV)

God breide Jafeth uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht. (Gn 9:27)

Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij voor zijn broeders. Voorts zeide hij: Geprezen zij de HERE, de God van Sem, maar Kanaän zij hem tot knecht. God breide Jafeth uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht. (Gn 9:25-27)

21 En aan Sem, de vader van alle zonen van Heber, de oudere broeder van Jafeth, werden eveneens (zonen) geboren. 22 De zonen van Sem waren Elam, Assur, Arpachsad, Lud en Aram. 23 En de zonen van Aram waren: Uz, Hul, Gether en Mas. 24 En Arpachsad verwekte Selah, en Selah verwekte Heber. 25 En aan Heber werden twee zonen geboren; de naam van de ene was Péleg, want in zijn dagen werd de aarde verdeeld, en de naam van zijn broeder was Joktan. 26 En Joktan verwekte Almodad, Selef, Hasarmaveth, Jarah, 27 Hadóram, Uzal, Dikla, 28 Obal, Abimaël, Scheba, 29 Ofir, Havila en Jobab; deze allen waren de zonen van Joktan. 30 En hun woonplaats strekte zich uit van Mescha in de richting van Sefar, het gebergte in het Oosten. 31 Dit waren de zonen van Sem naar hun geslachten, naar hun talen, in hun landen, naar hun volken.

De nakomelingen van Sem. Als bijzonder kenmerk wordt genoemd dat hij de "vader van alle zonen van Heber" is. Heber betekent 'doortrekker', dat wil zeggen als een pelgrim door de wereld trekken. Abraham was zo'n Hebreër (Gen. 14:13), dat is een zoon van Heber.

32 Dit zijn de geslachten der zonen van Noach naar hun afstammingen, in hun volken. En van dezen verdeelden zich de volken op de aarde na de vloed.

Samenvatting.

Toen kwam een vluchteling en deelde dit mede aan de Hebreër Abram; hij nu woonde bij de terebinten van de Amoriet Mamre, de broeder van Eskol en Aner, die Abrams bondgenoten waren. (Gn 14:13)

INHOUD:

Vs.1-4: De torenbouw van Babel

Vs.5-9: De spraakverwarring

Vs.10-25: Nakomelingen van Sem tot op Terah

Vs.26-32: Laatste handelingen van Terah en begin van de geschiedenis van Abram

TOELICHTING:

1 De gehele aarde nu was één van taal en één van spraak. 2 Toen zij oostwaarts trokken, vonden zij een vlakke in het land Sinear, waar zij zich vestigden. 3 En zij zeiden tot elkander: Welaan, laten wij tichelen maken en die goed bakken. En de tichel diende hun tot steen en het asfalt diende hun tot leem. 4 Ook zeiden zij: Welaan, laten wij ons een stad bouwen met een toren, waarvan de top tot de hemel reikt, en laten wij ons een naam maken, opdat wij niet over de gehele aarde verstrooid worden.

In deze tijd zijn er volgens sommigen ongeveer 30.000 mensen op aarde. Ze zijn nog allemaal bij elkaar. Samen trekken ze op naar het oosten. Het is de richting waarin Kain vertrok (Gen.4:16; vgl.Gen.3:23-24). Het is de richting die spreekt van het verlaten van de HERE. In het oosten vinden ze een laagte, dat spreekt van gemakzucht. Abraham zocht het gebergte (Gen.12:8), dat is dicht bij God. De laagte lag in het land Sinear. Daar ligt de oorsprong van Babel (Gen.10:10) en de afgoderij (Zach.5:5-11). Hier willen de mensen een gezamenlijke krachtsinspanning leveren: zij willen een brug bouwen waarmee ze de hemel kunnen bereiken. Er lijkt belangstelling te zijn voor God. Maar ze willen die toren, die brug, bouwen met eigen gemaakte stenen. God bouwt met levende stenen (1 Petr.2:5). Daarbij willen ze zich een naam maken op aarde. Dit is de christenheid ten voeten uit. De naamchristenen willen meegeteld worden, ze willen dat er met hun mening rekening wordt in politieke vraagstukken en besluitvorming. En hebben ze niet geweldige namen in hun geschiedenis om zich op te beroemen, theologen van naam? Maar een grote naam hebben op aarde betekent niet automatisch dat die naam ook in de hemel staat opgeschreven. Bij de bouw van de stad en de toren van Babel is het in elk geval een streven naar eenheid en macht. Dit is wat we in de oecumenische beweging werkelijkheid zien worden.

5 Toen daalde de HERE neder om de stad en de toren, die de mensenkinderen bouwden, te bezien, 6 en de HERE zeide: Zie, het is één volk en zij allen hebben één taal. Dit is het begin van hun streven; nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn. 7 Welaan, laat Ons nederdalen en daar hun taal verwarren, zodat zij elkanders taal niet verstaan. 8 Zo verstrooide de HERE hen vandaar over de gehele aarde, en zij staakten de bouw van de stad. 9 Daarom noemt men haar Babel, omdat de HERE daar de taal der gehele aarde verward heeft en de HERE hen vandaar over de gehele aarde verstrooid heeft.

God blijft het antwoord op dit streven niet schuldig. Om de mens als het ware in zijn overwegingen te betrekken, komt de HERE naar beneden om kennis te nemen van hun werken. Het is om de mens te overtuigen van wat Hij als de Alwetende weet. Na zijn conclusie spreekt God recht. Hij velst het vonnis en voltrekt het ook. Door het oordeel van de spraakverwarring brengt God een breuk aan in het gezamenlijk streven van de mens. Een groot en machtig bolwerk wordt geslecht. De spraakverwarring wordt opgeheven op de pinksterdag (Hand.2), als de Heilige Geest wordt uitgestort. Door de doop met de Geest ontstaat er een eenheid die naar Gods gedachten is. De niet afgebouwde stad krijgt de naam Babel, dat betekent 'verwarring'.

Hierop kwam de engel die met mij sprak, nader en zeide tot mij: Sla toch uw ogen op en zie, wat daar naar voren komt. Ik vroeg: Wat is dat? Hij antwoordde: Dat is een efa, die daar naar voren komt. Hij vervolgde: Zo zien zij er uit in het ganse land. En zie, het loden deksel werd opgelicht en daar zat een vrouw in de efa. En hij zeide: Dat is de goddeloosheid. Toen wierp hij haar in de efa neer en wierp het loden gewicht op de opening daarvan. Toen ik mijn ogen opsloeg, zag ik en zie, twee vrouwen kwamen naar voren, met de wind in haar vleugels; zij hadden namelijk vleugels als van een ooievaar. En zij droegen de efa weg tussen hemel en aarde. Toen vroeg ik de engel die met mij sprak: Waarheen brengen zij die efa? Hij antwoordde mij: Naar het land Sinear, om daar voor haar een huis te bouwen. Is dit gereed, dan zetten zij haar daar op haar plaats. (Zc 5:5-11)

... en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (1Pt 2:5)

Toen nu dit geluid was ontstaan, kwam de volksmenigte samen en raakte in verwarring, want ieder hoorde hen in zijn eigen taal spreken. En zij waren buiten zichzelf en verwonderden zich en zeiden: Zie, zijn niet al dezen die spreken Galileeërs? Hoe horen wij hen dan ieder van ons in zijn eigen taal waarin wij geboren zijn? Parthen, Meden en Elamieten, en de bewoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, Pontus en Asia, Frygië en Pamfylië, Egypte en de streken van Libië bij Cyrene, en de hier woonachtige Romeinen, zowel Joden als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze talen over de grote daden van God spreken. (Hd 2:6-11)

10 Dit zijn de nakomelingen van Sem. Toen Sem honderd jaar oud was, verwekte hij Arpachsad, twee jaar na de vloed. 11 En Sem leefde, nadat hij Arpachsad verwekt had, vijfhonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 12 Toen Arpachsad vijfendertig jaar geleefd had, verwekte hij Selah. 13 En Arpachsad leefde, nadat hij Selah verwekt had, vierhonderd drie jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 14 Toen Selah dertig jaar geleefd had, verwekte hij Heber. 15 En Selah leefde, nadat hij Heber verwekt had, vierhonderd drie jaar, en hij verwekte zonen en dochteren.

16 Toen Heber vierendertig jaar geleefd had, verwekte hij Péleg. 17 En Heber leefde, nadat hij Péleg verwekt had, vierhonderd dertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 18 Toen Péleg dertig jaar geleefd had, verwekte hij Rehu. 19 En Péleg leefde, nadat hij Rehu verwekt had, tweehonderd negen jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 20 Toen Rehu tweeëndertig jaar geleefd had, verwekte hij Serug. 21 En Rehu leefde, nadat hij Serug verwekt had, tweehonderd zeven jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 22 Toen Serug dertig jaar geleefd had, verwekte hij Nahor. 23 En Serug leefde, nadat hij Nahor verwekt had, tweehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 24 Toen Nahor negenentwintig jaar geleefd had, verwekte hij Terah. 25 En Nahor leefde, nadat hij Terah verwekt had, honderd negentien jaar, en hij verwekte zonen en dochteren.

Het geslachtsregister van Sem wordt gegeven. Hieruit blijkt dat de nakomelingen van Sem ten slotte ook in afgoderij zijn vervallen, zie *Jozua 24:2*. Dan roept de HERE Abram. Om zijn roeping en zijn persoon gaat het in dit geslachtsregister en de volgende hoofdstukken. Gods antwoord op de bouw van de stad en de toren van Babel is het oordeel van de spraakverwarring. Vervolgens gaat God nu een man, Abram, roepen die als een hemelsgezind man door Hem naar een land wordt gebracht waar hij voor Gods aangezicht mag wonen. Als alles in afgoderij is verzonken, maakt God naar zijn belofte daaraan niet een eind door een nieuwe zondvloed. God gaat met de roeping van Abram ons een beginsel bijbrengen dat van grote betekenis is: afzondering van het kwaad. God gaat dat aan Abram leren, stap voor stap. Dat wil Hij ook ons leren, stap voor stap.

26 Toen Terah zeventig jaar geleefd had, verwekte hij Abram, Nahor en Haran. 27 En dit zijn de nakomelingen van Terach: Terach verwekte Abram, Nahor en Haran, en Haran verwekte Lot. 28 En Haran stierf bij het leven van zijn vader Terah in zijn geboorteland, in Ur der Chaldeeën. 29 En Abram en Nahor namen zich vrouwen; de naam van Abrams vrouw was Sarai, en de naam van Nahors vrouw was Milka, de dochter van Haran, de vader van Milka en Jiska. 30 Sarai nu was onvruchtbaar; zij had geen kinderen. 31 En Terah nam zijn zoon Abram en Lot, de zoon van Haran, zijn kleinzoon, en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram; en hij deed hen wegtrekken uit Ur der Chaldeeën om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen te Haran en bleven daar. 32 En de dagen van Terah waren tweehonderd vijf jaar, en Terah stierf te Haran.

Uit vers 31 blijkt dat Terah, de vader van Abram, het initiatief nam om naar Kanaän te vertrekken. Maar God was niet aan Terah, maar aan Abram verschenen in Ur der Chaldeeën (*Hand.7:1-4*). God had Abram de opdracht gegeven zijn familie te verlaten en naar Kanaän te gaan. Het lijkt erop dat de familiebinding nog te groot was om volledig gehoor te geven aan de roep van God. Dat dit zo is lijkt te worden versterkt door het verblijf of beter oponthoud van Abram in Haran. Dat is nog steeds niet Kanaän. Abram gaat pas naar Kanaän als zijn vader Terah in Haran is gestorven. Dan pas is Abram vrij om te gaan. Deze les moeten wij allemaal leren. Als het gaat om de stem van de Heer in ons leven, mogen familiebanden daarin geen belemmering vormen. Dan moeten wij daar los van komen, 'eraan sterven', de dood daarop leren toepassen, zodat die geen verhindering zijn met het gaan van de weg die de Heer wil dat we gaan (*Luk.14:26*).

En Jozua zeide tot het gehele volk: Zo zegt de HERE, de God van Israël: aan de overzijde der Rivier hebben oudtijds uw vaderen gewoond, Terach, de vader van Abraham en de vader van Nahor, en zij hebben andere goden gediend. (Jz 24:2)

De hogepriester nu zei: Is dit inderdaad zo? En hij zei: Mannen broeders en vaders, hoort. De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij in Mesopotamië was, voordat hij woonde in Haran, en zei tot hem: 'Ga uit uw land en uit uw familie en kom in het land dat Ik u zal wijzen'. Toen vertrok hij uit het land van de Chaldeeëren en ging in Haran wonen. En nadat zijn vader was gestorven, bracht Hij hem vandaar over in dit land waarin u nu woont. (Hd 7:1-4)

Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader, zijn moeder, zijn vrouw, zijn kinderen, zijn broers en zijn zusters, ja, zelfs ook zijn eigen leven, kan hij mijn discipel niet zijn. (Lk 14:26)

INHOUD:

- Vs.1-6: De roeping van Abram
 Vs.7: De HERE verschijnt aan Abram
 Vs.8: Abram, tent en altaar
 Vs.9-20: Abram in Egypte

TOELICHTING:

1 De HERE nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal; 2 Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn. 3 Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

4 Toen ging Abram, zoals de HERE tot hem gesproken had, en Lot ging met hem; en Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran trok. 5 Abram nu nam zijn vrouw Sarai en Lot, zijns broeders zoon, en al hun have, die zij verworven hadden, en de lieden, die zij in Haran verkregen hadden, en zij trokken uit om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän. 6 En Abram trok het land door tot de plek bij Sichem, tot de terebint More; en de Kanaänieten waren toen in het land.

Als God roept, verbindt Hij daaraan altijd beloften. De juiste vertaling van vers 1 geeft de Statenvertaling: "De HEERE nu had tot Abram gezegd", namelijk toen hij nog in Ur der Chaldeeën was (Hand.7:2). Hij moest uit zijn land gaan, naar het land dat God hem zou wijzen; hij moest uit zijn familie gaan, om een nieuwe familie te vormen; hij moest zelfs uit het huis van zijn vader, waarvan hij nog deel uitmaakte, om zelf tot een vader van vele volken te worden. Gods roeping is altijd persoonlijk. Gods weg is altijd met de enkeling. God riep Abram als eenling (Jes.51:2). Zoals gezegd kostte het Abram moeite en tijd om los te komen van het huis van zijn vader. Toch gaat hij. *Hebreeën 11:8* spreekt over zijn gehoorzaamheid. God ziet de bereidwilligheid in zijn hart en heeft geduld met het overwinnen van de hindernissen. Abram gaat in vertrouwen op het woord van de HERE. Het land Kanaän is voor Israël letterlijk het beloofde land, waarin God volop zegen voor hen heeft klaarliggen. Voorwaarde is dat Israël trouw blijft aan de HERE en in zijn kracht strijd levert om de vijanden eruit te verdrijven. Voor de christen stelt het land Kanaän geestelijk de hemelse gewesten voor waarin hij gezegend is met alle geestelijke zegen. Zo staat het in *Efeziërs 1*. Maar ook voor de christen is die zegen alleen te genieten als hij bereid is daarvoor strijd te leveren. Daarover lezen we in *Efeziërs 6*. Gelukkig hoeven we niet in eigen kracht te strijden (*Ef.6:10*). God stelt zijn eigen wapenrusting ter beschikking (*Ef.6:11-18*):

Doet de hele wapenrusting van God aan, om te kunnen standhouden tegen de listen van de duivel. Want onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten. Neemt daarom de hele wapenrusting van God op, om weerstand te kunnen bieden in de boze dag en om, na alles volbracht te hebben, stand te houden. Houdt dan stand, uw lendenen omgord met de waarheid, en bekleed met het borstharnas van de gerechtigheid, en de voeten geschoeid met de toerusting van het evangelie van de vrede, terwijl u bovenal het schild van het geloof hebt opgenomen, waarmee u al de brandende pijlen van de boze zult kunnen uitblussen. En neemt de helm van de behoudenis en het zwaard van de Geest, dat is het woord van God, terwijl u te allen tijde bidt in de Geest met alle gebed en smeking. (Ef 6:11-18)

7 Toen verscheen de HERE aan Abram en zeide: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven. En hij bouwde daar een altaar voor de HERE, die hem verschenen was.

En hij zei: Mannen broeders en vaders, hoort. De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij in Mesopotamië was, voordat hij woonde in Haran, en zei tot hem: 'Ga uit uw land en uit uw familie en kom in het land dat Ik u zal wijzen'. (Hd 7:2-3)

Aanschouwt Abraham, uw vader, en Sara, die u baarde; want Ik riep hem als eenling en Ik zegende hem en vermenigvuldigde hem. (Js 51:2)

Door het geloof is Abraham, toen hij geroepen werd, in gehoorzaamheid getrokken naar een plaats, die hij ter erfenis zou ontvangen, en hij vertrok, zonder te weten waar hij komen zou. (Hb 11:8)

Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus, (Ef 1:3)

Overigens, sterkt u in de Heer en in de kracht van zijn sterkte. (Ef 6:10)

Eenmaal in Kanaän aangekomen verschijnt de HERE aan Abram. Dat kon Hij niet in Haran. Na zijn roeping en belofte van zegen voor hem en zijn nageslacht, krijgt Abram hier de belofte dat zijn nageslacht het land zal krijgen waar hij nu is aangekomen. Na de mededeling over het land dat zijn nageslacht zal krijgen, bouwt Abram een altaar voor de HERE. Zijn hart is zo boordevol dank, dat hij niet anders kan dan de HERE aanbidden voor zijn toezeggingen. De HERE was hem verschenen, hij had Hem gezien. De HERE had tot hem gesproken, hij had Hem gehoord. Abram geloofde in Wie hem was verschenen en hij geloofde in wat de HERE hem had beloofd. Dit is levend geloof. Zo verschijnt de Heer ook aan ons als wij zijn Woord lezen. Dan zien we Hem. En we horen Hem spreken. We mogen erop vertrouwen dat Hij doet wat Hij zegt. Als dat voor ons leeft, zullen we Hem aanbidden.

8 Toen brak hij vandaar op naar het gebergte ten oosten van Bethel, en hij spande zijn tent, met Bethel tegen het westen en Ai tegen het oosten, en hij bouwde daar een altaar voor de HERE en riep de naam des HEREN aan.

Het leven van Abram wordt gekenmerkt door een tent en een altaar. Hij gaat het gebergte op, zoekt het dicht bij God. Hij slaat zijn tent op tussen Bethel en Ai. Zijn tent staat symbool voor zijn pelgrimschap. Hij is een doortrekker, iemand die geen vaste woon- en verblijfplaats heeft. Hij zocht geen plaats op aarde. Hij verwachtte de stad van God (*Hebr. 11:10*). Bethel betekent 'huis van God'. Zo wordt de gemeente genoemd in *1 Timotheüs 3:15*. Ai betekent 'puinhoop'. Dat is de actuele situatie van het huis van God, de gemeente. De christen die een pelgrim is, leeft te midden van de puinhopen van het christelijk getuigenis van God op aarde, terwijl hij aan de andere kant Gods gedachten over zijn gemeente probeert te verwerklijken.

9 Daarna trok Abram steeds verder, naar het Zuiderland.

10 Toen er hongersnood in het land uitbrak, trok Abram naar Egypte, om daar als vreemdeling te vertoeven, want de hongersnood was zwaar in het land. 11 Toen hij op het punt stond Egypte binnen te trekken, zeide hij tot zijn vrouw Sarai: Zie toch, ik weet, dat gij een vrouw zijt schoon van uiterlijk. 12 Wanneer de Egyptenaren u zien, zullen zij zeggen: Dit is zijn vrouw; en zij zullen mij doden, en u in het leven laten. 13 Zeg toch, dat gij mijn zuster zijt, opdat het mij om uwentwil welga, en ik om uwentwil in het leven moge blijven. 14 Zodra Abram Egypte binnentrok, zagen de Egyptenaren, dat de vrouw zeer schoon was; 15 en toen de vorsten van Farao haar zagen, roemden zij haar bij Farao, zodat de vrouw naar het huis van Farao gehaald werd. 16 En hij deed Abram wèl om harentwil, zodat hij schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezelinnen en kamelen ontving. 17 Maar de HERE sloeg Farao met zware plagen, evenals zijn huis, ter oorzaak van Sarai, de vrouw van Abram. 18 Toen riep Farao Abram en zeide: Wat hebt gij mij daar aangedaan? Waarom hebt gij mij niet meegedeeld, dat zij uw vrouw is? 19 Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar mij tot vrouw genomen heb? En nu, ziehier uw vrouw, neem haar en ga heen. 20 En Farao gaf enige mannen omtrent hem opdracht, en zij deden hem, zijn vrouw en al wat hij bezat, uitgeleide.

Met het vertrek uit Bethel begint voor Abram de afwijking. Hij zoekt een grensgebied op. Het is altijd gevaarlijk als een gelovige in een grensgebied leven. Dat is het terrein waar het gevaar van een geestelijke val wordt getrotseerd. In dat gebied komt honger. In Bethel was geen honger. Dan gaat Abram de grens over en trekt Egypte binnen. Daarvoor had hij geen opdracht van de HERE ontvangen. Egypte is een beeld van de wereld. Als we dat gebied weer opzoeken, verliezen we de HERE steeds meer uit het oog. Het resultaat is dat Abram bang wordt dat hem iets zal gebeuren. Zijn vertrouwen op God is weg. Hij bedenkt een smoes om zichzelf veilig te stellen ten koste van zijn vrouw. Zijn egoïsme leidt hem ertoe dat hij Sarai haar ware verhouding tot hem laat loochenen. Hij zet zijn vrouw aan tot leugen. Maar het pakt anders uit dan hij had gedacht. Hij had willen voorkomen dat hij

Door het geloof verbleef hij (Abraham) als vreemdeling in het land van de belofte als in een vreemd land en woonde in tenten met Isaäk en Jakob, de medeerfgenamen van dezelfde belofte; want hij verwachtte de stad die de fundamenten heeft, waarvan God ontwerper en bouwmeester is. (Hb 11:10)

Maar als ik uitblijf, schrijf ik opdat je weet hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, de pilaar en grondslag van de waarheid. (1Tm 3:15)

Sarai kwijt zou raken. Door zijn list raakt hij haar juist kwijt. Alle cadeaus die hij krijgt, vergoeden niet dat hij Sarai kwijt is. Maar hij is ook zijn altaar kwijt en zijn plaats in het land waarheen God hem had laten optrekken. Hij is ook de zegen kwijt die zijn verblijf in het land voor hem inhield. Wie eenmaal van de weg afdwaalt die God heeft getoond, verliest heel veel. Ook voor de wereld is hij geen zegen. Door zijn gedrag moet God plagen brengen over Farao en zijn huis. Tenslotte wordt hij door Farao, zeg maar de wereld, vermaand. Al met al is de situatie waarin Abram terecht is gekomen een zeer treurige. Het is een grote genade van God dat Hij Abram uit deze situatie redt. Geen eer voor Abram, alle eer aan God.

INHOUD:

- Vs.1-4: Abram terug bij Bethel
 Vs.5-7: Ruzie tussen de herders van Abram en Lot
 Vs.8-13: De keus van Lot
 Vs.14-18: Het deel van Abram

TOELICHTING:

1 En Abram trok uit Egypte naar het Zuiderland, hij en zijn vrouw en al wat hij bezat, en Lot met hem. 2 Abram nu was zeer rijk aan vee, aan zilver en aan goud. 3 En hij ging van de ene pleisterplaats naar de andere, uit het Zuiderland tot bij Bethel, de plaats, waar zijn tent in het eerst gestaan had, tussen Bethel en Ai, 4 naar de plaats van het altaar, dat hij daar vroeger gemaakt had, en Abram riep daar de naam des HEREN aan.

Na zijn afwijking en verootmoedigende lessen, keert Abram naar Bethel. Het staat er zo opmerkelijk bij: "naar de plaats, waar zijn tent in het eerst gestaan had" naar de plaats van het altaar dat hij vroeger gemaakt had". Als wij afwijken en de Heer maakt ons dat duidelijk, moeten we altijd terug naar de plaats waar we het laatst bij de Heer waren. Opnieuw roept Abram daar de naam van de HERE aan. Hij zal dat gedaan hebben met een dieper inzicht in de genade van God. Elke val in ons leven dat gevolgd wordt door een herstel, maakt onze bewondering voor de Heer groter. Niet dat het dus niet erg zou zijn als we afwijken. Afwijking heeft ook nog andere gevolgen, ook voor anderen. Dat zien we in het geval van Lot in de volgende verzen.

5 En ook Lot, die met Abram mede ging, had schapen en runderen en tenten. 6 Maar het land liet niet toe, dat zij tezamen bleven wonen, want hun have was talrijk, zodat zij niet tezamen konden wonen. 7 Daardoor ontstond er twist tussen de herders van Abrams vee en de herders van Lots vee. De Kanaänieten nu en de Ferezieten woonden toen in het land.

Bij zijn vertrek uit Egypte had Farao aan Abram veel vee meegegeven (Gen.12:16).

En hij deed Abram wèl om harentwil, zodat hij schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezelinnen en kamelen ontving. (Gn 12:16)

Ook Lot trok met hem op. Lot was geen man met eigen geloofskracht. Hij volgde het geloof van zijn oom. Ook hij was zeer welgesteld. Hun rijkdom werd de oorzaak van ruzie tussen de herders van Abram en Lot. Dat is geen goede zaak. Veelzeggend staat erbij in vers 7 dat de Kanaänieten en Ferezieten in het land woonden. Het wil als het ware zeggen dat de wereld toekeek hoe daar tussen die vreemdelingen ruzie uitbrak. De duivel en de wereld zien met leedvermaak de ruzies tussen mensen die belijden op aarde vreemdelingen te zijn. Zeker als het ook nog eens een ruzie is over aardse dingen. Paulus wijst de Korinthiërs erop dat ze in zulke zaken niet op hun rechten moesten gaan staan (1 Kor.6:1-8). De Heer kan broedertwisten toelaten om te zien in welke gezindheid ze worden opgelost.

8 Dus zeide Abram tot Lot: Laat er toch geen twist zijn tussen mij en u, en tussen mijn herders en uw herders, want wij zijn mannen broeders. 9 Ligt het gehele land niet voor u open? Scheid u toch van mij af; hetzij naar links, dan ga ik rechts, hetzij naar rechts, dan ga ik links. 10 Toen sloeg Lot zijn ogen op en zag, dat de gehele streek van de Jordaan rijk aan water was; voordat de HERE Sodom en Gomorra verwoest had, was zij tot Zoar toe als de hof des HEREN, als het land Egypte. 11 Dus koos Lot voor zich de gehele streek van

Durft iemand van u, als hij een zaak heeft tegen de ander, recht te zoeken bij de onrechtvaardigen en niet bij de heiligen? Of weet u niet, dat de heiligen de wereld zullen oordelen? En als door u de wereld wordt gedeeld, bent u dan onwaardig voor de geringste rechtszaken? Weet u niet, dat wij engelen zullen oordelen? Hoeveel te meer de dingen van dit leven, stelt dan daarover hen die in de gemeente niet geacht zijn! Ik zeg het tot uw beschaming. Is er dan onder u niet een wijze, ook niet een, die uitspraak zal kunnen doen tussen zijn broeders? Maar een broeder voert met een broeder een rechtsgeding, en dat bij ongelovigen! Reeds in het algemeen nu is het een gebrek bij u, dat u rechtszaken met elkaar hebt. Waarom lijdt u niet liever onrecht? Waarom laat u zich niet liever te kort doen? Maar u doet onrecht en doet te kort en dat aan broeders! (1Ko 6:1-8)

de Jordaan, en Lot brak op naar het oosten; en zij scheidden van elkander. 12 Abram bleef wonen in het land Kanaän en Lot vestigde zich in de steden van de Streek, en sloeg zijn tenten op tot bij Sodom. 13 De mannen van Sodom nu waren zeer slecht en zondig tegenover de HERE.

Abram, de oudste en oom van Lot, geeft Lot de eerste keus. Abram staat niet op zijn recht. Lot neemt niet de nederigste plaats in, maar accepteert dit aanbod met beide handen. Zijn overwegingen worden ons meegedeeld. Hij bekijkt alles naar eigen voordeel, welke keus hem het meeste oplevert. Het gaat wel om een direct genot. Bij Lot is er geen toekomstgericht denken. Hij is de man die leeft voor hier en nu.

Zijn hart volgt zijn ogen, net als bij Eva. Hij ziet de streek van de Jordaan alsof het een paradijs is. Maar, staat erbij, het lijkt ook op Egypte. Toen Abram was afgeweken naar Egypte, was Lot ook mee afgeweken. Wie steunt op het geloof van een ander, zal ook in de fouten van die ander vallen. Maar Lot gaf er geen blijk van lessen te hebben geleerd. De streek deed hem denken aan Egypte. Het lijkt erop dat hij daar zijn ogen heeft uitgekeken. Daarom kiest hij voor de Jordaan.

Een zijdelingse les is wel dat de afwijking van Abram ervoor heeft gezorgd dat Lot de smaak van Egypte te pakken heeft gekregen. Die les moeten ouders ter harte nemen. Als zij afwijken en de wereld een tijd lief krijgen, maar daarna door Gods genade hersteld worden en de wereld weer opgeven, kan het zijn dat hun kinderen de smaak van de wereld te pakken hebben gekregen en daarin blijven.

Lot gaat vervolgens ook nog vlak bij Sodom wonen, als het ware onder de rook van de stad, een stinkende rook. De goddeloosheid van die stad wordt aangegeven. Het is alsof Lot er ongevoelig voor is. De weg naar beneden is door Lot ingeslagen. Later woont hij in Sodom, in een huis (de tent is weg), maakt zelfs deel uit van het stadsbestuur (zit in de poort). Hij vestigt zich in de stad waar Gods oordeel over komt, helpt die mee opbouwen, ziet er toekomst voor. Maar hij verliest alles, het komt allemaal om in het oordeel. Hij redt het vege lijf, maar hij eindigt zijn leven in de donkerheid van een spelonk en in daden die weerzin wekken. Hij laat zich dronken voeren en wordt de verwekker bij zijn eigen dochters van de gedurige vijanden van Israël.

Een praktische toepassing kunnen we maken als we voor de keus komen te staan om van baan te veranderen of te verhuizen of naar welke school de kinderen moeten. Wat zijn dan onze afwegingen, de criteria van beoordeling? Hebben we oog voor de morele en godsdienstige atmosfeer die ergens heerst? Denken we toekomst gericht, dat is verder dan het leven op aarde? Hebben we het geestelijk welzijn van ons gezin op het oog, of alleen het maatschappelijk welzijn?

14 En de HERE zeide tot Abram, nadat Lot zich van hem gescheiden had: Sla toch uw ogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, naar het noorden, zuiden, oosten en westen, 15 want het gehele land, dat gij ziet, zal Ik u en uw nageslacht voor altoos geven. 16 En Ik zal uw nageslacht maken als het stof der aarde, zodat, indien iemand het stof der aarde zou kunnen tellen, ook uw nageslacht te tellen zou zijn. 17 Sta op, doorwandel het land in zijn lengte en breedte, want u zal Ik het geven. 18 Daarna sloeg Abram zijn tenten op en ging wonen bij de terebinten van Mamre, bij Hebron, en hij bouwde daar een altaar voor de HERE.

Abram had Lot de keus gelaten. Was hij nu het slechtst af? Nee. Nu hij vrij is van Lot, komt de HERE tot hem. En Die laat hem wat zien! Lot sloeg zelf zijn ogen op (*vers 10*), de HERE zegt tegen Abram zijn ogen op te slaan. Dan ziet hij niet een klein stukje van het land, maar het hele land. Hij ziet niet alleen nu, maar krijgt ook een blik in de toekomst: ook zijn nageslacht, dat niet te tellen is, zal er wonen. Hij krijgt eerst alles te zien en dan mag hij het gaan genieten. Hij mag het land in al zijn uitgebreidheid gaan doorwandelen. Abram wordt niet voor de keus gesteld, hij mag zien wat voor de HERE voor

hem had uitgekozen. Dan ben je goed af! Dat is de beloning voor het afhankelijk zijn van God. Lot wilde alles hebben en verloor alles, Abram verliet alles en kreeg alles. Hij vestigde zich niet bij Sodom, maar bij Hebron. Hebron betekent 'gemeenschap'. Hij leefde in gemeenschap met God. Ook hier bouwt hij een altaar.

INHOUD:

- Vs.1-11: Oorlog tussen vijf en vier koningen
 Vs.12: Lot gevangen genomen
 Vs.13-16: Abram bevrijdt Lot
 Vs.17-24: Twee ontmoetingen

TOELICHTING:

In dit hoofdstuk de gevolgen van de posities die Abram en Lot hadden ingenomen. Bij Lot is er strijd, bij Abram rust.

1 Het gebeurde nu in de dagen van Amrafel, de koning van Sinear, Arioch, de koning van Ellasar, Kedorlaomer, de koning van Elam, en Tideal, de koning der volken, 2 dat dezen oorlog voerden tegen Bera, de koning van Sodom, Birsa, de koning van Gomorra, Sineab, de koning van Adama, Semeber, de koning van Zeboïm, en de koning van Bela, dat is Zoar. 3 Deze allen kwamen in bondgenootschap naar het dal Siddim, dat is de Zoutzee. 4 Twaalf jaar hadden zij Kedorlaomer gediend en in het dertiende jaar waren zij in opstand gekomen; 5 en in het veertiende jaar kwam Kedorlaomer met de koningen die bij hem waren, en zij sloegen de Refaïeten te Asteroth-Karnaïm, de Zuzieten te Ham, de Emieten te Schavé-Kirjathaim 6 en de Horieten op hun gebergte Seïr tot El-Paran, dat aan de rand der woestijn ligt. 7 Daarna keerden zij terug en kwamen te En-Mispat, dat is Kades, en sloegen het gehele gebied van de Amalekieten, en ook de Amorieten, die te Hazezon-Thamar woonde. 8 Toen rukten de koning van Sodom, de koning van Gomorra, de koning van Adama, de koning van Zeboïm en de koning van Bela, dat is Zoar, uit en zij stelden zich tegen hen in slagorde in het dal Siddim, 9 tegen Kedorlaomer, de koning van Elam, Tideal, de koning der volken, Amrafel, de koning van Sinear, en Arjok, de koning van Ellasar, vier koningen tegen vijf. 10 Het dal Siddim nu was vol asfaltputten. Toen de koning van Sodom en die van Gomorra vluchtten, vielen zij daarin, en de overgeblevenen vluchtten naar het gebergte. 11 En zij namen al de have van Sodom en Gomorra en al hun voedsel en trokken af.

Dit is de eerste oorlog waarvan in de Bijbel melding wordt gemaakt. Mischien zijn er wel meer geweest. Maar deze wordt genoemd omdat Lot en Abram daarbij betrokken zijn.

12 Ook namen zij Lot mede, de zoon van Abrams broeder, en zijn have, en trokken af – hij nu woonde te Sodom.

Lot had zijn deel gekozen op aarde en dat werd hem afgenomen. Ook zijn vrijheid raakte hij kwijt. Lot woonde in Sodom (vgl. *Genesis 13:12* waar hij nog bij Sodom woonde). Hij had er zich gevestigd, al zijn belangen waren met het leven in Sodom verstrengeld. Als wij een keus maken om in de wereld te wonen, ons leven daarnaar te richten omdat de genoegens ervan ons aantrekken, moeten we niet verwachten aan de bitterheid ervan te ontsnappen. Die zullen we ook ervaren.

13 Toen kwam een vluchteling en deelde dit mede aan de Hebreër Abram, – hij nu woonde bij de terebinten van de Amoriëet Mamre, de broeder van Eskol en Aner, die Abrams bondgenoten waren. 14 Toen Abram hoorde, dat zijn broeder als gevangene was weggevoerd, bracht hij zijn geofenden, degenen die in zijn huis geboren waren, in de strijd, driehonderd achttien man, en achtervolgde hen tot Dan toe. 15 En zij verdeelden zich des nachts tegen hen in troepen, hij en zijn slaven, en versloegen hen en achtervolgden hen tot Hoba toe, dat ten noorden van Damascus ligt. 16 En hij bracht

Abram bleef wonen in het land Kanaän en Lot vestigde zich in de steden van de Streek, en sloeg zijn tenten op tot bij Sodom. (Gn 13:12)

al de have terug, en ook zijn broeder Lot en diens have bracht hij terug, evenals de vrouwen en het volk.

Abram had geen strijd. Hij had ook niets te verliezen, want hij had de beloften van God, die zijn niet af te nemen. Ook had hij als vreemdeling en pelgrim ("*de Hebreëër Abram*", vers 13) niets te maken met de politieke toestanden om hem heen. Hij woonde bij de eikenbossen in Mamre, wat spreekt van duurzaamheid (eik) en levenskracht of vettigheid (de betekenis van het woord Mamre). Abram woonde op de plaats waar kracht wordt verkregen voor de strijd. Als hij verneemt van het lot van Lot, die veelzeggend "*zijn broeder*" wordt genoemd, komt hij in actie.

Een broeder kan nog zo ver zijn afgedwaald, maar de liefde zal in actie komen bij broeders die als Abram leven in gemeenschap met God en horen van de ellendige situatie van die broeder. Lot was daarbij ook nog een gelovige, hoewel daar in Genesis niets van blijkt. In 2 Petrus 2:7-8 wordt drie maal van hem gezegd dat hij een rechtvaardige was. Maar hoe droevig was zijn leven. Zulke gelovigen zijn er vandaag ook. Wat is mijn reactie als ik hoor dat zij in omstandigheden verkeren die hulp nodig maken? Abram was niet alleen zelf een afgezonderde, ook allen die bij zijn huis hoorden waren dat. Zij waren de "*geofenden*" (St.vert. "*onderwezenen*"). Omdat hij zich niet met de wereld had verbonden, kon hij de wereld overwinnen (1 Joh.5:4). Dan is er geestelijke kracht om een broeder terug te brengen uit de invloed van Sodom en Sinear. Abram is voorbeeld van iemand die door het geloof koninkrijken onderwierp (Hebr.11:33).

Dat Lot uiteindelijk van zijn gevangenneming en bevrijding niets heeft geleerd, maar terugkeert naar Sodom, maakt de actie van Abram niet van minder betekenis. Elke verstrikking waarin een broeder terecht komt, zou ons tot actie moeten brengen om hem te bevrijden, los van de vraag hoe hij verder leeft. Dat is zijn verantwoordelijkheid. Wij kunnen anderen niet aan ons verplichten. We moeten de bevrijde aan de Heer toevertrouwen.

17 Toen ging de koning van Sodom uit, hem tegemoet, nadat hij teruggekeerd was van het verslaan van Kedorlaomer en de koningen die met hem waren, naar het dal Schavé, dat is het Koningsdal.

18 En Melchizedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij nu was een priester van God, de Allerhoogste. 19 En hij zegende hem en zeide: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde, 20 en geprezen zij God, de Allerhoogste, die uw vijanden in uw macht heeft overgeleverd. En hij gaf hem van alles de tienden.

21 De koning van Sodom nu zeide tot Abram: Geef mij de mensen, en behoud de have voor u. 22 Doch Abram zeide tot de koning van Sodom: Ik zweer bij de HERE, bij God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde: 23 Zelfs geen draad of schoenriem, ja niets van het uwe zal ik nemen, opdat gij niet kunt zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt! 24 Geenszins, alleen wat de knechten hebben verteerd en het aandeel der mannen, die met mij gegaan zijn, Aner, Eskol en Mamre, laten die hun aandeel ontvangen.

Het moment van succes is altijd het moment van gevaar. De koning van Sodom wil onderhandelen. Het is de satan die komt als een engel des lichts. Maar voordat die ontmoeting plaats vindt, komt eerst Melchizedek Abram tegemoet. Melchizedek is een beeld van de Heer Jezus, zo blijkt overduidelijk uit de brief aan Hebreëën, waar deze priester vaak wordt genoemd. Zie vooral Hebreëën 7:1-2. Deze priester wordt genoemd "*priester van de Allerhoogste God*". Dat is de naam van God die doet denken aan het duizendjarig vrederijk, wanneer alles aan Hem onderworpen zal zijn. Melchizedek komt met brood en wijn tot Abram. Dat heeft niets te maken met het avondmaal. Het avondmaal is de gedenkmaaltijd naar aanleiding van de dood van de Heer Jezus.

...; en als Hij de rechtvaardige Lot gered heeft die zwaar te lijden had door de wandel in losbandigheid van de zedelozen;(want deze rechtvaardige heeft, toen hij in hun midden woonde, dag aan dag zijn rechtvaardige ziel door het zien en horen gekweld met hun wetteloze werken) ... (2Pt 2:7-8)

Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof. (1Jh 5:4)

En wat zal ik nog meer zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken als ik vertel van Gideon, Barak, Simson, Jef-ta, David, Samuël en de profeten, die door middel van het geloof koninkrijken onderwierpen, gerechtigheid oefenden, de beloften ontvingen, leeuwemulden toestopten,...(Hb 11:33)

Want deze Melchizédek, koning van Salem, priester van God de Allerhoogste, die Abraham tegemoet ging toen hij van het verslaan van de koningen terugkeerde, en hem zegende, aan wie ook Abraham een tiende van alles gaf, is in de eerste plaats naar de uitleg van zijn naam: koning van de gerechtigheid, en vervolgens ook: koning van Salem, dat is koning van de vrede, ... (Hb 7:1-2)

Hier komt (in beeld) de Heer Jezus met wat kracht geeft (brood) en vreugde (wijn). Hij deelt zegen uit. Abram geeft Melchizédek de tienden van alles, waardoor hij hem als zijn meerdere erkent (*Hebr.7:4*). Na deze ontmoeting komt de ontmoeting met de koning van Sodom die al naar hem onderweg was. Het voorstel dat de koning van Sodom doet en waarin een grote list schuilgaat, wordt door Abram van de hand gewezen. Hij doorziet de list. Hij wil niets hebben, zelfs het geringste niet, van wat de wereld hem aanbiedt, waardoor de wereld een claim op hem zou kunnen leggen. Zijn weigering is des te gemakkelijker, omdat hij zojuist gezegend is namens Godzelf, van wie Melchizedek zei: "*Die hemel en aarde bezit*" (*vers 19 SV*). Wat zou gelovige willen ontvangen uit handen van de duivel van de aardse zegeningen, als hij zich bewust is dat hij verbonden is met de Heer Jezus die alle macht heeft in hemel en op aarde?

Wat Abram zelf weigert omdat hij de rijkdom van de Heer Jezus heeft gezien, weigert hij niet voor zijn metgezellen. De keus die we maken is een persoonlijke keus. Die kunnen we anderen niet opleggen.

Aanschouwt nu hoe groot deze was, aan wie zelfs de aartsvader Abraham een tiende van de buit gaf. (Hb 7:4)

INHOUD:

- Vs.1: Wie de HERE voor Abram is
 Vs.2-5: De HERE belooft Abram een zoon en een ontelbaar nageslacht
 Vs.6: Abram gelooft de HERE
 Vs.7: De HERE belooft Abram het land
 Vs.8-17: De vervulling van de belofte gegrond op het offer
 Vs.18-20: Het verbond met Abram

TOELICHTING:

1 Hierna kwam het woord des HEREN tot Abram in een gezicht: Vrees niet, Abram, Ik ben uw schild; uw loon zal zeer groot zijn.

Hier begint een nieuw gedeelte in de geschiedenis van Abram. De geschiedenis van Abram is in drie gedeelten onder te verdelen:

- hoofdstuk 12-14 daarin zien we vooral Gods openbare handelingen met Abram;
- hoofdstuk 15-21 daarin vooral Gods 'privégesprekken' met Abram;
- hoofdstuk 22-24 daarin is Abram vooral een beeld van God de Vader.

Na zijn weigering iets van de koning van Sodom aan te nemen, spreekt de HERE in een gezicht tot Abram. Uit wat de HERE zegt kunnen we opmaken dat Abram vertroosting, bemoediging nodig had. De HERE bemoedigt hem door te zeggen wie Hij voor Abram is. Is Abram bang, misschien voor vergelding van zijn overwonnen vijanden? De HERE Zelf is zijn schild, zijn Beschermmer. Heeft Abram goederen geweigerd? De HERE Zelf is zijn loon (St.vert.). Dit is een grote bemoediging voor ieder die weigert iets met de wereld te doen te hebben. Voor alles wat we weigeren ter wille van de Heer, komt Hij Zelf in de plaats met al zijn rijkdom. De Heer wil graag alles zijn voor het hart van ieder die de rijkdom van de wereld afslaagt.

2 En Abram zeide: Here HERE, wat zult Gij mij geven, daar ik kinderloos heenga en de bezitter van mijn huis, dat zal deze Damascener Eliëzer zijn. 3 En Abram zeide: Zie, mij hebt Gij geen nakroost gegeven, en nu moet een onderhorige mijn erfgenaam zijn. 4 En zie, het woord des HEREN kwam tot hem: Deze zal uw erfgenaam niet zijn, maar uw lijfelijke zoon, die zal uw erfgenaam zijn. 5 Toen leidde Hij hem naar buiten, en zeide: Zie toch op naar de hemel en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zo zal uw nageslacht zijn.

Abram zit nog met een vraag. De HERE kan hem dan wel veel willen geven, maar aan wie zal hij het nalaten? Abram kan niet verder zien dan zijn directe omgeving. De enige die in aanmerking komt als zijn opvolger is zijn huisbediende. Zal die zijn erfgenaam zijn? Dan krijgt Abram de schitterende belofte dat hij zelf een zoon zal krijgen. In die zoon, de zoon van de belofte, zal God zijn beloften vervullen. Dat spreekt voor ons van de Heer Jezus, in Wie alle beloften van God ja en amen zijn (2 Kor.1:20). Om een indruk te geven van de omvang én de aard van zijn nageslacht neemt de HERE Abram mee naar buiten. Hij nodigt hem uit de sterren te tellen. Die zijn ontelbaar. Maar ze spreken er ook van dat Abram ook een hemels volk als nageslacht zal hebben.

6 En hij geloofde in de HERE, en Hij rekende het hem toe als gerechtigheid.

Abram gelooft dat de HERE in staat is uit zijn al afgestorven lichaam en uit de onvruchtbare en nu ook afgestorven moederschoot van Sara leven te verwekken (Rom.4:19-20; Hebr.11:10-11).

Na deze dingen geschiedde het woord des HEEREN tot Abram in een gezicht, zeggende: Vrees niet, Abram! Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot. (Gn 15:1 SV)

Want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem is het ja; daarom is ook door Hem het Amen, tot heerlijkheid van God door ons. (2Ko 1:20)

En niet zwak in het geloof lette hij niet op zijn eigen al afgestorven lichaam, daar hij ongeveer honderd jaar oud was, en niet op het afgestorven zijn van de moederschoot van Sara; en hij twijfelde niet aan de belofte van God door het ongelooft, maar werd gesterkt in het geloof, terwijl hij God heerlijkheid gaf... (Rm 4:19-20)

...; want hij verwachtte de stad die de fundamenten heeft, waarvan God ontwerper en bouwmeester is. Door het geloof ontving hij, hoewel Sara zelf onvruchtbaar was, kracht om te verwekken, en dat boven de bepaalde leeftijd, omdat hij Hem trouw achtte die het beloofd had. (Hb 11:10-11)

Dat geloof wordt hem tot gerechtigheid gerekend (Gal.3:6). Hij wordt voor rechtvaardig verklaard. Zijn vertrouwen op God (dat is geloof) wordt door God beantwoord met het bewustzijn dat hij in Gods tegenwoordigheid mag en kan zijn. Het geloof van Abram spreekt recht van God, doet recht aan Wie God is. Dan spreekt God recht van Abram en overtuigt Hij hem in zijn hart en geweten dat er niets in de weg is om bij God te zijn. Abram vertrouwt God op zijn woord, terwijl alle uiterlijke omstandigheden het tegendeel laten zien.

In Romeinen 4:23-25 wordt dit verder doorgetrokken naar allen die geloven. Ieder die gelooft in God die de Heer Jezus uit de doden heeft opgewekt, Die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging, wordt door God gerechtvaardigd, rechtvaardig verklaard. Rechtvaardig wil zeggen zonder aanklacht, volkomen vrij en in overeenstemming met het recht in Gods tegenwoordigheid kunnen verkeren, zonder enige angst voor veroordeling.

7 En Hij zeide tot hem: Ik ben de HERE, die u uit Ur der Chaldeeën heb geleid om u dit land in bezit te geven.

Na de erfgenaam belooft de HERE Abram ook een erfenis, het land. Erfgenaam en erfenis horen bij elkaar.

8 En hij zeide: Here HERE, waaraan zal ik weten, dat ik het bezitten zal? 9 En Hij zeide tot hem: Haal Mij een driejarige jonge koe, een driejarige geit, een driejarige ram, een tortelduif en een jonge duif. 10 Hij haalde die alle voor Hem, deelde ze middendoor en legde de stukken tegenover elkander, maar het gevogelte deelde hij niet. 11 Toen de roofvogels op de dode dieren neerstreken, joeg Abram ze weg.

12 Toen de zon op het punt stond onder te gaan, viel een diepe slaap op Abram. En zie, hem overviel een angstwekkende, dikke duisternis. 13 En Hij zeide tot Abram: Weet voorzeker, dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land, dat het hunne niet is, en dat zij hen dienen zullen, en dat die hen zullen verdrukken, vierhonderd jaar. 14 Doch ook het volk, dat zij zullen dienen, zal Ik richten, en daarna zullen zij met grote have uittrekken. 15 Maar gij zult in vrede tot uw vaderen gaan; gij zult in hoge ouderdom begraven worden. 16 Het vierde geslacht echter zal hierheen wederkeren, want eerder is de maat van de ongerechtigheid der Amoriëten niet vol.

17 Toen de zon was ondergegaan, en er dikke duisternis was, zie, een rokende oven met een vurige fakkel, welke tussen die stukken doorging.

Net als bij de belofte van een erfgenaam heeft Abram bij de belofte van de erfenis de vraag hoe dit zal gebeuren. Dan krijgt hij van de HERE onderwijs over het offer. In beeld wil dit zeggen dat God zijn beloften vervult op grond van de dood van het offer van zijn Zoon. De verschillende dieren stellen verschillende aspecten van de Heer Jezus en zijn werk voor. De driejarige jonge koe stelt de kracht en volharding voor waarmee de Heer Jezus zijn werk aan het kruis volbracht; de geit wordt voornamelijk gebruikt als zondoffer, ook een belangrijk aspect van het werk van de Heer Jezus als Degene die tot zonde werd gemaakt; de ram spreekt van toewijding, gebruikt bij de wijding van de priesters, de beide duiven spreken van Hem als de hemelse Mens. Het middendoor delen spreekt ervan dat God wenst dat we alle delen van het offer overdenken.

Zoals Abraham God geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. (Gl 3:6)

Het is echter niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem werd toegerekend, maar ook ter wille van ons, wie het zal worden toegerekend, ons die geloven in Hem die Jezus onze Heer uit de doden heeft opgewekt, die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging. (Rm 4:23-25)

Het weggagen van de roofvogels wil zeggen dat we geen dingen of gedachten toelaten die verhinderen dat we ons met de Heer Jezus bezig houden. De diepe slaap die op Abram valt, ziet op de vereenzelving van Abram met het offer. God wil dat wij zien hoezeer we met de Heer Jezus verbonden zijn, zodat het niet meer is 'ik' die leef, maar dat "*Christus leeft in mij*" (Gal.2:20). Dan zal God ons duidelijk kunnen maken welke toekomst zijn volk tegevoet gaat, zoals Hij hier doet. Voordat het volk het heerlijke land zal bereiken, zal het eerst verdrukt worden. Dat is altijd de weg die Gods kinderen moeten gaan en die ook de Heer Jezus is gegaan: eerst lijden in deze wereld, daarna heerlijkheid bij Hem. De bevrijding van zijn volk zal het oordeel van de onderdrukkers betekenen. Maar God zal pas oordelen als de maat van de zonde vol is. Hij is lankmoedig (2 Petr.3:9).

18 Te dien dage sloot de HERE een verbond met Abram, zeggende: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat: 19 de Keniet, de Keniziet, de Kadmoniet, 20 de Hethiet, de Fereziet, de Refaieten, 21 de Amoriet, de Kanaäniet, de Girgasiet en de Jebusiet.

Gods verbond met Abram is zonder voorwaarden. God beschrijft hier het land in een uitgestrektheid die het tot nu toe nog niet heeft bezeten, maar in het vreedrijk zal bezitten. Het land van de christen is de hemelse gewesten. Dat heeft God ons in al de uitgestrektheid ervan al gegeven, omdat we verbonden zijn met de Heer Jezus aan Wie Hij alles heeft gegeven en dat wij met Hem mogen delen.

Ik ben met Christus gekruisigd en ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij; en wat ik nu leef in het vlees, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven. (Gl 2:20)

De Heer vertraagt de belofte niet zoals sommigen het voor traagheid houden, maar Hij is lankmoedig over u, daar Hij niet wil dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen. (2Pt 3:9)

INHOUD:

Vs.1-6: Abram, Sarai en Hagar

Vs.7-14: De Engel des HEREN, Hagar en Ismaël

Vs.15,16: Abram krijgt Ismaël

TOELICHTING:

1 Sarai nu, de vrouw van Abram, schonk hem geen kinderen, en zij had een Egyptische slavin, wier naam was Hagar. 2 En Sarai zeide tot Abram: Zie toch, de HERE heeft mij niet vergund te baren; ga toch tot mijn slavin; misschien zal ik uit haar gebouwd worden. En Abram luisterde naar Sarai. 3 En Sarai, de vrouw van Abram, nam Hagar, de Egyptische, haar slavin, nadat Abram tien jaar in het land Kanaän gewoond had, en gaf haar aan haar man Abram tot vrouw. 4 En hij ging tot Hagar en zij werd zwanger; toen zij zag, dat zij zwanger geworden was, was haar meesteres verachtelijk in haar ogen. 5 Toen zeide Sarai tot Abram: De krenking mij aangedaan, komt voor uw rekening; ik heb mijn slavin in uw schoot gegeven, en nu zij ziet, dat zij zwanger geworden is, ben ik verachtelijk in haar ogen; de HERE doe recht tussen mij en u. 6 En Abram zeide tot Sarai: Zie, uw slavin is in uw macht; doe met haar wat goed is in uw ogen. Toen vernederde Sarai haar, en zij vluchtte van haar weg.

Het verblijf van Abram in Egypte (*hoofdstuk 12*) had hem nogal wat opgeleverd. Veel schaamte, maar ook veel goederen en ook Hagar. Hier blijkt dat zijn verblijf in Egypte een hele nare en lange nasleep zou hebben. Een gelovige kan hersteld worden van een verblijf in de wereld, maar zijn verblijf kan langdurige gevolgen hebben. Uit Hagar wordt Ismaël geboren en zijn nakomelingen zullen de bitterste vijanden van Israël zijn, tot vandaag toe.

Maar er zitten meer lessen in deze geschiedenis. God had Abram een talrijk nageslacht beloofd. Dat leek te mislukken want Sarai baarde hem niet. Dan heeft Sarai een idee: ze stelt voor dat Abram tot Hagar ingaat. Misschien dat via Hagar er een erfgenaam zal komen. Ze stelt het Abram voor en Abram luistert. En de opzet slaagt. Maar dit is niet de manier waarop God zijn belofte waarmaakt. In *Galaten 4:21-5:1* wordt uitvoerig door Paulus onderwezen dat Hagar en Sarai twee beginselen voorstellen:

Zegt mij, u die onder de wet wilt zijn, luistert u niet naar de wet? Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, een van de slavin en een van de vrije. Maar die van de slavin was naar het vlees geboren en die van de vrije door de belofte. Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis. Want dit zijn twee verbonden: het een van de berg Sināi die tot slavernij baart, dat is Hagar. Hagar nu is de berg Sināi in Arabië en komt overeen met het tegenwoordige Jeruzalem, want dit is in slavernij met haar kinderen; maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is onze moeder. Want er staat geschreven: 'Wees vrolijk, onvruchtbare die niet baart, barst los en juich, u die geen barensweeën hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan van haar die een man heeft'. U echter, broeders, bent kinderen van de belofte naar het voorbeeld van Izaäk. Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was, hem vervolgde die naar de Geest was, zo ook nu. Maar wat zegt de Schrift? 'Drijf de slavin en haar zoon uit; want de zoon van de slavin zal geenszins erven met de zoon van de vrije'. Daarom, broeders, zijn wij geen kinderen van een slavin, maar van de vrije. Voor de vrijheid heeft Christus ons vrijgemaakt; staat dan vast en laat u niet weer onder een slavenjuk binden. (Gl 4:21 - 5:1)

Hagar is de wet en Sarai de genade. God wil Abram en Sarai op grond van genade de erfgenaam geven. Maar de mens van nature is niet geneigd van genade te leven. Het leveren van een eigen bijdrage, een eigen inspanning om te verdienen wat God belooft is veel meer naar zijn natuur. Daarom stelt Hagar de wet voor. De wet is gegeven om de mens te vertellen wat hij moet doen om leven te krijgen: Doe dit en gij zult leven. Maar ieder mens faalt in het houden van de wet en komt zo onder de vloek van de wet. Via het houden van de wet, op eigen kracht, is de belofte van God niet te verkrijgen. Gods

beloften zijn alleen voor hen die leven uit genade. Dat is de les die Abram te leren krijgt en die wij door hem moeten leren.

Eerst lijkt het erop dat hun methode succes heeft. Mensen kunnen het een eind schoppen. Kijk naar Paulus, die het kon zeggen dat hij wat de gerechtigheid van de wet betrof onberispelijk was (Fil.3:6). Maar hij was wel een vervolger van de gemeente. De wet doet een beroep op het vlees, maar daaruit kan niets voortkomen wat voor God aangenaam is. Dat moest Abram leren, dat moeten wij leren. Als het iemand lukt een eigen gerechtigheid op te bouwen, zal hij altijd neerzien op anderen die geen hoge dunk hebben van zichzelf en alleen uit genade willen leven.

Zo wordt Hagar hoogmoedig en kijkt verachtelijk neer op Sarai. Vergelijk de farizeeër en de tollenaar in *Lukas 18*:

De farizeeër ging daar staan en bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U, dat ik niet ben zoals de overige mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook als deze tollenaar. Ik vast tweemaal in de week, ik geef tienden van al mijn inkomsten. De tollenaar echter bleef op een afstand staan en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg zich op de borst en zei: O God, wees mij, de zondaar, genadig! (Lk 18:11-13)

Wanneer dan Sarai de zaken weer voorstelt zoals ze voor God zijn, Hagar was immers slavin, slaat Hagar op de vlucht.

7 En de Engel des HEREN trof haar aan bij een waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Sur. 8 En Hij zeide: Hagar, slavin van Sarai, vanwaar komt gij en waarheen gaat gij? En zij zeide: Ik ben op de vlucht voor mijn meesteres Sarai. 9 En de Engel des HEREN zeide tot haar: Keer naar uw meesteres terug en verneder u onder haar hand. 10 En de Engel des HEREN zeide tot haar: Ik zal uw nageslacht zeer talrijk maken, zodat het vanwege de menigte niet geteld kan worden. 11 Voorts zeide de Engel des HEREN tot haar: Zie, gij zijt zwanger, en zult een zoon baren, en hem Ismaël noemen, want de HERE heeft naar uw ellende gehoord. 12 Hij zal een wilde ezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn en de hand van allen tegen hem, en hij zal ten aanschouwen van al zijn broederen wonen. 13 Toen noemde zij de naam des HEREN, die tot haar gesproken had: Gij zijt een God des aanzien; want, zeide zij, heb ik hier ook omgezien naar Hem, die naar mij ziet? 14 Daarom noemt men die put: de put Lachai-Roi; zie, hij is tussen Kades en Bered.

De Engel des HEREN is de gedaante waarin de Heer Jezus in het *Oude Testament*, dus voor zijn vleeswording, verschijnt. Hij is de HERE. Dat blijkt uit *vers 10*. Hij gaat Hagar na. Hij roept haar bij haar ware naam, als de dienstmaagd van Sarai. De vragen die Hij stelt zijn voor haar bedoeld. Hij kent haar wel en weet alles van haar (*Joh.4:29*). Door zijn vragen wil Hij haar in herinnering brengen waar ze vandaan kwam en haar onder ogen doen zien waarheen ze op weg was. Ze kwam van een plaats van zegen en was op weg naar het verderf. Het zou een grote vernedering betekenen, terug te keren naar Sarai, maar het zou de beste keus zijn.

Wat betreft het kind dat ze zou baren, daarover deed de HERE ook mededelingen. Ze moest hem de naam Ismaël geven, wat betekent 'God hoort'. In zijn naam zou hij de voortdurende herinnering aan God met zich dragen. Zou hij daarnaar leven? Ook daarover doet de HERE mededeling: hij zou een wilde ezel van een mens zijn. Zijn karakter zou niet overeenstemmen met zijn naam. Ongebonden, vrij, zonder met iemand rekening te houden, zou de jongen zich ontwikkelen. Hij zou in zijn leven tonen dat hij een zoon van Hagar was. In zinnebeeldige zin wil dit zeggen dat hij een lastdier (dat is een ezel) dat zijn last van zich zou werpen. Hij is een beeld van Israël onder de wet, dat met die wet geen enkele rekening houdt. Het resultaat is dat allen Israël verjagen en verdrukken (*Deut.28*).

Dankbaar voor zijn omzien naar haar (zij had Hem niet gezocht, maar Hij haar), noemt ze Hem "God des aanzien". Ze erkent de genade die Hij haar heeft betoond. De plek waar ze met de HERE heeft gesproken wordt "de put

...; wat de wet betreft een farizeeër; wat de ijver betreft een vervolger van de gemeente; wat de gerechtigheid betreft die in de wet is, onberispelijk. (Fp 3:6)

Komt, ziet een mens die mij alles heeft gezegd wat ik heb gedaan. Is Deze niet de Christus? (Jh 4:29)

Lachai-Roi", wat betekent 'de bron van de Levende Die mij ziet' of bron van de Levende Die Zich openbaart. Hier hebben we een beeld van het Woord van God, want daarin openbaart God Zich, laat Hij Zich zien. Deze put wordt nog genoemd in *Genesis 24:62 en 25:11*.

15 En Hagar baarde Abram een zoon en Abram noemde de zoon, die Hagar gebaard had, Ismaël. 16 En Abram was zesentachtig jaar oud, toen Hagar Ismaël aan Abram baarde.

Abram krijgt Ismaël als hij 86 jaar oud is. Het zou nog veertien jaar duren voordat de ware erfgenaam geboren zou worden.

En Isaäk kwam uit de richting van de put Lachai-Roi; hij woonde namelijk in het Zuiderland. (Gn 24:62)
Na de dood van Abraham zegende God zijn zoon Isaäk; en Isaäk woonde bij de put Lachai-Roi. (Gn 25:11)

INHOUD:

- Vs.1-8: Gods verbond met Abraham
 Vs.9-14: Het teken van het verbond: de besnijdenis
 Vs.15-22: De erfgenaam beloofd
 Vs.23-27: Abraham besnijdt zijn huis

TOELICHTING:

1 Toen Abram negenennegentig jaar oud was, verscheen de HERE aan Abram en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wandel voor mijn aangezicht, en wees onberispelijk; 2 Ik zal mijn verbond tussen Mij en u stellen, en u uitermate talrijk maken. 3 Toen wierp Abram zich op zijn aangezicht en God sprak tot hem: 4 Wat Mij aangaat, zie, mijn verbond is met u, en gij zult de vader van een menigte volken worden; 5 en gij zult niet meer Abram genoemd worden, maar uw naam zal zijn Abraham, omdat Ik u tot een vader van een menigte volken gesteld heb. 6 Ik zal u uitermate vruchtbaar maken en u tot volken stellen, en koningen zullen uit u voortkomen. 7 Ik zal mijn verbond oprichten tussen Mij en u en uw nageslacht in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u en uw nageslacht tot een God te zijn. 8 Ik zal aan u en uw nageslacht het land, waarin gij als vreemdeling vertoeft, het ganse land Kanaän, tot een altoosdurende bezitting geven, en Ik zal hun tot een God zijn.

De HERE verschijnt voor de tweede keer aan Abram. Hij stelt Zich voor als 'God de Almachtige'. Hier niet HERE God, omdat het dit keer niet gaat om Wie Hij voor Abram is, maar om Wie Hij in Zichzelf is. Dit mag voor de gelovige Abram een enorme bemoediging betekenen om in het land te leven waar hij nog niets bezit, maar wat zijn nageslacht zal erven. God zó te mogen kennen is ook voor ons, die evenzeer leven door geloof, een grote bemoediging. Het is een groot voorrecht voor het aangezicht van God, de Almachtige te mogen wandelen. Je steeds bewust te zijn dat Hij met je is. Tegelijk kan God van die wandel niet anders verwachten dan dat die volmaakt, onberispelijk zal zijn (*Matth.5:48*). Daarom voegt Hij dat eraan toe. Die wandel kunnen niet naar eigen believen invullen. Dat Abram niet volmaakt is en wij het niet zijn, weten we. Maar nooit kan God zijn maatstaf aanpassen aan wie de mens is.

In de zojuist gestelde verhouding gaat God zijn verbond met Abram oprichten. Daarin ontvouwt God zijn raadsbesluit ten aanzien van Abram, die Hij ook een andere naam geeft Abraham. In de betekenis van die naam komt de inhoud van zijn verbond naar voren. Het is een verbond met Abraham en zijn zaad. Zijn nakomelingschap zal zo groot zijn dat hij een vader van een menigte van volken zal worden. Het betreft hier zijn lichamelijk nageslacht, zoals dat in de volgende verzen door de besnijdenis, die alleen aan allen uit Israël werd verricht, duidelijk wordt. Maar ook de andere volken zullen op grond van dit verbond worden gezegend, want door Israël zal de zegen overal komen.

9 Voorts zeide God tot Abraham: En wat u aangaat, gij zult mijn verbond houden, gij en uw nageslacht, in hun geslachten. 10 Dit is mijn verbond, dat gij zult houden tussen Mij en u en uw nageslacht: dat bij u al wat mannelijk is besneden worde; 11 gij zult het vlees van uw voorhuid laten besnijden, en dat zal tot een teken van het verbond zijn tussen Mij en u. 12 Wie acht dagen oud is, zal bij u besneden worden, al wat mannelijk is in uw geslachten: zowel wie in uw huis geboren is, als wie van enige vreemdeling voor geld is gekocht, doch niet van uw nageslacht is. 13 Wie in uw huis geboren is en wie door u voor geld gekocht is, moet voorzeker besneden worden; zo zal mijn verbond in uw vlees zijn tot een eeuwig verbond. 14 En de onbesnedene, de man namelijk, die het vlees van zijn

Weest u dan volmaakt zoals uw hemelse Vader volmaakt is. (Mt 5:48)

voorhuid niet laat besnijden, die mens zal uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten: hij heeft mijn verbond verbroken.

Als zegel of teken van het verbond geeft God Abraham bevel alles wat mannelijk is te besnijden. Hij moet de voorhuid van de mannelijkheid wegsnijden. Praktisch een pijnlijke aangelegenheid. Wat voor Israël een letterlijke zaak was en is, een uiterlijk teken dat het verbondsvolk van God vormden, heeft voor de christen een geestelijke betekenis. En die is verstrekkend. Het is het oordeel over het vlees. Het niet meer leven naar het eigen 'ik'. *Romeinen 2:28-29* en *Kolossers 2:11* maken die geestelijke betekenis duidelijk. Het teken van het verbond: de besnijdenis:

Want niet hij is een Jood die het uiterlijk is, en niet dat is de besnijdenis die iets uiterlijks is, in het vlees, maar hij is een Jood die het in het verborgen is, en dat is besnijdenis: die van het hart, naar de geest, niet naar de letter; zijn lof is niet van mensen, maar van God. (Rm 2:28-29)

In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis, niet met handen verricht, in het uittrekken van het lichaam van het vlees, in de besnijdenis van Christus, ... (Ko 2:11)

15 Verder zeide God tot Abraham: Wat uw vrouw Sarai betreft, gij zult haar niet Sarai noemen, maar Sara zal haar naam zijn. 16 En Ik zal haar zegenen, en ook zal Ik u uit haar een zoon schenken, ja, Ik zal haar zegenen, zodat zij tot volken worden zal; koningen van volken zullen uit haar voortkomen. 17 Toen wierp Abraham zich op zijn aangezicht, lachte en zeide bij zichzelf: Zal dan aan een honderdjarige een kind geboren worden, en zal Sara, een negentigjarige, baren? 18 En Abraham zeide tot God: Och, mocht Ismaël voor uw aangezicht leven! 19 Maar God zeide: Neen, maar uw vrouw Sara zal u een zoon baren, en gij zult hem Isaäk noemen, en Ik zal mijn verbond met hem oprichten tot een eeuwig verbond, voor zijn nageslacht. 20 En wat Ismaël betreft, Ik heb u verhoord; zie, Ik zal hem zegenen, hem vruchtbaar doen zijn en uitermate talrijk maken; twaalf vorsten zal hij verwekken, en Ik zal hem tot een groot volk stellen. 21 Maar mijn verbond zal Ik oprichten met Isaäk, die Sara u op deze zelfde tijd in het volgend jaar baren zal. 22 Toen God geëindigd had met hem te spreken, voer Hij van Abraham op.

Als door God alles met betrekking tot het verbond en de besnijdenis naar voren is gebracht, vertelt Hij wie de moeder is. De erfgenaam zal uit Sara worden geboren. Sara betekent 'mijn vorstin'. Dat kan ze alleen zijn als ze een volk heeft. Zij is een beeld van Israël dat nog onvruchtbaar is, maar dat vrucht zal voortbrengen die tot zegen van de hele aarde zal zijn. Na deze mededeling werpt Abraham zich in aanbidding neer voor God en lacht. Dit is geen lachen van ongelof, zoals later bij Sara (*Gen.18:12*). Het is een lachen van blijdschap en geloof om de toezegging van God. Abraham heeft nog wel een speciaal verzoek voor Ismaël. Dat is immers ook zijn zoon? Maar op dit verzoek van Abraham gaat God alleen in door voor Ismaël zegen voor de aarde in het vooruitzicht te stellen, zonder dat hij door een speciale band met God in verbinding zal staan. De zegen voor Abram en zijn nageslacht is uitsluitend verbonden met Isaäk. Met hem zal God ook zijn verbond oprichten. Dat gebeurt niet met Ismaël. Ismaël is het resultaat van een werk van ongelof. Daarmee kan God nooit is een verbondsrelatie staan. De geboorte van Isaäk wordt in de nabije toekomst aangekondigd. De vervulling van de belofte zal niet lang meer op zich laten wachten.

23 Daarop nam Abraham zijn zoon Ismaël en allen die in zijn huis geboren waren, ook allen die door hem voor geld gekocht waren, al wat mannelijk was onder Abrahams huisgenoten, en hij besneed het vlees van hun voorhuid op diezelfde dag, zoals God tot hem gesproken had. 24 En Abraham was negenennegentig jaar oud, toen hij het vlees van zijn voorhuid liet besnijden. 25 En zijn zoon Ismaël was dertien jaar oud, toen hij het vlees van zijn voorhuid liet besnijden. 26 Op diezelfde dag werden Abraham en zijn zoon Ismaël besneden. 27 En al zijn huisgenoten, zowel die in zijn huis geboren, als die van een vreemdeling voor geld gekocht waren, werden met hem besneden.

Abraham gehoorzaamd God en besnijdt zijn huis. Hij brengt, geestelijk gesproken, zijn hele huis op de grondslag van de dood. Dat is de enige manier om de door God beloofde zegen te ontvangen. Later, in *Jozua 5*, is sprake van de besnijdenis van heel Israël. Dat was net zo noodzakelijk, wilde Israël de zegen van het beloofde land kunnen beërven.

INHOUD:

- Vs.1-8: De HERE verschijnt Abraham
 Vs.9-15: De beloofde zoon zal nu spoedig worden geboren. Het ongeloof van Sara
 Vs.16-22: De HERE neemt Zich voor Sodom en Gomorra te verwoesten en stelt Abraham daarvan in kennis
 Vs.23-33: De voorbede van Abraham voor Sodom

TOELICHTING:

1 En de HERE verscheen aan hem bij de terebinten van Mamre, terwijl hij op het heetst van de dag in de ingang der tent zat. 2 En hij sloeg zijn ogen op en zag, en zie, drie mannen stonden bij hem; toen hij hen zag, liep hij hun uit de ingang van zijn tent tegemoet, en boog zich ter aarde; 3 en hij zeide: Mijn heer, indien ik uw genegenheid gewonnen heb, ga dan niet aan uw knecht voorbij. 4 Laat toch een weinig water gehaald worden, en wast uw voeten en vlijt u neder onder de boom; 5 dan wil ik een bete broods gaan halen, opdat gij uw hart versterkt; daarna kunt gij verder trekken; daartoe zijt gij immers langs uw knecht getrokken? En zij zeiden: Doe zoals gij gesproken hebt. 6 Toen spoedde Abraham zich naar de tent tot Sara, en zeide: Haast u! Drie maten fijn meel! Kneed het en bereid koeken! 7 En Abraham liep naar de runderen, nam een kalf, mals en goed, en gaf het aan een knecht, en deze haastte zich om het te bereiden. 8 Ook nam hij boter en melk en het kalf, dat hij bereid had, en zette het hun voor; en hij stond onder de boom bij hen, terwijl zij aten.

De HERE verschijnt Abraham, samen met twee engelen. Abraham kent de HERE en herkent Hem dan ook. In plaats van te schrikken, haast hij zich om Hem gastvrij te ontvangen. Hij wenst dat de HERE Zich verkwikt (voeten wassen) en biedt Hem een maaltijd aan, wat een teken is van gemeenschap en rust. Hij onderkent en waardeert het enorme voorrecht van dit bezoek. De HERE en de engelen nemen de uitnodiging aan. Zo wil de HERE graag in ieder gezin uitgenodigd worden. Maar alleen zij die als Abraham leven in afzondering van de wereld, krijgen deze gelegenheid.

9 Toen zeiden zij tot hem: Waar is uw vrouw Sara? En hij zeide: Daar, in de tent. 10 En Hij zeide: Voorzeker zal Ik over een jaar tot u wederkeren, en dan zal uw vrouw Sara een zoon hebben. En Sara luisterde bij de ingang der tent, die zich achter Hem bevond. 11 Abraham nu en Sara waren oud en hoogbejaard; het ging Sara niet meer naar de wijze der vrouwen. 12 Dus lachte Sara in zichzelf, denkende: Zal ik wellust hebben, nadat ik vervallen ben, terwijl mijn heer oud is? 13 Toen zeide de HERE tot Abraham: Waarom lacht Sara daar en zegt: Zal ik werkelijk baren, terwijl ik oud geworden ben? 14 Zou voor de HERE iets te wonderlijk zijn? Te bestemder tijd, over een jaar, zal Ik tot u wederkeren, en Sara zal een zoon hebben. 15 Toen loochende Sara het: Ik heb niet gelachen, want zij was bevreesd; doch Hij zeide: Neen, gij hebt wèl gelachen.

Terwijl zij eten, doet de HERE de mededeling dat de beloofde zoon nu spoedig geboren zal worden. Als er bij ons gemeenschap is met God, zal Hij ook ons zijn gedachten over zijn Zoon en de komst van zijn Zoon bekend maken (Ps.25:14; Joh.15:15). Wat al eerder in algemene zin bekend was, wordt nu als heel aanstaande aangekondigd. Wij kunnen ook uit de Schrift weten dat de Heer Jezus komt, zelfs dat Hij spoedig komt, maar het is nog iets anders dat in gemeenschap met de Heer uit zijn mond te horen. Sara hoort de mededeling ook, maar gelooft het niet. Zij leeft niet in die nauwe gemeenschap met de HERE die haar man heeft. Het is belangrijk dat een vrouw ook in een nauwe gemeenschap met de Heer leeft.

*Des HEREN vertrouwelijke omgang is met wie Hem vrezen, en zijn verbond maakt Hij hun bekend. (Ps 25:14)
 Ik noem u niet meer slaven, want de slaaf weet niet wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd, omdat Ik u alles wat Ik van mijn Vader heb gehoord, bekend gemaakt heb. (Jh 15:15)*

Vaak zijn het juist vrouwen die een diepere gemeenschap met de Heer beleven dan mannen. Maria van Bethanië (*Luk.10*) en Maria Magdalena (*Joh. 20*) zijn daarvan sprekende voorbeelden. De HERE, voor wie niets en niemand verborgen is, weet wat Sara bij zichzelf denkt. Zijn antwoord is het prachtige, altijd weer bemoedigende woord: "Zou voor de HERE iets te wonderlijk zijn?" Het antwoord op deze vraag staat in *Jeremia 32:17*. Hij herhaalt de belofte dat Sara over een jaar Abraham een zoon zal baren.

Ach, Here HERE, zie, Gij hebt de hemel en de aarde gemaakt door uw grote kracht en uw uitgestrekte arm; niets zou te wonderlijk zijn voor U, ... (Jr 32:17)

16 Toen vertrokken die mannen vandaar en zagen in de richting van Sodom; en Abraham ging met hen mede om hen uitgeleide te doen. 17 En de HERE dacht: Zou Ik voor Abraham verbergen wat Ik ga doen? 18 Abraham immers zal voorzeker tot een groot en machtig volk worden en met hem zullen alle volken der aarde gezegend worden; 19 want Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des HEREN zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de HERE aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft. 20 Daarop zeide de HERE: Het geroep over Sodom en Gomorra is voorwaar groot, en haar zonde is voorwaar zeer zwaar. 21 Ik wil nederdalen om te zien, of zij inderdaad gedaan hebben naar het geroep, dat tot Mij gekomen is, of niet; Ik wil het weten.

22 Toen wendden die mannen zich vandaar en gingen naar Sodom, maar Abraham bleef nog staan voor de HERE.

Na deze mededeling vertrekken de twee engelen naar Sodom, terwijl de HERE bij Abraham blijft. We worden deelgenoot gemaakt van de overleggingen van de HERE. Zijn overwegingen betreffen om Abraham bekend te maken wat Hij gaat doen met Sodom en Gomorra. Hij noemt de voorwaarden waaraan Abraham voldoet om hem te betrekken in zijn plannen. Alles in zijn huis werd door Gods Woord geregeerd. Als de zaken zo liggen, kan God zijn gedachten bekend maken. Zulke mededelingen kan God niet doen aan mensen als Lot.

23 En Abraham trad nader en zeide: Zult Gij dan de rechtvaardige met de goddeloze verdelgen? 24 Misschien zullen er vijftig rechtvaardigen in de stad zijn; zult Gij haar dan verdelgen, en aan de plaats geen vergiffenis schenken ter wille van de vijftig rechtvaardigen, die in haar zijn? 25 Het zij verre van U, aldus te handelen, de rechtvaardige te doden met de goddeloze, zodat de rechtvaardige zou zijn gelijk de goddeloze; verre zij het van U; zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen? 26 En de HERE zeide: Indien Ik te Sodom vijftig rechtvaardigen in de stad vind, zal Ik de gehele plaats vergiffenis schenken om hunnentwil. 27 En Abraham antwoordde: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken, hoewel ik stof en as ben. 28 Misschien ontbreken er aan de vijftig rechtvaardigen vijf; zult Gij dan om die vijf de gehele stad verwoesten? En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten, indien Ik er vijfenveertig vind. 29 En hij sprak verder tot Hem en zeide: Misschien worden er daar veertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen ter wille van de veertig. 30 En hij zeide: De HERE worde toch niet toornig, als ik nog eens spreek; misschien worden er daar dertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen, indien Ik er daar dertig vind. 31 En hij zeide: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken; misschien worden er daar twintig gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de twintig. 32 En hij zeide: De Here worde toch niet toornig, als ik nog eenmaal spreek; misschien worden er daar tien gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de tien. 33 Toen ging de HERE weg, nadat Hij geëindigd had tot Abraham te spreken, en Abraham keerde naar zijn woonplaats terug.

De mededelingen van God ten aanzien van Sodom en Gomorra hebben op Abraham een navolgenswaardige uitwerking. In plaats dat hij zich in zelfgenoegzaamheid terugtrekt omdat het oordeel hem niet treft, wordt hij een voorbidder voor anderen. Daarvoor 'trad hij nader' (*vers 23*), hij kwam heel dicht bij de Heer. Dat zou ook de uitwerking bij ons moeten zijn bij alles wat

de Heer ons bekend maakt over het oordeel dat over de wereld komt. Het geloof van Abraham groeit bij elk antwoord op zijn gebeden. Telkens krijgt hij waar hij om vraagt. Als de HERE uitgesproken is, omdat Abraham niet verder vraagt, gaat Hij weg. Het lijkt alsof Abraham uiteindelijk niet krijgt waar hij om heeft gevraagd. Maar *hoofdstuk 19:29* bewijst dat zijn gebed wel is verhoord.

INHOUD:

- Vs.1-3: De engelen bij Lot
 Vs.4-11: De Sodomieten en Lot
 Vs.12-15: De verwoesting van Sodom aangezegd
 Vs.16-23: De vlucht van Lot
 Vs.24-26: Sodom en Gomorra omgekeerd
 Vs.27-29: Abraham en het oordeel
 Vs.30-38: Het einde van Lot

TOELICHTING:

1 En de twee engelen kwamen in de avond te Sodom. Lot zat in de poort van Sodom en toen Lot hen zag, stond hij op, ging hun tegemoet, boog zich neder met het aangezicht ter aarde, 2 en zeide: Zie toch, mijne heren, neemt toch uw intrek in het huis van uw knecht, overnacht en wast uw voeten, dan kunt gij morgenvroeg uws weegs gaan. Maar zij zeiden: Neen, wij zullen de nacht op het plein doorbrengen. 3 Toen hij echter sterk bij hen aandrong, namen zij bij hem hun intrek en kwamen in zijn huis; en hij bereidde voor hen een maaltijd en bakte ongezuurde koeken, en zij aten.

Er is welhaast geen groter verschil denkbaar tussen twee gelovigen dan het verschil tussen Abraham en Lot. Lot was een gelovige (2 Petr.2:7), maar daar is in zijn geschiedenis niets van te zien. De HERE komt ook niet mee naar Lot zoals Hij bij Abraham had gedaan. Ook daaruit blijkt het enorme verschil. Met Abraham kon Hij tijdens een maaltijd zijn gedachten delen, met Lot niet. Lot woonde eerst bij Sodom, later in Sodom en zat nu zelfs in de poort van Sodom. Zitten in de poort betekent deel uitmaken van het stadsbestuur. Hij was misschien wel voorzitter van LS (Leefbaar Sodom) en zette hij zich in voor een herstel van waarden en normen. Maar zijn hele getuigenis was verbonden met het leefklimaat van Sodom en betekende een wange-tuigenis voor de HERE. Met zulke gelovigen verbindt de HERE Zich niet, Hij erkent ze niet. Dat doet Hij alleen met hen die zich afgezonderd houden van het werelds denken en handelen omdat zij zich richten naar de Heer en zijn Woord. Hij erkent alleen hen als zijn zonen en dochters die niet met ongelovigen onder één juk gaan, dat wil zeggen die niet samen met ongelovigen een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid op zich nemen in het nastreven van een bepaald doel. Dat kunnen we toepassen bijvoorbeeld op een huwelijk, een zakelijk streven of in politiek opzicht.

De engelen willen eigenlijk niet eens in zijn huis komen. Na lang aandringen doen ze het toch. De maaltijd die hij voor zijn bezoek klaar maakt is ook van veel geringere kwaliteit dan die van Abraham. Alles spreekt van gedwongenheid en gebrek aan inzicht om op te merken dat hij bezoek uit de hemel heeft, boodschappers van God.

4 Zij hadden zich nog niet ter ruste gelegd, of de mannen der stad, de mannen van Sodom, omsingelden het huis, van jong tot oud, de gehele bevolking, niemand uitgezonderd, 5 en zij riepen Lot toe en zeiden tot hem: Waar zijn de mannen, die vannacht bij u gekomen zijn? Breng hen bij ons buiten, opdat wij met hen gemeenschap hebben. 6 Toen ging Lot tot hen naar buiten, maar de deur sloot hij achter zich toe, 7 en hij zeide: Mijn broeders, doet toch geen kwaad; 8 zie toch, ik heb twee dochters, die met geen man gemeenschap hebben gehad; laat mij die tot u naar buiten brengen en doet met haar, zoals goed is in uw ogen; alleen doet deze mannen niets, want daartoe zijn zij onder de schaduw van mijn dak gekomen. 9 Maar zij zeiden: Ga op zij! En zij zeiden: Deze ene is als vreemdeling komen vertoeven om ons geheel en al de wet te stellen! Nu zullen

... ; en als Hij de rechtvaardige Lot gered heeft die zwaar te lijden had door de wandel in losbandigheid van de zedelozen; ... (2Pt 2:7)

wij u meer kwaad doen dan hun. En zij drongen sterk op tegen de man, tegen Lot, en kwamen naderbij om de deur open te breken. 10 Maar die mannen staken hun hand uit, trokken Lot tot zich naar binnen en sloten de deur. 11 En de lieden, die bij de ingang van het huis waren, sloegen zij met blindheid, van klein tot groot, zodat zij zich tevergeefs moeite gaven om de ingang te vinden.

Het bezoek is in Sodom niet onopgemerkt gebleven. De volkomen verdorvenheid van de inwoners, die in het totaal van de bevolking huisde komt in al zijn gruwelijkheid tot uiting. Zij roepen Lot op zijn bezoek naar buiten te brengen, opdat zij op hen hun ontorende hartstochten botvieren en als mannen met mannen schandelijkheden bedrijven (Rom. 1:26-27). Deze onreine geest die zich manifesteert gaat Lot te ver. Zijn naam als gastheer staat op het spel. Hij kan niet toelaten dat dit met zijn bezoek gebeurt. Lot bedenkt vlug een alternatief. Het is werkelijk niet te geloven, maar het staat in de Bijbel, dus is het waar, maar Lot vindt zijn naam als gastheer belangrijker dan zijn naam als vader. Hij biedt als een soort compensatie zijn beide dochters aan het gespuis aan, met wie ze mogen doen wat ze willen.

Laten we niet te snel een hard oordeel over Lot vellen. Hoeveel gelovigen die al hun belangen in de wereld hebben, offeren hun kinderen tot behoud van hun zogenaamd goede naam? Druk als ze zijn met hun eigen wereldse belangen, zal de manier waarop hun kinderen hun tijd besteden hun een zorg zijn. En zonder dat ze het weten, raken die kinderen verslaafd aan internet, surfen ze in de vuilste sites rond en raken verstrikt in een web dat hen geestelijk en lichamelijk volledig kapot maakt. De engelen gebruiken hun macht om Lot van deze dwaasheid terug te houden.

12 Toen zeiden die mannen tot Lot: Wie hebt gij hier nog meer? Schoonzoons, of uw zonen, uw dochters, of wie gij ook in de stad hebt, voer hen uit deze plaats, 13 want wij gaan deze plaats verwoesten; want groot is het geroep over haar voor de HERE; daarom heeft de HERE ons gezonden om haar te verwoesten. 14 Toen ging Lot heen en sprak tot zijn schoonzoons, die met zijn dochters zouden trouwen, en zeide: Sta op, verlaat deze plaats, want de HERE gaat de stad verwoesten. Maar hij was in de ogen van zijn schoonzoons als iemand, die schertste.

15 Toen de dageraad gekomen was, drongen de engelen bij Lot op spoed aan en zeiden: Sta op, neem uw vrouw en uw beide dochters, die zich hier bevinden, opdat gij niet vanwege de ongerechtigheid der stad verdeldg wordt.

Ze vertellen Lot waarom ze gekomen zijn. Lot hecht, misschien wel door wat hij zojuist heeft gezien, genoeg waarde aan die boodschap dat hij zijn aanstaande schoonzoons gaat waarschuwen. Maar die beschouwen dit als een grap. Ze nemen Lot niet serieus. Ze kenden Lot ook niet als een serieuze vent. Het is niet erg een keer een grap te vertellen, maar wie altijd de grapjas uithangt, moet niet verwachten dat hij serieus wordt genomen als het erop aan komt. Het is natuurlijk ook niet te geloven als iemand vertelt dat de wereld geoordeeld gaat worden, terwijl hij er alles aan doet om zich het leven in de wereld zo aangenaam mogelijk te maken, zich politiek verantwoordelijk voelt, als hij zijn uiterste best doet zoveel mogelijk van de wereld te genieten, als uit zijn hele houding blijkt dat het leven de wereld zijn hele horizon vult en als nergens in zijn leven blijkt dat geloof ook een aanwezige factor is.

Het lijkt er trouwens ook niet op dat Lot zelf veel haast maakte om weg te komen. De engelen moeten er bij hem op aandringen zich te haasten. Maar wat is het ook moeilijk om de spulletjes waar je mogelijk zo hard voor hebt gewerkt en die zoveel voor je betekenen, los te laten. Zijn spulletjes waren niet een deel van zijn leven, zij waren zijn leven.

16 En toen hij talmde, grepen de mannen hem en zijn vrouw en zijn beide dochters bij de hand, omdat de HERE hem wilde sparen, en

Daarom heeft God hen overgegeven aan ontorende hartstochten; want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegennatuurlijke; en evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven en zijn in hun lust tegen elkaar ontbrand, zodat mannen met mannen schandelijkheden bedrijven en het verdiende loon voor hun afdwaling in zichzelf ontvangen. (Rm 1:26-27)

leidden hem uit en brachten hem buiten de stad. 17 En zodra zij hen naar buiten geleid hadden, zeide een van hen: Vlucht om uws levens wil; zie niet om, en sta nergens in de Streek stil; vlucht naar het gebergte, opdat gij niet verdelgd wordt. 18 En Lot zeide tot hen: Neen toch, mijn heer. 19 Zie toch, uw knecht heeft genade gevonden in uw ogen, en gij hebt mij een grote weldaad bewezen door mij in het leven te behouden, maar ik zal niet naar het gebergte kunnen ontkomen, zonder dat het onheil mij achterhaalt en ik sterf. 20 Zie toch, gindse stad is dicht genoeg bij om daarheen de wijk te nemen; zij is maar klein; laat mij toch daarheen vluchten; zij is immers klein? Dan zal ik in het leven blijven. 21 Toen zeide hij tot hem: Zie, ik zal u ook in dit opzicht ter wille zijn, dat ik de stad, waarvan gij gesproken hebt, niet zal omkeren. 22 Haast u, vlucht daarheen, want ik zal niets kunnen doen, voordat gij daar aangekomen zijt. 23 Daarom noemt men die stad Zoar. De zon was over de aarde opgegaan, toen Lot te Zoar aankwam.

Lot en zijn vrouw en zijn dochters worden bij de hand genomen en meegetrokken. Vrouw en dochters krijgen ook de kans om aan het oordeel te ontkomen, omdat de HERE Lot wilde redden. Dat laat de enorme genade van God zien. Die genade blijkt ook overvloedig als Lot smeekt om niet naar het gebergte te moeten. Dat is zo dicht bij de hemel. Daar leven alleen mensen als Abraham. Een Lot voelt zich daar niet thuis. Hij wil graag in een stad wonen. De gedachte aan een tent, om een pelgrim te zijn, stond hem niet aan. Hij had de lucht van de stad ingeademd en die zat hem tot in het diepst van zijn botten. En weer blijkt die enorme genade. Hij mag naar de stad van zijn wens.

24 Toen liet de HERE zwavel en vuur op Sodom en Gomorra regenen, van de HERE, uit de hemel; 25 en Hij keerde die steden om, benevens de gehele Streek, met al de inwoners der steden en het gewas van de aardbodem. 26 Maar zijn vrouw, die achter hem liep, zag om, en werd een zoutpilaar.

Als Lot in Zoar is aangekomen, verteert de HERE Sodom en Gomorra en de hele vlakte en keert Hij het hele gebied om. De vrouw van Lot is wel meegegaan met Lot, maar ze stoort zich niet aan het bevel dat gegeven was om niet om te zien. Ze ziet wel om en wordt een zoutpilaar, een gedurig gedenkteken, een baken dat tot bezinning oproept. Zo past de Heer Jezus het toe: "Denkt aan de vrouw van Lot" (Luk.17:32). Hij zegt dat als waarschuwing het hart niet te zetten op de dingen van de wereld en je tijd en aandacht en energie te verkwisten door je leven te vullen met eten en drinken en kopen en verkopen, met planten en bouwen (Luk.17:28-32). Je kunt er niet van meenemen in de dag van het oordeel. Het komt allemaal om.

27 Toen Abraham zich vroeg in de morgen begaf naar de plaats, waar hij voor de HERE gestaan had, 28 en uitzag in de richting van Sodom en Gomorra en het gehele land van de Streek, zag hij, en zie, de rook van de aarde steeg op als de rook van een smeltoven.

29 Toen God de steden der Streek verwoestte, gedacht God Abraham, en Hij leidde Lot uit het midden der omkering, toen Hij de steden waarin Lot gewoond had, omkeerde.

Terwijl de vreselijkste tafereelen zich in de vlakte afspeelden, bevindt Abraham zich in de rust. Dat hij rust heeft, wil niet zeggen dat hij onbewogen is bij wat er beneden hem gebeurd. Daarvoor had hij te intensief gebeden. En dit gebed was niet vergeefs. Hier lezen we dat Lot het aan het gebed van zijn oom Abraham te danken heeft dat hij niet in het oordeel is omgekomen. Lot zal het niet geweten hebben. Hij komt het eens te weten, als ook zijn leven voor de rechterstoel van Christus geopenbaard zal worden.

30 En Lot trok op uit Zoar en vestigde zich met zijn beide dochters op het gebergte, want hij durfde niet in Zoar te blijven, en hij ging wonen in een spelonk, hij met zijn beide dochters. 31 En de eerstgeborene zeide tot de jongste: Onze vader is oud, en daar is geen man in het land om tot ons te komen, naar de gewoonte der gehele

Evenzo, zoals het gebeurde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden; op de dag echter dat Lot uit Sodom ging, regende het vuur en zwavel van de hemel en verdelgde hen allen. Op dezelfde wijze zal het zijn op de dag dat de Zoon des mensen wordt geopenbaard. Wie op die dag op het dak zal zijn en zijn huisraad in huis, laat hij niet naar beneden gaan om het op te halen; laat hij die op het veld is, evenmin terugkeren naar wat achter hem ligt. Denkt aan de vrouw van Lot. (Lk 17:28-32)

aaarde. 32 Kom, laten wij onze vader wijn te drinken geven en bij hem nederliggen, opdat wij door onze vader aan nakroost het leven geven. 33 Toen gaven zij in die nacht haar vader wijn te drinken, en de eerstgeborene ging naar binnen en legde zich bij haar vader neder, zonder dat hij er iets van merkte toen zij zich nederlegde of toen zij opstond. 34 En de volgende morgen zeide de eerstgeborene tot de jongste: Zie, ik heb gisterennacht bij mijn vader gelegen; wij zullen hem ook deze nacht wijn te drinken geven, en ga gij dan naar binnen, en leg u bij hem neder, opdat wij door onze vader aan nakroost het leven geven. 35 Zo gaven zij haar vader ook die nacht wijn te drinken, en de jongste stond op en legde zich bij hem neder, zonder dat hij er iets van merkte, toen zij zich nederlegde of toen zij opstond. 36 En de beide dochters van Lot werden zwanger van haar vader. 37 En de eerstgeborene baarde een zoon, en noemde hem Moab; hij is de vader van de tegenwoordige Moabieten. 38 Ook de jongste baarde een zoon, en noemde hem Ben-Ammi; hij is de vader van de tegenwoordige Ammonieten.

De geschiedenis van Lot eindigt even treurig als zijn leven altijd is geweest. Over zijn dood horen we niets. De man was allang dood, dat wil zeggen geestelijk. Het laatste wat we van hem horen is omgeven door de duisternis van een spelonk. Zijn geest was verduisterd, niet in de eerste plaats door de wijn, maar al doordat hij zich dronken liet voeren door zijn dochter en dat niet slechts een keer, maar tot twee keer toe. In die geestelijke duisternis verricht hij tot twee keer toe een daad die geen nadere toelichting behoeft. De morele duisternis is compleet. In dit volslagen duistere tafereel wordt hij in bloedschande de verwekker van twee kinderen uit wie de bitterste vijanden van het volk Israël zijn voortgekomen.

INHOUD:

- Vs.1: Abraham komt in Gerar
 Vs.2: Abraham raakt Sara kwijt
 Vs.3-7: God spreekt tot Abimelech
 Vs.8-16: Abimelech en Abraham
 Vs.17,18: Abraham bidt voor Abimelech

TOELICHTING:

1 Abraham nu brak vandaar op naar het Zuiderland en vestigde zich tussen Kades en Sur, en vertoefde als vreemdeling in Gerar.

Wat Abraham nu onderneemt, herinnert aan *hoofdstuk 12*, waar hij ook naar het zuiden trok en in Egypte terecht kwam. Hier komt hij niet zover. Hij komt in Gerar, het grensgebied. Het was destijds niet een weg van geloof, het is ook nu geen weg van geloof. Destijds heeft hij een verootmoedigende les moeten leren. Die moet hij ook nu weer leren. Ook wij moeten wel eens eenzelfde les enkele keren leren. Daardoor leren we hoe hardleers we zijn. God laat deze geschiedenissen van grote geloofsmannen optekenen om te laten zien dat ook zij gewone, feilbare mensen waren. Abraham komt in Gerar, dat is in het land van de Filistijnen. Egypte is een beeld van de wereld. De Filistijnen zijn een beeld van het naamchristendom. Zij wonen wel in het land dat God aan zijn volk heeft beloofd, maken er zelfs aanspraak op (wat te zien is aan de naam Palestina), maar hebben er geen recht op. Naamchristenen claimen dat ze Gods wil kennen en doen, maar verdraaien de Schrift en geven er hun eigen invulling aan. Geestelijk gesproken komt Abraham bij hen terecht.

2 Daar Abraham van zijn vrouw Sara gezegd had: Zij is mijn zuster, liet Abimelech, de koning van Gerar, Sara weghalen.

Het gevolg van zijn verblijf daar is dat hij zijn ware verhouding tot Sara loochent en haar kwijtraakt. Uit *Galaten* weten we dat Sara een beeld is van de genade. Abraham stelt hier een gelovige voor die door zijn omgang met naamchristenen het besef van genade kwijtraakt. De naamchristen weet hiervan niets. Die misbruikt de genade voor zijn eigen plezier, verandert die in losbandigheid (*Jud.:4*). Het falen van Abraham is hier veel erger dan in *Genesis 12*. Hier loochent hij zijn verhouding tot de moeder van de erfgenaam. Het is een dieptepunt in het leven van de gelovige Abraham.

3 Maar God kwam des nachts in een droom tot Abimelech en zeide tot hem: Zie, gij zijt een kind des doods, omdat gij die vrouw genomen hebt, want zij is gehuwd. 4 Abimelech nu was niet tot haar genaderd. En hij zeide: Here, zult Gij dan een rechtvaardig volk doden? 5 Heeft hij zelf niet tot mij gezegd: Zij is mijn zuster? En zij heeft zelf ook gezegd: Hij is mijn broeder; in onschuld mijns harten en reinheid mijner handen heb ik dit gedaan. 6 En God zeide tot hem in de droom: Ik weet ook, dat gij het in onschuld uws harten gedaan hebt, Ik heb u dan ook ervan weerhouden tegen Mij te zondigen; daarom heb Ik u niet toegelaten haar aan te raken. 7 En nu breng de vrouw van deze man terug, want hij is een profeet; dan zal hij voor u bidden, opdat gij in het leven moogt blijven; maar indien gij haar niet terugbrengt, weet, dat gij voorzeker zult sterven, gij en al de uwen.

God komt in genade voor zijn falende knecht tussenbeide. God zal altijd de zijnen handhaven tegenover de wereld en bestraft Abimelech voor zijn handelwijze (*Ps.105:15*; vgl.*Num. 23*). Dat neemt niet weg dat de hele geschiedenis voor Abraham heel verootmoedigend is, zoals het vervolg laat zien. God spreekt tot Abimelech. Die rechtvaardigt zichzelf.

Want bepaalde mensen zijn binnengeslopen, die van ouds tot dit oordeel tevoren opgeschreven zijn, goddelozen, die de genade van onze God veranderen in losbandigheid en onze enige Meester en Heer Jezus Christus verloochenen. (Jd:4)

Raakt mijn gezalfden niet aan, en doet mijn profeten geen kwaad. (Ps 105:15)

Er is geen belijdenis van schuld. Zeker, Abraham was veel meer verantwoordelijk dan Abimelech, maar dat spreekt Abimelech niet vrij. Zijn praten over onschuld en reinheid van handen wordt in dit geval door God erkend. Maar zijn staan tegenover God laat hem ook niet andere zonden erkennen, die hij overvloedig in zijn leven had. Dat hij verkeerd bezig was, blijkt uit de straf die God zijn volk opgelegd had. Ook kon er alleen bevrijding van die straf komen als Abraham voor hem zou bidden. Zo'n brave jongen was hij niet. Maar dat is nu de naamchristen, die zal altijd zichzelf handhaven tegenover God en mensen. Van buigen weet hij niet. De fouten van anderen worden door hem uitvergroot, die van hemzelf weggeredeneerd. Zo kunnen wij ook zijn.

8 De volgende morgen vroeg riep Abimelech al zijn dienaren en bracht dit alles te hunner kennis, en de mannen werden zeer bevreesd. 9 Voorts riep Abimelech Abraham en zeide tot hem: Wat hebt gij ons aangedaan, en waarin heb ik tegen u gezondigd, dat gij over mij en mijn koninkrijk een grote zonde hebt gebracht? Gij hebt tegenover mij dingen gedaan, die niet gedaan mochten worden. 10 Ook zeide Abimelech tot Abraham: Wat hebt gij beoogd, dat gij dit deedt? 11 Toen zeide Abraham: Ik dacht: wellicht is er geen vreze Gods in deze plaats; zij zullen mij doden om mijn vrouw. 12 En bovendien is zij werkelijk mijn zuster; zij is de dochter van mijn vader, maar niet de dochter van mijn moeder; en zij is mij tot vrouw geworden. 13 Toen God mij uit mijns vaders huis liet omzwerven, zeide ik tot haar: Dit zal de liefdedienst zijn, die gij mij bewijzen zult: zeg van mij op elke plaats, waar wij komen: hij is mijn broeder. 14 Toen nam Abimelech schapen en runderen, slaven en slavinnen, en schonk die aan Abraham, en hij gaf hem zijn vrouw Sara terug. 15 En Abimelech zeide: Zie, mijn land staat voor u open, vestig u, waar het u goeddunkt. 16 En tot Sara zeide hij: Zie, ik geef aan uw broeder duizend zilverstukken; zie, dat zal voor u de ogen bedekken van allen die bij u zijn; en gij zult gerechtvaardigd zijn, ja, in elk opzicht.

Abimelech laat Abraham bij zich komen. Dat geeft al aan in wat voor afhankelijke positie de grote Godsmen tegenover deze man van de wereld was gekomen. De verwijten die Abimelech Abraham maakt zijn terecht. Het verweer van Abraham is heel zwak. Hij had overlegd in zichzelf, niet met God. Hij had opgemerkt dat er geen vreze Gods in die plaats was en uit puur lijfsbehoud, egoïsme dus, had hij zijn verhouding tot Sara verloochend. Daarbij had hij zijn toevlucht genomen tot een halve waarheid, die vaak erger is dan een hele leugen. Hij geeft hier een excuus voor zijn onoprechtheid. Die onoprechtheid schuilt ook in wat hij zegt over God die hem uit zijns vaders huis had doen dwalen. Niet God had hem doen dwalen, hij was zelf aan het dwalen geslagen. Hier ontbreekt de geloofstaal geheel en al. Abimelech heeft hem de les gelezen en eindigt het onderhoud dan ook met "en wees geleerd" (vers 16, SV). Laten wij er ook van leren.

17 Toen bad Abraham tot God, en God genas Abimelech en zijn vrouw en zijn slavinnen, zodat zij baarden. 18 De HERE had namelijk elke moederschoot in Abimelechs huis toegesloten ter oorzaak van Sara, de vrouw van Abraham.

Abraham bidt voor Abimelech. Nadat Abraham weer in de rechte verhouding tot God is gebracht en ook opgeruimd is wat er lag tussen hem en Abimelech, kan hij weer gebruikt worden tot zegen voor anderen. In zekere zin was hij er de oorzaak van dat het volk van Abimelech deze plaag had opgelegd gekregen. Als gelovigen ontrouw worden aan de Heer, zijn ze niet meer tot zegen voor hun omgeving, maar veeleer tot een vloek. Maar als ze het verkeerde opruimen, kunnen ze weer tot zegen voor hun omgeving gebruikt worden.

En tot Sara zeide hij: Zie, ik heb uw broeder duizend zilverlingen gegeven; zie, hij zij u een deksel der ogen, allen, die met u zijn, ja, bij allen, en wees geleerd. (Gn 20:16 SV)

INHOUD:

Vs.1-7: Isaäk wordt geboren

Vs.8-21: Abraham verdrijft Hagar en Ismaël

Vs.22-34: Abraham en Abimelech

TOELICHTING:

1 De HERE bezocht Sara, zoals Hij gezegd had, en de HERE deed aan Sara, zoals Hij gesproken had. 2 En Sara werd zwanger, en zij baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom, te bestemder tijd, waarvan God tot hem gesproken had. 3 En Abraham noemde de zoon, die hem geboren was, die Sara hem gebaard had, Isaäk. 4 En Abraham besneed zijn zoon Isaäk, toen hij acht dagen oud was, zoals God hem geboden had. 5 Abraham nu was honderd jaar oud, toen hem zijn zoon Isaäk geboren werd. 6 En Sara zeide: God heeft gemaakt, dat ik lach; ieder die het hoort, zal om mijnentwil lachen. 7 En zij zeide: Wie had aan Abraham durven toezeggen: Sara zoogt kinderen? Want ik heb een zoon gebaard in zijn ouderdom.

De zoon van de belofte, de erfgenaam, wordt geboren. "Te bestemder tijd", God heeft voor alles de juiste tijd (Ps.75:3; Pred.3). Isaäk is een beeld van de Heer Jezus, zoals Abraham dat is van God de Vader. De geboorte van Isaäk is een beeld van de invoering van de Eerstgeborene (de Heer Jezus) door God in de wereld (Hebr.1:6). Aan Hem heeft God alles onderworpen (Hebr. 2:8), Hij is de ware Erfgenaam. Een toepassing op ons persoonlijk leven: de Heer Jezus kan pas in ons leven 'geboren worden', dat is zichtbaar worden, als de Filistijnse invloeden, die we in het vorige hoofdstuk zagen, zijn weggedaan. Abraham noemt zijn zoon Isaäk, dat betekent 'lachen' (Ps.126:2). Isaäk zorgde voor vreugde in het gezin van Abraham. Zo zal de Heer Jezus ons altijd zijn blijdschap geven als Hij centraal staat in ons leven.

Met de besnijdenis plaatst Abraham zijn zoon onder het verbond dat God met hem en zijn lichamelijk nageslacht gesloten heeft (hoofdstuk 17). Voor ons, christenen, is de besnijdenis een beeld van wat er met Christus gebeurde op het kruis. Dat leren we uit Kolossers 2:11. Ons leven als christen heeft voor God alleen waarde als we leven vanuit de betekenis van het kruis. Daar is de oude mens met Christus gekruisigd (Rom.6:6). Daardoor kunnen we onszelf voor de zonde dood houden en voor God leven in Christus Jezus (Rom.6:11).

8 En het kind groeide op en werd gespeend, en Abraham richtte een grote maaltijd aan op de dag dat Isaäk gespeend werd. 9 Toen zag Sara, dat de zoon van Hagar, de Egyptische, die zij Abraham gebaard had, spotte, 10 en zij zeide tot Abraham: Jaag die slavijn met haar zoon weg, want de zoon van deze slavijn zal niet erven met mijn zoon, met Isaäk. 11 Dit nu mishaaide Abraham zeer ter wille van zijn zoon. 12 Maar God zeide tot Abraham: Laat dit niet kwaad zijn in uw ogen, om de jongen en om uw slavijn; in alles wat Sara tot u zegt, moet gij naar haar luisteren, want door Isaäk zal men van uw nageslacht spreken. 13 Maar ook de zoon der slavijn zal Ik tot een volk stellen, omdat hij uw nakomeling is.

14 De volgende morgen vroeg nam Abraham brood en een zak water, en gaf het aan Hagar, dat leggende op haar schouder, alsook het kind, en hij zond haar weg; daarop ging zij heen en dwaalde door de woestijn van Berseba. 15 Toen het water uit de zak op was, wierp zij het kind onder één der struiken, 16 en ging op een afstand zitten, zo ver als een boogshot reikt, want zij zeide: Ik kan het sterven van het kind niet aanzien. Terwijl zij op een afstand zat, verhief zij haar stem en weende.

Wanneer Ik het tijdstip gekozen heb, dan zal Ik rechtmatig richten; ... (Ps 75:3)

Ik zeide bij mijzelf: Over de rechtvaardige en de onrechtvaardige zal God gericht oefenen, want er is voor elke zaak en voor elk werk een bestemde tijd. (Pr 3:17)

En opnieuw, wanneer Hij de Eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: 'En laten alle engelen van God Hem aanbidden'. (Hb 1:6)

...; alles hebt U onder zijn voeten onderworpen'. Want door Hem alles te onderwerpen heeft Hij niets overgelaten dat Hem niet onderworpen zou zijn. Maar nu zien wij nog niet alles aan Hem onderworpen; ... (Hb 2:8)

Toen werd onze mond vervuld met lachen, onze tong met gejuich. Toen zeide men onder de heidenen: De HERE heeft grote dingen bij hen gedaan! (Ps 126:2)

In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis, niet met handen verricht, in het uittrekken van het lichaam van het vlees, in de besnijdenis van Christus, ... (Ko 2:11)

...; daar wij dit weten, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam van de zonde te niet gedaan zou zijn, opdat wij niet meer de zonde dienen. (Rm 6:6)

Zo ook u, rekent het ervoor ten opzichte van de zonde dood te zijn, maar voor God levend in Christus Jezus. (Rm 6:11)

17 En God hoorde de stem van de jongen, en de Engel Gods riep van de hemel tot Hagar en zeide tot haar: Wat deert u, Hagar? Vrees niet, want God heeft naar de stem van de jongen gehoord, daar waar hij is. 18 Sta op, neem de jongen op, en houd hem vast met uw hand, want Ik zal hem tot een groot volk stellen. 19 Toen opende God haar ogen, en zij zag een waterput; zij ging de zak met water vullen en liet de jongen drinken. 20 En God was met de jongen en hij groeide op; hij ging in de woestijn wonen en werd een boogschutter. 21 En hij woonde in de woestijn Paran, en zijn moeder nam voor hem een vrouw uit het land Egypte.

Na de besnijdenis komt de fase van die begint met het gespeend worden. Dat wijst op een zelfstandig worden van Isaäk, niet meer afhankelijk van het voedsel via zijn moeder, maar in staat nu zelf voedsel tot zich te nemen. Hierin is hij ook een beeld van de gelovige, die groeit naar geestelijke zelfstandigheid en nu als een zelfstandige gelovige verder gaat groeien. Dat betekent niet los van anderen, maar vanuit een eigen relatie met de Heer. In die groei zal de hulp van anderen juist heel erg gewaardeerd worden. Zo heeft de Heer het ook bedoeld (1 Kor.12). Voor het geloof is die groei een aanleiding voor een feest. Maar voor het vlees, waarvan Ismaël een beeld is, is dat niet zo. Die drijft daar de spot mee. Hierin ligt een beginsel dat Paulus in Galaten 4:21-31 uitwerkt.

Zegt mij, u die onder de wet wilt zijn, luistert u niet naar de wet? Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, een van de slavin en een van de vrije. Maar die van de slavin was naar het vlees geboren en die van de vrije door de belofte. Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis. Want dit zijn twee verbonden: het een van de berg Sinaï die tot slavernij baart, dat is Hagar. Hagar nu is de berg Sinaï in Arabië en komt overeen met het tegenwoordige Jeruzalem, want dit is in slavernij met haar kinderen; maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is onze moeder. Want er staat geschreven: 'Wees vrolijk, onvruchtbare die niet baart, barst los en juich, u die geen barensweeën hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan van haar die een man heeft'.

U echter, broeders, bent kinderen van de belofte naar het voorbeeld van Isaäk. Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was, hem vervolgde die naar de Geest was, zo ook nu. Maar wat zegt de Schrift? 'Drijf de slavin en haar zoon uit; want de zoon van de slavin zal geenszins erven met de zoon van de vrije'. Daarom, broeders, zijn wij geen kinderen van een slavin, maar van de vrije. (Gl 4:21-31)

Het komt erop neer dat wat naar het vlees geboren is, altijd vervolgt wat naar de Geest geboren is. Wat het vlees bedenkt is vijandschap jegens God (Rom. 8:7).

Want zij die naar het vlees zijn, bedenken de dingen van het vlees; maar zij die naar de Geest zijn, de dingen van de Geest; want wat het vlees bedenkt, is de dood, maar wat de Geest bedenkt, is leven en vrede; omdat wat het vlees bedenkt, vijandschap is tegen God, want het onderwerpt zich niet aan de wet van God, want het kan dat ook niet. (Rm 8:5-7)

Het is een harde les, te erkennen dat er voor het vlees geen plaats is. Dat vond Abraham ook. Hij had er geen zin in Hagar en Ismaël te verdrijven. God moet er Zelf aan te pas komen om hem van de juistheid van Sara's beslissing te overtuigen. Dan is er geen uitstel meer en zendt Abraham Hagar en Ismaël weg, na hen van het nodige voor onderweg te hebben voorzien. Zoals we leren uit Galaten 4 stelt Hagar de wet voor. Haar zoon Ismaël is een beeld van Israël onder de wet. Dit volk, dat geen verbinding heeft met de zoon van de belofte, die zelfs heeft bespot en verworpen, is dwalende, zoals Hagar en Ismaël dwalen. Maar God gaat zijn weg met dat volk. Hij hoort de stem van de jongen als hij weent, bij een put in de woestijn Berseba (betekent put van de eed). Zo zal God ook naar zijn volk luisteren als zij zullen rouwklagen over de Eerstgeborene, wanneer zij zien op Hem die zij doorstoken hebben (Zach.12). God opent dan bronnen van voorzieningen waarvoor ze eerst blind waren.

22 In die tijd zeide Abimelech, alsook zijn legeroverste Pichol, tot Abraham: God is met u in alles wat gij doet. 23 Nu dan, zweer mij toch hier bij God, dat gij niet bedrieglijk met mij zult handelen, noch met mijn kroost, noch met mijn nageslacht; naar de vriendschap, die ik u betoond heb, zult gij mij en het land waarin gij als gast

Maar nu zijn er vele leden, maar het lichaam is een. Het oog nu kan niet zeggen tot de hand: Ik heb je niet nodig; of ook het hoofd tot de voeten: Ik heb jullie niet nodig. Integendeel, de leden van het lichaam die de zwakkere schijnen te zijn, zijn des te noodzakelijker; ... (1Ko 12:20-22)

Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeneden; zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene. (Zc 12:10)

vertoeft, behandelen. 24 En Abraham zeide: Ik zweer het. 25 Maar Abraham maakte Abimelech een verwijt over een waterput, die de knechten van Abimelech zich hadden toegeëigend. 26 Daarop zeide Abimelech: Ik weet niet, wie dat gedaan heeft; ook hebt gij het mij niet meegedeeld, en ik heb het ook niet vernomen vóór vandaag. 27 Toen nam Abraham schapen en runderen en gaf ze aan Abimelech, en die beiden sloten een verbond. 28 Maar Abraham zette zeven lammeren van de schapen afzonderlijk. 29 Toen zeide Abimelech tot Abraham: Wat betekenen die zeven lammeren hier, die gij afzonderlijk gezet hebt? 30 En hij zeide: Voorzeker moet gij de zeven lammeren uit mijn hand aannemen, opdat het mij tot een getuigenis zij, dat ik deze put gegraven heb. 31 Daarom noemt men die plaats Berseba, want die beiden hebben daar gezworen. 32 Toen zij te Berseba het verbond gesloten hadden, gingen Abimelech en zijn legeroverste Pichol heen, en keerden naar het land der Filistijnen terug. 33 En (Abraham) plantte te Berseba een tamarisk, en riep daar de naam van de HERE, de eeuwige God, aan. 34 En Abraham vertoefde vele dagen als vreemdeling in het land der Filistijnen.

Hier is de verhouding tussen Abraham en Abimelech volledig omgekeerd in vergelijking met het vorige hoofdstuk. Abimelech erkent dat God met Abraham is. Als een christen trouw wandelt met God zal dat opgemerkt worden. Dat is het gevolg van het 'wegzenden' van het vlees, van het niet wandelen zoals de volken doen. Als Isaäk (in ons leven: de Heer Jezus) zijn ware plaats krijgt, komt deze erkenning van Abimelech (voor ons: van de wereld). In vers 23 wordt Abraham wel pijnlijk herinnert aan zijn falen.

Toch is, zoals gezegd, de verhouding volledig anders. Nu berispt Abraham Abimelech vanwege een waterput en geeft hij geschenken aan Abimelech. De put krijgt de naam van de woestijn Berseba. Het verbond dat ze met elkaar sluiten wordt bekrachtigd door een geschenk van de hand van Abraham. Hier na gaat Abimelech terug naar zijn land. Maar Abraham roept de naam van de HERE, de eeuwige God aan. Hij brengt het besef tot uiting dat God boven de tijd staat en dat al zijn beloften waargemaakt zullen worden, ook al is daar nog niets van te zien. Daarom ook plant hij in dit geloof een tamarisk bij Berseba (=put van de eed). Hiermee geeft hij als het ware de grens aan tussen zichzelf en de Filistijnen.

INHOUD:

Vs.1,2: God vraagt aan Abraham om Isaäk te offeren

Vs.3-8: Abraham en Isaäk gaan naar de offerplaats

Vs.9,10: Abraham offert Isaäk

Vs.11,12: Abraham krijgt Isaäk terug

Vs.13,14: Het plaatsvervangend offer

Vs.15-19: De zegen op grond van het offer

Vs.20-24: Rebekka geboren

TOELICHTING:

In dit hoofdstuk toont God dat zijn beloften gegrond zijn op de gestorven en opgestane Christus van wie Isaäk hier een beeld is. Het is het derde offer dat in *Genesis* wordt gebracht. Abel bracht het eerste. Daarbij ging het om de vraag: hoe kan de mens die een zondaar is, voor God bestaan? Het tweede offer is dat van Noach. Dat geeft antwoord op de vraag: hoe kan de schepping waarop zondige mensen wonen, voor God bestaan? Zoals heel vaak in de Schrift kan een geschiedenis van meerdere kanten worden belicht. Eerst is er de letterlijke betekenis. We zien in dit hoofdstuk een vader die een zware beproeving van zijn geloof krijgt en hoe hij daarmee omgaat. Daar kunnen wij onze lessen uit leren. Dan kunnen we deze geschiedenis ook bekijken als een illustratie van de wijze waarop God de Vader zijn Zoon offert. Ook is er een profetische toepassing te maken. Dat zien we in de zegen die het gevolg is van het offer van de Zoon.

1 Hierna gebeurde het, dat God Abraham op de proef stelde. Hij zeide tot hem: Abraham, en deze zeide: Hier ben ik. 2 En Hij zeide: Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaäk, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal.

Na de geloofservaringen in de vorige hoofdstukken krijgt Abraham nu een geloofsbeproeving. Het is een enorme geloofsbeproeving. God roept hem bij zijn naam en Abraham stelt zich direct ter beschikking om te horen wat God te zeggen heeft. Wat God vraagt is diep aangrijpend en diep ingrijpend. Aangrijpend is de wijze waarop God zegt wie hij moet offeren. Het is "*uw zoon*". Maar dat niet alleen. Het is "*uw enige*". Maar ook dat is het niet alleen. Het is "*Isaäk*", zijn lachen. Maar nog is de omschrijving van wie Isaäk voor Abraham is, niet af. Het is "*die gij liefhebt*". Dit is de eerste keer dat het woord 'liefde' in de Bijbel staat. Het is opmerkelijk dat dit gebeurt om de verhouding te beschrijven tussen de vader en zijn zoon, wat wijst op de verhouding tussen de Vader en de Zoon. Elk misverstand om welke zoon het zou gaan, is uitgesloten. Het is de zoon die hij samen met Sara als een wonder van God heeft gekregen. Andere kinderen hebben ze samen niet gekregen. Het is de zoon die zijn vreugde was, van wie hij zielsveel hield. God had hem beloofd dat in deze zoon hij een groot nageslacht zou krijgen. Nu vraagt God hem dat allemaal op het altaar te offeren. De praktische les die hij en ook wij moeten leren is: geloof je meer in wat Ik je heb gegeven of in Mijzelf?

3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn knechten met zich, benevens zijn zoon Isaäk; hij kloofde hout voor het brandoffer, begaf zich op weg en ging naar de plaats, die God hem genoemd had. 4 Toen Abraham op de derde dag zijn ogen opsloeg, zag hij die plaats in de verte. 5 En Abraham zeide tot zijn knechten: Blijft gij hier met de ezel, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan; wanneer we hebben aangebeden, zullen wij tot u terugkeren. 6 Toen nam Abraham het hout voor het

brandoffer, legde het op zijn zoon Isaäk, en nam vuur en een mes met zich mede. Zo gingen die beiden tezamen. 7 Toen sprak Isaäk tot zijn vader Abraham en zeide: Mijn vader, en deze zeide: Hier ben ik, mijn zoon. En hij zeide: Hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ten brandoffer? 8 En Abraham zeide: God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon. Zo gingen die beiden tezamen.

In Hebreëën 11 staan van de daden vermeld die gelovigen in het Oude Testament in het geloof hebben verricht. Alleen van Abraham staat ook vermeld wat hij dacht. "Hij heeft overwogen dat God machtig was hem zelfs uit de doden op te wekken". Dit bewijst het enorme geloof van Abraham. Hij had geen voorbeeld daarvan in zijn omgeving, waaruit hij kon zien dat God doden opwekt. Hij kende God en door die kennis en door na te denken over alles wat God hem had beloofd, kon hij maar tot een conclusie komen: als ik mijn zoon, aan wie God al zijn beloften heeft verbonden, moet offeren, zal God hem uit de doden opwekken. Dit is groot. Dit is het bewijs hoe echt het geloof van Abraham is. Daarom staat er in *Jakobus 2:21-22* dat Abraham op grond van werken is gerechtvaardigd toen hij zijn zoon Isaäk op het altaar geofferd had. Zijn geloof bleek uit zijn werken. In dit geloof heeft hij alle voorbereidingen getroffen. Alle initiatief gaat van Abraham uit. Hij handelt. In beeld zien we hoe alle initiatief van God uitgaat om zijn Zoon als offer te geven (*Joh.3:16; Rom.8:3*), hoewel we op andere plaatsen ook lezen dat de Zoon Zichzelf gaf (*Gal.2:20*), maar het gaat even om het beeld dat hier wordt voorgesteld. De overwegingen van het geloof van Abraham komen tot uiting in wat hij tot de knechten zegt: als wij hebben aangebeden, zullen wij tot u terugkeren. Ook in wat hij tot Isaäk zegt horen wij zijn vertrouwen op God. In vers 6 en 8 (en ook later in vers 19) staat "zo gingen die beiden tezamen", ook een prachtige heenwijzing naar het samengaan van de Vader en de Zoon (*Joh.8:29a*).

9 Toen zij aan de plaats die God hem genoemd had, gekomen waren, bouwde Abraham daar een altaar, schikte het hout, bond zijn zoon Isaäk en legde hem op het altaar boven op het hout. 10 Daarop strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten.

Nergens staat dat Abraham 'zogenaamd' zijn zoon heeft geofferd. Steeds lezen we dat hij Isaäk offerde. De gedetailleerde beschrijving van de handelingen van Abraham maken indruk. Niets overhaast, weloverwogen, doelbewust, kalm. Geen woord meer van Isaäk. Wij kennen de uitkomst, dat neemt veel van de spanning weg. Maar als we ons enigszins indenken wat er door Abraham is heengegaan. Zeker, hij vertrouwde er vast op dat God hem uit de doden zou opwekken. Maar je zoon te moeten doden, die zich als een willig slachtoffer had laten binden. De zoon die zijn vader het mes zag opheffen om hem te slachten^{1/4}

11 Maar de Engel des HEREN riep tot hem van de hemel en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Hier ben ik. 12 En Hij zeide: Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden.

Dan komt de stem van Engel des HEREN, dat is de Heer Jezus, die Zelf later het ware offer zou zijn en voor wie er geen stem zou komen. Integendeel, toen Hij riep zweeg de hemel. Hier roept Hij, als het ware in verrukking, twee maal de naam van Abraham, vanwege diens geloof in Hem. Hij wil dat met ons delen. Want deze beproeving was niet nodig om aan de Heer te laten zien of Abraham wel geloofde, maar om het geloof in Abrahams hart aan ons te laten zien. Weer is Abraham direct ter beschikking. Dan komt het bevrijdende: "Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets". Het bewijs is geleverd dat Abraham alles voor de HERE overhad. De HERE was voor hem groter dan alle beloften en alle bezittingen die verankerd waren in Isaäk. Hier krijgt Abraham alles terug. En wat is hij er een ervaring rijker

Is onze vader Abraham niet op grond van werken gerechtvaardigd, toen hij zijn zoon Isaäk op het altaar geofferd had? U ziet dat het geloof samenwerkte met zijn werken en het geloof uit de werken volmaakt werd. (Jk 2:21-22)

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft. (Jh 3:16)

Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was - God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld; ... (Rm 8:3)

Ik ben met Christus gekruisigd en ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij; en wat ik nu leef in het vlees, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven. (Gl 2:20)

En Hij die Mij heeft gezonden, is met Mij; Hij heeft Mij niet alleen gelaten, omdat Ik altijd doe wat Hem welbehaglijk is. (Jh 8:29)

door geworden! God is door alles heen en tegen alles in te geloven. Wij moeten leren alles op het altaar te leggen, echt alles, wat God van ons vraagt. En vraagt Hij minder dan alles? Dan zullen we ook de ervaring opdoen die Abraham opdeed, dat God de God van de opstanding is.

13 Toen sloeg Abraham zijn ogen op en daar zag hij een ram achter zich, met zijn horens verward in het struikgewas. En Abraham ging en nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon. 14 En Abraham noemde die plaats: De HERE zal erin voorzien; waarom nog heden gezegd wordt: Op de berg des HEREN zal erin voorzien worden.

Isaäk hoefde niet letterlijk geofferd te worden. Er is een plaatsvervangend offer. Dat is er voor ieder mens die gelooft. Ook hier wordt het geloof van Abraham, uitgesproken in vers 8, beantwoord.

Abraham geeft de berg de prachtige naam: De HERE zal het voorzien, alles wat de HERE Zich heeft voorgenomen, daarin zal Hij voorzien. Het bewijs daarvoor is geleverd, de grondslag ervoor gelegd in de dood en opstanding van de Heer Jezus.

15 Toen riep de Engel des HEREN ten tweeden male van de hemel tot Abraham en zeide: 16 Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord des HEREN: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, 17 zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee, en uw nageslacht zal de poort zijner vijanden in bezit nemen. 18 En met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat gij naar mijn stem gehoord hebt. 19 Toen keerde Abraham terug tot zijn knechten, en zij gingen tezamen op weg naar Berseba, en Abraham woonde te Berseba.

Nu in beeld de zoon van de belofte in de dood is geweest en is opgestaan, zweert God bij Zichzelf (Hebr.6:13-14) dat de zegen zal komen voor Abraham (vers 17) en door Abraham (vers 18). Zowel Israël, zijn lichamelijk nageslacht, als de volken zullen door Christus, de gestorven en opgestane Zoon van God, in het duizendjarig vreedrijk gezegend worden. Abraham gaat wonen bij de put van de eed (Berseba) om als het ware voortdurend herinnerd te worden aan wat God heeft gezworen. Zo mogen wij ook leven in het bewustzijn van alle beloften van God, die in Christus ja en amen zijn (2 Kor.1:20). Doen we dat ook?

20 Hierna werd aan Abraham bericht: Zie, ook Milka heeft Nahor, uw broeder, zonen gebaard: 21 zijn eerstgeborene Uz, diens broeder Buz, en Kemuël, de vader van Aram, 22 en Chesed, Hazo, Pildas, Jidlaf en Bethuël. 23 En Bethuël verwekte Rebekka. Deze acht heeft Milka aan Nahor, de broeder van Abraham, gebaard. 24 En ook zijn bijvrouw, wier naam was Reüma, baarde (zonen), Tebah, Gaham, Tahas en Maächa.

Het hoofdstuk besluit met de vermelding van de zonen van Nahor, de broer van Abraham. De reden daarvoor is dat uit de zoon van Nahor, Bethuël, Rebekka geboren is. Mooi om te zien dat na de dood en opstanding van Isaäk hier de bruid van Isaäk genoemd wordt.

Want toen God aan Abraham de belofte deed, zwoer Hij, omdat Hij bij geen meerdere kon zweren, bij Zichzelf en zei: Zeker zal Ik u rijk zegenen en zeer zal Ik u vermenigvuldigen. (Hb 6:13-14)

Want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem is het ja; daarom is ook door Hem het Amen, tot heerlijkheid van God door ons. (2Ko 1:20)

INHOUD:

Vs.1,2: Sara's dood en Abrahams verdriet over haar

Vs.3-20: De koop van het graf voor Sara en haar begrafenis

TOELICHTING:

1 En Sara leefde honderd zevenentwintig jaar; dit waren de jaren van Sara's leven. 2 En Sara stierf te Kirjath-Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän, en Abraham ging naar binnen om over Sara te weeklagen en haar te bewenen.

Voordat in het volgende hoofdstuk Isaäk zijn vrouw Rebekka krijgt, wordt eerst de dood van Sara vermeld. In de typologie is dit een belangrijk gebeuren. We zien hier namelijk dat in beeld dat eerst Israël (Sara) terzijde wordt gesteld en dat daarna de Heer Jezus (Isaäk) zijn bruid, de gemeente (Rebekka) krijgt. Sara is de enige vrouw van wie de leeftijd wordt vermeld. Haar dagen zijn geteld door God. God kent ook haar geloof. Het lijkt alsof ze in de schaduw van Abraham stond, maar in *Hebreeën 11:11* wordt ook over haar geloof gesproken. Ze heeft niet op het geloof van Abraham gesteund, zoals een Lot. Zij heeft de hele pelgrimstocht met Abraham gemaakt, was 62 jaar lang een vreemdelinge en bijwonerster. Samen hebben ze het einddoel bereikt, ook in trouw aan elkaar. Zij is in dit alles de gelovige vrouw van nu tot voorbeeld (*1 Petr.3:5-6*). Wat ze voor Abraham heeft betekend, blijkt uit Abrahams reactie bij haar dood: hij beweent haar en spaart moeite noch kosten haar een waardige begrafenis en een waardig graf te geven. Hier vinden we voor het eerst sprake van tranen bij Abraham. Die waren er niet toen hij uit Ur der Chaldeeën vertrok. De natuurlijke gevoelens worden door het geloof niet opzij gezet. Rouw en verdriet zijn niet verkeerd, ze hebben hun plaats. Er is wel een groot onderscheid met hen die geen hoop hebben (*1 Thess.4:13*). De gelovige heeft verdriet, maar is niet wanhopig: hij zal zijn geliefde terugzien.

3 Toen stond Abraham op, en ging heen van zijn dode, en sprak tot de Hethieten: 4 Een vreemdeling en bijwoner ben ik bij u, geeft mij een eigen grafstede bij u, opdat ik mijn dode moge uitdragen en begraven. 5 Toen antwoordden de Hethieten Abraham en zeiden tot hem: 6 Luister naar ons, mijn heer, een vorst Gods zijt gij in ons midden: begraaf uw dode in de keur onzer grafsteden; niemand van ons zal u zijn grafstede weigeren om uw dode te begraven. 7 Daarna stond Abraham op, wierp zich neder voor het volk des lands, de Hethieten, en sprak tot hen: 8 Indien het naar uw wil is, dat ik mijn dode uitdrage en begrave, luistert dan naar mij en dringt voor mij bij Efron, de zoon van Zohar, erop aan, 9 dat hij mij de spelonk van Machpéla geve, welke hem toebehoort en aan het einde van zijn veld ligt; hij geve mij die voor de volle prijs tot een eigen grafstede onder u. 10 Efron nu was een gezeten man onder de Hethieten. En de Hethiet Efron antwoordde Abraham ten aanhoren van de Hethieten, van allen die de poort zijner stad ingingen: 11 Neen, mijn heer, luister naar mij; het veld geef ik u en de spelonk aldaar geef ik u: in tegenwoordigheid van mijn volksgenoten geef ik het u; begraaf uw dode. 12 Toen wierp Abraham zich neder voor het volk des lands, 13 en sprak tot Efron ten aanhoren van het volk des lands: Waarlijk, indien gij (genegen) zijt, luister dan naar mij: ik geef de prijs van het veld; neem die van mij aan, opdat ik mijn dode daar begrave. 14 En Efron antwoordde Abraham en zeide tot hem: 15 Och, mijn heer, luister naar mij: een stuk land van vierhonderd sikkelen zilver, wat maakt dat uit tussen mij en u? Begraaf toch uw dode. 16 Toen hoorde Abraham naar Efron, en Abraham woog aan Efron het geld af, waarvan hij gesproken had ten aanhoren der Hethieten, vierhonderd sikkelen zilver, gangbaar bij de koopman. 17 Zo ging het veld van Efron, dat in Machpéla tegenover Mamre ligt, het veld en de spelonk aldaar, en al het geboomte op het veld, op het gehele

Door het geloof ontving hij, hoewel Sara zelf onvruchtbaar was, kracht om te verwekken, en dat boven de bepaalde leeftijd, omdat hij Hem trouw achtte die het belood had. (Hb 11:11)

Want zo versierden zich vroeger ook de heilige vrouwen die hun hoop op God stelden, terwijl zij aan hun eigen mannen onderdanig waren; zoals Sara Abraham gehoorzaamde en hem 'heer' noemde; en haar kinderen bent u geworden, als u goed doet en geen enkele verschrikking vreest. (1Pt 3:5-6)

Maar wij willen niet dat u onwetend bent, broeders, wat betreft hen die ontslapen, opdat u niet bedroefd bent, zoals ook de overigen die geen hoop hebben. (1Th 4:13)

terrein ervan rondom, 18 in eigendom aan Abraham over, in tegenwoordigheid van de Hethieten, van allen die de poort zijner stad ingingen. 19 Daarna heeft Abraham zijn vrouw Sara begraven in de spelonk van het veld van Machpéla, tegenover Mamre, dat is Hebron, in het land Kanaän. 20 Zo is het veld met de spelonk aldaar van de Hethieten aan Abraham overgegaan tot een eigen grafstede.

De beschrijving van de koop van het graf voor Sara laat zien hoezeer de plaats van de begrafenis er toe doet. Abraham begraaft haar met het oog op de opstanding. Hij begraaft niet 'slechts een stoffelijk overschot', hij begraaft "zijn dode". Als de Heer Jezus begraven wordt, staat er niet: zij begroeven zijn stoffelijk overschot, maar 'zij begroeven Jezus'. Het lichaam dat was Hij.

Israël is nu een dood volk (Ez.37), maar God heeft het met zorg begraven. Hij weet precies waar het zich bevindt. Hij heeft de akker, dat is de wereld, gekocht. Abraham betaalde de volle prijs. God betaalde ook de volle prijs: het bloed van zijn Zoon. Het is de eerste keer dat er in de Schrift over een begrafenis wordt gesproken. Nergens vinden we een gebod om te begraven, evenmin vinden we een verbod om te verbranden. Maar met wat we weten uit de Schrift zien we dat begraven naar Gods gedachten is. We moeten ons afvragen wat de zin ervan is. Jakob en Jozef wilden begraven worden in het beloofde land. Godzelf heeft Mozes begraven. De Heer Jezus werd begraven in een nieuw graf. Begraven houdt verband met de opstanding. Niet sterven en begraven horen bij elkaar, maar begraven en opstanding (1 Kor.15:4). Begraven is zaaien en zaaien gebeurt met het oog op een oogst. Verbranding heeft altijd te maken met oordeel (Joz.7:25; Lev.21:9). Abraham betaalde een hoge prijs. Hij had achtung bij de Hethieten. Een consequente houding als gelovige dwingt respect af, in tegenstelling met Lot die veracht werd (vgl. Gen.23:6 met Gen.19:9). Abraham was geloofwaardig, ook in zijn zakendoen. Hij betaalde de prijs onder getuigen. Mensen beoordelen onze godsdienst in verbinding met onze nauwgezetheid in aardse zaken. De aankoop van de spelonk van Machpéla als begraafplaats voor Sara en hemzelf (Gen.25:9-10) getuigde van zijn onwankelbaar geloof dat Kanaän zijn bezit zou worden, naar de belofte van God.

Want ik heb u in de eerste plaats overgegeven wat ik ook ontvangen heb: dat Christus voor onze zonden gestorven is, naar de Schriften; en dat Hij is begraven, en dat Hij op de derde dag is opgewekt, naar de Schriften; ... (1Ko 15:4)

En Jozua zeide: Zoals gij ons in het ongeluk hebt gestort, zal de HERE u op deze dag in het ongeluk storten. Toen stenigde heel Israël hem, en men verbrandde hen met vuur, en wierp stenen op hen. (Jz 7:25)

En wanneer een priesterdochter zich ontheiligt door ontucht te plegen, dan ontheiligt zij daarmee haar vader; met vuur zal zij verbrand worden. (Lv 21:9)

Maar zij zeiden: Ga op zij! En zij zeiden: Deze ene is als vreemdeling komen vertoeven om ons geheel en al de wet te stellen! Nu zullen wij u meer kwaad doen dan hun. En zij drongen sterk op tegen de man, tegen Lot, en kwamen naderbij om de deur open te breken. (Gn 19:9)

En zijn zonen Isaäk en Ismaël begroeven hem in de spelonk van Machpéla, in het veld van Efron, de zoon van de Hethiet Zohar, dat tegenover Mamre gelegen is, het veld, dat Abraham van de Hethieten had gekocht; daar werd Abraham begraven, evenals zijn vrouw Sara. (Gn 25:9-10)

INHOUD:

- Vs.1-9: Abraham geeft zijn knecht de opdracht een vrouw voor Isaäk te zoeken
- Vs.10-27: Ontmoeting van de knecht met Rebekka bij de waterput
- Vs.28-32: De knecht komt bij Rebekka thuis
- Vs.33-49: Het verslag van knecht en zijn vraag
- Vs.50-61: De voorbereidingen van de reis van Rebekka naar Isaäk
- Vs.62-67: Rebekka ontmoet Isaäk

TOELICHTING:

In dit hoofdstuk hebben we een treffend beeld van het werk van de drie-enige God het verkrijgen van een bruid voor de Zoon. Het initiatief gaat van de Vader uit (*vers 1-9*), de knecht is een beeld van de Heilige Geest (*vers 10-61*), de bruid ziet op de gemeente die verbonden wordt met de Heer Jezus (*vers 62-67*)

1 Abraham nu was oud en hoogbejaard, en de HERE had Abraham in alles gezegend. 2 En Abraham zeide tot zijn knecht, de oudste in zijn huis, die alles wat hij had bestuurde: Leg toch uw hand onder mijn heup, 3 opdat ik u doe zweren bij de HERE, de God des hemels en der aarde, dat gij voor mijn zoon geen vrouw zult nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier midden ik woon. 4 Maar gij zult naar mijn land en naar mijn maagschap gaan om een vrouw te nemen voor mijn zoon Isaäk. 5 Toen zeide de knecht tot hem: Misschien zal die vrouw mij niet willen volgen naar dit land; moet ik dan uw zoon terugbrengen naar het land, vanwaar gij uitgetrokken zijt? 6 Maar Abraham zeide tot hem: Wacht u ervoor mijn zoon daarheen terug te brengen. 7 De HERE, de God des hemels, die mij genomen heeft uit mijns vaders huis en uit het land mijner maagschap, en die tot mij gesproken heeft, en mij heeft gezworen: aan uw nageslacht zal Ik dit land geven – Hij zal zijn engel voor uw aangezicht zenden, en gij zult vandaar voor mijn zoon een vrouw nemen. 8 Indien echter die vrouw u niet wil volgen, zult gij van deze eed aan mij ontslagen zijn; alleen, gij zult mijn zoon daarheen niet terugbrengen. 9 Toen legde de knecht zijn hand onder de heup van zijn heer Abraham, en zwoer hem, wat hij gevraagd had.

Abraham stelt dat de vrouw die zijn zoon moet krijgen, niet uit de volken mag komen, maar uit zijn eigen familie. Toepassing: een gelovige mag geen relatie aangaan met een ongelovige (2 Kor.6:14). De bruid moet gehaald worden uit het land waar Abraham vandaan komt. Isaäk blijft in het land van de belofte. Zo blijft ook de Heer Jezus in de hemel, terwijl de Heilige Geest de gemeente klaar maakt om haar Bruidegom te ontmoeten.

10 Hierop nam de knecht tien van de kamelen van zijn heer en ging op weg met allerlei kostbaarheden van zijn heer bij zich; hij maakte zich op en ging naar Mesopotamië, naar de stad van Nahor. 11 En hij liet de kamelen neerknielen buiten de stad bij een waterput, tegen de avond, de tijd, dat de vrouwen uitgaan om te putten. 12 Toen zeide hij: HERE, God van mijn heer Abraham, laat mij toch heden slagen en bewijs genade aan mijn heer Abraham. 13 Ik sta hier bij de waterbron, en de dochters van de mannen der stad gaan uit om water te putten. 14 Laat het nu zo zijn, dat het meisje, tot wie ik zeg: Neig toch uw kruik, opdat ik drinke, en dat zegt: Drink, en ook uw kamelen zal ik drenken, – dat Gij haar hebt bestemd voor uw knecht Isaäk; dan zal ik daaraan weten, dat Gij genade bewezen hebt aan mijn heer. 15 Hij was nog niet uitgesproken, of zie, Rebekka, die geboren was aan Bethuël, de zoon van Milka, de vrouw van Nahor, de broeder van Abraham, kwam naar buiten met haar kruik op haar

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? (2Ko 6:14)

schouder. 16 En het meisje was zeer schoon van uiterlijk, een maagd, met wie geen man gemeenschap had gehad. Zij daalde af naar de bron, vulde haar kruik, en kwam naar boven. 17 Toen liep de knecht haar tegemoet en zeide: Laat mij toch een weinig water drinken uit uw kruik. 18 Daarop zeide zij: Drink, mijn heer, en zij liet haar kruik snel op haar hand neerglijden, en gaf hem te drinken. 19 Toen zij hem genoeg had laten drinken, zeide zij: Ik zal ook voor uw kamelen putten, totdat zij genoeg gedronken hebben. 20 Daarop goot zij snel haar kruik leeg in de drinkbak, liep andermaal naar de put om te scheppen en putte voor al zijn kamelen. 21 En de man sloeg haar zwijgend gade om te weten, of de HERE zijn weg voorspoedig gemaakt had of niet.

22 Toen de kamelen genoeg gedronken hadden, nam de man een gouden ring van een halve sikkkel in gewicht, en twee armbanden van tien halve sikkelen goud in gewicht, 23 en hij zeide: Wiens dochter zijt gij? Vertel het mij toch. Is er in uws vaders huis voor ons plaats om te overnachten? 24 Daarop zeide zij tot hem: Ik ben de dochter van Bethuël, de zoon van Milka, die zij Nahor gebaar heeft. 25 Verder zeide zij tot hem: Er is bij ons zowel stro als voeder in overvloed, ook plaats om te overnachten. 26 Toen boog de man zijn knieën en wierp zich neder voor de HERE, 27 en zeide: Geprezen zij de HERE, de God van mijn heer Abraham, die zijn goedertierenheid en trouw niet onttrokken heeft aan mijn heer; wat mij aangaat, de HERE heeft mij geleid op de weg naar het huis der broeders van mijn heer.

In vers 10 gaat de knecht op weg "met allerlei kostbaarheden van zijn heer bij zich" (zie ook vers 36). Zo wil ook vandaag de Heilige Geest alle heerlijkheden van de Vader en Zoon aan de gemeente, ons, tonen om ons ertoe te bewegen mee te trekken met Hem door de woestijn, op weg naar de Heer Jezus. Bij alles wat de knecht doet, zien we volle afhankelijkheid van God. Een voorbeeld voor ons, om ons hele leven over te geven aan zijn leiding. De plaats waar hij bidt is bij een waterput, een bron. Daar verwacht hij de verhoring van zijn gebed. Water is een beeld van het woord van God (Ef. 5:26). De Heilige Geest zal nooit iets doen buiten het Woord van God om. De knecht vraagt aan de HERE of hij aan het meisje de kenmerken mag zien dat ze bij de familie van Abraham hoort, dat wil zeggen dat hij aan haar gedrag de kenmerken van het goddelijk leven, de kenmerken van een gelovige mag waarnemen. Als die kenmerken blijken, versiert hij haar met de versierselen die hij van zijn heer had meegekregen. In alles waarin de gelovige het nieuwe leven laat werken wordt hij versierd, maakt zijn schoonheid groter.

..., opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het woord, ... (Ef 5:26)

28 En het meisje snelde heen en verhaalde het gebeurde aan haar moeders huis. 29 Rebekka nu had een broeder, die Laban heette. En Laban snelde naar de man, naar buiten, bij de bron. 30 Zodra hij namelijk de ring gezien had en de armbanden aan de handen van zijn zuster, en zodra hij de woorden van zijn zuster Rebekka gehoord had: Zo heeft die man tot mij gesproken, ging hij naar de man toe; en zie, deze stond bij de kamelen aan de bron. 31 En hij zeide: Kom, gij gezegende des HEREN, waarom staat gij buiten, terwijl ik reeds het huis gereed gemaakt heb en ook de plaats voor de kamelen. 32 Toen kwam de man in huis. En men ontzadelde de kamelen, gaf aan de kamelen stro en voeder en bracht water om zijn voeten en de voeten der mannen die bij hem waren, te wassen.

De broer van Rebekka, Laban, is een man die alleen belangstelling heeft voor de versiering. Hij is een beeld van een aards en wereldszinnd christen. Schijnbaar hoort hij bij de familie, maar het ging hem alleen om geldelijk gewin (vgl. Simon de tovenaer in Hand.8:13-24).

En ook Simon zelf geloofde, en na gedoopt te zijn bleef hij voortdurend bij Filippus; en toen hij tekenen en grote krachten zag gebeuren, was hij buiten zichzelf. Toen nu de apostelen in Jeruzalem hoorden dat Samaria het woord van God had aangenomen, zonden zij Petrus en Johannes naar hen toe. Toen dezen tot hen waren afgedaald, baden zij voor hen dat zij de Heilige Geest mochten ontvangen; want Hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleen gedoopt tot de naam van de Heer Jezus. Toen legden zij hun de handen op en zij ontvingen de Heilige Geest.

Toen nu Simon zag dat door de oplegging van de handen van de apostelen de Heilige Geest gegeven werd, bood hij hun geld aan en zei: Geef ook mij deze macht, opdat ieder die ik de handen opleg, de Heilige Geest ontvangt. Petrus zei echter tot hem: Moge uw geld met u naar het verderf gaan, omdat u hebt gemeend de gave van God door geld te kunnen verkrijgen. U hebt part noch deel in deze zaak, want uw hart is niet recht voor God. Bekeer u dan van deze boosheid van u en bid de Heer, of deze toeleg van uw hart u vergeven mag worden; want ik zie dat u in gal van bitterheid en een warmet van ongerechtigheid bent. Simon echter antwoordde en zei: Bidt u voor mij tot de Heer, opdat mij niets overkomt van wat u hebt gesproken. (Hd 8:13-24)

33 Maar toen hem te eten werd voorgezet, zeide hij: Ik zal niet eten, voordat ik mijn woord gesproken heb. En hij zeide: Spreek.

34 Daarop zeide hij: Ik ben de knecht van Abraham. 35 De HERE heeft mijn heer zeer gezegend, zodat hij rijk geworden is; Hij heeft hem gegeven kleinvee en runderen, zilver en goud, slaven en slavinnen, kamelen en ezels. 36 En Sara, de vrouwen van mijn heer, heeft mijn heer een zoon gebaard, nadat zij oud geworden was, en hij heeft hem gegeven alles wat hij bezit. 37 Nu heeft mijn heer mij doen zweren: Gij zult voor mijn zoon geen vrouw nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier land ik woon, 38 maar gij zult naar mijns vaders huis gaan en naar mijn geslacht, en daar een vrouw voor mijn zoon nemen. 39 En ik zeide tot mijn heer: Mischien zal die vrouw mij niet volgen. 40 Maar hij zeide tot mij: De HERE, voor wiens aangezicht ik gewandeld heb, zal zijn engel met u zenden, en zal uw weg voorspoedig maken, zodat gij voor mijn zoon een vrouw zult nemen uit mijn geslacht en uit mijns vaders huis.

41 Slechts dan zult gij ontslagen zijn van de eed aan mij, wanneer gij komt tot mijn geslacht, en men haar aan u niet wil geven; dan zult gij ontslagen zijn van de eed aan mij. 42 Nu kwam ik heden bij de bron, en ik zeide: HERE, God van mijn heer Abraham, wil toch de weg, waarop ik ga, voorspoedig maken; 43 zie, ik sta bij de waterbron; laat het nu zo zijn dat de maagd, die naar buiten komt om te putten en die, als ik tot haar zeg: Geef mij toch een weinig water te drinken uit uw kruik, tot mij zal zeggen: 44 Drink zelf, en ook voor uw kamelen zal ik putten, dat zij de vrouw zal zijn, die de HERE voor de zoon van mijn heer bestemd heeft. 45 Ik had dit nog nauwelijks bij mijzelf gezegd, of zie, Rebekka kwam naar buiten met haar kruik op haar schouder, en zij daalde af naar de bron, en putte. En ik zeide tot haar: Geef mij toch te drinken. 46 Toen liet zij snel haar kruik neerglijden en zij zeide: Drink, en ook uw kamelen zal ik drenken. Toen dronk ik, en ook de kamelen drenkte zij. 47 Daarop vroeg ik haar en zeide: Wiens dochter zijt gij? En zij zeide: De dochter van Bethuël, de zoon van Nahor, die Milka hem gebaard heeft. Toen deed ik de ring aan haar neus, en de armbanden aan haar handen. 48 Ik boog mijn knieën en wierp mij neder voor de HERE, en ik prees de HERE, de God van mijn heer Abraham, die mij op de rechte weg geleid had om de dochter van de broeder van mijn heer voor zijn zoon te nemen. 49 En nu, indien gij liefde en trouw wilt bewijzen aan mijn heer, laat het mij weten; en zo niet, laat het mij ook weten, opdat ik mij naar rechts of naar links wende.

Het verslag van knecht bevat een rijkdom aan gegevens over grootheid van zijn heer en diens zoon. Ook spreekt hij erover wat het plan van zijn heer is met betrekking tot de bruid. Tevens vermeldt hij de weg die hij is gegaan. In dit alles is een beeld te zien van het werk van de Heilige Geest die ons over de heerlijkheid van de Heer Jezus en Gods plannen met de gemeente wil vertellen (Joh.16:13-15). De knecht besluit zijn verslag met de vraag naar hun reactie. Zo verwacht de Heilige Geest van ons ook een reactie als Hij ons heeft verteld over de Vader en de Zoon. Zijn wij dan ook bereid alles achter te laten om met de Bruidegom te zijn?

50 Toen antwoordde Laban, alsook Bethuël en zij zeiden: Dit is een bestiering van de HERE; wij kunnen niets tot u zeggen, ten kwade of ten goede. 51 Zie, daar is Rebekka, neem haar en ga heen, opdat zij de vrouw worde van de zoon van uw heer, zoals de HERE gesproken heeft. 52 Toen de knecht van Abraham hun woorden hoorde, wierp hij zich ter aarde neder voor de HERE. 53 En de

Maar wanneer Hij is gekomen, de Geest van de waarheid, zal Hij u in de hele waarheid leiden; want Hij zal vanuit Zichzelf niet spreken, maar alles wat Hij zal horen, zal Hij spreken en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal uit het mijne nemen en het u verkondigen. Alles wat de Vader heeft, is het mijne; daarom heb Ik gezegd dat Hij uit het mijne neemt en het u zal verkondigen.

(Jh 16:13-15)

knecht bracht zilveren en gouden sieraden te voorschijn, en klederen, en gaf deze aan Rebekka; ook gaf hij aan haar broeder en aan haar moeder kostbare geschenken. 54 Daarna aten en dronken zij, hij en de mannen die bij hem waren, en zij overnachtten er.

Toen zij des morgens opstonden, zeide hij: Laat mij naar mijn heer gaan. 55 Doch haar broeder zeide, alsook haar moeder: Laat het meisje een dag of tien bij ons blijven, ga daarna heen. 56 Hij echter zeide tot hen: Houd mij niet op, nu de HERE mijn weg voorspoedig gemaakt heeft; laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn heer ga. 57 Daarop zeiden zij: Laten wij het meisje roepen en het haar zelf vragen. 58 Toen riepen zij Rebekka en zeiden tot haar: Wilt gij met deze man meegaan? En zij zeide: Ja. 59 Zij dan lieten hun zuster Rebekka en haar voedster en de knecht van Abraham en zijn mannen gaan. 60 En zij zegenden Rebekka en zeiden tot haar: Onze zuster, moogt gij tot duizenden van tienduizenden worden, en uw nageslacht bezitte de poort van zijn haters. 61 Toen maakte Rebekka zich met haar dienstmaagden gereed en zij reden op kamelen weg, en volgden de man. De knecht nam Rebekka mede en ging heen.

Bij de voorbereidingen van de reis van Rebekka naar Isaäk hoort een nieuwe serie geschenken, maar ook een poging de reis uit te stellen. Maar als het aan Rebekka wordt gevraagd, antwoordt zij zonder aarzeling dat ze meegaat.

62 En Isaäk kwam uit de richting van de put Lachai-Roi; hij woonde namelijk in het Zuiderland. 63 Isaäk ging tegen het vallen van de avond uit om te peinzen in het veld. Hij sloeg zijn ogen op, en zag daar kamelen aankomen. 64 Toen Rebekka haar ogen opsloeg en Isaäk zag, liet zij zich van de kameel glijden. 65 En zij zeide tot de knecht: Wie is die man daar, die ons tegemoet komt in het veld? En de knecht zeide: Dat is mijn heer. Daarop nam zij de sluier en bedekte zich. 66 En de knecht vertelde Isaäk alles wat hij gedaan had. 67 Toen bracht Isaäk haar in de tent van zijn moeder Sara, en hij nam Rebekka, en zij werd hem tot vrouw, en hij kreeg haar lief. Zo vond Isaäk troost na de dood van zijn moeder.

Van de eigenlijke reis wordt niets vermeld. Het hart van Rebekka is vol van haar bruidegom. Het hart van Isaäk is vol van zijn bruid. Hij is bij de put Lachai-Roi, daar woont hij. Als Rebekka hoort wie hij is, bedekt zij zich met een sluier. Dat is niet om niet door andere mannen gezien te worden, maar om alleen voor hem te zijn. Het lange haar van de vrouw is een treffende uitdrukking van de toewijding van de gemeente, de bruid, aan de Heer Jezus, de Bruidegom. Dan brengt Isaäk haar in de tent van zijn moeder Sara en trouwt met haar. Hier is voor de tweede keer sprake van 'liefde' in de Bijbel. De eerste keer betrof het de liefde tussen Abraham en Isaäk, beeld van de Vader en Zoon (Gen.22:2). Hier betreft het de liefde tussen Isaäk en Rebekka, beeld van de Heer Jezus en de gemeente. Sara wordt vervangen door de Rebekka, zo is de gemeente in de plaats gekomen voor Israël. Het gaat hier niet om de opname van de gemeente om bij de Heer Jezus te zijn. De plaats van vereniging is hier een tent. Dat spreekt van vreemdelingschap. Het beeld dat we voor ons hebben is het verlangen van de Vader en de Heilige Geest om op aarde al te bewerken dat de gemeente haar een en al vindt in de Zoon en dat zij nu al gemeenschap met Hem wil hebben, tot een vreugde voor zijn hart.

En Hij zeide: Neem toch uw zoon, uw enige, die gij lieft, Isaäk, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal. (Gn 22:2)

INHOUD:

- Vs.1-6: Nakomelingen van Abraham en Ketura
 Vs.7-11: Dood en begrafenis van Abraham
 Vs.12-18: Nageslacht van Ismaël
 Vs.19-26: Geboorte van Esau en Jakob en hun kenmerken
 Vs.27-34: Esau verkoopt zijn eerstgeboorterecht

TOELICHTING:

1 En Abraham nam wederom een vrouw, Ketura geheten. 2 En zij baarde hem Zimran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak en Suah. 3 En Joksan verwekte Scheba en Dedan. En de zonen van Dedan waren de Assurieten, de Letusieten en de Leümmieten. 4 En de zonen van Midian waren Efa, Efer, Henoch, Abida en Eldaä. Deze allen waren de zonen van Ketura. 5 Abraham nu gaf alles wat hij had aan Isaäk, 6 maar aan de zonen van de bijvrouwen, die Abraham had, gaf Abraham geschenken, en hij zond hen, nog bij zijn leven, weg van zijn zoon Isaäk, oostwaarts, naar het Oosterland.

Abraham heeft naast Hagar een tweede extra vrouw genomen. De Schrift zwijgt erover wanneer dat is gebeurd. Wel vermeldt de Heilige Geest deze verbintenis en wie daaruit zijn voortgekomen, pas nu, na de verbinding tussen Isaäk en Rebekka. In Abraham zouden alle volken der aarde gezegend worden (*Gen.12*). Enkele malen is gezegd dat zijn zaad zou zijn als het zand aan de oever van de zee en als de sterren aan de hemel, wat spreekt van een aards volk (zand) en een hemels volk (sterren). Naast Isaäk en Ismaël vinden we nu nog meer zonen. Zij stellen de volken van de aarde voor, die ook allemaal gezegend zullen worden door wat de HERE aan Abraham heeft beloofd. De zegen voor de hele aarde zal in het 1000-jarig vrederijk worden genoten. Die zegen zal komen via de zoon van de belofte.

Alles wat Abraham heeft, geeft hij aan Isaäk, terwijl er voor de anderen geschenken zijn. Zo heeft God de Heer Jezus, als erfgenaam van alle dingen, alle dingen in handen gegeven. En Hij deelt daarvan uit aan anderen. De anderen worden weggezonden naar het Oosten, wat in *Genesis* wijst op terzijde gezet worden. Ze worden hier weggezonden van Isaäk, net zoals eerder Ismaël, maar met geschenken, net zoals Ismaël ook beloften kreeg. Ook voor hen is er zegen. Volken die met vleselijke banden aan Israël zijn verbonden, zullen in het vrederijk gezegend worden.

7 Dit nu was het getal der jaren van Abrahams leven, die hij geleefd heeft: honderd vijfenzeventig jaar. 8 En Abraham gaf de geest en stierf in hoge ouderdom, oud en van het leven verzadigd, en hij werd vergaderd tot zijn voorgeslacht. 9 En zijn zonen Isaäk en Ismaël begroeven hem in de spelonk van Machpéla, in het veld van Efron, de zoon van de Hethiet Zohar, dat tegenover Mamre gelegen is, 10 het veld, dat Abraham van de Hethieten had gekocht; daar werd Abraham begraven, evenals zijn vrouw Sara. 11 Na de dood van Abraham zegende God zijn zoon Isaäk; en Isaäk woonde bij de put Lachai-Roï.

Als Abraham sterft, wordt hij door zijn beide zonen, Isaäk en Ismaël, begraven, naast Sara. Beiden wachten, nog steeds, in het land van de belofte op de vervulling van de belofte. Gods zegen is voor Isaäk, die woont bij de put Lachai-Roï, de put die spreekt van Gods Woord en zijn openbaring daarin.

12 Dit nu zijn de nakomelingen van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische, de slavin van Sara, Abraham geboort had. 13 Dit zijn dan de namen der zonen van Ismaël, genoemd naar hun afstamming: de eerstgeborene van Ismaël Nebajoth, voorts Kedar, Adbeël, Mibsam, 14 Misma, Duma, Massa, 15 Hadar, Tema,

Jetur, Nafis en Kedma. 16 Dit zijn dan de zonen van Ismaël, en dit zijn hun namen, naar hun dorpen en hun tentenkampen, twaalf vorsten naar hun volksstammen. – 17 En dit waren de jaren van Ismaëls leven: honderd zevenendertig jaar. Toen gaf hij de geest en stierf, en werd vergaderd tot zijn voorgelacht. – 18 En zij woonden van Havila tot Sur, dat ten oosten van Egypte ligt, in de richting van Assur. Zij hebben zich tegenover al hun broeders gevestigd.

Voordat de geschiedenis van Isaäk begint, wordt eerst het nageslacht van Ismaël vermeld. Het natuurlijke komt eerst, daarna het geestelijke (1 Kor. 15:46). Altijd lijkt eerst het vlees, de natuur het te winnen en lijkt wat naar de Geest is het onderspit te delven. Maar uiteindelijk zal alles wat God heeft beloofd, in vervulling gaan. Dat is waar het geloof op vertrouwt. De nakomelingen van Ismaël wonen "van Havila tot Sur" dat is tussen Egypte en Assur. Dat zijn enerzijds de grootste vijanden van Israël, maar uiteindelijk ontfermt God Zich ook over hen net als over Israël (Jes.19:23).

Voor de goede orde nog eens de typen:

- Abraham stelt het beginsel van het geloof voor;
- Sara het beginsel van de genade;
- Hagar het beginsel van de wet;
- Isaäk is de Zoon, gestorven en opgestaan;
- Ismaël is Israël naar het vlees;
- Rebekka de gemeente;
- Keturah de volken.

19 Dit is de geschiedenis van Isaäk, de zoon van Abraham. Abraham verwekte Isaäk. 20 En Isaäk was veertig jaar oud, toen hij Rebekka, de dochter van Bethuël, de Arameeër uit Paddan-Aram, de zuster van de Arameeër Laban, tot vrouw nam. 21 Nu bad Isaäk de HERE voor zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HERE liet Zich door hem verbidden, en zijn vrouw Rebekka werd zwanger. 22 En de kinderen stieten in haar binnenste tegen elkander. Toen zeide zij: Indien het aldus gesteld is, waarom overkomt mij dat? Daarop ging zij om de HERE te vragen. 23 En de HERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen.

24 Toen nu haar dagen vervuld waren, dat zij baren zou, waren er dan ook tweelingen in haar schoot. 25 En de eerste kwam te voorschijn, rossig, geheel als een haren mantel; en men gaf hem de naam Esau. 26 En daarna kwam zijn broeder te voorschijn, wiens hand Esaus hiel vasthield; en hem noemde men Jakob. En Isaäk was zestig jaar oud bij hun geboorte.

Toen bij Abraham de geboorte van een zoon uitbleef, probeerde hij die in de kracht van het vlees te verwekken. Wat verwekt werd, was niet de zoon van de belofte. Als bij Isaäk de geboorte van een zoon uitblijft, brengt hem dat tot gebed, ondanks het feit dat hij de belofte van God kende. Onvruchtbaarheid moet het geloof in werking brengen. De verhoring van hun gebed laat nog twintig jaar op zich wachten. Maar God liet Zich verbidden (zeven keer in het OT: hier; 2 Sam.21:14 SV; 24:25; 1 Kron.5:20; 2 Kron.33:13,19; Ezra 8:22,23; Jes.19:22).

En zij begroeven de beenderen van Saul en zijn zoon Jonathan in het land van Benjamin te Zela, in het graf van zijn vader Kis, en deden alles, wat de koning geboden had. Alzo werd God na dezen den lande verbeden. (2Sm 21:14 SV)

En David bouwde daar een altaar voor de HERE en bracht brandoffers en vredeoffers. Toen liet de HERE Zich verbidden ten gunste van het land, en de plaag werd van Israël weggenomen. (2Sm 24:25)

Dezen voerden oorlog met de Hagrieten en met Jetur, Nafis en Nodab; zij werden in de strijd tegen hen geholpen, zodat de Hagrieten met allen die bij hen waren, in hun handen vielen; want zij riepen in de strijd tot God en Hij liet Zich door hen verbidden, omdat zij op Hem hadden vertrouwd. (1Kr 5:19,20)

Maar, toen hij in het nauw geraakt was, zocht hij de gunst van de HERE, zijn God; hij verootmoedigde zich diep voor het aangezicht van de God zijner vaderen en bad tot Hem; toen liet Hij Zich door hem verbidden, hoorde zijn smeking, bracht hem naar Jeruzalem terug en herstelde hem in zijn koningschap. En Manasse erkende, dat de

Maar niet het geestelijke is eerst, maar het natuurlijke; daarna het geestelijke. (1Ko 15:46)

Te dien dage zal er een heerbaan wezen van Egypte naar Assur, en Assur zal in Egypte komen en Egypte in Assur, en Egypte zal met Assur (de HERE) dienen. (Js 19:23)

HERE God is. ... Zijn gebed en hoe hem verhoring geschonken is, al zijn zonden, zijn ontrouw, de plaatsen waar hij offerhoogten gebouwd en de gewijde palen en beelden opgesteld heeft, vóórdat hij zich verootmoedigde, zie, dit is beschreven in de Woorden der zieners. (2Kr 33:12,13,19)

Want ik had mij geschaamd van de koning een leger en ruiters te vragen om ons te beschermen tegen vijanden onderweg; wij hadden namelijk tot de koning gezegd: De hand van onze God is ten goede over allen die Hem zoeken, maar zijn macht en zijn toorn zijn tegen allen die Hem verlaten. Dus vastten wij en smeekten onze God hierover, en Hij liet Zich door ons verbidden. (Ea 8:22,23)

Zo zal de HERE Egypte geducht slaan en genezen, en zij zullen zich tot de HERE bekeren, en Hij zal Zich door hen laten verbidden en hen genezen. (Js 19:22)

Op de vraag van Rebekka krijgt zij antwoord van de HERE. De twee jongens zijn twee volken, met ieder een eigen plaats op aarde, door Hem bepaald. Hier staat niet dat God Esau heeft gehaat. Dat staat in *Maleachi 1:2,3*, dus pas 1400 jaar later, nadat Esau in zijn nageslacht zijn ware aard van goddeloosheid en opstand had getoond. Als Esau zich had geschikt in de plaats die God hem bij zijn geboorte had toebedeeld, dan had hij daar de volle zegen van gekregen.

Jakob openbaart al bij zijn geboorte dat hij op zijn eigen manier Esau de baas wil worden, dat hij in eigen kracht de zegen van God wil krijgen. Deze handelwijze zal hij in zijn leven vele malen herhalen. Jakob heeft wel belangstelling voor de zegen van God, in tegenstelling tot Esau, maar hij wil die zeker stellen door trucs en list. Het eerste bewijs van de ongoddelijkheid van Esau en het zich eigenhandig van de zegen verzekeren door Jakob wordt geleverd in de geschiedenis met de linzensoep.

Isaäk en Rebekka geven als ouders geen goed voorbeeld. Ieder heeft zijn lieveling. Die wordt gekozen op grond van eigen smaak. Dat is fout. Kinderen zijn er niet voor de ouders, om aan hun smaak te beantwoorden, maar ouders zijn er voor de kinderen, om ze op te voeden voor de Heer. We kunnen wel meer respect hebben voor Rebekka dan voor Isaäk. Isaäk liet zich leiden door zijn lusten. Rebekka koos voor Jakob, had hem lief, die toch ook door God was gekozen in de lijn van zijn beloften. Esau was een jager, een doder als Nimrod, Jakob iemand die in tenten woonde, een pelgrim, een herder.

27 Toen de jongens opgroeiden, werd Esau een man, ervaren in de jacht, een man van het veld, maar Jakob was een huiselijk man, die in tenten woonde. 28 En Isaäk had Esau lief, want wildbraad was naar zijn smaak; maar Rebekka had Jakob lief.

29 En Esau had Jakob een gerecht gekookt, en Esau kwam vermoeid van het veld. 30 Toen zeide Esau tot Jakob: Laat mij toch slokken van dat rode, dat rode daar, want ik ben moe. Daarom gaf men hem de naam Edom. 31 Maar Jakob zeide: Verkoop mij dan eerst uw eerstgeboorterecht. 32 En Esau zeide: Zie, ik ga toch sterven; waartoe dient mij dan het eerstgeboorterecht? 33 Daarop zeide Jakob: Zweer mij eerst. En hij zwoer hem. Zo verkocht hij aan Jakob zijn eerstgeboorterecht. 34 Toen gaf Jakob aan Esau brood en het linzengerecht; hij at en dronk, stond op en ging heen. Zo verachtte Esau het eerstgeboorterecht.

Esau had alleen belangstelling voor het hier en nu. Hij geeft niets om wat hem is beloofd door God. Hij wil een ogenblikkelijke bevrediging van zijn behoeften. Om later geeft hij niet. Voor Esau was het leven maar kort, het kon hem niet schelen wat zijn kinderen zouden krijgen. Hij dacht alleen aan zichzelf. De zegeningen hadden voor hem geen waarde, en zijn ouders ook niet. Hij verkwaanselt zijn eerstgeboorterecht voor direct genot (*Hebr.12:16*).

In korte trekken wordt in *vers 34* zijn houding beschreven: hij at, dronk, stond op, ging heen. Dat was zijn leven. Geen enkele ruimte voor God. Afgesloten naar boven, gericht op beneden. Dat is de tragiek van veel mensen, vooral van mensen die opgegroeid zijn in een gezin waar ze over God en de Heer Jezus hebben gehoord, maar dat bewust van zich af hebben geworpen.

Ik heb u liefgehad, zegt de HERE. En dan zegt gij: Waar in hebt Gij ons uw liefde betoond? Was niet Esau Jakobs broeder? luidt het woord des HEREN. Toch heb Ik Jakob liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat; Ik heb zijn bergen tot een woestijn gemaakt en zijn erfdeel aan de jakhalzen der woestijn prijsgegeven. (Ml 1:2,3)

...terwijl u erop toeziet dat niet aan iemand de genade van God ontbreekt; dat er geen wortel van bitterheid opschiet en onrust veroorzaakt, en velen daardoor verontreinigd worden; dat niet iemand een hoereerder is of een ongodelijke zoals Esau, die voor een gerecht zijn eerstgeboorterecht verkocht, want u weet dat hij ook daarna, toen hij de zegen wilde erven, verworpen werd, want hij vond geen plaats voor berouw, hoewel hij die met tranen zocht.(Hb 12:15-17)

INHOUD:

- Vs.1: Isaäk naar Gerar
 Vs.2-6: De HERE verschijnt aan Isaäk
 Vs.7-11: Isaäk loochent zijn verhouding tot Rebekka
 Vs.12-14: De HERE zegent Isaäk
 Vs.15-25: Strijd om de waterputten
 Vs.26-33: Het verbond van Isaäk met Abimelech

TOELICHTING:

1 Eens kwam er een hongersnood in het land, behalve de eerste hongersnood, die er geweest was in de dagen van Abraham; en Isaäk ging naar Abimelech, de koning der Filistijnen, naar Gerar.

Isaäk heeft het land nooit verlaten, is nooit naar Egypte gegaan. Hij is er wel vlakbij geweest, in Gerar, dat is het deel van het land waar de Filistijnen het te zeggen hebben. Hij gaat naar Gerar omdat er honger is in het land. Honger is vaak een beproeving van God om te zien hoe we reageren (vgl. *Gen.12:10; Ruth 1:1*), om te zien waar ons hart is. Zegeningen bergen het gevaar in zich dat we de bron ervan vergeten. Isaäk begeeft zich onder de invloedssfeer van de Filistijnen, een beeld van de naamchristenen. Hij herhaalt daarmee de fout van zijn vader Abraham (*Gen.20:1*). Als zijn vertrouwen op de HERE was geweest, was hij niet daarheen gegaan.

2 Toen verscheen hem de HERE en zeide: Trek niet naar Egypte, woon in het land, dat Ik u zeggen zal, 3 vertoef in dit land als een vreemdeling, dan zal Ik met u zijn en u zegenen, want u en uw nageslacht zal Ik al die landen geven, en Ik zal de eed gestand doen, die Ik uw vader Abraham gezworen heb. 4 En Ik zal uw nageslacht vermenigvuldigen als de sterren des hemels, en Ik zal uw nageslacht al die landen geven, en met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegd worden, 5 omdat Abraham naar Mij geluisterd en mijn dienst in acht genomen heeft: mijn geboden, mijn inzettingen en mijn wetten. 6 Dus bleef Isaäk in Gerar.

Isaäk verblijft in het grensgebied. Daar verschijnt de HERE aan hem en vertelt hem wat Hij hem zou geven. Hij hoefde niet naar de Filistijnen. De HERE herinnert hem aan de zegen die Hij in het land heeft dat Hij aan Abraham gezworen had te zullen geven. Ook bevestigt Hij de belofte, en nu aan Isaäk persoonlijk, dat zijn nageslacht zal zijn als de sterren des hemels. De belofte is gegrond op de gehoorzaamheid van Abraham aan Gods bevelen, bovenal dat hij zijn zoon heeft geofferd, beeld van het offer van Christus. Ondanks alles wat de HERE zegt, blijft hij in Gerar wonen.

7 Toen de mannen van die plaats hem naar zijn vrouw vroegen, zeide hij: Zij is mijn zuster, want hij durfde niet zeggen: Zij is mijn vrouw, (want hij dacht:) de mannen van die plaats mochten mij anders eens doden om Rebekka, omdat zij schoon van uiterlijk is. 8 Toen hij lange tijd daar geweest was, en Abimelech, de koning der Filistijnen, eens door het venster keek, zag hij, en zie, Isaäk was aan het minnekozen met zijn vrouw Rebekka. 9 Toen riep Abimelech Isaäk en zeide: Zij is zowaar uw vrouw; hoe hebt gij dan kunnen zeggen: zij is mijn zuster? Daarop zeide Isaäk tot hem: Omdat ik dacht: ik mocht anders eens om haar het leven verliezen. 10 Maar Abimelech zeide: Wat hebt gij ons toch aangedaan? Licht zou een van het volk bij uw vrouw hebben kunnen liggen, en dan zoudt gij schuld over ons gebracht hebben. 11 Toen gebood Abimelech al het volk: Wie deze man of zijn vrouw aanraakt, zal zeker ter dood gebracht worden.

Toen er hongersnood in het land uitbrak, trok Abram naar Egypte, om daar als vreemdeling te vertoeven, want de hongersnood was zwaar in het land. (Gn 12:10)

In de dagen dat de richters richtten, gebeurde het, dat er een hongersnood in het land was. Toen trok een man uit Betlehem in Juda met zijn vrouw en zijn beide zonen weg om als vreemdeling te vertoeven in het veld van Moab. (Ru 1:1)

Abraham nu brak vandaar op naar het Zuiderland en vestigde zich tussen Kades en Sur, en vertoefde als vreemdeling in Gerar. (Gn 20:1)

Dat Isaäk zich niet in de juiste positie bevindt, blijkt wel uit zijn loochening van zijn verhouding tot Rebekka. Dat was ook het gevolg bij Abraham, toen deze niet daar was waar God hem heen had gestuurd. Het beeld van Abraham die zijn verhouding tot Sara loochende is het beeld van iemand die het leven uit genade prijsgeeft. De loochening van Isaäk van zijn verhouding met Rebekka geeft het beeld van iemand die de beginselen van gemeente prijsgeeft.

Isaäk die zich aanpast aan het leven van Gerar, de Filistijnen, is het beeld van iemand die zich aan het leven van de naamchristen aanpast. Het leven op aarde neemt de grote plaats in, het hemelse leven van de gemeente wordt niet geleefd.

Toch wordt hij 'betrapt' op zijn ware verhouding tot Rebekka. In zijn hart heeft hij die verbinding niet prijsgegeven. Dat is niet passend voor een christen, net zo min als voor Isaäk. Innerlijke verlangens en uiterlijk gedrag horen met elkaar overeen te stemmen. Wat de mond belijdt, hoort weer te geven wat er in het hart aanwezig is. Isaäk wordt erom berispd, ook een smaad voor hem.

12 En Isaäk zaaide in dat land en oogstte in dat jaar honderdvoudig; want de HERE zegende hem. 13 En die man werd rijk, ja gaandeweg rijker, totdat hij zeer rijk geworden was. 14 En hij had kudden kleinvee en runderen en een talrijke slavenstoet, zodat de Filistijnen hem benijdden.

Merkwaardig is dat de HERE Isaäk in Gerar zegent. Maar Hij heeft daar zijn bedoeling mee. Het is zijn manier om Isaäk uit Gerar weg te laten trekken.

15 Al de putten nu, die de knechten van zijn vader in de dagen van zijn vader Abraham gegraven hadden, hadden de Filistijnen dichtgestopt en met aarde gevuld.

16 Toen zeide Abimelech tot Isaäk: Ga van ons heen, want gij zijt veel machtiger geworden dan wij. 17 Dus ging Isaäk vandaar en hij legerde zich in het dal van Gerar, en woonde daar. 18 En Isaäk groef de waterputten, die men gegraven had in de dagen van zijn vader Abraham, en die de Filistijnen na Abrahams dood hadden dichtgestopt, weer op, en noemde ze met dezelfde namen, waarmee zijn vader ze genoemd had. 19 Daarna groeven de knechten van Isaäk in het dal en vonden daar een put met levend water. 20 Toen twistten de herders van Gerar met de herders van Isaäk en zeiden: Dit water is van ons. En hij gaf aan die put de naam Esek, omdat zij met hem getwist hadden. 21 Toen zij een andere put groeven, twistten zij ook daarover. En hij noemde die Sitna. 22 Toen brak hij vandaar op en groef een andere put, waarover zij niet twistten. Deze noemde hij Rehobot, en zeide: Nu heeft de HERE ons ruimte gemaakt, zodat wij vruchtbaar kunnen zijn in het land.

23 En hij trok vandaar op naar Berseba. 24 En de HERE verscheen hem in die nacht en zeide: Ik ben de God van uw vader Abraham; vrees niet, want Ik ben met u; Ik zal u zegenen en uw nageslacht vermenigvuldigen ter wille van mijn knecht Abraham. 25 Toen bouwde hij daar een altaar en riep de naam des HEREN aan. Hij spande daar zijn tent, en de knechten van Isaäk groeven daar een put.

Door zijn vele bezittingen komt er jaloersheid bij de Filistijnen en strijd om waterbronnen. De putten die zijn vader Abraham had opgegraven, waren door de Filistijnen dichtgestopt. Waterbronnen, het Woord van God, waaruit geloofsmannen hebben geput, worden met aarde, de dingen van het leven, dichtgegooid. Als het leven vol is van alles wat de wereld heeft te bieden, is er geen verlangen meer naar het lezen van de Bijbel, de put zit dicht. Maar Isaäk graaft ze weer op.

Het is mogelijk dichtgegooiden bronnen weer te openen in persoonlijk geloof. We mogen gebruik maken van wat anderen uit het Woord hebben ontdekt, opgegraven en daar nu zelf ook van genieten en zelf ook nieuwe putten

graven, zelf nieuwe ontdekkingen doen. Als dit gebeurt in het land van de Filistijnen, de christenheid waar naamchristenen het voor het zeggen hebben, is twist het gevolg. Om die twist niet meer te hebben is afzondering noodzakelijk.

Dan vertrekt Isaäk uit het land van de Filistijnen en gaat In Berseba wonen, net over de grens in het land. Daar verschijnt de HERE aan hem. Daar wordt hij door de HERE bemoedigd. Daar bouwt hij een altaar. Daar slaat Isaäk zijn tent op. En daar graven zijn knechten een put. Een bijzonder herstel na zijn afwijking.

26 En Abimelech ging uit Gerar tot hem, met zijn vriend Ahuzzath en zijn legeroverste Pichol. 27 En Isaäk zeide tot hen: Waarom komt gij tot mij, daar gij mij haat, en mij van u weggezonden hebt? 28 Daarop zeiden zij: Wij hebben duidelijk gezien, dat de HERE met u is; daarom zeiden wij: laat er toch een verdrag onder ede tussen ons zijn, tussen ons en u; en laten wij een verbond met u sluiten: 29 dat gij ons geen kwaad zult doen, evenals wij u niet aangeraakt hebben, en evenals wij u enkel goed gedaan hebben en u in vrede hebben laten heengaan; nu zijt gij de gezegende des HEREN. 30 Toen richtte hij hun een maaltijd aan, en zij aten en dronken. 31 De volgende morgen vroeg zwoeren zij elkander de eed. Daarop deed Isaäk hen uitgeleide, en zij gingen van hem heen in vrede.

32 Te dien dage kwamen de knechten van Isaäk hem bericht brengen over een put die zij gegraven hadden, en zeiden tot hem: Wij hebben water gevonden. 33 En hij noemde hem Séba; daarom is de naam der stad Berseba tot op de huidige dag.

Toen Isaäk bij de Filistijnen woonde, waren er verwijten aan zijn adres. Zijn leven was er geen getuigenis van dat de HERE met hem was. Nadat Isaäk zich van de Filistijnen heeft afgezonderd, komt er erkenning van de kant van de Filistijnen dat de HERE met hem is.

34 Toen Esau veertig jaar oud geworden was, nam hij tot vrouw Judith, dochter van de Hethiet Beëri, en Basmath, dochter van de Hethiet Elon. 35 En zij waren een kwelling des geestes voor Isaäk en voor Rebekka.

Esau lijkt op Kaïn. Van beide staat dat zij zichzelf een vrouw namen. Zowel Adam als Isaäk kregen hun vrouw van de HERE. Esau kiest zijn vrouw uit de volken van het land van wie de HERE geboden had dat die zouden worden uitgeroeid. De eigen wil van Esau in de keus van zijn vrouw(en) is een groot verdriet voor zijn ouders.

INHOUD:

Vs.1-4: Isaäk wil Esau zegenen

Vs.5-29: Jakob en Rebekka ontstelen de zegen aan Isaäk

Vs.30-40: Isaäk zegent Esau

Vs.41-46: Rebekka wil dat Jakob vlucht

TOELICHTING:

Isaäk is in dit hoofdstuk een beeld van een gelovige die wel in het land woont, dat is de gelovige die gezegend is met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten, maar die de dingen van de aarde zoekt en zich daardoor laat leiden.

1 Toen Isaäk oud geworden was, werden zijn ogen zo verzwakt, dat hij niet zien kon. Hij riep zijn oudste zoon Esau en zeide tot hem: Mijn zoon. En deze zeide tot hem: Hier ben ik. 2 En hij zeide: Zie toch, ik ben oud geworden, ik weet de dag van mijn dood niet. 3 Nu dan, neem toch uw wapentuig, uw pijlkoker en uw boog, en ga uit, het veld in en schiet voor mij een stuk wild; 4 bereid mij dan een smakelijk gerecht, zoals ik het gaarne heb, en breng het mij, opdat ik ete; dan zal ik u zegenen, eer ik sterf.

Isaäk is blind geworden. Zijn inzicht in geestelijke dingen is verdwenen. De zegeningen van het land zag hij niet meer. Dat was bij Mozes anders (Deut. 34:7).

Mozes was honderd twintig jaar oud, toen hij stierf; zijn oog was niet verduisterd en zijn kracht was niet geweken. (Dt 34:7)

Hij wil Esau zegenen, terwijl hij wist dat de HERE aan Jakob het eerstgeboorterecht had gegeven. Dat is het resultaat van zijn voorliefde voor het "smakelijk gerecht". Dat maakt blind om de dingen te zien zoals de Heer ze ziet. Isaäk, die zo goed begonnen was, faalt als hij oud geworden is.

Hij spreekt over de dag van zijn dood. Maar dat zou nog 43 jaar duren. Hij zou 180 jaar worden en hier was hij 137.

5 Rebekka had geluisterd, toen Isaäk tot zijn zoon Esau sprak. Nadat Esau het veld ingegaan was om een stuk wild te schieten en het (zijn vader) te brengen, 6 zeide Rebekka tot haar zoon Jakob: Zie, ik heb uw vader horen spreken tot uw broeder Esau: 7 Breng mij toch een stuk wild en bereid mij een smakelijk gerecht, opdat ik ete, en ik zal u vóór mijn dood zegenen voor het aangezicht des HEREN. 8 Nu dan, mijn zoon, luister naar mij in wat ik u gebied. 9 Ga naar de kudde, haal mij vandaar twee beste geitebokjes, dan zal ik die tot een smakelijk gerecht voor uw vader bereiden, zoals hij het gaarne heeft. 10 Breng dit dan aan uw vader om te eten, opdat hij u zegene vóór zijn dood.

11 Maar Jakob zeide tot zijn moeder Rebekka: Zie, mijn broeder Esau is een ruig man, en ik ben een onbehaard man. 12 Misschien zal mijn vader mij betasten; dan zal ik in zijn ogen zijn als iemand, die de spot met hem drijft, en ik zal vloek over mij brengen en geen zegen. 13 Maar zijn moeder zeide tot hem: Uw vloek zij op mij, mijn zoon; luister nu naar mij en ga ze mij halen. 14 Toen ging hij ze halen en bracht ze aan zijn moeder, en zijn moeder bereidde een smakelijk gerecht, zoals zijn vader het gaarne had. 15 Ook nam Rebekka de beste klederen van haar oudste zoon Esau, die bij haar in huis waren, en liet ze haar jongste zoon Jakob aantrekken. 16 En de vellen der geitebokjes trok zij over zijn handen en over zijn gladde hals. 17 Toen stelde zij het smakelijk gerecht en het brood, dat zij bereid had, haar zoon Jakob ter hand.

18 Daarop kwam hij bij zijn vader en zeide: Mijn vader. En deze zeide: Hier ben ik; wie zijt gij, mijn zoon? 19 En Jakob zeide tot zijn vader: Ik ben Esau, uw eerstgeborene; ik heb gedaan, zoals gij tot mij gesproken hebt. Richt u op, ga zitten en eet van mijn wildbraad,

opdat gij mij moogt zegenen. 20 Daarop zeide Isaäk tot zijn zoon: Wat hebt gij het spoedig gevonden, mijn zoon! En hij zeide: Omdat de HERE, uw God, mij deed slagen. 21 Toen zeide Isaäk tot Jakob: Kom toch dichterbij, opdat ik u betaste, mijn zoon, of gij inderdaad mijn zoon Esau zijt of niet. 22 Jakob dan kwam dichterbij tot zijn vader Isaäk, en deze betastte hem. En hij zeide: De stem is Jakobs stem, maar de handen zijn Esaus handen. 23 Doch hij herkende hem niet, omdat zijn handen behaard waren evenals de handen van zijn broeder Esau. En hij wilde hem zegenen en zeide: 24 Zijt gij inderdaad mijn zoon Esau zelf? En hij zeide: Ja.

25 Toen zeide hij: Zet het dicht bij mij, dan wil ik eten van het wildbraad van mijn zoon, opdat ik u zegene. Toen zette hij het dicht bij hem, en hij at; ook bracht hij hem wijn, en hij dronk. 26 Daarna zeide zijn vader Isaäk tot hem: Kom toch dichterbij en kus mij, mijn zoon. 27 En hij kwam dichterbij en kuste hem. Toen hij de geur van zijn klederen rook, zegende hij hem en zeide: Zie, de geur van mijn zoon is als de geur van het veld, dat de HERE gezegend heeft. 28 God zal u geven van de dauw des hemels en van de vette streken der aarde, en overloed van koren en most. 29 Volken zullen u dienen, en natiën zich voor u nederwerpen; wees heerser over uw broederen, en de zonen uwer moeder zullen zich voor u nederbuigen. Wie u vervloekt, zij vervloekt, en wie u zegent, zij gezegend.

Rebekka hoorde van het voornemen van Isaäk. Dat maakte haar ongerust dat de goddelijke zegen Jakob zou ontgaan. In plaats van Isaäk daarop aan te spreken, neemt ze haar toevlucht tot list. Het is één ding om de gedachten van God te kennen, het is een ander ding hoe ze gerealiseerd worden. Het is vreselijk om door bedrog God te helpen.

Zou God haar geen antwoord hebben gegeven als ze met dit probleem naar Hem was gegaan? Vroeger had ze dat gedaan (*Gen.25:22*). Ze was zo eensgezind met Isaäk begonnen. Ze hadden elkaar van de HERE gekregen (*Gen.24*). Samen hadden ze Hem gezocht voor het krijgen van kinderen (*Gen.25:21*). Nu gaat ze haar man bedriegen. Ze meent Jakob en de zegen voor hem daardoor veilig te stellen, maar ze raakt Jakob erdoor kwijt.

Het bedrog vindt plaats door twee geitenbokjes en hun vellen. Later zal Jakob op dezelfde manier bedrogen worden (*Gen.37:31*). Jakob maakt eerst nog bezwaar. Hij denkt mee, maar alleen in negatieve zin. Hij denkt alleen aan wat de gevolgen zijn als het bedrog ontdekt zou worden. De vellen brengen uitkomst. Rebekka maakt het smakelijk gerecht klaar 'zoals zijn vader het gaarne had' (*vers 14b*).

Het is heel kwalijk om in een huwelijk de kennis die man en vrouw van elkaar hebben gekregen te misbruiken voor de eigen plannen. Hier ondermijnt de kennis hun eenheid, terwijl wat echtgenoten van elkaar weten, zou moeten dienen tot versteviging van het huwelijk. Er is geen openheid meer. Ze spelen verstoppertje voor elkaar.

Jakob, verkleed als Esau, komt bij zijn vader. Isaäk betast hem en zegt: de stem is de stem van Jakob, maar de handen zijn die van Esau. Als we dit toepassen op een gelovige, zouden we zeggen: je praat als een gelovige, maar je daden zijn die van de wereld. Wat we zeggen, behoort overeen te komen met wat we doen. Als Isaäk Jakob kust, ruikt hij de reuk van het veld. Droevig, als om een gelovige de 'geur' van de wereld hangt. Wat we eten is bepalend voor hoe we ruiken. Eten we het voedsel van de wereld of het voedsel van de Heer Jezus?

De zegen die Isaäk over Jakob uitsprekt is een zegen zoals die voor Esau bedoeld zou zijn. Het is niet de zegen zoals God die in zijn volheid voor Jakob heeft bedoeld. Dat maakt Isaäk enigszins goed in *Genesis 28:4*, terwijl Godzelf in *Genesis 35:11-12* de volle zegen beschrijft. De geschiedenis zoals die hier wordt vermeld, geeft weinig blijk van geloof. Toch is Isaäk geen man die zonder God leeft. Ook in de zegen die hij doorgeeft, is geloof aanwezig (*Hebr.11:20*).

En de kinderen stieten in haar binnenste tegen elkaar. Toen zeide zij: Indien het aldus gesteld is, waarom overkomt mij dat? Daarop ging zij om de HERE te vragen. (Gn 25:22)

Nu bad Isaäk de HERE voor zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HERE liet Zich door hem verbidden, en zijn vrouw Rebekka werd zwanger. (Gn 25:21)

Toen namen zij Jozefs kleed, slachtten een geitebok en doopten het kleed in het bloed. (Gn 37:31)

En God zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen. En dit land, dat Ik Abraham en Isaäk gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven. (Gn 35:11-12)

Door het geloof zegende Isaäk Jakob en Esau ook aangaande toekomstige dingen. (Hb 11:20)

30 Toen Isaäk geëindigd had Jakob te zegenen en Jakob nog maar nauwelijks van zijn vader Isaäk naar buiten was gegaan, kwam zijn broeder Esau van de jacht. 31 Ook hij bereidde een smakelijk gerecht en bracht dat aan zijn vader. En hij zeide tot zijn vader: Mijn vader richtte zich op en ete van het wildbraad van zijn zoon, opdat gij mij zegent. 32 En zijn vader Isaäk zeide tot hem: Wie zijt gij? En hij zeide: Ik ben uw eerstgeboren zoon Esau. 33 Toen schrok Isaäk geweldig en hij zeide: Wie was het dan toch, die het wild geschoten en mij gebracht heeft? En ik heb van alles gegeten, eer gij kwaamt en heb hem gezegend; ook zal hij gezegend zijn. 34 Zodra Esau de woorden van zijn vader hoorde, gaf hij een luide en bittere schreeuw, en hij zeide tot zijn vader: Zegen mij, ook mij, mijn vader! 35 Toen zegde deze: Uw broeder is met bedrog gekomen en heeft uw zegen weggenomen. 36 En hij zeide: Noemt men hem niet terecht Jakob, omdat hij mij nu al tweemaal bedrogen heeft? Mijn eerstgeboorterecht heeft hij weggenomen, en zie, nu heeft hij mijn zegen weggenomen. En hij zeide: Hebt gij voor mij geen zegen overgehouden? 37 Toen antwoordde Isaäk en zeide tot Esau: Zie, ik heb hem tot een heerser over u gesteld, en al zijn broederen heb ik hem tot knechten gegeven, en van koren en most heb ik hem voorzien; wat kan ik dan voor u doen, mijn zoon?

38 Daarop zeide Esau tot zijn vader: Hebt gij slechts deze éne zegen, mijn vader? Zegen mij, ook mij, mijn vader! En Esau verhief zijn stem en weende. 39 Toen antwoordde zijn vader Isaäk en zeide tot hem: Zie, ver van de vette streken der aarde zal uw woonplaats zijn, en zonder dauw des hemels van boven. 40 Maar van uw zwaard zult gij leven en uw broeder zult gij dienen. En het zal geschieden, wanneer gij u krachtig inspant, dat gij zijn juk van uw hals zult afrukken.

Als Esau komt, schrikt Isaäk geweldig. Hij is niet verontwaardigd over Jakob, maar zijn geweten spreekt. Plotseling komt hij in het licht van God. Hij zag dat God tussenbeide gekomen was. Esau zocht de zegen waarmee Jakob was gezegend, met tranen, maar werd verworpen (Hebr. 12:16-17). De zegen werd niet van Jakob afgenomen en aan Esau gegeven. Esau geeft in vers 36 een verkeerde voorstelling van zaken. Hij zoekt de schuld bij de ander. Doen wij ook wel eens. Dat gebeurde al bij de zondeval. Wat nodig is, is een erkenning zonder omwegen.

41 En Esau koesterde wrok tegen Jakob om de zegen, waarmee zijn vader hem gezegend had, en Esau zeide bij zichzelf: De dagen van de rouw over mijn vader zijn aanstaande; dan zal ik mijn broeder Jakob doden. 42 Toen aan Rebekka de woorden van Esau, haar oudste zoon, waren medegedeeld, liet zij Jakob, haar jongste zoon, roepen, en zeide tot hem: Zie, uw broeder Esau wil zich op u wreken door u te doden. 43 Nu dan, mijn zoon, luister naar mij, maak u gereed, vlucht naar mijn broeder Laban, in Haran, 44 en blijf enige tijd bij hem, totdat de grimmigheid van uw broeder gestild is, 45 totdat de toorn van uw broeder van u afgewend is; als hij vergeten is, wat gij hem hebt aangedaan, zal ik u vandaar laten halen. Waarom zou ik op één dag van u beiden beroofd worden?

46 Voorts zeide Rebekka tot Isaäk: Ik walg van mijn leven om die Hethitische vrouwen; indien Jakob zich nu ook zo'n Hethitische vrouw neemt uit de dochters des lands, waarvoor leef ik dan nog?

Rebekka wil dat Jakob vlucht. Het zou volgens haar maar enkele dagen nodig zijn (vers 44), maar ze zou hem nooit meer terugzien. De gestolen zegen bracht alleen maar verdriet en verwijdering. Jakob zou 20 jaar lang een zwerver worden. Hij had het aan zichzelf te danken.

Dat God met Jakob dwars door alle bedrog en list heen toch zijn eigen plannen met Jakob vervult, is een zaak die grote bewondering oproept. Zo is God, Die het falen van de mens, ook van de zijnen, gebruiken kan tot vervulling van zijn plannen. Dat vermindert in geen enkel geval de verantwoordelijkheid van de mens, het vermeerdert in alle gevallen de aanbidding die Hem daarvoor toekomt. De geschiedenis van Jakob begint met list en bedrog; het laatste wat we van Jakob lezen, is dat hij aanbidt.

...; dat niet iemand een hoereerder is of een ongodelijke zoals Esau, die voor een gerecht zijn eerstgeboorterecht verkocht, want u weet dat hij ook daarna, toen hij de zegen wilde erven, verworpen werd, want hij vond geen plaats voor berouw, hoewel hij die met tranen zocht. (Hb 12:16-17)

INHOUD:

Vs.1-5: Isaäk zendt Jakob weg

Vs.6-9: Reactie van Esau

Vs.10-19: De droom van Jakob te Bethel

Vs.20-22: De gelofte van Jakob

TOELICHTING:

1 Toen riep Isaäk Jakob en zegende hem, en hij gebood hem en zeide tot hem: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän. 2 Maak u gereed, ga naar Paddan-Aram, naar het huis van Bethuël, de vader van uw moeder, en neem u vandaar een vrouw uit de dochters van Laban, de broeder van uw moeder. 3 En God, de Almachtige, zegene u, Hij make u vruchtbaar en vermenigvuldige u, zodat gij tot een menigte van volken wordt. 4 Hij geve u de zegen van Abraham, u en uw nageslacht met u, zodat gij het land uwer vreemdelingschap, dat God aan Abraham gegeven heeft, in bezit krijgt. 5 Zo zond Isaäk Jakob weg, en deze ging naar Paddan-Aram, naar Laban, de zoon van Bethuël, de Arameeër, de broeder van Rebekka, de moeder van Jakob en Esau.

Het vertrek van Jakob wordt hier niet als in *Genesis 27:43* als een vlucht voorgesteld. Zijn vertrek wordt hier voorgesteld als een opdracht die Isaäk hem geeft om een vrouw te zoeken. De aanleiding hiervoor is mogelijk de klacht van Rebekka over de keuze van Esau in het vorige vers. De vrouw van Jakob mocht niet, evenmin als die van Isaäk, uit de hen omringende volken komen, maar moest komen uit de familie die in verbinding stond met God. Terwijl Isaäk het land niet verliet, verlaat Jakob dit wel. Hij krijgt de zegen van Isaäk, een grotere dan die hij verkreeg door middel van zijn bedrog.

6 Toen Esau zag, dat Isaäk Jakob gezegend had en hem met een zegen had weggezonden naar Paddan-Aram, om zich vandaar een vrouw te nemen, en dat hij hem geboden had: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän; 7 en dat Jakob naar zijn vader en zijn moeder geluisterd had, en naar Paddan-Aram gegaan was – 8 toen Esau nu zag, dat de dochters van Kanaän zijn vader Isaäk zeer mishagden, 9 ging hij naar Ismaël, en nam zich bij zijn vrouwen Mahalath, de dochter van Ismaël, de zoon van Abraham, de zuster van Nebajoth, tot vrouw.

Op het eerste gezicht lijkt het alsof Esau zich toch iets aantrekt van alles wat hij ten aanzien van de keus van een vrouw heeft gehoord. Hij neemt iemand uit de familie van Abraham. Maar in de eerste plaats is het een vrouw erbij. Dat is nooit Gods bedoeling. In de tweede plaats is het een vrouw uit een familie die door Abraham is weggestuurd (*Gen.16*). Ismaël stelt de werken van het vlees voor. Daarmee verbindt Esau zich.

10 Jakob vertrok uit Berseba en ging naar Haran. 11 En hij bereikte een plaats, waar hij bleef overnachten, omdat de zon ondergegaan was. En hij nam een van de stenen der plaats, legde die onder zijn hoofd en ging op die plaats slapen. 12 Toen droomde hij, en zie, op de aarde was een ladder opgericht, waarvan de top tot aan de hemel reikte, en zie, engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs neder. 13 En zie, de HERE stond bovenaan en zeide: Ik ben de HERE, de God van uw vader Abraham en de God van Isaäk; het land, waarop gij ligt, zal Ik aan u en aan uw nageslacht geven. 14 En uw nageslacht zal zijn als het stof der aarde, en gij zult u uitbreiden naar het westen, oosten, noorden en zuiden, en met u en met uw nageslacht zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

15 En zie, Ik ben met u en Ik zal u behoeden overal waar gij gaat, en Ik zal u wederbrengen naar dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd.

16 Toen Jakob uit zijn slaap ontwaakte, zeide hij: Waarlijk, de HERE is aan deze plaats, en ik heb het niet geweten. 17 En hij vreesde en zeide: Hoe ontzagwekkend is deze plaats. Dit is niet anders dan een huis Gods, dit is de poort des hemels. 18 De volgende morgen vroeg nam Jakob de steen die hij onder zijn hoofd gelegd had, stelde die tot een opgerichte steen en goot er olie bovenop. 19 En hij noemde die plaats Bethel, maar tevoren was de naam der stad Luz.

Als Jakob op weg is gegaan, krijgt hij zijn eerste ontmoeting met God. Dat gebeurt in een droom. Het is bedoeld als een bemoediging. Jakob ziet hoe aarde en hemel met elkaar verbonden zijn. Over deze verbinding tussen hemel en aarde spreekt ook de Heer Jezus in *Johannes 1:52*. Deze verbinding zal werkelijkheid worden in het duizendjarig vrederijk, waarin de Zoon des mensen, de Heer Jezus, Degene zal zijn via Wie deze verbinding loopt.

De HERE verschijnt aan Jakob en doet hem vier toezeggingen:

- Hij zal hem het land geven;
- zijn nageslacht zal zijn als het stof der aarde;
- in hem en zijn nageslacht zullen alle volken gezegend worden;
- God zal hem in het land terugbrengen. God zegt niet dat zijn nageslacht zal zijn als de sterren des hemels. Dat zei Hij tegen Isaäk. Tegen Abraham zei Hij allebei.

Als Jakob wakker wordt, overvalt schrik hem. Dit is de reactie van iemand die niet aan de tegenwoordigheid van God gewend is, die niet recht staat voor Hem. In het huis van God is geen plaats voor het vlees. Voor het vlees is de tegenwoordigheid van God een vreselijke plaats. Alleen het geloof voelt zich daar thuis.

20 En Jakob deed een gelofte: Indien God met mij zal zijn, en mij behoeden zal op deze weg, die ik ga, mij zal geven brood om te eten en klederen om aan te trekken, 21 en ik behouden tot mijns vaders huis wederkeer, dan zal de HERE mij tot een God zijn. 22 En deze steen, die ik tot een opgerichte steen gesteld heb, zal een huis Gods wezen, en van alles wat Gij mij schenken zult, zal ik U stipt de tienden geven.

Nadat God aan Jakob zijn beloften heeft gedaan, stelt Jakob toch nog zijn voorwaarden. Hij is 'zo goed' om God als zijn God te erkennen indien God Zich op de manier die Jakob voor juist houdt zal gedragen. Veel christenen gaan op die manier 'in onderhandeling' met God. Jakob stelt zichzelf op de grondslag van de wet: als God Zich aan zijn voorwaarden houdt, zal Jakob ook doen wat hij heeft beloofd.

En Hij zei tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg je: Je zult van nu aan de hemel geopend zien en de engelen van God opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen. (Jh 1:52)

INHOUD:

Vs.1-12: Jakob ontmoet Rachel

Vs.13-30: Jakob dient zeven jaren voor Rachel en krijgt Lea en dient nog zeven jaar en krijgt ook Rachel

Vs.31-35: De eerste vier kinderen van Jakob en Lea

TOELICHTING:

1 En Jakob begaf zich op weg en ging naar het land der stammen van het Oosten. 2 Toen hij rondkeek, zag hij een put in het veld, en zie, drie kudde kleinvee waren daarbij gelegerd, want men placht de kudde uit die put te drinken. De steen op de opening van de put was groot; 3 als alle kudde daar bijgedreven waren, wentelde men de steen van de opening van de put en dronkte het vee; daarna bracht men de steen weer op de opening van de put op zijn plaats. 4 En Jakob zeide tot (de herders): Mijn broeders, vanwaar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn uit Haran. 5 Daarop zeide hij tot hen: Kent gij ook Laban, de zoon van Nahor? En zij zeiden: Ja. 6 Vervolgens zeide hij tot hen: Gaat het hem wèl? En zij zeiden: Ja, maar zie, daar komt zijn dochter Rachel aan met het kleinvee. 7 Toen zeide hij: Zie, het is nog volop dag, het is nog geen tijd, dat de kudde bijgedreven wordt; drinkt het vee en gaat het weer weiden. 8 Maar zij zeiden: Dat kunnen wij niet, voordat al de kudde bijgedreven zijn; dan wentelt men de steen van de opening van de put, en drinken wij het vee.

9 Terwijl hij nog met hen sprak, kwam Rachel er aan met het kleinvee van haar vader, want zij was een herderin. 10 Zodra Jakob Rachel, de dochter van Laban, de broeder van zijn moeder, zag, en het kleinvee van Laban, de broeder van zijn moeder, trad Jakob toe, wentelde de steen van de opening van de put en dronkte het vee van Laban, de broeder van zijn moeder. 11 En Jakob kuste Rachel en verhief zijn stem en weende. 12 Daarop vertelde Jakob Rachel, dat hij een bloedverwant van haar vader was, en de zoon van Rebekka. Toen snelde zij weg en deelde het haar vader mede.

Er is een groot verschil tussen het zoeken naar een bruid voor Isaäk en de manier waarop Jakob dat doet. Bij het zoeken naar Rebekka (*Gen.24*) neemt het gebed een grote plaats in. Daarover lezen we hier niets. De knecht in *Genesis 24* heeft alle schatten van zijn heer bij zich. Jakob heeft niets. Maar evenals de knecht vindt de ontmoeting bij de waterput plaats. Hoewel, de put is hier afgesloten en in *Genesis 24* niet. En terwijl de knecht direct met Rebekka teruggaat, verblijft Jakob in totaal twintig jaar in de vreemde.

Zijn ontmoeting met Rachel geeft hem de kracht de put te openen. Ook zorgt hij ervoor dat de schapen van Laban kunnen drinken. In Jakob komt de herder boven. Dat is een teken dat hij de man is met wie God zijn weg gaat. God gaat met hem, hoewel hij nog niet met God gaat. De school die hij moet doorlopen, is een leerschool die ook wij moeten doorlopen. God is niet voor niets de God van Jakob. God is bezig deze Jakob te vormen. Jakob is een beeld van een gelovige die door de tucht van God steeds meer gaat beantwoorden aan Gods bedoeling met hem.

13 Zodra Laban het bericht aangaande Jakob, de zoon zijner zuster, hoorde, snelde hij hem tegemoet, omhelsde hem en kuste hem hartelijk, en bracht hem in zijn huis. En hij vertelde dit alles aan Laban. 14 Toen zeide Laban tot hem: Waarlijk, gij zijt mijn eigen vlees en bloed. En hij bleef een volle maand bij hem.

15 En Laban zeide tot Jakob: Zoudt gij, omdat gij mijn bloedverwant zijt, mij dienen om niet? Zeg mij, wat uw loon moet zijn. 16 Nu had Laban twee dochters; de oudste heette Lea en de jongste Rachel. 17 Lea's ogen waren flets, maar Rachel was schoon van

gestalte en schoon van uiterlijk. 18 En Jakob had Rachel lief. Daarom zeide hij: Ik wil u zeven jaren dienen om uw jongste dochter Rachel. 19 En Laban zeide: Het is beter, dat ik haar aan u geef dan dat ik haar aan een andere man geef; blijf bij mij. 20 Derhalve diende Jakob zeven jaren om Rachel, en die waren in zijn ogen als enkele dagen, omdat hij haar liefhad.

21 Daarna zeide Jakob tot Laban: Geef mij mijn vrouw, want mijn tijd is om, opdat ik tot haar kome. 22 En Laban vergaderde al de mannen van die plaats, en richtte een maaltijd aan. 23 Des avonds echter nam hij zijn dochter Lea en bracht haar tot hem, en hij kwam tot haar. 24 Ook gaf Laban haar zijn slavin Zilpa, tot een slavin voor zijn dochter Lea. 25 Maar des morgens, zie, het was Lea. Toen zeide hij tot Laban: Wat hebt gij mij daar gedaan? Heb ik niet om Rachel bij u gediend, waarom hebt gij mij dan bedrogen? 26 Daarop zeide Laban: Zo doet men niet hier ter plaatse, dat men de jongste ten huwelijk geeft vóór de eerstgeborene. 27 Breng de bruiloftsweek met deze ten einde, dan zal u ook de andere gegeven worden voor de dienst, waarmede gij nog eens zeven jaren bij mij dienen zult.

28 En Jakob deed zo; hij bracht de bruiloftsweek met haar ten einde; daarop gaf hij hem zijn dochter Rachel tot vrouw. 29 En Laban gaf aan zijn dochter Rachel zijn slavin Bilha, haar tot een slavin. 30 (Jakob) kwam ook tot Rachel, en hij had Rachel lief, in tegenstelling met Lea. Aldus diende hij bij hem nog eens zeven jaren.

De wijze waarop Jakob door Laban wordt behandeld, zegt veel van Laban. Dat is een man die alleen op eigen voordeel uit is. Het zegt ook het een en ander over Jakob, die op zijn weg maait wat hij heeft gezaaid. Zelf is hij een bedrieger, maar hij wordt door Laban ook bedrogen.

Zijn liefde voor Rachel zorgt ervoor dat hij graag zeven jaren voor werkt. Hierin is hij een zwakke afschaduwing van de Heer Jezus, die ook heeft gewerkt voor het verkrijgen van zijn bruid. Als onze liefde voor de Heer Jezus net zo groot is als Jakobs liefde voor Rachel, zal het ons ook niet moeilijk vallen Hem te dienen.

Het bedrog van Laban vindt plaats in de duisternis, zoals ook Jakob zijn vader in de duisternis van de tent had bedrogen. Jakob had ook met list het eerstgeboorterecht van Esau afgetrosgeld. Hier wordt hij bedrogen in verband met de eerstgeborene Lea.

Er is wel een profetische toepassing te maken. De Heer Jezus was gekomen voor zijn volk Israël. Doordat het volk Hem verwerpt, krijgt Hij de gemeente als bruid.

De bruiloft is een openbare aangelegenheid (*vers 22*). Zo hoort het te zijn. Pas daarna heeft Jakob gemeenschap met zijn bruid. Dat is de juiste volgorde.

De volgende morgen merkt Jakob het bedrog. Uit de reden die Laban voor zijn bedrog geeft, blijkt hoezeer de man uit is op eigen voordeel. Jakob mag hem nog eens zeven jaar dienen en dan kan hij Rachel krijgen. Jakob gaat akkoord.

Wat de verantwoordelijkheid van Jakob zelf betreft, is het maar de vraag of hij nog wel zeven jaar voor Rachel had moeten werken. De opdracht van zijn vader was een vrouw te nemen (*Gen.28:2*) en niet meerdere vrouwen. Dat is ook niet Gods wil. Dat hierin toch Gods raad wordt vervuld is van andere orde. Dat gebeurt heel vaak in de Schrift. Dat de Heer Jezus naar de bepaalde raad en voorkennis van God werd overgeleverd, maakt de schuld van de mens niet minder. Zo ook Judas. Zo ook de zondeval. Wat heeft Jakob in zijn gezin een ellende gekend!

31 Toen de HERE zag, dat Lea niet bemind was, opende Hij haar schoot, maar Rachel bleef onvruchtbaar. 32 En Lea werd zwanger, baarde een zoon, en gaf hem de naam Ruben, want, zo zeide zij, voorwaar, de HERE heeft mijn ellende aangezien; voorwaar, nu zal mijn man mij liefhebben. 33 En zij werd wederom zwanger, baarde een zoon, en zeide: Voorwaar, de HERE heeft gehoord, dat ik niet

bemind ben, en heeft mij ook deze geschonken; en zij gaf hem de naam Simeon. 34 Wederom werd zij zwanger, baarde een zoon, en zeide: Nu zal mijn man zich ditmaal aan mij hechten, omdat ik hem drie zonen gebaard heb; daarom gaf zij hem de naam Levi. 35 En zij werd wederom zwanger, baarde een zoon, en zeide: Nu zal ik de HERE loven; daarom gaf zij hem de naam Juda. Toen hield zij op met baren.

De HERE vergoedt aan Lea het gebrek aan liefde dat Jakob haar bewijst. God is ook de God van de compensatie. Lea is de eerste die kinderen krijgt. De namen van de kinderen vertellen over ervaring.

De eerste noemt zij Ruben. Dat betekent 'zie, een zoon'. Ze is vol verrukking en dankbaarheid aan de HERE. Ze ziet in deze jongen een bewijs van de bemoeienis die de HERE met haar heeft. Dat is goed. Tevens verwacht ze nu de liefde van Jakob. Daarin vergist ze zich.

Het tweede kind dat zij krijgt, noemt ze Simeon, wat 'verhoord' betekent. Ze brengt daarmee tot uiting dat zij met haar nood naar de HERE is gegaan en dat Hij haar heeft gehoord.

De derde zoon noemt ze Levi. Hierin komt haar hoop tot uitdrukking dat zij nu toch wel de genegenheid van Jakob zal hebben gewonnen en dat hij zich met haar zal verenigen. Zij verlangt ernaar, waar ook veel vrouwen naar verlangen, dat de vereniging niet beperkt blijft tot een lichamelijke, maar dat Jakob zich nu echt aan haar zal hechten, dat hij haar zal laten merken dat ze echt bij hem hoort en er maar niet bij hangt. Levi betekent 'verenigd', 'toegevoegd'.

In de naam van de vierde zoon die zij baart, richt ze zich alleen op de Heer. Teleurgesteld in mensen, in je man, weet ze dat haar sterkte in de Heer is. Hem wil zij loven. Dat is wat Juda betekent: Hij zal geprezen zijn.

INHOUD:

- Vs.1-8: Bilha, de slavin van Rachel, baart Jakob zonen
 Vs.9-13: Zilpa, de slavin van Lea, baart Jakob zonen
 Vs.14-21: Lea 'huurt' Jakob en krijgt nog twee zonen en een dochter
 Vs.22-24: Rachel krijgt Jozef
 Vs.25-43: Jakob verwerft zijn kudde

TOELICHTING:

1 Toen Rachel zag, dat zij Jakob geen kinderen baarde, werd Rachel jaloers op haar zuster, en zij zeide tot Jakob: Geef mij kinderen; zo niet, dan sterf ik. **2** Toen ontbrandde Jakobs toorn tegen Rachel, en hij zeide: Neem ik de plaats van God in, die u de vrucht van de schoot ontzegd heeft? **3** Maar zij zeide: Hier is mijn slavin Bilha, kom tot haar, en zij bare op mijn knieën, opdat ook ik uit haar gebouwd worde. **4** En zij gaf hem haar slavin Bilha tot vrouw; en Jakob kwam tot haar. **5** Bilha werd zwanger en baarde Jakob een zoon. **6** Toen zeide Rachel: God heeft mij recht verschaft, ook heeft Hij mij verhoord en mij een zoon gegeven; daarom gaf zij hem de naam Dan. **7** Wederom werd Bilha, de slavin van Rachel, zwanger en baarde Jakob een tweede zoon. **8** Toen zeide Rachel: Op bovenmenselijke wijze heb ik met mijn zuster geworsteld, ook heb ik overmocht; en zij gaf hem de naam Naftali.

Als Rachel ziet dat zij kinderloos blijft, wordt ze jaloers op Lea. Zij stelt Jakob een onmogelijk ultimatum. Zoiets gebeurt alleen als de Heer geen plaats in de moeilijkheden krijgt. Dan gaan mensen, echtgenoten, onredelijke dingen van elkaar vragen, ze verwachten dingen die buiten het vermogen van de ander liggen. De oorzaak is jaloersheid. Daardoor is al veel kwaad gesticht in de wereldgeschiedenis, in de maatschappij, in de gezinnen (*Jak. 3:16*). Kaïn doodde Abel, de broers waren jaloers op Jozef en verkochten hem, Saul achtervolgde David, de overpriesters leverden de Heer Jezus over omdat ze jaloers waren.

In plaats van het voorbeeld van zijn vader te volgen (*Gen.25:21*) en met Rachel naar de Heer te gaan (hij was zelf een kind van het gebed), barst Jakob tegen haar los. Hij is toch niet in de plaats van God? Wat hij zegt is waar, maar de reden waarom hij dit zegt, de manier waarop, maakt duidelijk dat hij deze waarheid alleen maar gebruikt om Rachel het zwijgen op te leggen. Hij neemt geen tijd om met haar te bidden, maar hij neemt ook geen tijd om met haar te praten.

Jakob lijkt geen sterke persoonlijkheid te zijn. Rachel buit dat uit. Jakob gaat zonder tegenwerping op haar voorstel in, dat hij maar tot haar slavin moet ingaan. Ook dit is een herhaling van een niet zo fraaie geschiedenis (Abraham en Hagar). Het voorstel van Rachel heeft succes. Ze geeft het kind de naam Dan, dat betekent 'richten'. Ze geeft daarmee aan dat God haar recht heeft verschaft. Het is de manier van mensen die een eigen weg gaan en de zegen die ze daarop aantreffen zien ze dan als een rechtvaardiging van God voor de eigenzinnige weg die ze gaan. Misschien is het ook wel eens onze manier geweest, om iets verkeerd goed te praten.

Bilha krijgt een tweede zoon. Rachel noemt hem Nafthali. Daarmee verwoordt ze de worstelingen (Nafthali betekent 'mijn worsteling') die ze innerlijk heeft met de zegen die haar zuster heeft gehad. Ze vindt ook dat ze daar als overwinnaar uit te voorschijn is gekomen. Ze heeft gestreefd naar haar recht en meent dat ze dat nu heeft gekregen. Zij wilde boven Lea staan en roemt erin dat haar dat nu is gelukt. Later blijkt dat het de holle vreugde van het moment is. In werkelijkheid heeft ze dan ook verloren. In de naam die ze het kind zelf geeft, zal ze er voortdurend aan worden herinnerd. Het

Want waar jaloersheid en twistzucht is, daar is wanorde en allerlei kwade praktijk. (Jk 3:16)

Nu bad Isaäk de HERE voor zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HERE liet Zich door hem verbidden, en zijn vrouw Rebekka werd zwanger. (Gn 25:21)

is een belangrijke les dat wij onze kinderen geen ‘Nafthali’ noemen, dat onze kinderen niet worden opgescheept met de worstelingen die wij kunnen hebben met onze man of vrouw, of met onze broeders en zusters.

Bij al het verkeerde zien we bij Lea en Rachel wel het verlangen naar kinderen (Ps.127:3). Dat ligt vandaag bij de moderne vrouw wel anders.

9 Toen Lea zag, dat zij had opgehouden te baren, nam zij haar slavin Zilpa en gaf haar aan Jakob tot vrouw. 10 En Zilpa, de slavin van Lea, baarde Jakob een zoon. 11 Toen zeide Lea: Het geluk is gekomen, en zij gaf hem de naam Gad. 12 En Zilpa, de slavin van Lea, baarde Jakob een tweede zoon. 13 Toen zeide Lea: Ik gelukkige! Voorzeker zullen de jongedochters mij gelukkig prijzen; en zij gaf hem de naam Aser.

De verhouding tussen Rachel en Lea wordt gekenmerkt door rivaliteit, het resultaat van ingaan tegen Gods huwelijksinstelling van één man met één vrouw. Dat gevaar van rivaliteit is altijd groot als we gaan vergelijken en menen dat de ander meer heeft dan wij. Dat kan in materieel opzicht zijn, het kan ook zo zijn in geestelijk opzicht. Lea heeft het allemaal aangezien en neemt haar toevlucht tot dezelfde lage praktijk als Rachel.

14 Toen Ruben in de dagen van de tarweoogst naar buiten ging, vond hij op het veld liefdesappelen, die hij aan zijn moeder Lea bracht. En Rachel zeide tot Lea: Geef mij toch enige van de liefdesappelen van uw zoon. 15 Maar zij zeide tot haar: Is het niet genoeg, dat gij mijn man genomen hebt? En nu ook nog de liefdesappelen van mijn zoon nemen? Rachel zeide: Daarom mag hij vannacht bij u liggen voor de liefdesappelen van uw zoon. 16 Toen Jakob des avonds uit het veld kwam, ging Lea hem tegemoet, en zeide: Kom bij mij, want ik heb u eerlijk gehuurd voor de liefdesappelen van mijn zoon. Daarom lag hij die nacht bij haar. 17 En God hoorde naar Lea, zij werd zwanger en baarde Jakob een vijfde zoon. 18 Toen zeide Lea: God heeft mij mijn loon gegeven, omdat ik mijn slavin aan mijn man gegeven heb; en zij gaf hem de naam Issaschar. 19 Wederom werd Lea zwanger en baarde Jakob een zesde zoon. Toen zeide Lea: 20 God heeft mij een schoon geschenk gegeven; ditmaal zal mijn man bij mij wonen, omdat ik hem zes zonen gebaard heb; en zij gaf hem de naam Zebulon. 21 Daarna baarde zij een dochter en noemde haar Dina.

Jakob, die toch wel een slap karakter schijnt te hebben, laat zich gewoon gebruiken als inzet van de ruzie tussen zijn beide vrouwen. Nergens lezen we van een krachtig optreden om hen tot de orde te roepen, hij zegt geen woord. Hij verwaarloost zijn positie als hoofd van het gezin. Hij gaat in deze hele onverkwikkelijke geschiedenis de problemen uit de weg. Wie Gods instelling niet serieus neemt, heeft ook geen oog voor andere verantwoordelijkheden.

De vrouwen en kinderen gaan niet naar Jakob met hun moeilijkheden. Ze doen alles zelf. Rachel past een nieuwe truc toe. Ze meent in haar bijgeloof dat de liefdesappelen haar het door haar begeerde doel, kinderen krijgen, helpen bereiken. Daarmee kwam Ruben, de zoon van Lea aanzetten. Mogelijk dat men meende dat daardoor bepaalde erotische gevoelens werden opgewekt. Wie had Ruben daarover voorgelicht, wat was hij ermee van plan? Geven wij onze kinderen voorlichting of krijgen ze die op straat? Laten we een open oor hebben voor waar onze kinderen mee thuis komen, met welke praat en naar aanleiding daarvan hen voorlichten.

Uit Genesis 35:22 is de voorzichtige conclusie te trekken dat Ruben met zijn seksuele gevoelens niet omging, zoals God het wilde. In het huis van zijn vader had hij daar nou ook niet de goede voorbeelden in gehad.

Rachel ‘koopt’ de liefdesappelen van Lea en als beloning daarvoor mag Lea nog eens van Jakob ‘gebruik’ maken. Lea handelt evengoed uit bijgeloof. Beide vrouwen zijn bezig met kunstgrepen om zegen te verwerven. Als uit die gemeenschap een zoon wordt geboren redeneert Lea heel krom dat God

Zie, zonen zijn een erfdeel des HEREN, een beloning is de vrucht van de schoot. (Ps. 127:3)

En toen Israël in dit land woonde, ging Ruben heen en lag bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, en Israël hoorde het. (Gn 35:22)

haar heeft beloond (Issaschar betekent: 'loon'). Anderzijds staat God boven dit vleselijk handelen en volgt zijn eigen weg van genade. God verhoort toch, niet vanwege maar ondanks. Als Lea nog een zoon krijgt noemt ze die Zebulon ('woning'), in de verwachting dat nu eindelijk Jakob zich gewonnen zal geven en bij haar zal komen wonen.

Na zes zonen krijgt Lea als zevende kind een dochter, de enige dochter van Jakob. Haar verhaal staat in *Genesis* 34. In de zegen van Jakob komt zij niet voor.

22 Toen gedacht God Rachel, en God verhoorde haar; Hij opende haar schoot, 23 en zij werd zwanger en baarde een zoon. Toen zeide zij: God heeft mijn smaad weggenomen; 24 en zij gaf hem de naam Jozef, zeggende: Moge de HERE mij er nog een andere zoon bijvoegen.

Ook Rachel krijgt uiteindelijk het door haar zo lang verwachte en begeerde kind. Rachel geeft daarvoor God de eer: Hij heeft mijn smaad weggenomen, God heeft dat gedaan. De zoon die geboren is, noemt zij Jozef, dat betekent 'Hij zal toegevoegen'. Hij is ook een kind van gebed, want God verhoorde Rachel. Deze zoon neemt een speciale plaats in. In veel opzichten is hij een prachtig beeld van de Heer Jezus, zoals we later zullen zien.

25 Nadat Rachel Jozef gebaard had, zeide Jakob tot Laban: Laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn geboorteplaats en mijn land ga. 26 Geef (mij) mijn vrouwen en kinderen, om wie ik u gediend heb, opdat ik moge heengaan, want gij weet welke diensten ik voor u verricht heb. 27 Daarop zeide Laban tot hem: Mocht ik uw geneztheid gewonnen hebben! Ik heb waargenomen, dat de HERE mij om uwentwil gezegend heeft. 28 En hij zeide: Bepaal, wat uw loon bij mij zal zijn; en ik zal het geven. 29 Daarop zeide hij tot hem: Gij zelf weet, hoe ik u gediend heb, en hoe het met uw kudde bij mij gegaan is; 30 want wat gij bezat, voordat ik kwam, was weinig, maar het heeft zich uitgebreid in menigte, en de HERE heeft u gezegend, waarheen ik mijn voet ook wendde; nu dan, wanneer zal ik ook eens voor mijn eigen huis kunnen werken? 31 Toen zeide hij: Wat zal ik u geven? Maar Jakob zeide: Gij behoeft mij niets te geven; ik zal wederom uw vee weiden en hoeden, indien gij mij slechts dit wilt toestaan: 32 Ik zal heden door al uw kleinvee gaan en daaruit elk gespikkeld en gevlekt stuk kleinvee afzonderen; elk zwart stuk onder de schapen, en wat gevlekt en gespikkeld is onder de geiten, dat zal mijn loon zijn. 33 En mijn eerlijkheid zal morgen voor mij spreken, wanneer gij mijn loon zult komen bezichtigen: alles wat niet gespikkeld of gevlekt is onder de geiten of zwart onder de schapen, dat zal als door mij gestolen gelden. 34 Daarop zeide Laban: Zie, het geschiede naar uw woord. 35 Toen zonderde hij op die dag de gestreepte en gevlekte bokken af en alle gespikkelde en gevlekte geiten, alles waaraan iets wits was, benevens alles wat zwart was onder de schapen, en hij stelde het onder de hoede van zijn zonen. 36 En (Laban) bepaalde een afstand van drie dagreizen tussen zich en Jakob, en Jakob weidde het overige vee van Laban.

37 Toen nam Jakob zich verse takken van populieren, amandelbomen en platanen, en schildte daarop witte strepen door het wit aan de takken te ontbloten. 38 Hij legde de takken die hij geschild had, in de troggen, in de drinkbakken, waar het kleinvee kwam drinken, vlak voor het kleinvee; en zij werden bronstig, als zij kwamen drinken. 39 Was het kleinvee bronstig geworden bij de takken, dan wierp het gestreepte, gespikkelde en gevlekte jongen. 40 Dan scheidde Jakob de schapen af, keerde de koppen van het kleinvee naar het gestreepte en naar al het zwarte onder Labans kleinvee, en zette die kudden voor zich afzonderlijk, en plaatste ze niet bij het kleinvee voor Laban. 41 En telkens, als het sterkste kleinvee bronstig werd, legde Jakob de takken voor het kleinvee in de troggen, opdat zij bij de takken bronstig zouden worden. 42 Maar als het kleinvee zwak was, legde hij ze er niet in; aldus waren de zwakke dieren voor Laban en de sterke voor Jakob. 43 Derhalve nam die man ten zeerste

toe in bezit, en hij had veel kleinvee, slavinnen, slaven, kamelen en ezels.

Als Jozef geboren is, wil Jakob terug naar zijn land. Geestelijk is het ook zo in het leven van de gelovige: als de Heer Jezus in hem gaat leven, wenst hij de zegeningen van het hemelse land te genieten. Jakob ervaart het kind dat Rachel krijgt als een bijzondere zegen.

Laban erkent dat God hem heeft welgedaan ter wille van Jakob. In profetisch opzicht is dat ook zo: wie Israël, Gods volk, goed behandelt, zal daar van Godswege de zegen van ondervinden.

Als er onderhandeld wordt, komt de oude Jakob weer boven. Hij gaat met list te werk om zo veel mogelijk van Laban in zijn bezit te krijgen. Jakob is in een bepaalde zin wel eerlijk, want hij steelt niet. Maar in andere zin is hij niet oprecht. Jakob meent dat geschilde takken een middel zijn om zijn kudde uit te breiden. God laat hem echter in een droom (Gen.31:10-12) zien op welke manier Jakob werkelijk aan zijn kudde is gekomen. Niet de takken, maar de bokken werden door God gebruikt. Het bijgeloof van Jakob heeft zijn kudde geen enkel stuk kleinvee doen groeien. God was met Jakob, maar Jakob was nog niet met God. Maar God was op weg met Jakob om hem naar dat doel te brengen.

Het gebeurde eens in de tijd, toen het kleinvee bronstig was, dat ik mijn ogen opsloeg en ik zag in de droom, en zie, de bokken die het kleinvee besprongen, waren gestreept, gespikkeld en gevlekt. En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Hier ben ik. En Hij zeide: Sla toch uw ogen op en zie toe: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt, want Ik heb gezien alles wat Laban u aandoet. (Gn 31:10-12)

INHOUD:

- Vs.1-21: Jakob vlucht weg van Laban
 Vs.22-35: Laban achtervolgt Jakob, wordt door God gewaarschuwd, berispt Jakob en doorzoekt zijn bezittingen vanwege een gestolen terafim
 Vs.36-42: Jakob verdedigt zichzelf
 Vs.43-55: Verbond tussen Jakob en Laban

TOELICHTING:

1 En hij hoorde de zonen van Laban zeggen: Jakob heeft zich alles toegeëigend wat van onze vader was, en uit hetgeen van onze vader was heeft hij zich al deze rijkdom gevormd. 2 Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het was jegens hem niet als gisteren en eergisteren. 3 Toen zeide de HERE tot Jakob: Keer terug naar het land uwer vaderen en naar uw maagschap, en Ik zal met u zijn.

4 Daarop liet Jakob Rachel en Lea roepen naar het veld, bij zijn kleinvee, en zeide tot haar: 5 Ik bemerk, dat het gezicht van uw vader jegens mij niet is als gisteren en eergisteren, maar de God mijns vaders is met mij geweest. 6 Ook weet gij zelf, dat ik met al mijn kracht uw vader gediend heb. 7 Maar uw vader heeft mij bedrogen en mijn loon tienmaal veranderd, doch God heeft hem niet toegelaten mij te benadelen. 8 Wanneer hij zeide: de gespikkelde zullen uw loon zijn, dan wierp al het kleinvee gespikkelde jongen; en wanneer hij zeide: de gestreepte zullen uw loon zijn, dan wierp al het kleinvee gestreepte jongen. 9 Zo heeft God de kudde uws vaders weggenomen en mij gegeven. 10 Het gebeurde eens in de tijd, toen het kleinvee bronstig was, dat ik mijn ogen opsloeg en ik zag in de droom, en zie, de bokken die het kleinvee besprongen, waren gestreept, gespikkeld en gevlekt. 11 En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Hier ben ik. 12 En Hij zeide: Sla toch uw ogen op en zie toe: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt, want Ik heb gezien alles wat Laban u aandoet. 13 Ik ben de God van Bethel, waar gij een opgerichte steen gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte gedaan hebt; welnu, maak u reisvaardig, ga uit dit land weg en keer naar het land uwer maagschap terug.

14 Toen antwoordden Rachel en Lea en zeiden tot hem: Hebben wij nog deel of erfenis in het huis van onze vader? 15 Zijn wij door hem niet als vreemden geacht, omdat hij ons verkocht heeft? Ook heeft hij ons geld geheel en al opgemaakt. 16 Doch al de rijkdom, die God van onze vader weggenomen heeft, die behoort ons en onze kinderen; nu dan, doe al wat God u gezegd heeft.

17 Toen maakte Jakob zich reisvaardig, zette zijn kinderen en zijn vrouwen op de kamelen, 18 en dreef zijn gehele kudde voort en al de have, die hij verworven had, de kudde, die zijn eigendom was, die hij in Paddan-Aram verworven had, om te gaan naar zijn vader Isaäk, naar het land Kanaän.

19 Laban nu was heengegaan om zijn schapen te scheren. Toen stal Rachel de terafim van haar vader. 20 En Jakob misleidde de Arameeër Laban door hem niet te vertellen, dat hij wilde vluchten. 21 Zo vluchtte hij met alles wat hij had, begaf zich op weg, trok over de Rivier en sloeg de richting in naar het gebergte van Gilead.

De zonen van Laban zijn net zo hebzuchtig als hun vader. Ze zijn jaloers op het bezit van Jakob en zien dat als verlies voor henzelf. Ze vergeten dat God hun had welgedaan om Jakob (Gen.30:27b). Zo is de voorspoed van het volk Israël altijd een aanleiding geweest voor de haat van broedervolken.

Daarop zeide Laban tot hem: Mocht ik uw genegenheid gewonnen hebben! Ik heb waargenomen, dat de HERE mij om uwentwil gezegend heeft. (Gn 30:27)

De zonen van Laban voelen het als diefstal. Ze geven uiting aan hun misnoegen, dat ook op het gezicht van hun vader te lezen was. Jakob lette op zijn gezicht. Gezichten geven vaak aan hoe de toestand van de ziel is (Neh.2:2). Hoe staat ons gezicht? Het moet wel echt zijn en geen schijn (Matth.6:16).

Wanneer u nu vast, toont dan niet een droevig gezicht zoals de huichelaars; want zij maken hun gezichten ontoonbaar om zich aan de mensen te vertonen wanneer zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u: zij hebben hun loon al. (Mt 6:16)

De HERE spreekt tot Jakob en herinnert hem aan de belofte die hij had gedaan (Gen.28:20-22). Eerder was Hij hem verschenen in een droom en had in de droom tot hem gesproken (Gen.28:12-13). Hier spreekt Hij voor het eerst rechtstreeks. In totaal spreekt God zeven maal tot Jakob: *Genesis 28:13; Genesis 31:3,11; Genesis 32:24; Genesis 35:1,9; Genesis 46:2.*

Jakob bespreekt de zaak met zijn vrouwen. Dat is een goede zaak. Hij wijst erop hoe God met hem bezig is geweest en voor hem heeft gezorgd. Hij geeft God de eer. Zijn vrouwen sporen hem aan te doen wat God heeft gezegd. Ze kiezen voor Jakob. Ze kennen hun vader. De motieven zijn niet van de hoogste orde. Ook de vrouwen ademen de geest van hun vader: ze kiezen voor wat het meeste voordeel oplevert. Wel zien we de zorg van Jakob voor zijn kinderen en vrouwen, die hij op kamelen zet, terwijl hijzelf voor de kudde zorgt.

Ze vertrekken met stille trom, stiekem, volgens het recept van de 'oude' Jakob. De Schrift noemt het in *vers 20 'misleiding' (NBG) of 'stelen' (SV)*. Er is steeds die wisseling tussen erkennen van Gods hand in zijn leven en een handelen naar eigen inzicht.

22 Toen aan Laban op de derde dag werd bericht, dat Jakob gevlucht was, 23 nam hij zijn verwanten met zich mee, achtervolgde hem zeven dagreizen ver, en haalde hem in op het gebergte van Gilead. 24 En God kwam in een droom des nachts tot de Arameeër Laban en zeide tot hem: Neem u wel in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt. 25 Toen Laban Jakob bereikte, had Jakob zijn tent opgeslagen in het gebergte; ook Laban met zijn verwanten sloegen (hun tent) in het gebergte van Gilead op. 26 En Laban zeide tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij mij misleid en mijn dochters als krijgsgevangenen weggevoerd hebt? 27 Waarom zijt gij heimelijk gevlucht en hebt gij mij misleid en het mij niet medegedeeld? Ik zou u dan uitgeleide hebben gedaan met vreugdebetoon en liederen, met tamboerijn en citer. 28 Gij hebt mij niet eens gelegenheid gegeven mijn zonen en dochters te kussen; zodoende hebt gij dwaas gehandeld. 29 Het is in mijn macht u kwaad te doen, maar de God van uw vader heeft gisterennacht tot mij gezegd: Neem u in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt. 30 Nu dan, als gij zijt heengegaan, enkel omdat gij zo vurig naar uws vaders huis verlangt, waarom hebt gij dan mijn goden gestolen? 31 Toen antwoordde Jakob en zeide tot Laban: Ik was bevreesd, omdat ik dacht, dat gij mij uw dochters zoudt ontrukken. 32 Bij wie gij uw goden vindt, die blijve niet in leven; onderzoek in tegenwoordigheid van onze verwanten al wat ik bij mij heb, en neem het mee. Want Jakob wist niet, dat Rachel ze gestolen had. 33 Toen kwam Laban in de tent van Jakob en in de tent van Lea en in de tent der beide slavinnen, maar hij vond ze niet. Nadat hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel. 34 Rachel nu had de terafim genomen en in het kameelzadel gelegd, en was daarop gaan zitten. En Laban doorzocht de gehele tent, maar vond ze niet. 35 En zij zeide tot haar vader: Mijn heer worde niet toornig, omdat ik voor u niet kan opstaan, want het gaat mij naar de wijze der vrouwen. En hij zocht nauwkeurig, maar vond de terafim niet

Naast het 'stelen' van het hart van Laban door Jakob, is er ook het stelen van de terafim door Rachel. En Jakob wist het niet (*vers 32*). Opnieuw is Jakob het falende gezinshoofd, die niet weet wat er in zijn huis komt, ditmaal door zijn

De koning zeide tot mij: Waarom staat uw gezicht zo somber, hoewel gij niet ziek zijt? Dit kan niet anders dan hartzeer zijn. Toen werd ik ten zeerste bevreesd, (Nh 2:2)

Toen droomde hij, en zie, op de aarde was een ladder opgericht, waarvan de top tot aan de hemel reikte, en zie, engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs neder. En zie, de HERE stond bovenaan en zeide: Ik ben de HERE, de God van uw vader Abraham en de God van Isaäk; het land, waarop gij ligt, zal Ik aan u en aan uw nageslacht geven. (Gn 28:12-13)

En Jakob ontstal zich aan het hart van Laban, den Syrier, overmits hij hem niet te kennen gaf, dat hij vlood. (Gn 31:20 SV)

lievelingsvrouw. Weten wij wat er in ons huis komt? Hebben we oog voor occulte zaken die mee naar binnen kunnen komen?

Rachel was niet los van de afgoderij van haar ouderlijk huis. Dat wist Jakob blijkbaar ook niet, hij kende die zwakke plek van zijn vrouw niet. Kennen wij de zwakke plekken van elkaar en helpen we elkaar om daaraan niet toe te geven? Laban was er vooral op gebeten de terafim terug te krijgen, zijn huisgod. Naast diefstal en afgoderij, maakt Rachel zich ook schuldig aan misleiding of mogelijk bedrog. Ze zegt dat ze ongesteld is en niet kan opstaan. Zo blijft de diefstal bedekt en het kwaad in huis. De ene zonde komt uit de andere voort als de eerste zonde niet wordt beleden.

36 Toen werd Jakob toornig en twistte met Laban, en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijn overtreding, wat is mijn zonde, dat gij mij zo heftig achtervolgd hebt? 37 Nu gij al mijn huisraad doorzocht hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad van uw huis? Leg het hier neer voor de ogen van mijn en uw broeders, opdat zij scheidsrechters tussen ons zijn. 38 Het is nu twintig jaar, dat ik bij u geweest ben; uw oaien en uw geiten hebben geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten. 39 Wat verscheurd was, bracht ik niet tot u, ik moest het zelf vergoeden; wat gestolen was, hetzij bij dag, hetzij bij nacht, hebt gij van mijn hand geëist. 40 Zo ging het mij: des daags sloopte mij de hitte en des nachts de koude, en de slaap week van mijn ogen. 41 Het is nu twintig jaar, dat ik in uw huis geweest ben; ik heb u veertien jaar om uw beide dochters gediend en zes jaar om uw vee, en gij hebt mijn loon tienmaal veranderd. 42 Indien de God van mijn vader, de God van Abraham en de Vreze van Isaäk, niet met mij was geweest, dan zoudt gij mij nu voorzeker met lege handen hebben weggezonden; mijn ellende en de arbeid mijner handen heeft God aangezien en Hij heeft gisterennacht het geding beslist.

Als de zoektocht van Laban zonder resultaat blijft, wordt Jakob kwaad. Hij verdedigt zichzelf en werpt Laban zijn egoïstische gedrag voor de voeten. Dit was niet nodig geweest als hij alles rustig in Gods hand had gelegd. De Heer Jezus is ons voorbeeld: Hij gaf Zich [of: het] over aan Hem die rechtvaardig oordeelt (1 Petr.2:23). Maar als wij niet met de Heer leven, zullen we ons tegen valse beschuldigingen heel sterk verweren. We zullen de ander verwijten gaan maken. Die kunnen op zichzelf best terecht zijn, zoals hier bij Jakob, maar onze boosheid heeft toch vooral te maken met onze eigen gekrenkte trots. We vergeten dan voor het gemak dat we zelf ook niet altijd correct hebben gehandeld en anderen hebben benadeeld. Die benadeling kan materieel zijn, maar ook geestelijk. We kunnen van een ander iets kwaads zeggen om er zelf beter uit te komen.

Uit wat Jakob zegt, en wat door Laban niet wordt tegengesproken, blijkt Jakob wel een harde werker geweest te zijn, iemand die veel inspanning heeft geleverd ter wille van zijn niet gemakkelijke baas. Hij heeft de kantjes er niet afgelopen of zijn baas bedrogen.

43 Toen antwoordde Laban en zeide tot Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters en deze kinderen zijn mijn kinderen en dit vee is mijn vee, ja, al wat gij ziet, dat is van mij; wat zou ik dan nu mijn eigen dochters en de kinderen die zij geboord hebben, kunnen aandoen? 44 Welnu, komaan, laten wij een verbond sluiten, ik en gij, opdat het tot een getuige zij tussen mij en u. 45 Daarop nam Jakob een steen en zette die overeind als een opgerichte steen.

46 Voorts zeide Jakob tot zijn verwanten: Brengt stenen bijeen. Toen haalden zij stenen en maakten een hoop en zij hielden daar bij die hoop een maaltijd. 47 Laban noemde hem Jegar-Sahaduta, en Jakob noemde hem Gal-Ed. 48 En Laban zeide: Deze steenhoop zij heden getuige tussen mij en u. Daarom noemde hij hem Gal-Ed, 49 en ook Mispä, want hij zeide: De HERE houde wacht tussen mij en u, wanneer wij van elkander gescheiden zullen zijn. 50 Indien gij mijn dochters vernederend behandelt, en indien gij behalve mijn

Hij 'die geen zonde heeft gedaan en geen bedrog werd in zijn mond gevonden', die als Hij uitgescholden werd, niet terugschold, als Hij leed, niet dreigde, maar Zich overgaf aan Hem die rechtvaardig oordeelt; ... (1Pt 2:23)

dochters vrouwen neemt, zie toe, al is er niemand bij ons, God is getuige tussen mij en u.

51 Voorts zeide Laban tot Jakob: Zie, deze steenhoop, en zie, de opgerichte steen die ik geplaatst heb tussen mij en u – 52 deze steenhoop zij getuige, en de opgerichte steen zij getuige: voorzeker, ik zal deze steenhoop niet voorbijtrekken naar u toe, en gij zult deze hoop en deze opgerichte steen niet voorbijtrekken naar mij toe, met kwade bedoeling. 53 De God van Abraham en de God van Nahor, de God van hun vader, mogen richten tussen ons. Toen zwoer Jakob bij de Vreze van zijn vader Isaäk. 54 En Jakob bracht een slachtoffer op die berg en nodigde zijn verwanten tot een maaltijd. En zij hielden de maaltijd en overnachtten op de berg. 55 De volgende morgen vroeg kuste Laban zijn zonen en dochters en zegende hen, en Laban keerde terug naar zijn woonplaats.

Laban stelt voor een verbond te maken en Jakob geeft het teken daarvoor aan. Laban geeft er een naam aan en Jakob geeft er een naam aan, ieder in zijn eigen taal. De betekenis is dezelfde: 'hoop van de getuigenis'. Beiden spreken een eigen van elkaar verschillende taal. De taal van de man van de wereld is anders dan die van de gelovige. En Jakob was een gelovige.

Voor Jakob komt er nog een naam bij: Mizpa, dat betekent 'wachttoren'. Hier wordt de grens getrokken die zij beiden niet zullen overschrijden. Ieder spreekt op zijn manier over God (*vers 53*). Ook daarin komt het verschil tot uiting. Alleen heeft Laban een God die beantwoordt aan zijn smaak en Jakob de ware God die wil dat Jakob gaat beantwoorden aan zijn smaak. Een belangrijke zaak om te bedenken als we in aanraking komen met andere godsdiensten, die zich ook beroepen op de God van Abraham (Islam).

INHOUD:

Vs.1-21: Jakob is bang om Esau te ontmoeten

Vs.22-32: Jakob worstelt met God

TOELICHTING:

*1 Ook Jakob ging zijns weegs, en engelen Gods ontmoetten hem. 2 Toen hij hen zag, zeide Jakob: Dit is een leger Gods. Daarom noemde hij die plaats Machanaïm. 3 En Jakob zond boden voor zich uit tot zijn broeder Esau, naar het land Seir, het gebied van Edom. 4 En hij gebod hun: Zo zult gij tot mijn heer, tot Esau, zeggen: Zo zegt uw knecht Jakob: ik heb als vreemdeling bij Laban vertoeft en ben daar tot nu toe gebleven. 5 En ik heb runderen, ezels en kleinvee, slaven en slavinnen verworven, en ik laat dit mijn heer meedelen om uw genegenheid te winnen. 6 De boden nu keerden tot Jakob terug en zeiden: Wij kwamen bij uw broeder, bij Esau, en hij is reeds op weg u tegemoet, met vierhonderd man bij zich. 7 Toen werd Jakob zeer bevreesd en het werd hem bang te moede; en hij verdeelde het volk dat bij hem was, en het kleinvee, de runderen en de kamelen in twee groepen. 8 Want hij dacht: Indien Esau op de ene groep afkomt en die verslaat, dan kan de groep die overblijft, ontkomen. 9 Toen zeide Jakob: O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Isaäk, **HERE**, die tot mij gezegd hebt: keer terug naar uw land en naar uw maagschap en Ik zal u weldoen – 10 ik ben te gering voor al de gunstbewijzen en voor al de trouw, die Gij aan uw knecht bewezen hebt, want met mijn staf trok ik over de Jordaan hier en nu ben ik tot twee legers geworden. 11 Red mij toch uit de hand van mijn broeder, uit de hand van Esau, want ik ben bevreesd voor hem: misschien zal hij komen en mij verslaan, zowel moeder als kinderen. 12 Gij toch hebt gezegd: Ik zal u zeker weldoen en uw nageslacht maken als het zand der zee, dat wegens de menigte niet geteld kan worden. 13 En hij bleef daar die nacht over.*

Toen nam hij van hetgeen hij verworven had een geschenk voor zijn broeder Esau: 14 tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd ooiën en twintig rammes, 15 dertig zogende kemelinnen met haar veulens, veertig koeien en tien stieren, twintig ezelingen en tien ezelhengsten. 16 En hij stelde ze onder de hoede van zijn slaven, elke kudde afzonderlijk, en zeide tot zijn slaven: Trekt voor mij uit en laat ruimte tussen de verschillende kudden. 17 En hij gebod de voorste: Als mijn broeder Esau u ontmoet en u vraagt: van wie zijt gij? en waarheen gaat gij? en van wie is dat vee daar voor u uit? 18 zeg dan: van uw knecht, van Jakob; dit is een geschenk, gezonden aan mijn heer, aan Esau, en zie, hij komt ook zelf achter ons aan. 19 En hij gebod zowel de tweede als de derde en verder allen die achter de kudden liepen: Aldus zult gij tot Esau spreken, als gij hem aantreft; 20 en gij zult zeggen: ook uw knecht Jakob komt daar reeds achter ons aan. Hij dacht namelijk: Laat ik hem verzoenen met het geschenk dat voor mij uitgaat, en daarna wil ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mij goedgunstig zijn. 21 Aldus ging het geschenk vóór hem uit, maar zelf bleef hij die nacht in de legerplaats.

Jakob is op reis terug naar zijn land. Dan komt het verleden voor zijn geest. De angst om Esau onder ogen te komen, komt terug. Voordat hij echter die ontmoeting heeft, heeft hij een andere ontmoeting. Hij ontmoet engelen van God. Deze boodschappers zijn door God gezonden als een bemoediging voor Jakob (vgl.2 Kon.6:16). God zoekt Jakob steeds weer op, terwijl Jakob maar zo weinig naar Hem vraagt.

God had Jakob beschermd tegen Laban, toen die met kwade bedoelingen achter hem aan was gekomen. Nu dreigt er nieuw gevaar en weer is daar Gods bescherming. Toch zien we hoe weinig vertrouwen er bij Jakob is. Hij neemt weer zijn eigen maatregelen en gebruikt God als een soort noodhulp.

Toen de dienaar van de man Gods des morgens vroeg opstond en naar buiten trad, zie, een leger omringde de stad, zowel paarden als wagens. En zijn knecht zeide tot hem: Ach, mijn heer! wat moeten wij doen? Maar hij zeide: Vrees niet, want zij, die bij ons zijn, zijn talrijker dan zij, die bij hen zijn. (2Kn 6:15-16)

Jakob bidt als de nood het hoogst is, maar pas na zijn eigen initiatieven om het kwaad af te wenden. Hij berekent zijn kansen en stemt daar zijn strategie op af. Er is niets tegen het nemen van maatregelen, als ze maar genomen worden naar aanleiding van een opdracht van God en niet voortkomen uit angst voor gevreesde gebeurtenissen. In het laatste geval is het eigenzinnig handelen, waarop men meer vertrouwt dan op God. Geloof plant niet, maar vertrouwt.

De houding van Jakob tegenover Esau is onderkruiperig. Dat is het gevolg van een onzuiver geweten. Hij noemt zichzelf tegenover Esau "uw knecht". Als er gemeenschap met God zou zijn, hoefde er geen angst te zijn. Zijn houding in *vers 10* is trouwens prachtig. Voor het overige moet er in zijn leven wel een Pniël komen.

22 Toen stond hij in die nacht op, nam zijn beide vrouwen, zijn beide slavinnen en zijn elf zonen, en trok de doorwaadbare plaats van de Jabbok over; 23 hij nam hen en deed hen de beek overtrekken, en hij bracht alles wat hij had naar de overzijde. 24 Zo bleef Jakob alleen achter. En een man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak. 25 Toen deze zag, dat hij hem niet overmocht, sloeg hij hem op zijn heupgewricht, zodat Jakobs heupgewricht ontwracht werd, terwijl hij met hem worstelde. 26 Toen zeide hij: Laat mij gaan, want de dageraad is gekomen. Maar hij zeide: Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent. 27 Daarop zeide hij tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob. 28 Toen zeide hij: Uw naam zal niet meer Jakob luiden, maar Israël, want gij hebt gestreden met God en mensen, en gij hebt overmocht. 29 Daarop vroeg Jakob: Zeg mij toch uw naam. Maar hij antwoordde: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? En hij zegende hem daar. 30 En Jakob noemde de plaats Pniël, want (zeide hij) ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven. 31 En de zon ging over hem op, toen hij door Pnuël getrokken was; en hij ging mank aan zijn heup. 32 Daarom eten de Israëlieten tot op heden de heupspier niet, die op het heupgewricht ligt, omdat Hij Jakob op het heupgewricht, aan de heupspier, geslagen had.

Na al zijn voorbereidingen om aan een (vermeende) ramp te ontsnappen, waarvoor hij vreesde bij de ontmoeting met Esau, blijft Jakob alleen over. Dat is het moment voor God om met hem persoonlijk te handelen. Er ontstaat een worsteling (*Ps.18:27*). God (in de gedaante van een engel) kon het niet van hem winnen, omdat Jakob zich niet gewonnen gaf. Totdat God bij Jakob zijn heup brak, waar de kracht voor de wandel zit.

In *Hosea 12:4,5* lezen we hoe Jakob overwon: door te wenen en te smeken. Dat doet een mens alleen als hij aan het eind van zijn krachten is. En dat is de wijze waarop God Zich laat overwinnen. Het is ermee als met de mens die in *Romeinen 7* wordt gezien. Die doet ook alles in eigen kracht, totdat hij uitroept: Ik ellendig mens. Daarna komt de overwinning: Ik dank God door Jezus Christus.

God ontmoet Jakob in het donker. Toen God bij Abraham kwam, was dat overdag (*Gen.18:1*). Dat was ook niet om te worstelen, maar om gemeenschap met hem te hebben. Het is niet de strijd van Jakob met God, maar van God met Jakob. Nadat God hem aan de heup heeft geslagen, verandert het worstelen met God in een zich vastklemmen aan Hem. Jakob wil Hem niet loslaten, maar een zegen van Hem ontvangen. Jakob blijft later de hinkende Jakob. Zo ging hij Esau tegemoet, zo stond hij voor Farao. Het is een voortdurende herinnering aan zijn absolute afhankelijkheid van de zegen van God.

In de vraag om een zegen erkent Jakob in de Worstelaar zijn Meerdere. De worsteling duurt tot de dageraad. Als Gods worsteling met ons zijn einde nadert, als we klaar zijn met tegenstribbelen en ons door wenen en smeken gewonnen geven, breekt de dageraad in ons leven aan. Dan hebben we ons Pniël gevonden, zoals Jakob hier. Pniël betekent: aangezicht van God. Niet alleen is de dageraad aangebroken, maar de zon rijst op over Jakobs leven

Jegens de getrouwe toont Gij U getrouw, jegens de onberispelijke toont Gij U onberispelijk, jegens de reine toont Gij U rein, maar jegens de verkeerde toont Gij U een tegenstander. (Ps 18:27)

In de moederschoot bedroog hij zijn broeder, en in zijn mannelijke kracht streed hij met God. Hij streed tegen een engel en overwon. Hij weende en smeekte Hem om genade. Te Bethel vond hij Hem, en daar sprak Hij met ons, (Hs 12:4,5)

En de HERE verscheen aan hem bij de terebinten van Mamre, terwijl hij op het heetst van de dag in de ingang der tent zat. (Gn 18:1)

(vgl. zijn vertrek uit het land, toen ging de zon onder, *Gen.28:10-11*). Waar het bewustzijn van eigen zwakheid toeneemt, neemt ook het besef van de grootheid van God toe. Dat is het heerlijk resultaat van Pniël. Het is te wensen dat dit de ervaring is of wordt van elk kind van God.

Bij Pniël krijgt Jakob een nieuwe naam: Israël dat betekent vorst of strijder Gods. Hierna worden beide namen afwisselend gebruikt. Als de naam Jakob wordt gebruikt, ziet dat in het algemeen op de zwakke Jakob die zelf dingen regelt. Als Israël wordt gebruikt, zien we hem in geloofskracht handelen, afhankelijk van God. Toen Abram zijn nieuwe naam Abraham kreeg, is er daarna geen sprake meer van Abram. Bij het gebruik van de naam Jakob herinnert God ons eraan dat de gelovige zijn tucht nodig heeft, zolang hij op aarde leeft, omdat hij het vlees nog steeds bij zich heeft. Zijn tucht kan correctief zijn, maar ook preventief. In elk geval is zijn tucht een bewijs van zijn genade.

De uitwerking op het nageslacht is dat ze wel onder de indruk zijn van het gebeurde bij de Jabbok en daarom de heupspier niet eten, maar de werkelijke les hebben ze niet geleerd. Het volk als geheel rekt nog geheel op eigen (intellectuele en militaire) kracht. Zo kunnen wij ook onder de indruk komen van een waarheid van God en dat in een uiterlijke houding laten zien, zonder dat het ons werkelijk van binnen heeft geraakt en ons hele leven beïnvloedt.

Jakob vertrok uit Berseba en ging naar Haran. En hij bereikte een plaats, waar hij bleef overnachten, omdat de zon ondergegaan was. En hij nam een van de stenen der plaats, legde die onder zijn hoofd en ging op die plaats slapen.(Gn 28:10-11)

INHOUD:

Vs.1-16: Jakob ontmoet Esau

Vs.17-20: Jakob gaat bij Sichem wonen

TOELICHTING:

1 Jakob nu sloeg zijn ogen op en daar zag hij Esau aankomen, en met hem vierhonderd man. Toen verdeelde hij de kinderen onder Lea en Rachel en de beide slavinnen. 2 Hij plaatste de slavinnen en haar kinderen vooraan, Lea en haar kinderen daarachter, en Rachel en Jozef achteraan. 3 En zelf ging hij voor hen uit en boog zich zevenmaal ter aarde, totdat hij bij zijn broeder gekomen was. 4 Maar Esau snelde hem tegemoet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem, en zij weenden. 5 Daarna sloeg hij zijn ogen op, zag de vrouwen en de kinderen, en vroeg: Wie hebt gij daar bij u? En hij antwoordde: De kinderen, die God in zijn genade aan uw knecht geschonken heeft. 6 Daarop naderden de slavinnen met haar kinderen en bogen zich neer. 7 Vervolgens naderde ook Lea met haar kinderen en zij bogen zich neer. En ten laatste naderden Jozef en Rachel en zij bogen zich neer. 8 Toen zeide hij: Wat bedoelt gij met die gehele schare, die ik ontmoette? En hij zeide: Om de genegenheid van mijn heer te winnen. 9 Maar Esau zeide: Ik heb al veel, mijn broeder; wat gij hebt, blijve het uwe. 10 Doch Jakob zeide: Geenszins, indien gij mij genegen zijt, neem dan mijn gave uit mijn hand aan, omdat ik uw aangezicht gezien heb zoals men het aangezicht Gods ziet, en gij welgevallen aan mij gehad hebt. 11 Neem toch mijn geschenk, dat u gebracht werd, want God is mij genadig geweest en ik heb alles. En hij hield bij hem aan, zodat hij het nam. 12 En hij zeide: Laat ons toch opbreken en verder reizen; ik wil u begeleiden. 13 Maar hij zeide tot hem: Mijn heer weet, dat de kinderen teer zijn, en dat ik kleinvee en zogende runderen bij mij heb; zou men die één dag al te zeer jagen, dan zou de gehele kudde sterven. 14 Mijn heer trekke toch vóór zijn knecht uit en ik wil op mijn gemak verder trekken naar de tred van het vee, dat vóór mij uitgaat, en naar de tred van de kinderen, totdat ik bij mijn heer in Seïr kom. 15 Toen zeide Esau: Laat mij dan van het volk dat bij mij is, enigen bij u achterlaten. Maar hij zeide: Waarom toch? Laat mij de genegenheid van mijn heer winnen. 16 Dus ging Esau die dag weer zijns weegs, naar Seïr.

Is Jakob na zijn ontmoeting met de HERE en de les die hij heeft geleerd, nu zover dat hij afziet van eigen vindingrijkheid? Zover blijkt hij nog niet te zijn. Als hij hoort dat Esau komt, verdeelt hij het volk op een wijze dat Rachel en Jozef bij een eventuele wraakactie van Esau nog zouden kunnen ontkomen. De manier waarop Jakob zijn broer tegemoet gaat, getuigt ook niet van een rustig geweten. Hij is een illustratie van Spreuken 25:26. Hij is nog steeds bang voor Esau. Hij noemt zichzelf "uw knecht" (vers 5) en Esau noemt hij "mijn heer" (vers 8). Van enig besef van waardigheid, hem door God verleent, is geen sprake. Hij had zich daar ook niet naar gedragen. Door zijn eerdere stiekem gedrag is hij nu zonder kracht.

Toch schemert in wat hij zegt door dat hij met God rekt. Zo spreekt hij over zijn kinderen als hem door "God in zijn genade" geschonken. Dat is wel andere taal dan we vandaag horen, wanneer gesproken wordt over het 'nemen' van 'zoveel' kinderen.

De hartelijkheid van Esau (vers 4) is een voorbeeld. Toch nooit vergeten dat het de hartelijkheid van de wereld is. Esau heeft nooit naar God gevraagd en de Schrift noemt hem een ongodelijke (Hebr.12:16). Esau zegt dat hij "al veel" heeft (vers 9). Jakob zegt dat hij door de genade van God 'alles' heeft (vers 11) en dat terwijl hij er toch hard voor heeft moeten werken. Jakob spreekt hier de taal van het geloof.

Een troebel gemaakte fontein en een verontreinigde bron, zo is de rechtvaardige die voor de goddeloze wankelt. (Sp 25:26)

...; dat niet iemand een hoererder is of een ongodelijke zoals Esau, die voor een gerecht zijn eerstgeboorterecht verkocht, (Hb 12:16)

Die taal van het geloof horen we niet in *vers 10*, als hij het aangezicht van Esau vergelijkt met het aangezicht van God. En hij had zojuist, bij de Jabbok het aangezicht van God gezien (Pniël). Door dit tegen Esau te zeggen, geeft hij als het ware Gods eer aan een mens en nog wel een ongoddelijk mens. Alsof Esau alles ten goede had doen keren. Jakob blijft heen en weer zweven tussen geloof in God en angst voor mensen. Hij liegt Esau voor dat ze elkaar in Seïr zullen ontmoeten. En als Esau voorstelt om wat mensen mee te laten reizen, doet hij een beroep op de genegenheid van Esau.

17 Maar Jakob brak op naar Sukkoth en hij bouwde zich daar een huis, en voor zijn kudde maakte hij hutten. Daarom noemde hij die plaats Sukkoth.

18 Jakob kwam op zijn tocht uit Paddan-Aram behouden bij de stad Sichem, in het land Kanaän en sloeg zijn legerplaats ten oosten van de stad op; 19 hij kocht voor honderd geldstukken het stuk land waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van Hemor, de vader van Sichem. 20 Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God.

Als ze uit elkaar gaan, verzint Jakob weer een list om aan een nieuwe ontmoeting met Esau te ontkomen. Hij gaat in Sukkoth, bij Sichem, in een huis wonen. Dat was niet wat de HERE hem gezegd had, het was niet Bethel. En wie had hem gezegd dat hij een bezit moest kopen? En had God hem niet gezegd in Bethel een altaar te bouwen?

Het altaar dat hij hier, bij Sichem, bouwt zegt meer van Jakob dan van God. Het gaat hem nog niet om God alleen, maar om God als "*de God van Israël*". Jakob noemt zichzelf hier met zijn nieuwe naam, terwijl zijn handelingen laten zien dat hij Jakob, de bedrieger of hielienlichter is. Onze verkeerde weg en daden kunnen ook wij goed camoufleren met vroom taalgebruik. We zeggen iets te doen in de naam van de Heer, maar het is alleen om onze eigen zin door te zetten. De gevolgen van zijn weg worden in het volgende hoofdstuk openbaar.

INHOUD:

- Vs.1-5: Dina verkracht
 Vs.6-24: Onderhandelingen voor het huwelijk
 Vs.25-29: Het geweld van Simeon en Levi
 Vs.30,31: Het verwijt van Jakob en het verweer van de broers

TOELICHTING:

1 Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob gebaard had, ging eens uit om de dochters des lands te bezoeken. 2 Toen zag haar Sichem, de zoon van de Heviet Hemor, de vorst des lands, en hij nam haar en lag bij haar en verkrachtte haar. 3 En hij was aan Dina, de dochter van Jakob, innig gehecht; hij had het meisje lief en sprak tot het hart van het meisje. 4 Daarom zeide Sichem tot zijn vader Hemor: Neem mij dit meisje tot vrouw. 5 Jakob nu had gehoord, dat hij zijn dochter Dina onteerd had. Daar zijn zonen bij zijn kudde in het veld waren, zweeg Jakob erover todat zij thuiskwamen.

De plaats die Jakob had gekozen om te wonen, heeft een rampzalig gevolg voor zijn gezin. Dina, als enig meisje tussen elf broers, wil ook wel eens wat van de wereld zien. Ze zoekt gezelligheid. Ze krijgt de belangstelling van een jongeman en wordt verkracht. We moeten onze kinderen ruimte geven om zich te ontwikkelen, maar dat betekent niet dat we ze de vrijheid moeten geven hun nieuwsgierigheid te bevredigen in het bezoeken van wereldse gelegenheden. Wat staan wij hun toe te bekijken op tv, op internet? Waar nemen wij hen mee naartoe? Waar wennen wij hun ogen en oren aan? Hoe leren wij hen omgaan met de bevrediging van hun behoeften? Als wij hen vrij laten gaan, hoeven we ons er niet over te verbazen dat onze kinderen 'verkracht' worden. Er wordt bezit genomen van hun lichaam en/of hun geest door iemand aan wie we ons kind nooit zouden willen geven.

Jakob is hier weer de afwezige vader. Voor Sichem was de verkrachting meer dan alleen een daad. Hij hield van Dina en wilde ook met haar trouwen. Dat staat hem in elk geval netjes en daarin is hij een voorbeeld voor de hedendaagse moraal, die helaas ook onder christenen breed gevonden wordt. Geslachtsgemeenschap geeft een verplichting. Dat in tegenstelling met de houding van Amnon in 2 *Samuël* 13.

Overigens zegt het feit dat een werelds man als Sichem wil trouwen met een meisje als Dina uit een gelovig gezin, ook heel wat van het meisje. Ze zal zich danig hebben aangepast aan de wereld, waardoor Sichem haar ziet als een van hen.

6 Hemor nu, de vader van Sichem, ging tot Jakob om met hem te spreken. 7 De zonen van Jakob kwamen thuis uit het veld, zodra zij het hoorden; de mannen waren gegriefd en zeer toornig, omdat hij een schandelijke dwaasheid in Israël begaan had door bij de dochter van Jakob te liggen, want zo iets doet men niet. 8 En Hemor sprak met hen en zeide: Mijn zoon Sichem hangt met heel zijn hart aan uw dochter; geeft haar dan aan hem tot vrouw, 9 en verzwagert u met ons; geeft ons uw dochters en neemt onze dochters voor u, 10 woont dan bij ons: het land ligt voor u open; zet u daar neder, trekt daarin rond en vestigt u daar. 11 En Sichem zeide tot haar vader en tot haar broeders: Schenkt mij toch uw genegenheid; ik zal u geven wat gij mij zegt. 12 Al maakt gij mij de bruidsprijs en de huwelijks-gift nog zo hoog, ik zal geven wat gij mij zult zeggen; maar geeft mij het meisje tot vrouw.

13 Toen antwoordden de zonen van Jakob Sichem en zijn vader Hemor bedrieglijk en spraken, omdat hij hun zuster Dina onteerd had, tot hen als volgt: 14 Wij kunnen dit niet doen, onze zuster aan een man geven, die onbesneden is, want dat zou voor ons een

schande zijn. 15 Slechts op deze voorwaarde kunnen wij u ter wille zijn: indien gij ons gelijk wordt, doordat bij u al wie mannelijk is, besneden wordt; 16 dan zullen wij u onze dochters geven, en uw dochters voor ons nemen, en wij zullen bij u wonen, en wij zullen tot één volk zijn. 17 Maar indien gij naar ons niet luistert en u niet laat besnijden, dan nemen wij onze dochter mee en gaan heen. 18 En hun woorden vonden bijval bij Hemor en bij Sichem, de zoon van Hemor. 19 En de jonge man draalde niet dit te doen, want hij had behagen in de dochter van Jakob en hij was de aanzienlijkste in zijn gehele familie.

20 Toen gingen Hemor en zijn zoon Sichem naar de poort hunner stad en spraken tot de mannen van hun stad: 21 Die mannen hebben vredelievende bedoelingen jegens ons; laten zij wonen in dit land en daarin rondtrekken; het land is immers ruim genoeg voor hen. Wij kunnen dan hun dochters voor ons tot vrouwen nemen en onze dochters kunnen wij hun geven. 22 Maar slechts op deze voorwaarde zullen die mannen ons ter wille zijn om bij ons te wonen, zodat wij één volk zijn: dat van ons al wie mannelijk is, besneden worde, zoals zij besneden zijn. 23 Hun kudde, hun have en al hun vee, zullen die niet ons toebehoren? Laat ons hun slechts ter wille zijn, zodat zij bij ons blijven wonen. 24 Toen vonden Hemor en zijn zoon Sichem gehoor bij allen die uitgegaan waren naar de poort van zijn stad, en besneden werd al wie mannelijk was, allen die naar de poort van zijn stad waren uitgegaan.

Hemor maakt het verzoek van zijn zoon aan Jakob en zijn zonen bekend. De zonen zijn verbolgen. Terecht stellen ze: "zo iets doet men niet". Maar dat moet helaas ook worden gezegd van de manier waarop zij hiermee omgaan. Zij openbaren de aard van hun vader en spreken "bedrieglijk". Ze stellen voor dat alle mannen van de stad zich laten besnijden. Dat wil zeggen dat al die mannen uiterlijk het teken aannemen dat zij bij het nageslacht van Abraham horen. Ze misbruiken iets wat voor hen van bijzondere betekenis zou moeten zijn, iets wat door God was gegeven als een teken van zijn verbond met Abraham en zijn nageslacht. Maar wat hadden ze ervan gezien in het leven van hun vader? Wat zien onze kinderen in ons leven van de waarheden die we hebben leren kennen?

Wat de broers doen, is te vergelijken met het aanleren van een christelijk gedrag om daardoor in een christelijke gemeenschap opgenomen te kunnen worden. Het is voorgekomen dat ouders toestemming voor een huwelijk gaven als de man die hun dochter wilde trouwen, maar naar de samenkomst zou gaan of zich zou laten dopen. Of er in het hart iets was veranderd, daarop werd niet de nadruk gelegd. Als hij zich in zijn gedrag maar aanpaste. Deze les kunnen we leren van wat hier gebeurt.

25 Op de derde dag nu, toen zij hevige pijn leden, namen twee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broeders van Dina, ieder zijn zwaard en zij overvielen de argeloze stad en doodden al wie mannelijk was. 26 Ook Hemor en zijn zoon Sichem doodden zij met de scherpte des zwaards, en zij namen Dina mee uit het huis van Sichem en gingen weg. 27 De zonen van Jakob wierpen zich op de verslagenen en plunderden de stad, omdat zij hun zuster onteerd hadden. 28 Hun kleinvee en rundvee, hun ezels en al wat in de stad en op het veld was, namen zij mee. 29 En hun gehele bezit, al hun kleine kinderen en hun vrouwen namen zij gevangen en zij maakten die buit, evenals alles wat in de huizen was.

De besnijdenis is voor volwassen mannen een uiterst pijnlijke aangelegenheid. Simeon en Levi misbruiken de weerloosheid van de mannen van de stad om wraak te nemen op wat hun zuster is aangedaan. Na het bedrog komt het geweld. Als Jakob op zijn sterfbed ligt, komt hij hierop terug (Gen.49:5-7). Het gedrag van zijn zonen is enerzijds de schuld van Jakob. Anderzijds zijn deze mannen zelf volledig verantwoordelijk voor wat zij doen.

30 Toen zeide Jakob tot Simeon en Levi: Gij hebt mij in het ongeluk gestort door mij in een kwade reuk te brengen bij de inwoners van

Simeon en Levi zijn broeders; hun gereedschappen zijn werktuigen van geweld. Mijn ziel hebbe geen deel aan hun beraadslaging, mijn geest sluite zich niet aan bij hun vergadering, want in hun toorn hebben zij mannen gedood en in hun moedwil hebben zij runderen de pezen doorgesneden. Vervloekt zij hun toorn, want die is hevig, en hun grimmigheid, want die is hard. Ik zal hen verdelen onder Jakob en verstrooien onder Israël. (Gn 49:5-7)

dit land, bij de Kanaänieten en de Ferezieten, terwijl ik slechts met weinige lieden ben; als zij tegen mij samenspannen, zullen zij mij verslaan, en ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis. 31 Maar zij zeiden: Mocht hij soms onze zuster als een hoer behandelen?

Het verwijt van Jakob heeft te maken met de "kwade reuk" waarin hijzelf is komen te staan. Hij maakt zich drukker over wat de buitenwacht wel zal zeggen dan over de oneer die God is aangedaan. Op het verweer van de broers heeft Jakob geen antwoord. Het is erg als ouders door kinderen terecht moeten worden gewezen. Naar de orde van God behoort dat andersom te zijn.

INHOUD:

Vs.1-15: Jakob komt te Bethel

Vs.16-20: Benjamin geboren, Rachel sterft

Vs.21-26: De zonen van Jakob

Vs.27-29: Isaäk sterft, Esau en Jakob begraven hem

TOELICHTING:

1 En God zeide tot Jakob: Maak u reisvaardig, trek naar Bethel, blijf daar, en richt er een altaar op voor de God, die u verschenen is, toen gij vluchtet voor uw broeder Esau. 2 Toen zeide Jakob tot zijn huis en tot allen die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden die in uw midden zijn, reinigt u en verwisselt uw klederen. 3 Laten wij ons dan gereed maken en naar Bethel trekken, en ik zal daar een altaar oprichten voor die God, die mij geantwoord heeft ten dage mijner benauwdheid, en die met mij geweest is op de weg die ik gegaan ben. 4 Toen gaven zij Jakob al de vreemde goden die in hun bezit waren, en de ringen die in hun oren waren, en Jakob begroef ze onder de terebint die bij Sichem is. 5 Daarna braken zij op. En de schrik voor God viel op de steden rondom hen, zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden.

6 Toen Jakob aangekomen was te Luz, in het land Kanaän, – dat is Bethel – hij en al het volk dat bij hem was, 7 bouwde hij daar een altaar, en hij noemde die plaats El-Bethel, omdat God Zich daar aan hem geopenbaard had, toen hij voor zijn broeder vluchtte. 8 Toen Debora, de voedster van Rebekka, gestorven was, werd zij begraven beneden Bethel onder een eik, en men noemde die: Eik van gewezen.

9 En God verscheen wederom aan Jakob, bij zijn komst uit Paddan-Aram, en zegende hem; 10 en God zeide tot hem: Gij heet Jakob; gij zult niet meer Jakob heten, maar Israël zal uw naam zijn. En Hij noemde hem Israël. 11 En God zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen. 12 En dit land, dat Ik Abraham en Isaäk gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven. 13 En God voer op van hem ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had. 14 En Jakob zette een opgerichte steen ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had, een stenen zuil, en hij stortte een plengoffer erover uit en goot er olie op. 15 En Jakob noemde de plaats, waar God met hem gesproken had, Bethel.

Na de verootmoedigende gebeurtenissen van hoofdstuk 34, is Jakob in een toestand dat God hem kan gaan zegenen. Dat wil Hij doen in Bethel (=‘huis Gods’). Daar woont God en wil Hij de zijnen bij Zich hebben. Vandaag is de gemeente het huis van God (1 Tim.3:15).

Jakob had een altaar gemaakt bij Sichem (Gen.33:18-20), maar God had hem geen opdracht gegeven dáár een altaar te bouwen.

Jakob kwam op zijn tocht uit Paddan-Aram behouden bij de stad Sichem, in het land Kanaän en sloeg zijn legerplaats ten oosten van de stad op; hij kocht voor honderd geldstukken het stuk land waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van Hemor, de vader van Sichem. Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God. (Gn 33:18-20)

Daar verschijnt God hem ook niet. God geeft Zelf aan waar en hoe Hij aanbeden wil worden (Joh.4:21-24).

Jezus zei tot haar: Geloof Mij, vrouw, er komt een uur dat u noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zult aanbidden. U aanbidt wat u niet weet; wij aanbidden wat wij weten, want de behoudenis is uit de Joden. Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke personen die Hem aanbidden. God is een geest, en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. (Jh 4:21-24)

Maar als ik uitblijf, schrijf ik opdat je weet hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, de pilaar en grondslag van de waarheid. (1Tm 3:15)

Als Jakob denkt aan een ontmoeting met God in zijn huis, realiseert hij zich dat hij zijn eigen huis in overeenstemming met Gods huis moet brengen. In zijn gezin moest een reiniging plaatsvinden, de afgoden moesten weg en de klederen (wat spreekt van het gedrag, wat de mensen van ons waarnemen) moesten aangepast worden aan wat passend is voor Gods heiligheid. Heiligheid is het sieraad van Gods huis (Ps.29:9b). Gods huis wil zeggen dat God bij de mensen wil wonen en dat mensen bij Hem mogen wonen. Hij wil hen zegenen. De mens die bij Hem woont, mag Hem dienen. Maar waar Hij woont, bepaalt Hij de huisregels. Daar heerst zijn gezag. De erkenning daarvan geeft zegen.

Als Jakob zover is, noemt hij die plaats El Bethel (vers 7) dat is de God van het huis van God (vgl. Gen.33:20). In het huis van God zijn we niet alleen, daar woont zijn volk.

God had Jakob niet gezegd dat hij zijn eigen huis moest reinigen, maar Jakob voelt het goed aan. Hij beveelt zijn huis, hij neemt zijn verantwoordelijkheid. Pas dan kan er een optrekken zijn. De afgoden en oorversiering (spreekt in dit geval van een luisteren naar dingen die we graag horen) worden bij Jakob gebracht en die begraaft ze. Dit is de eerste begrafenis van dit hoofdstuk. Er volgen er nog drie (vers 8,19,29). De eik spreekt van het kruis. Daar moeten we onze afgoden begraven: belijden voor God wat in ons leven een plaats heeft gekregen naast of in plaats van Hem en zien dat de Heer Jezus daarover het oordeel heeft gedragen. Dan is het weg (1 Joh.1:9). Het resultaat is dat God hem beschermt (vers 5; vgl. 2 Kron.17:9-10; Joz.2:9).

Zij gaven onderricht in Juda en hadden het wetboek des HEREN bij zich; zij trokken al de steden van Juda rond en onderwezen het volk. En de schrik des HEREN lag op al de koninkrijken der landen rondom Juda, zodat zij met Josafat geen oorlog voerden. (2Kr 17:9-10)

Voordat zij echter gingen slapen, klom zij tot hen op het dak, en zeide tot de mannen: Ik weet dat de HERE u het land gegeven heeft en dat de schrik voor u op ons gevallen is en dat alle inwoners van het land voor u sidderen. (Jz 2:9)

In hoofdstuk 28 had Jakob Bethel een ‘vreselijke plaats’ (SV) genoemd. Nu was hij er weer, maar zonder angst. Hij bouwt een altaar, d.w.z. dat Hij God aanbidt voor Wie Hij is.

Dan, zomaar tussendoor lijkt het, de tweede begrafenis, die van Debora. Debora moet een heel oude vrouw zijn geweest. Voordat God opnieuw aan Jakob kan verschijnen, moet zij eerst sterven. Is de betekenis misschien dat eerst oude tradities moeten verdwijnen, de verhalen van vroeger, alsof God vandaag niet meer kan laten zien Wie Hij is? Pas als er een persoonlijke relatie is, een praktische dagelijkse omgang met de Heer, zal Hij Zichzelf aan ons openbaren. We kunnen niet teren op de verhalen van vader en grootvader, hoe stimulerend deze verhalen op zichzelf ook kunnen zijn.

Als Jakob zijn persoonlijke relatie is aangegaan, verschijnt God weer en bevestigt Jakobs nieuwe naam. In verbinding daarmee zegent God hem. Jakob reageert hierop door een teken op te richten waaraan hij vreugde (wijn) en de kracht van de Heilige Geest (olie) verbindt.

16 Daarna braken zij op uit Bethel. Toen zij nog maar een eindweegs van Efrath verwijderd waren, baarde Rachel, en zij had een moeilijke bevalling. 17 En terwijl zij die moeilijke bevalling had, zeide de vroedvrouw tot haar: Vrees niet, ook ditmaal hebt gij een zoon. 18 En toen haar het leven ontvlood – want zij stierf – noemde zij hem Ben-oni, maar zijn vader noemde hem Benjamin. 19 Zo stierf Rachel en werd begraven aan de weg naar Efrath, dat is Bethlehem. 20 En Jakob zette op haar graf een opgerichte steen, dat is de opgerichte steen van Rachels graf tot op heden.

Als het huis van God (Bethel) zijn ware plaats in ons leven heeft gekregen, kan Benjamin geboren worden, dat wil zeggen dat dan de Heer Jezus als de Zoon van Gods rechterhand (Benjamin betekent ‘zoon van mijn rechterhand’) zijn ware plaats in ons leven krijgt. Benjamin is een type van de Heer Jezus die in kracht regeert.

...; de stem des HEREN doet de hinden jongen werpen en zij ontschorst de wouden. Maar in zijn paleis zegt ieder: Ere! (Ps 29:9b)

Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God. (Gn 33:20)

Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid. (1Jh 1:9)

Rachel sterft. Zij is een beeld van Israël. Ze heeft wel een zoon gebaard, maar er geen verbinding mee gehad, zoals uit Israël als natie de Heer Jezus is geboren, maar zonder dat Israël Hem aannam.

21 Daarna brak Israël op en spande zijn tent aan de andere zijde van Migdal-eder. 22 En toen Israël in dit land woonde, ging Ruben heen en lag bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, en Israël hoorde het.

De zonen van Jakob nu waren twaalf in getal. 23 De zonen van Lea: de eerstgeborene van Jakob, Ruben, voorts Simeon, Levi, Juda, Issaschar en Zebulon. 24 De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin. 25 Verder de zonen van Bilha, de slavin van Rachel: Dan en Naftali. 26 Vervolgens de zonen van Zilpa, de slavin van Lea: Gad en Aser. Dit zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Paddan-Aram.

Ruben is de eerstgeborene van Jakob, hij is Jakobs kracht. Ruben zal nu ongeveer 19 jaar zijn. Hij verlangde naar een vrouw. Dat was niet verkeerd, maar wel de manier waarop hij zijn verlangen bevredigde. Het was een vreselijke zonde die hij beging (*Gen.49:4; vgl.1 Kor.5:1*).

Uit *1 Kronieken 5:1* blijkt dat de gevolgen van zijn zonde doorwerken tot in verre geslachten. Hij was volledig zelf verantwoordelijk voor zijn daad. Maar was Jakob mogelijk medeschuldig, omdat hij in Migdal-Eder ging wonen en niet in Bethel waar God hem wilde hebben?

27 En Jakob kwam bij zijn vader Isaäk te Mamre bij Kirjath-Arba – dat is Hebron – waar Abraham en Isaäk als vreemdeling vertoefd hadden. 28 En de dagen van Isaäk waren honderd tachtig jaar. 29 En Isaäk gaf de geest en stierf en hij werd tot zijn voorgeslacht vergaderd, oud en van het leven verzadigd, en zijn zonen Esau en Jakob begroeven hem.

Isaäk sterft. Esau en Jakob begraven hem. Evenals bij de begrafenis van Abraham staan ook hier bij het graf van hun vader twee kinderen van wie de levensweg en het levensdoel zo totaal verschillend is. De een kan alleen in het graf kijken, de ander kan erover heen kijken.

Gij, die opbruist als water, gij zult de voornaamste niet zijn, omdat gij uws vaders bed beklommen hebt; toen hebt gij het ontwijd. Hij heeft mijn legerstede beklommen. (Gn 49:4)

Men hoort algemeen van hoerij onder u, en zo'n hoerij als zelfs onder de volken niet bestaat, dat iemand de vrouw van zijn vader heeft. (1Ko 5:1)

De zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, want hij was de eerstgeborene, maar omdat hij de legerstede van zijn vader had ontwijd, was zijn eerstgeboorterecht geschonken aan de zonen van Jozef, de zoon van Israël – maar deze werd niet in het register als eerstgeborene ingeschreven; ... (1Kr 5:1)

INHOUD:

Vs.1-43: De nakomelingen van Esau

TOELICHTING:

1 Dit zijn de nakomelingen van Esau, dat is Edom. 2 Esau nam zijn vrouwen uit de dochters van Kanaän, Ada, dochter van de Hethiet Elon, en Oholibama, dochter van Ana, dochter van de Heviet Zibeon, 3 en Basmath, dochter van Ismaël, zuster van Nebajoth. 4 En Ada baarde aan Esau Elifaz, en Basmath baarde Rehuël, 5 en Oholibama baarde Jehus, Jaëlam en Korach. Dit waren de zonen van Esau, die hem in het land Kanaän geboren zijn. 6 Esau nu nam zijn vrouwen, zijn zonen, zijn dochters en al de lieden die tot zijn huis behoorden, zijn kudde, al zijn vee en al zijn have, die hij in het land Kanaän verworven had, en hij ging van zijn broeder Jakob weg, naar een (ander) land. 7 Want hun have was te veel dan dat zij konden samenwonen, en het land hunner vreemdelingschap kon hen niet onderhouden vanwege hun kudden. 8 Daarom ging Esau op het gebergte Seïr wonen; Esau, dat is Edom.

9 Dit zijn de nakomelingen van Esau, de vader van de Edomieten, op het gebergte Seïr. 10 Dit zijn de namen der zonen van Esau: Elifaz, de zoon van Esaus vrouw Ada; Rehuël, de zoon van Esaus vrouw Basmath. 11 En de zonen van Elifaz waren Teman, Omar, Zefo, Gaëtam en Kenaz. 12 Timna was een bijvrouw van Elifaz, de zoon van Esau, en zij baarde aan Elifaz Amalek; dit waren de zonen van Esaus vrouw Ada. 13 En dit waren de zonen van Rehuël: Nahath, Zerah, Samma en Mizza; dit waren de zonen van Esaus vrouw Basmath. 14 En dit waren de zonen van Esaus vrouw Oholibama, dochter van Ana, dochter van Zibeon, zij baarde aan Esau Jehus, Jaëlam en Korach.

15 Dit waren de stamhoofden der zonen van Esau: de zonen van Elifaz, de eerstgeborene van Esau, waren de stamhoofden Teman, Omar, Zefo, Kenaz, 16 Korach, Gaëtam, Amalek; dit waren de stamhoofden van Elifaz in het land Edom; dit waren de zonen van Ada. 17 En dit waren de zonen van Rehuël, de zoon van Esau: de stamhoofden Nahath, Zerah, Samma en Mizza; dit waren de stamhoofden van Rehuël in het land Edom; dit waren de zonen van Esaus vrouw Basmath. 18 En dit waren de zonen van Esaus vrouw Oholibama; de stamhoofden Jehus, Jaëlam en Korach; dit waren de stamhoofden van Esaus vrouw Oholibama, dochter van Ana. 19 Dit waren de zonen van Esau en dit waren hun stamhoofden; dat is Edom.

20 Dit waren de zonen van Seïr, de Horieten, de inwoners van het land: Lothan, Sobal, Zibeon, Ana, 21 Dison, Eser en Disan; dit waren de stamhoofden der Horieten, der zonen van Seïr in het land Edom. 22 En de zonen van Lothan waren Hori en Heman, en de zuster van Lothan was Timna. 23 En dit waren de zonen van Sobal: Alvan, Manahath, Ebal, Zefo en Onam. 24 En dit waren de zonen van Zibeon: zowel Aja als Ana; dit is de Ana, die de hete bronnen in de woestijn gevonden heeft, toen hij de ezels van zijn vader Zibeon hoedde. 25 En dit waren de kinderen van Ana: Dison; en Oholibama was de dochter van Ana. 26 En dit waren de zonen van Disan: Hemdan, Esban, Jithran en Cheran. 27 Dit waren de zonen van Eser: Bilhan, Zaïvan en Akan. 28 Dit waren de zonen van Disan: Uz en Aran. 29 Dit waren de stamhoofden der Horieten: Lothan, Sobal, Zibeon, Ana, 30 Dison, Eser en Disan; dit waren de stamhoofden der Horieten, naar hun stammen in het land Seïr.

31 En dit waren de koningen, die over het land Edom regeerden, voordat er een koning over de Israëlieten regeerde. 32 In Edom dan regeerde Bela, de zoon van Beor, en zijn stad heette Dinhaba. 33 Toen Bela gestorven was, werd koning in zijn plaats Jobab, de zoon van Zerah, uit Bozra. 34 Toen Jobab gestorven was, werd koning in zijn plaats Husam, uit het land der Temanieten. 35 Toen Chusam

gestorven was, werd koning in zijn plaats Hadad, de zoon van Bedad, die Midian versloeg in het veld van Moab, en zijn stad heette Avith. 36 Toen Hadad gestorven was, werd koning in zijn plaats Samla, uit Masreka. 37 Toen Samla gestorven was, werd koning in zijn plaats Saul, uit Rehoboth aan de rivier. 38 Toen Saul gestorven was, werd koning in zijn plaats Baäl-Hanan, de zoon van Achbor. 39 Toen Baäl-Hanan, de zoon van Achbor, gestorven was, werd koning in zijn plaats Hadar, en zijn stad heette Pahu, en zijn vrouw heette Mehetabeël, de dochter van Matred, de dochter van Mezahab.

40 En dit zijn de namen der stamhoofden van Esau naar hun geslachten, naar hun plaatsen, met hun namen: Timna, Alva, Jetheth, 41 Oholibama, Ela, Pinon, 42 Kenaz, Teman, Mibzar, 43 Magdiël en Iram; dit waren de stamhoofden van Edom naar hun woonplaatsen in het land hunner bezitting; dat is Esau, de vader van de Edomieten.

De dood van zijn vader maakt openbaar wat er in het hart van Esau leeft. Het heeft geen blijvende indruk op hem gemaakt. Zijn hart is niet veranderd: hij trekt van zijn broer weg (vers 6), waarmee hij aangeeft dat hij niets met de lijn van Gods gedachten te maken wil hebben. Hij heeft zijn eigen plannen, volgt zijn eigen weg.

Het lijkt alsof Esau meer succes in het leven heeft dan zijn broer. Er is in zijn nageslacht eerder sprake van mannen van naam dan in het nageslacht van Jakob. Het sleutelvers hiervoor is vers 31. Bij de Edomieten gaat alles veel sneller. Maar God handelt hun hele geschiedenis in één hoofdstuk af. De geschiedenis van Jakob wordt vanaf Genesis 37 gezien in verbinding met Jozef. Daarin zien we hoe aan de heerlijkheid het lijden vooraf gaat.

In de namen die hier worden genoemd zien we een stukje van Gods boekhouding. Niets ontgaat Hem. Het gaat hier om personen, niet om daden. God noemt hun namen vanwege de verbinding die er bestaat tussen het geslacht van Esau en Gods volk. Helaas niet als vrienden, maar als vijanden.

Bij enkele namen wordt een bijzonderheid genoemd (vers 24,35). Zij zijn beroemd geworden door een vondst of een militaire daad. Uitvinders en politiek invloedrijke figuren hebben de mensheid zonder God gevormd. Een naam als Amalek komen we later vaker tegen (vers 12; Ex.17:8-16; Deut.25:17). Het is de verklaarde vijand van Gods volk (een beeld van het vlees van de gelovige). Dat kan ook niet anders als afstammeling van Esau. Esau is Edom, de vader van de Edomieten (vers 8,9,19,43) die zich als de bitterste vijanden van Israël openbaren.

Het oordeel over hen wordt door de profeet Obadja neergeschreven. Toch is in dit geslacht van vervloeking ook een voorbeeld van de genade aanwezig. In vers 15 lezen we van Kenaz. Kaleb, over wie we in Jozua 14:6 lezen, wordt daar "de Keniziet" genoemd. Kaleb was een afstammeling van Kenaz. Het als Edomiet geboren worden is dus niet hopeloos. Zie ook Richteren 3:9.

Toen kwam Amalek en streed tegen Israël te Refidim. En Mozes zeide tot Jozua: Kies ons mannen uit, trek uit, strijd tegen Amalek, morgen zal ik op de heuveltop staan met de staf Gods in mijn hand. (Ex 17:8-9)
Gedenk wat Amalek u gedaan heeft op uw tocht, toen gij uit Egypte getrokken waart; ... (Dt 25:17)

De Judeeërs nu naderden tot Jozua te Gilgal; en Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keniziet, zeide tot hem: Gij kent het woord, dat de HERE tot Mozes, de man Gods, aangaande mij en u te Kades-Barnéa gesproken heeft. (Jz 14:6)

Toen riepen de Israëlieten tot de HERE, en de HERE verwekte de Israëlieten een verlosser om hen te bevrijden: Otniël, de zoon van Kenaz, de jongere broeder van Kaleb. (Ri 3:9)

INHOUD:

- Vs.1: Jakob woont in Kanaän
 Vs.2-4: Begin van de geschiedenis van Jozef
 Vs.5-11: De twee dromen van Jozef
 Vs.12-17: Jakob zendt Jozef naar zijn broers
 Vs.18-30: Jozef mishandeld en verworpen
 Vs.31-35: Jakob door zijn zonen bedrogen
 Vs.36: Jozef verkocht aan Potifar

TOELICHTING:***1 Jakob echter woonde in het land der vreemdelingschap van zijn vader, in het land Kanaän.***

Jakob woont in Kanaän. Hij is tot rust gekomen. Hier blijft hij tot het eind van de geschiedenis, tot hij naar Egypte gaat. Hij is aan het eind van zijn ervaringen gekomen. Wel moet hij nog leren dat God niet alleen recht heeft op Rachel, maar ook op Jozef en Benjamin. Dat is voor hem opnieuw via een lange weg. Abraham leerde die les sneller.

2 Dit is de geschiedenis van Jakob. Jozef, zeventien jaar oud – hij was dus nog jong – placht met zijn broeders, de zonen van Bilha en de zonen van Zilpa, de vrouwen van zijn vader, de schapen te hoeden. En Jozef bracht kwaad gerucht aangaande hen aan hun vader over. 3 En Israël had Jozef lief boven al zijn zonen, omdat hij hem een zoon des ouderdoms was; en hij maakte hem een pronkgewaad. 4 Toen zijn broeders zagen, dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad, haatten zij hem en konden niet vriendelijk met hem spreken.

Een merkwaardig begin. Er wordt gezegd: dit is de geschiedenis van Jakob en vervolgens begint de geschiedenis van Jozef. De geschiedenis van Jakob wordt hier verweven met die van Jozef. Het voortbestaan van de geschiedenis van Jakob en zijn nageslacht was afhankelijk van Jozef. Jozef is een prachtig en bijna volmaakt beeld van de Heer Jezus. Van hem wordt geen enkele zonde vermeld. Alleen aan het eind toont hij een zwakheid als Jakob zijn zonen zegent. Dan meent Jozef dat zijn vader dat verkeerd doet (*Gen. 48:17-19*). Jozef is net als andere Godsmannen een herder (Abel, Mozes, David). Zij leren leiderschap achter de schapen. Hij oefent zijn taak uit samen met de zonen van de slavinnen van Jakob. Dat doet denken aan de dagen van de Heer Jezus, toen het volk in slavernij was, onderworpen aan Romeinse heerschappij en nog meer aan de heerschappij van de zonde en de Heer Jezus te midden van die situatie zijn dienst uitvoerende. Net als Jozef niet meedeed met het verkeerde van zijn broers, was de Heer Jezus de Afgezonderde. Jakob noemt Jozef ook "*de afgezonderde onder zijn broeders*" (*Gen.49:26 SV*). Jozef bracht hun kwaad gerucht over aan zijn vader. Dit was geen klikken. Alles wat we van Jozef weten uit zijn geschiedenis laat zien dat hij iemand was die het kwaad haatte, er niet aan meedeed. Wat zijn broers deden, deed hem pijn. Met wie kon hij er beter over spreken dan met zijn vader? Zo sprak ook de Heer Jezus met zijn Vader over alles wat er gebeurde. Jakob hield meer van Jozef dan van zijn andere zonen. Dat is geen voortrekken. Geeft een kind dat met de Heer wandelt ons niet meer vreugde dan een kind dat eigenzinnig is? Jakob hield ook van zijn andere zonen, maar Jozef schonk hem een bijzondere vreugde. Met hem kon Jakob de dingen van zijn hart delen. Jakob bracht zijn liefde voor Jozef tot uiting door hem een veelkleurig kleed te geven. Dat wekte de jaloezie en haat van de broers op. Begrijpelijk?

*Toen Jozef zag, dat zijn vader zijn rechterhand op Efraïms hoofd gelegd had, was dat verkeerd in zijn ogen, en hij greep de hand van zijn vader om die van Efraïms hoofd te verleggen naar het hoofd van Manasse. En Jozef zeide tot zijn vader: Zó niet, mijn vader, want deze is de eerstgeborene, leg uw rechterhand op zijn hoofd. Maar zijn vader weigerde het en zeide: Ik weet het, mijn zoon, ik weet het; ook hij zal tot een volk worden en ook hij zal groot worden; nochtans zal zijn jongere broeder groter zijn dan hij, en diens nageslacht zal een volheid van volken worden. (*Gn 48:17-19*)*

*De zegeningen uws vaders gaan te boven de zegeningen mijner voorvaders, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen; die zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op den hoofdschedel des afgezonderden zijner broeders! (*Gn 49:26 SV*)*

Alleen als we beseffen dat de broers jongens waren die niets om hun vader gaven. Dat blijkt uit het vervolg van deze geschiedenis. Het verdere verloop van de geschiedenis laat zien hoe ook zij uiteindelijk in de juiste verhouding tot hun vader worden gebracht. Maar daar is veel tucht voor nodig. Wat Jozef hier ten deel valt, laat in beeld zien wat de Heer Jezus, als de Geliefde van de Vader ten deel is gevallen. Hoe is Hij gehaat en met jaloersheid gadeslagen. God had zijn volk lief. Maar het volk was Hem ongehoorzaam. De Heer Jezus deed als Enige wat het hele volk had moeten doen: God eren en Hem dienen. Daarom had de Vader Hem lief en klonk het getuigenis: Deze is mijn geliefde Zoon in Wie Ik welbehagen gevonden heb (Matth.3:17). Zijn broers haatten hem, niet vreemden. De trouwe gelovige wordt altijd gehaat door medechristenen die het met de waarheid niet zo nauw nemen.

5 En Jozef had een droom en vertelde die aan zijn broeders; daarom haatten zij hem nog meer. 6 Hij zeide namelijk tot hen: Hoort toch deze droom die ik gehad heb. 7 Zie, wij waren aan het schoven binden in het veld – daar richtte mijn schoof zich op en bleef overeind staan, en zie, uw schoven omringden haar en bogen zich voor mijn schoof neer. 8 Daarop zeiden zijn broeders tot hem: Wilt gij soms koning over ons zijn? Wilt ge soms over ons heersen? Toen haatten zij hem nog meer om zijn droom en om zijn woorden.

9 En hij had nog een andere droom, die hij aan zijn broeders verhaalde. Hij zeide: Nu heb ik weer een droom gehad, en zie, de zon, de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer. 10 Toen hij dit aan zijn vader en zijn broeders verhaalde, onderhield zijn vader hem daarover, en zeide tot hem: Wat voor een droom is dat, die gij gehad hebt? Zullen soms ik, uw moeder en uw broeders komen om ons voor u ter aarde neer te buigen? 11 Zijn broeders dan benijdden hem, maar zijn vader hield de zaak in gedachten.

Omdat Jozef met God leefde, kon God hem ook bekend maken wat er in de toekomst zou gebeuren. In de twee dromen die Jozef heeft, ligt voor hem een bemoediging: na alle lijden dat hij moet ondergaan, zal er uiteindelijk heerlijkheid voor hem zijn. Het is voor iedere gelovige een bemoediging te weten dat na lijden de heerlijkheid volgt. De Heer Jezus heeft het kruis verdragen en de schande veracht om de vreugde die vóór Hem lag (Hebr.12:2). De eerste droom laat een aards tafereel zien, de tweede droom een hemels. Zo zullen aan de Heer Jezus alle dingen in hemel en op aarde onderworpen zijn. Dat de droom een betekenis had, blijkt wel uit de reactie van de broers en van zijn vader. Zij wisten dat de droom op hen sloeg. Zo wisten ook de tegenstanders van de Heer Jezus dat Hij sommige dingen sprak met het oog op hen (Matth.21:45). Toen de Heer Jezus voor zijn aardse rechters stond en daar van de waarheid getuigden dat zij de Zoon des mensen zouden zien zitten aan de rechterhand van de majesteit in de hoge en dat Hij in kracht met de wolken zou terugkomen, veroordeelden zij Hem daarvoor (Matth.26:64-66). De diepe reden dat de Heer Jezus werd overgeleverd, was hun jaloersheid (Matth.27:18), zoals ook de broers in vers 11 Jozef benijdden.

12 Eens waren zijn broeders heengegaan om de schapen van hun vader bij Sichem te weiden. 13 Toen zeide Israël tot Jozef: Uw broeders weiden immers bij Sichem? Kom, ik wil u tot hen zenden. En hij zeide tot hem: Hier ben ik. 14 Verder zeide hij tot hem: Ga toch en doe onderzoek naar de welstand van uw broeders en naar de welstand van de schapen en breng mij bescheid. En hij liet hem gaan uit het dal van Hebron en hij kwam te Sichem. 15 Toen hij nu in het veld omdoolde, trof hem een man aan, die hem vroeg: Wat zoekt gij? 16 En hij zeide: Ik zoek mijn broeders; vertel mij toch, waar zij weiden. 17 Daarop zeide die man: Zij zijn van hier opgebroken, want ik heb hen horen zeggen: Laten wij naar Dothan gaan. Toen ging Jozef zijn broeders achterna en hij trof hen aan te Dothan.

...; en zie, een stem uit de hemelen zei: Deze is mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden. (Mt 3:17)

...; terwijl wij zien op Jezus, de overste leidsman en de voleinder van het geloof, die om de vreugde die voor Hem lag, het kruis heeft verdragen, terwijl Hij de schande heeft veracht, en die is gaan zitten aan de rechterzijde van de troon van God. (Hb 12:2)

En toen de overpriesters en de farizeeën zijn gelijkenissen hoorden, begrepen zij dat Hij van hen sprak. (Mt 21:45)

Jezus zei tot hem: U hebt het gezegd. Ik zeg u evenwel: van nu aan zult u de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht en zien komen op de wolken van de hemel. Toen scheurde de hogepriester zijn kleren en zei: Hij heeft gelasterd; waarom hebben wij nog getuigen nodig? Zie, nu hebt u de lastering gehoord; wat vindt u ervan? Zij nu antwoorden en zeiden: Hij is de dood schuldig. (Mt 26:64-66)

Want hij wist dat zij Hem uit afgunst hadden overgeleverd. (Mt 27:18)

Hoewel Jakob zijn zonen kende, zendt hij toch Jozef, de zoon van zijn liefde, naar zijn broers. Dat bewijst dat Jakob zijn andere zonen niet verwaarloosde ten gunste van Jozef. Ook hierin zien we een prachtig beeld van de Vader die zijn Zoon zendt. Zoals Jozef zei, toen zijn vader hem wilde zenden: Hier ben ik, zo zei de Heer Jezus: 'Zie, Ik kom om uw wil te doen, O God' (Hebr. 10:7,9). Jakob was begaan met het welzijn van zijn zonen. Zo was God begaan met het welzijn van zijn volk. Jakob meende dat zijn zonen bij Sichem waren. Toen Jozef daar kwam, vond hij hen niet. Een man vertelde hem waar hij zijn broers kon vinden. Toen ging Jozef daar heen. Zijn gehoorzaamheid ging verder dan wat zijn vader hem had opgedragen. Hij had ook kunnen teruggaan met de mededeling dat hij zijn broers niet had gevonden op de plaats waar Jakob dacht dat ze waren. God wist natuurlijk wel in wat voor toestand zijn volk zich bevond. De gehoorzaamheid van de Zoon kon niet verder gaan dan wat de Vader van Hem vroeg, want de Zoon handelde in alles uit gehoorzaamheid aan de Vader. Hij deed niet meer en niet minder dan volmaakt en volledig gehoorzamen; Hij kon niet anders, want het was zijn spijs de wil te doen van Hem die Hem gezonden had. In zijn gehoorzaamheid was geen gradatie.

18 En zij zagen hem van verre. Maar voordat hij bij hen gekomen was, smeeden zij een aanslag tegen hem om hem te doden. 19 Zij zeiden tot elkander: Zie, daar komt die aartsdromer aan. 20 Nu dan, komt, laten wij hem doden en in een van de putten werpen, en laten wij dan zeggen: een wild dier heeft hem verslonden. Dan zullen wij zien, wat er van zijn dromen terecht komt. 21 Toen Ruben dit hoorde, wilde hij hem uit hun hand redden, en zeide: Laten wij hem niet doodslaan. 22 Verder zeide Ruben tot hen: Vergiet geen bloed; werpt hem in deze put, die in de woestijn is, maar slaat de hand niet aan hem – met de bedoeling hem uit hun hand te redden en naar zijn vader terug te brengen.

23 Zodra Jozef bij zijn broeders gekomen was, trokken zij Jozef zijn kleding uit, het pronkgewaad, dat hij droeg. 24 En zij namen hem en wierpen hem in de put; de put nu was leeg, er stond geen water in. 25 Daarna zetten zij zich neer om te eten. Toen zij hun ogen opsloegen – daar zagen zij een karavaan van Ismaëlieten aankomen uit Gilead, wier kamelen gom, balsem en hars droegen, op weg om dat naar Egypte te brengen. 26 Toen zeide Juda tot zijn broeders: Wat voordeel is erin gelegen, wanneer wij onze broeder doden en zijn bloed verbergen? 27 Komt dan, laten wij hem aan de Ismaëlieten verkopen, doch laten wij niet de hand aan hem slaan, want hij is onze broeder, ons eigen vlees. En zijn broeders gaven daaraan gehoor. 28 Toen Midianitische mannen, kooplieden, voorbijgingen, trokken zij Jozef omhoog, haalden hem op uit de put en verkochten Jozef voor twintig zilverstukken aan de Ismaëlieten; en dezen brachten Jozef naar Egypte. 29 Toen Ruben bij de put kwam, zie, Jozef was niet in de put. En hij scheurde zijn klederen, 30 keerde naar zijn broeders terug en zeide: De knaap is er niet, en ik, waar moet ik heen?

Toen de broers hem zagen komen, moesten ze meteen aan zijn dromen denken. Die dromen waren ook de aanleiding voor hun moordplannen. Ze wilden er alles aan doen om te voorkomen dat de dromen van hun broer zouden uitkomen. Ze wilden hem vooral doden omdat hij had gezegd dat zij zich voor hem zouden buiten. En dat wilden ze nooit! Zo werd ook de Heer Jezus bewust gedood omdat Hij als erfgenaam zou heersen en dat wilden de leidslieden zelf (Math.21:38). In het overleg komt nog wel een protest bij monde van Ruben. Zo was er ook een Nicodemus die in Johannes 7:50 bezwaar inbrengt tegen de gang van zaken rond de veroordeling van de Heer Jezus. Met zijn voorstel voorkomt Ruben dat Jozef wordt vermoord. Jozef wordt in een kuil gegooit. Zij trekken zich niets aan van de zielsbenauwdheid van hun broer en van zijn smeken om erbarming (Gen.42:21). De koudheid van hun harten wordt duidelijk als de broers na deze daad rustig gaan zitten eten. Als er Ismaëlieten komen, doet Juda het voorstel Jozef te verkopen. Hier komt de Judas geest naar voren, die de Heer Jezus voor geld overleverde.

Toen zei Ik: zie, Ik kom (in de boekrol is over Mij geschreven) om uw wil te doen, O God! Terwijl Hij vooraf zei: 'Slachtoffers en offeranden, brandoffers en zondoffers hebt U niet gewild en U hebt er geen behagen in gehad' (die naar de wet geofferd worden), zei Hij daarna: 'Zie, Ik kom om uw wil te doen'. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. (Hb 10:7-9)

Toen de landlieden echter de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: Deze is de erfgenaam, komt, laten wij hem doden en zijn erfenis in bezit nemen. (Mt 21:38)

Nicodemus, die vroeger 's nachts naar Hem toe was gekomen, die een van hen was, zei tot hen: Veroordeelt onze wet soms de mens, tenzij zij eerst van hem hoort en weet wat hij doet? (Jh 7:50-51)

Zij nu deden aldus en zeiden tot elkander: Voorwaar, nu boeten wij voor wat wij onze broeder aangedaan hebben: wij zagen zijn zielsbenauwdheid, toen hij ons om erbarming smeekte, maar wij hoorden niet; daarom is deze benauwdheid over ons gekomen. (Gn 42:21)

31 Toen namen zij Jozefs kleed, slachtten een geitebok en doopten het kleed in het bloed. 32 En zij lieten het pronkgewaad aan hun vader brengen met de boodschap: Dit hebben wij gevonden; zie toch, of dit het kleed van uw zoon is of niet. 33 En hij herkende het en zeide: Het is het kleed van mijn zoon; een wild dier heeft hem verslonden; Jozef is stellig verscheurd. 34 En Jakob scheurde zijn mantel, deed een rouwgewaad om zijn heupen en treurde lange tijd over zijn zoon. 35 Al zijn zonen en al zijn dochters deden hun best hem te troosten, maar hij weigerde zich te laten troosten, en zeide: Neen, rouw dragend zal ik tot mijn zoon in het dodenrijk neerdalen. En zijn vader beweende hem.

Opnieuw krijgt Jakob te maken met de gevolgen van zijn eigen listige handelen. Hij wordt door zijn zonen bedrogen. Hun harteloosheid is stuitend. Zo is de mens, zo ben ik, zonder God. Elk menselijk gevoel verdwijnt.

36 De Midianieten nu verkochten hem naar Egypte, aan Potifar, een hoveling van Farao, de overste der lijfwacht.

Jozef verkocht aan Potifar.

INHOUD:

Vs.1-26: Juda en Tamar

Vs.27-30: Perez en Zera geboren

TOELICHTING:

1 In die tijd trok Juda van zijn broeders weg en nam zijn intrek bij een man van Adullam, genaamd Hira. 2 En Juda zag daar de dochter van een Kanaänitisch man, genaamd Sua; hij huwde haar en kwam tot haar. 3 En zij werd zwanger, baarde een zoon, en noemde hem Er. 4 Daarna werd zij opnieuw zwanger, baarde een zoon en noemde hem Onan. 5 Vervolgens baarde zij nogmaals een zoon, en noemde hem Sela. Hij was te Chezib, toen zij hem baarde. 6 En Juda nam voor Er, zijn eerstgeborene, een vrouw, genaamd Tamar. 7 En Er, de eerstgeborene van Juda, wekte het misnoegen des HEREN op, en de HERE doodde hem. 8 Toen zeide Juda tot Onan: Ga tot uws broeders vrouw, sluit met haar het zwagerhuwelijk en verwek voor uw broeder nakroost. 9 Maar Onan wist, dat het nakroost hem niet zou toebehoren, daarom, zo vaak hij tot de vrouw van zijn broeder kwam, verspilde hij het zaad op de grond, om aan zijn broeder geen nakroost te geven. 10 En hetgeen hij gedaan had, was kwaad in de ogen des HEREN, en Hij doodde ook hem. 11 Toen zeide Juda tot zijn schoondochter Tamar: Ga als weduwe in het huis van uw vader wonen, totdat mijn zoon Sela groot is, want hij dacht: Dat ook hij niet sterve evenals zijn broeders. En Tamar ging in het huis van haar vader wonen.

12 Na verloop van vele dagen stierf de dochter van Sua, de vrouw van Juda. En toen Juda de rouwtijd ten einde gebracht had, ging hij naar de scheerders van zijn schapen, hij en zijn vriend Hira, de Adullamiet, naar Timna. 13 Toen aan Tamar bericht werd: Zie, uw schoonvader is naar Timna gegaan om zijn schapen te scheren, 14 trok zij haar weduwkleed uit, bedekte zich met een sluier, vermomde zich en ging zitten aan de ingang van Enaim, dat aan de weg naar Timna ligt, omdat zij gezien had, dat Sela groot geworden was, en zij hem niet tot vrouw was gegeven. 15 Toen Juda haar zag, hield hij haar voor een hoer, omdat zij haar aangezicht bedekt had. 16 En hij wendde zich tot haar aan de weg en zeide: Welaan, laat mij toch tot u komen, want hij wist niet, dat zij zijn schoondochter was. Daarop zeide zij: Wat zult gij mij geven, wanneer gij tot mij komt? 17 En hij zeide: Ik zal u een geïtebokje van de kudde zenden. Zij dan zeide: Als gij mij dan maar een pand geeft, totdat gij het gezonden hebt. 18 Hij zeide: Wat voor pand moet ik u geven? Zij zeide: Uw zegelring, uw snoeren en de staf, die in uw hand is. Toen gaf hij het haar, en hij kwam tot haar en zij werd zwanger van hem. 19 Daarna stond zij op, en ging heen, legde haar sluier af en trok haar weduwkleed aan.

20 Juda nu zond het geïtebokje door bemiddeling van zijn vriend, de Adullamiet, om het pand uit de hand der vrouw in ontvangst te nemen, maar deze trof haar niet aan. 21 En hij vroeg de mannen van haar woonplaats: Waar is die deerne, die te Enaim aan de weg zat? En zij zeiden: Er is hier geen deerne geweest. 22 Hij dan kwam tot Juda terug en zeide: Ik heb haar niet gevonden; en ook de mannen van die plaats zeiden: Er is hier geen deerne geweest. 23 Toen zeide Juda: Laat zij het behouden, opdat wij niet tot spot worden; zie, ik heb het bokje gezonden, maar gij hebt haar niet kunnen vinden.

24 Na verloop van ongeveer drie maanden werd Juda bericht: Uw schoondochter Tamar heeft hoererij bedreven, en zie, zij is ook zwanger door hoererij. Toen zeide Juda: Brengt haar naar buiten, opdat zij verbrand worde. 25 Terwijl zij naar buiten gebracht werd, zond zij haar schoonvader deze boodschap: Bij de man, van wie deze dingen zijn, ben ik zwanger. Ook zeide zij: Zie eens goed, van wie deze zegelring en snoeren en staf zijn. 26 Toen herkende Juda ze

en hij zeide: Zij staat tegenover mij in haar recht, omdat ik haar niet aan mijn zoon Sela heb gegeven. En hij heeft geen gemeenschap meer met haar gehad.

De geschiedenis van Juda vertoont een groot contrast met die van Jozef. Jozef weigerde te zondigen en wandelde in reinheid (Ps.119:9). Juda was een man die zijn lusten niet de baas was, zich erdoor liet leiden. Het diepe verderf van de menselijke natuur wordt onverbloemd door de Heilige Geest in deze geschiedenis getoond. Het is een hoofdstuk vol van zonden. Het is alsof hier de achtergrond duidelijk wordt gemaakt voor noodzaak van de dood van de Heer Jezus, waardoor gelukkig elke zonde kan worden vergeven (Matth. 12:31). Naast veel praktische lessen heeft deze geschiedenis ook een profetische toepassing. Jozef is een beeld van de Heer Jezus.

In het vorige hoofdstuk is hij door zijn broers verworpen. In het volgende hoofdstuk gaat zijn geschiedenis verder. De Heer Jezus is verworpen door zijn broeders, het volk Israël, dat voornamelijk bestond uit Joden, Judeeërs. *Hoofdstuk 38* stelt de tegenwoordige tijd voor, de tijd sinds de verwerping van de Heer Jezus. Juda wordt hier gescheiden van zijn broers gezien (vers 1), de andere stammen. Israël heeft zijn Messias verworpen en daarna gehoe-reerd met de wereld (Kanaän, Juda trouwde met Sua, een Kanaänietische). In de geschiedenis hier zien we in Juda een van God afgedwaald volk. Juda liet zich leiden door zijn ogen: hij zag (vers 2) en huwt een Kanaänietische vrouw. Dat had Abraham zijn knecht verboden ten aanzien van zijn zoon (Gen.24:3). Uit de boze verbinding die Juda aanging, kon alleen boosheid voortkomen. Er, zijn eerstgeboren zoon, werd door de HERE gedood. Als reden wordt gegeven dat hij het misnoegen van de HERE had opgewekt. Wat hij precies heeft gedaan, wordt niet vermeld. Het was in elk geval zo erg dat de HERE hem doodde. God regeert en straft alle kwaad. Onan wordt ook gedood. Niet vanwege zelfbevrediging (ten onrechte ook wel onanie, naar Onan, genoemd). Het ging bij Onan niet om zelfbevrediging, maar de weigering om nageslacht voor zijn broer te verwekken, dat dan niet aan hemzelf zou worden toegerekend. Juda belooft aan Tamar dat zij met zijn jongste zoon zal mogen trouwen om nageslacht te krijgen. Die belofte maakt hij niet waar, uit egoïstische overwegingen (vers 11). De zonde van Tamar is niet goed te praten, maar wel te begrijpen. Ze eist haar recht op en daarvoor geen andere weg dan de weg van hoererij. Hoe verwerpelijk de weg ook is die Tamar gaat, Juda is degene die, wat de Schrift noemt, haar een aanleiding tot vallen is, haar tot deze val in de zonde brengt. Tamar kende Juda. Ze wist dat hij een vrouw die zich aanbiedt niet zou weigeren. Het tekent de lage morele toestand van Juda. Hoe sta ik bekend? Juda wordt bedrogen door zijn als hoer verkleedde schoondochter, zoals hij ook zijn vader had bedrogen met het kleed van Jozef (Gen.37:31-32). Als Juda tot haar wil ingaan, vraagt zij van Juda een pand. Het betreft zijn zegelring, zijn snoeren en zijn staf. Dit raakt iemand kwijt als hij zich in de zonde begeeft: zegelring, een beeld van trouw en eigendom (ergens je zegel op drukken); de meetsnoeren staan voor een erfdeel (Ps.16:6), hij raakt het genot van zijn erfdeel kwijt; zijn staf is een beeld van zijn steun. Hij geeft alles uit handen: zijn trouw, dat wat hem eigen is, zijn persoonlijkheid, zijn woongebied, leefwereld, en waaraan hij kracht ontleent om te wandelen. Tamar kende niet alleen de ontrouw van Juda, maar ook zijn onoprechtheid. Hij was niet te vertrouwen op zijn woord. Daarom vroeg ze een pand. Ontrouw in het huwelijk en ontrouw in andere relaties (bijv. zakelijk) gaan hand in hand.

27 Toen het nu de tijd was, dat zij baren zou, was er een tweeling in haar schoot. 28 En toen zij baarde, stak er één zijn hand uit, en de vroedvrouw nam die, bond om zijn hand een scharlaken draad en zeide: Deze is het eerst gekomen. 29 En toen hij zijn hand weer introk, daar kwam zijn broeder, en zij zeide: Hoe krachtig zijt gij doorgebroken, en zij gaf hem de naam Perez. 30 En daarna kwam zijn broeder aan wiens hand de scharlaken draad was, en men noemde hem Zera.

Waarmede zal de jongeling zijn pad rein bewaren? Als hij dat houdt naar uw woord. (Ps 119:9)

Daarom zeg Ik u: elke zonde en lastering zal de mensen worden vergeven; maar de lastering van de Geest zal niet worden vergeven. (Mt 12:31)

En Abraham zeide tot zijn knecht, de oudste in zijn huis, die alles wat hij had bestuurde: Leg toch uw hand onder mijn heup, opdat ik u doe zweren bij de HERE, de God des hemels en der aarde, dat gij voor mijn zoon geen vrouw zult nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier midden ik woon. (Gn 24:2-3)

Toen namen zij Jozefs kleed, slachtten een geitebok en doopten het kleed in het bloed. En zij lieten het pronk-gewaad aan hun vader brengen met de boodschap: Dit hebben wij gevonden; zie toch, of dit het kleed van uw zoon is of niet. (Gn 37:31-32)

De meetsnoeren vielen mij in liefelijke dreeven, ja, mijn erfdeel bekoort mij. (Ps 16:6)

De genade van God triomfeert. Uit de hoerij wordt een heilig zaad geboren. Juda werd de voorvader van de Messias. Perez, Zera en Tamar worden genoemd in het geslachtsregister van de Heer Jezus in *Mattheüs 1*, waarbij Perez in de geslachtslijn van de Heer Jezus komt.

INHOUD:

- Vs.1-6: Jozef bij Potifar
- Vs.7-12: De verzoeking weerstaan
- Vs.13-18: De valse beschuldiging
- Vs.19-23: Jozef in de gevangenis

TOELICHTING:

1 Jozef nu werd naar Egypte gebracht; en Potifar, een hoveling van Farao, de overste der lijfwacht, een Egyptenaar, kocht hem van de Ismaëlieten die hem daarheen gebracht hadden. 2 En de HERE was met Jozef, zodat hij een voorspoedig man werd, en hij woonde in het huis van zijn heer, de Egyptenaar. 3 Toen zijn heer zag, dat de HERE met hem was, en dat de HERE alles wat hij ondernam onder zijn hand deed gelukken, 4 won Jozef zijn genegenheid en hij mocht hem bedienen; hij stelde hem aan over zijn huis, en alles wat hij had, gaf hij in zijn hand. 5 Van het ogenblik af, dat hij hem over zijn huis en over al wat hij bezat had aangesteld, zegende de HERE het huis van de Egyptenaar om Jozefs wil: de zegen des HEREN rustte op alles wat hij had, zowel in huis als op het veld. 6 En hij liet al het zijne aan Jozef over, en met hem naast zich, bemoeide hij zich enkel met het brood dat hij at. Jozef nu was schoon van gestalte en schoon van uiterlijk.

Zoals Jozef in hoofdstuk 37 te midden van zijn broers was, zo is hij hier te midden van de volken. Ook door hen wordt hij verworpen, komt hij in de gevangenis terecht. Zo is de Heer Jezus verworpen door zijn volk en door de volken (*Hand.4:27*). Terwijl Jozef als slaaf in het huis van Potifar dient, is de HERE met hem. Meerdere keren lezen we dat van hem. Ook van de Heer Jezus staat dat opgetekend (*Hand.10:38*). Als God met je is, wat doen de omstandigheden er dan toe? Ons probleem is dat we vaak alleen de omstandigheden zien en ons daardoor laten leiden in onze gevoelens. Maar als we ons bewust zijn dat God voor ons is, wat kan ons dan bang maken ten aanzien van de dingen die tegen ons zijn (*Rom.8:31*)? Alles wat Jozef deed, alles waarmee hij in aanraking kwam, werd gezegend. Dat was ook zo bij de Heer Jezus, Die alleen maar zegen om Zich heen verspreidde. Hoe is dat met ons? Jozef was "schoon van gedaante, en schoon van aangezicht" (*vers 6 SV*). Zijn hele gedrag, de uitstraling van zijn gezicht, was mooi, paste bij zijn optreden. Zijn uiterlijk weerspiegelde de morele schoonheid van zijn innerlijk. Dat is ook van toepassing op de Heer Jezus, bij wie het geloof een heerlijkheid waarnam als de heerlijkheid van een eniggeborene van een vader (*Joh.1:14*). Die schoonheid van gedaante en van aangezicht is voor het geloof ook waarneembaar als er uiterlijk gezegd moet worden: "alzo verdorven was zijn gelaat, meer dan van iemand, en zijn gedaante meer dan van andere mensenkinderen" (*Jes.52:14 SV*) en "Hij had gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben" (*Jes.53:2 SV*).

7 Hierna sloeg de vrouw van zijn heer haar ogen op Jozef, en zij zeide: Kom bij mij liggen. 8 Maar hij weigerde en zeide tot de vrouw van zijn heer: Zie, mijn heer bemoeit zich, met mij naast zich, met niets van wat er in huis is, en alles wat hij heeft, heeft hij in mijn hand gegeven; 9 niemand is in dit huis machtiger dan ik, en hij heeft mij niets onthouden dan alleen u, omdat gij zijn vrouw zijt; hoe zou ik dan dit grote kwaad doen en zondigen tegen God? 10 En ofschoon zij dag aan dag tot Jozef sprak, voldeed hij niet aan haar wens bij haar te gaan liggen en omgang met haar te hebben.

11 Op zekere dag kwam hij het huis binnen om zijn werk te verrichten, terwijl niemand van de huisgenoten daar in huis was. 12 Toen greep zij hem bij zijn kleed en zeide: Kom bij mij liggen.

Want in waarheid zijn in deze stad verzameld tegen uw heilige knecht Jezus, die U hebt gezalfd, zowel Herodes als Pontius Pilatus met de naties en volken van Israël, om te doen alles wat uw hand en uw raad tevoren had bestemd dat zou gebeuren. (Hd 4:27-28)

Hij is het land doorgestaan, terwijl Hij goeddeed en allen gezond maakte die door de duivel waren overweldigd, want God was met Hem. (Hd 10:38)

Wat zullen wij dan hierop zeggen? Als God voor ons is, wie zou tegen ons zijn? (Rm 8:31)

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van een eniggeborene van een vader) vol van genade en waarheid. (Jh 1:14)

Ziet, Mijn Knecht zal verstandelijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja, zeer hoog worden. Gelijk als velen zich over u ontzet hebben, alzo verdorven was Zijn gelaat, meer dan van iemand, en Zijn gedaante, meer dan van [andere] mensenkinderen; (Js 52:13-14 SV)

Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. (Js 53:2 SV)

Maar hij liet zijn kleed in haar hand achter, vluchtte en liep naar buiten.

De satan stelt alles in het werk om deze duidelijke vertegenwoordiger van de HERE ten val te brengen. Hij beschikt in de vrouw van Potifar over een geschikt en willig instrument. Zij wil de knappe Jozef wel verleiden tot hoererij. Maar Jozef weigert op haar aanbiedingen in te gaan. De kracht daarvoor heeft hij door zijn constante omgang met God.

Zijn afweer ligt in het besef hoe afschuwelijk de zonde is voor God: hoe zou ik dit grote kwaad doen en zondigen tegen God? God, die hem zo hielp en zo zegende, zou hij tegen Hem zondigen? Als de bewijzen van de voortdurende goedheid van God, waarvan het grootste bewijs wel is de gave van zijn Zoon, ons meer voor ogen stond, zouden wij ook meer kracht hebben om de verzoeking, van welke aard ook te weerstaan. En denk niet dat de vrouw het slechts één keer probeerde. Er staat dat zij "*dag aan dag tot Jozef sprak*". Steeds weer zei Jozef: nee. Daar moet je geestelijke kracht voor hebben. Jozef is een gewone jongeman geweest, met gewone natuurlijke gevoelens, ook in seksueel opzicht. Daarbij was hij ook nog slaaf, iemand die alleen maar had te gehoorzamen. Maar hier ging het om de verleiding tot zonde. Wat een meerdere ook van ons vraagt, zullen we moeten doen, behalve als het om zonde gaat, het verrichten van handelingen die tegen Gods Woord ingaan. Dan komt er een moment waarop de vrouw haar kans grijpt. Er is niemand in huis, behalve Jozef en zij. Jozef zocht het gevaar niet op, hij was daar om zijn werk te doen (*vers 11*). Als de vrouw hem wil dwingen met haar naar bed te gaan, brengt Jozef *1 Korinthiërs 6:18* in praktijk: "*Ontvlucht de hoererij!*" Hij laat zijn kleed achter en vlucht weg.

13 Toen zij nu zag, dat hij zijn kleed in haar hand achtergelaten had en naar buiten gevlucht was, 14 riep zij haar huisgenoten en zeide tot hen: Ziet toch, hij heeft ons een Hebreeuwse man gebracht opdat deze zijn spel met ons drijve; hij is bij mij gekomen om bij mij te liggen, maar ik heb met luider stem geroepen; 15 en toen hij hoorde, dat ik mijn stem verhief en riep, liet hij zijn kleed bij mij achter, vluchtte en liep naar buiten. 16 Daarop legde zij zijn kleed bij zich neer, totdat zijn heer thuiskwam. 17 En zij sprak tot hem in dezer voege: Die Hebreeuwse slaaf, die gij ons gebracht hebt, is bij mij gekomen om zijn spel met mij te drijven. 18 Maar toen ik mijn stem verhief en riep, heeft hij zijn kleed bij mij achtergelaten en is naar buiten gevlucht.

De vrouw is niet te vertrouwen in haar huwelijk. Ze ziet er ook geen been in om de zaken volkomen om te draaien. Ze is afgegaan, maar ze zal haar gram halen. Jozef zal boeten voor zijn weigering om aan haar begeerten te voldoen. Mensen die op dezelfde wijze als deze vrouw 'liefde' willen bedrijven, zijn in wezen de meest meedogenloze mensen die er rondlopen. Johannes de dooper draaide ook de gevangenis in en werd ten slotte onthoofd, omdat een vrouw, Herodias, hem en zijn prediking niet meer kon uitstaan. Deze Herodias leefde ook in een verhouding die te veroordelen was en dat deed Johannes dan ook. Potifar lijkt in zijn reactie op de onverschillige Pilatus. De man gelooft zijn vrouw. Hoe zou hij anders kunnen; als hij Jozefs verhaal geloofde ging dat ten koste van zijn aanzien. Zonder pardon wordt Jozef in de gevangenis gegooid.

19 Zodra zijn heer de woorden hoorde, die zijn vrouw tot hem sprak: zo en zo heeft uw slaaf mij gedaan, ontbrandde zijn toorn. 20 En Jozefs heer greep hem en wierp hem in de gevangenis, de plaats waar de gevangenen van de koning gevangen zaten. Zo kwam hij daar in de gevangenis.

21 En de HERE was met Jozef; Hij bewees hem genade en deed hem de genegenheid van de overste der gevangenis winnen. 22 Daarom vertrouwde de overste der gevangenis al de gevangenen die in de gevangenis waren, aan Jozef toe, en al wat daar te doen was, deed hij. 23 De overste der gevangenis keek niet om naar iets dat hem

was toevertrouwd, omdat de HERE met hem was; en wat hij verrichtte, deed de HERE gelukken.

Het lijkt erop alsof trouw alleen maar ellende geeft. Maar de Heer wil Jozef en ook ons leren dat de plaats van de diepste vernedering nodig is om te komen tot de grootste heerlijkheid. De gevangenis, de plaats van verwerping en vernedering, wordt een plaats waar de zegen van de Heer ervaren wordt (Ps.105:17-18). Ook daar is de HERE met Jozef. Ook in zijn vernedering is Jozef trouw. Hij ontving kracht door te denken aan wat de HERE hem in zijn dromen had laten zien, de toekomst. Ook wij ontvangen kracht als we uitzien naar de komst van de Heer. Zij die de HERE verwachten, putten nieuwe kracht (Jes.40:31). Zijn trouw in de gevangenis was een voorbereiding op zijn regering straks. Ook David had veel ontbering te doorstaan, voordat hij koning over Israël werd.

Toen Hij hongersnood opriep over het land en alle staf des broods verbrak, zond Hij een man voor hen uit: Jozef werd als slaaf verkocht; men knelde zijn voeten in boeien, hij kwam in de ijzers tot de tijd, dat zijn woord uitkwam, de uitspraak des HEREN hem in het gelijk stelde. (Ps 105:16-19)

...; maar wie de HERE verwachten, putten nieuwe kracht; zij varen op met vleugelen als arenden; zij lopen, maar worden niet moede; zij wandelen, maar worden niet mat. (Js 40:31)

INHOUD:

- Vs.1-4: De schenker en de bakker in de gevangenis gezet
 Vs.5-19: De dromen, de verklaring door Jozef en zijn verzoek aan de schenker
 Vs.20-22: De vervulling van de uitleg
 Vs.23: Jozef vergeten

TOELICHTING:

1 Hierna gebeurde het, dat de schenker en de bakker van de koning van Egypte zondigden tegen hun heer, de koning van Egypte. 2 En Farao werd toornig op zijn beide hovelingen, de overste der schenkers en de overste der bakkers. 3 Hij zette hen in hechtenis in het huis van de overste der lijfwacht, in de gevangenis, de plaats waar Jozef gevangen zat. 4 En de overste der lijfwacht stelde Jozef bij hen aan, om hen te bedienen. En zij waren geruime tijd in hechtenis.

De schenker en de bakker zondigden beiden tegen Farao en werden beiden in de gevangenis gezet. Zij kwamen terecht bij Jozef en werden aan zijn zorg toevertrouwd. Ook in de gevangenis was Jozef bezig met dienen. Jozef ging niet zitten kniezen, vol zelfbeklag over het hem aangedane onrecht; ook horen we niet van opstandigheid.

5 Zij nu hadden beiden een droom, ieder zijn eigen droom, in dezelfde nacht, ieder een droom met een eigen betekenis, zowel de schenker als de bakker van de koning van Egypte, die in de gevangenis gevangen zaten. 6 Toen Jozef in de morgen bij hen kwam, zag hij hen aan, en zie, zij waren mismoedig. 7 Hij vroeg aan de hovelingen van Farao, die met hem in hechtenis waren in het huis van zijn heer: Waarom staat uw gezicht zo somber vandaag? 8 Daarop zeiden zij tot hem: Wij hebben een droom gehad en er is niemand, die hem kan uitleggen. Toen zeide Jozef tot hen: Zijn de uitleggingen niet Gods zaak? Vertelt het mij toch. 9 Daarop vertelde de overste der schenkers aan Jozef zijn droom en zeide tot hem: In mijn droom, zie, er stond een wijnstok vóór mij. 10 Aan de wijnstok waren drie ranken, en nauwelijks begon hij te botten, of zijn bloesem was er, en zijn trossen droegen rijpe druiven. 11 En Farao's beker was in mijn hand. Ik nam de druiven, perste ze uit in Farao's beker en gaf de beker in Farao's hand. 12 Toen zeide Jozef tot hem: Dit is de uitlegging ervan: de drie ranken, dat zijn drie dagen; 13 binnen drie dagen zal Farao uw hoofd verhogen en u in uw rang herstellen, en gij zult Farao de beker in de hand geven, zoals gij tevoren placht te doen, toen gij zijn schenker waart. 14 Maar blijf aan mij denken, wanneer het u goed zal gaan; toon mij toch uw dankbaarheid door van mij gewag te maken bij Farao, en breng mij uit dit huis. 15 Want gestolen ben ik uit het land der Hebreëen, en ook hier heb ik niets gedaan, waarom zij mij in dit kerkerhol hadden kunnen zetten.

16 Toen de overste der bakkers zag, dat Jozef een gunstige uitlegging gegeven had, zeide hij tot hem: Ook ik had een droom: zie, er waren op mijn hoofd drie korven met gebak. 17 In de bovenste korf was allerlei spijs voor Farao, wat een bakker bereidt. Het gevogelte at dit uit de korf, boven mijn hoofd. 18 Toen antwoordde Jozef: Dit is de uitlegging ervan: de drie korven, dat zijn drie dagen; 19 binnen drie dagen zal Farao uw hoofd verhogen, boven u, en u aan een paal hangen en het gevogelte zal het vlees van u afeten.

Hij verlichtte zijn lot door het lot van anderen te verlichten. In plaats van met zichzelf bezig te zijn, was hij bezig voor anderen die in dezelfde omstandigheden als hij verkeerden, hoewel hij daar ten onrechte was en die anderen daar omdat ze straf verdienden. Dit is de beste manier om niet door leed overmand te worden en verbitterd te raken. Bovendien is hij hierin weer een

voorbeeld van de Heer Jezus, Die ook altijd aan anderen dacht en nooit aan Zichzelf. Dat was zo in zijn leven en dat was zo op het kruis, toen Hij tussen twee misdadigers hing.

Het verschil tussen de twee misdadigers aan het kruis zien we terug bij de misdadigers die bij Jozef in de gevangenis waren. Jozef ziet dat de twee mannen met iets zitten. Hebben wij oog voor de nood die soms op het gezicht van iemand te lezen is? Jozef moet hun vertrouwen al gewonnen hebben, want ze vertellen hem wat hen bezighoudt: hun dromen. Zouden anderen ons ook vertellen waarover ze tobben? Zijn eerste reactie is een verwijzing naar God. Namens Hem zegt hij: vertel het mij toch.

Jozef leeft zo in gemeenschap met God dat hij weet dat God hem zal antwoorden. Jozef geeft steeds God de eer. Niet Jozef, maar God kan wat verborgen is duidelijk maken. De schenker vertelt als eerste zijn droom. In zijn droom zag hij een wijnstok met drie ranken die heel snel trossen met rijpe druiven droegen. Die druiven perste hij uit in Farao's beker, die hij aan Farao gaf. Jozef legt uit dat de schenker binnen drie dagen in zijn ambt zal worden hersteld. De beker met wijn doet denken aan de beker van het avondmaal. Die beker spreekt van het bloed van de Heer Jezus, dat Hij heeft vergoten tot vergeving van zonden voor wie in Hem gelooft. Het is treffend dat Jozef de schenker vraagt aan hem te denken en hem zijn dankbaarheid te tonen door over hem te spreken tot de Farao (vers 14). Zo heeft de Heer Jezus van het avondmaal gezegd: doet dit tot mijn gedachtenis (1 Kor.11:23-26) en hoort Hij graag hoe we over Hem met God, de Vader spreken uit dankbaarheid voor zijn werk dat Hij voor ons op het kruis volbracht. De bakker is na de uitleg aan de schenker hoopvol gestemd en vertelt ook zijn droom. Hij ziet in zijn droom drie korven met gebak op zijn hoofd dat door het gevogelte werd opgegeten. Jozef legt uit dat dit betekent dat hij over drie dagen zal worden opgehangen. Het brood spreekt niet van de dood zoals de wijn, maar van het leven en dat naar eigen goeddunken. Voor het rijpen van de druiven heeft de schenker niets kunnen doen. Hij neemt ze in zijn hand en perst ze uit in de beker van Farao. Voordat een brood gebakken is, moet er veel werk worden verzet ("wat een bakker bereidt", vers 17). Het spreekt van de inspanning van de mens. Dat wordt weggevreten door vogels, een beeld van boze machten. Wat deze geschiedenis leert, is dat mensen die pleiten op grond van genade gered worden, terwijl mensen die trachten een eigen gerechtigheid op te bouwen, verloren gaan.

20 Op de derde dag nu, de geboortedag van Farao, maakte hij een maaltijd voor al zijn dienaren. En hij verhief het hoofd van de overste der schenkers en het hoofd van de overste der bakkers te midden van zijn dienaren. 21 Want hij herstelde de overste der schenkers in zijn schenkersambt, zodat hij de beker weer in Farao's hand gaf. 22 Maar de overste der bakkers hing hij op, zoals Jozef hun had uitgelegd.

Zoals Jozef heeft uitgelegd, zo gebeurt het. Dan komt de vraag op: waarom wordt de schenker begenadigd en waarom wordt de bakker geoordeeld? Beiden hadden gezondigd, staat in vers 1. We hebben al gezien dat alleen zij die de grondslag van genade innemen, gered worden en zij die behouden willen worden door eigen werken, geoordeeld worden en verloren gaan. Maar dat is nog geen antwoord op de vraag waarom de ene mens inziet dat hij alleen op basis genade gered kan worden, terwijl de ander stug blijft doorgaan in het opbouwen van een eigen gerechtigheid. Op deze vraag is geen logisch antwoord te geven, een antwoord dat wij kunnen begrijpen met ons menselijk en dus beperkte verstand. Hier stuiten wij op het voor ons niet te begrijpen soevereine handelen van God. Waarom gelooft de ene misdadiger aan het kruis wel in de Heer Jezus en de andere niet? Die vraag loopt vanaf het begin door de hele Bijbel heen. Waarom heeft God twee bomen in het paradijs geplaatst: de ene van het leven en de andere van de kennis van goed en kwaad? Waarom bracht Abel een beter offer dan Kaïn? Waarom koos God Jakob uit en verwierp Hij Esau? En ga zo maar door. Waarom, zo zegt ie-

Want ik heb van de Heer ontvangen, wat ik u ook heb overgegeven, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij overgeleverd werd, brood nam; en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en zei: 'Dit is mijn lichaam, dat voor u is; doet dit tot mijn gedachtenis'. Evenzo ook de drinkbeker na de maaltijd, en Hij zei: 'Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in mijn bloed; doet dit, zo dikwijls u die drinkt, tot mijn gedachtenis'. Want zo dikwijls u dit brood eet en de drinkbeker drinkt, verkon- digt u de dood van de Heer, totdat Hij komt. (1Ko 11:23-26)

mand die ik ken herhaaldelijk, ik wel en mijn broer niet? Ook deze verbazing is met talloze voorbeelden van vandaag aan te vullen. De enige manier waarop we dit mysterie kunnen bezien is dat het gaat om twee zijden van de waarheid. De ene kant is de uitverkiezing van God, de andere kant is de verantwoordelijkheid van de mens. Die twee kanten zijn door ons niet bij elkaar te brengen, maar voor God volkomen met elkaar te verenigen. Wij moeten die beide kanten naast elkaar laten bestaan en niet proberen die met elkaar te verbinden. Dat kan alleen God en dat recht moeten we Hem laten. Als we Hem echt vertrouwen, zullen we weten dat Hij geen onrecht doet. Nog een gedachte daarbij: de schenker en de bakker hadden allebei gezondigd. Evenzo hebben alle mensen gezondigd. Allen verdienen het oordeel. Als God in zijn barmhartigheid sommigen uitverkiest om voor eeuwig behouden te worden en we mogen weten daarbij te behoren, is dat iets om Hem nu en voor eeuwig voor te danken. Dan blijft wat ons betreft de verbazing, want we zijn in onszelf niets beter dan anderen. Dat betekent niet dat God die anderen voorbestemd heeft om verloren te gaan. Wie verloren gaat heeft dat aan zichzelf te wijten, omdat hij of zij zich niet heeft willen bekeren (vgl. *Matth.23:37b*) in gehoorzaamheid aan de oproep van God daartoe (*Hand.17:30*).

23 Doch de overste der schenkers dacht niet aan Jozef, maar vergat hem.

Jozef had het nog zo gevraagd: "*blijf aan mij denken*" (vers 14). Maar de schenker vergeet hem. Is het niet vaak zo in ons leven? Hoe vaak denken wij aan de Heer Jezus? En ook: gedenken wij Hem door aan zijn wens gehoor te geven en zijn dood te verkondigen? Maar ook: als wij zijn dood verkondigen in de breking van het brood, denken we dan echt aan Hem? Zijn ook dan toch niet vaak in onze gedachten bezig met andere dingen? Dan gaat het ons als de discipelen. Toen de Heer Jezus het avondmaal instelde, waren zij ermee bezig wie van hen wel de meeste was.

*Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en hen ste-
nigt die tot u zijn gezonden, hoe dikwijls heb Ik uw kin-
deren willen bijeenverzamenen, zoals een hen haar kui-
kens bijeenverzamelt onder haarvleugels, en u hebt niet
gewild. (Mt 23:37)*

*Met voorbijzien dan van de tijden der onwetendheid be-
veelt God nu aan de mensen, dat zij zich allen overal
moeten bekeren, ... (Hd 17:30)*

INHOUD:

- Vs.1-7: De dromen van Farao
 Vs.8-13: De schenker denkt aan Jozef
 Vs.14-16: Jozef uit de gevangenis gehaald
 Vs.17-32: Farao verhaalt zijn dromen en Jozef legt ze uit
 Vs.33-36: Advies van Jozef
 Vs.37-45: Jozef aangesteld als onderkoning van Egypte
 Vs.46-49: Jozef aan het werk
 Vs.50-52: De zonen van Jozef
 Vs.53-57: De jaren van hongersnood beginnen

TOELICHTING:

1 Na verloop van twee volle jaren droomde Farao, dat hij aan de Nijl stond. 2 En zie, uit de Nijl kwamen zeven koeien op, mooi van uiterlijk en vet van vlees, en zij weidden in het oevergras. 3 Maar zie, zeven andere koeien kwamen na deze op uit de Nijl, lelijk van uiterlijk en mager van vlees, en zij gingen naast die koeien staan aan de oever van de Nijl. 4 En de koeien die lelijk van uiterlijk en mager van vlees waren, aten de zeven koeien op, die mooi van uiterlijk en vet waren. Toen ontwaakte Farao.

5 Daarna sliep hij weer in en droomde ten tweeden male, en zie, zeven dikke en mooie aren schoten op uit één halm. 6 Maar zie, zeven dunne en door de oostenwind verzengde aren ontsproten na deze. 7 En de dunne aren verslonden de zeven dikke en volle aren. Toen ontwaakte Farao, en het was een droom.

Dromen spelen in het leven van Jozef een belangrijke rol. Twee jaren zijn voorbijgegaan. Jozef zit nog steeds in de gevangenis. Heeft hij wel eens gedacht dat God hem had vergeten? Maar God bepaalt van alles de duur. Hij stelt een grens aan ons leven. Hij stelt een grens aan ons lijden. Hij beproeft niet boven vermogen (1 Kor.10:13). Hij stelt ook een grens aan de duur van ons lijden (vgl. Matth.24:21-22). Tijd is een factor die Hij gebruikt ons geduld te leren, om ons te leren volharderen. En die volharding moet een volmaakt werk hebben (Jak.1:3-4). Als Gods tijd gekomen is, begint Hij te werken. Dat doet Hij door Farao dromen te laten dromen die hem onrustig maken. Hij begreep dat dit geen gewone dromen waren, dromen die mensen van nature hebben (Pred.5:2). Het zijn twee dromen met eenzelfde strekking. De ene droom gaat over zeven mooie, vette, grasetende koeien en zeven lelijke, magere koeien die de zeven vette koeien opeten. Na even wakker te zijn geworden, valt hij weer in slaap en droomt hij een andere droom. Die gaat over zeven dikke, mooie aren uit één halm en zeven dunne, schrale aren die de zeven dikke aren opeten. Als Farao wakker is geworden wil hij weten wat ze betekenen. Niemand van al de wijzen in Egypte kan vertellen wat de dromen betekenen.

8 De volgende morgen was zijn geest onrustig en hij ontbood al de geleerden en al de wijzen van Egypte, en Farao vertelde hun zijn dromen, maar er was niemand, die ze Farao kon uitleggen. 9 Toen sprak de overste der schenkers tot Farao: Heden moet ik mijn zonden in herinnering brengen. 10 Farao was toornig op zijn dienaren, en zette mij in hechtenis in het huis van de overste der lijfwacht, mij en de overste der bakkers. 11 In één zelfde nacht nu hadden wij een droom, ik en hij, ieder had een droom met een eigen betekenis. 12 Nu was daar bij ons een Hebreeuwse jongeman, een slaaf van de overste der lijfwacht, en wij vertelden hem onze dromen, en hij legde ze ons uit; aan ieder gaf hij uitleg naar zijn droom. 13 En zoals hij ons uitgelegd had, zo is het gebeurd; mij herstelde Farao weer in mijn ambt, hem liet hij ophangen.

U heeft geen verzoeking getroffen dan menselijke; en God is getrouw, die niet zal toelaten dat u verzocht wordt boven wat u kunt verdragen; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven, zodat u ze kunt verdragen. (1Ko 10:13)

Want er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet geweest is van het begin van de wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen. En als die dagen niet werden verkort, zou geen enkel vlees behouden worden, maar terwille van de uitverkorenen zullen die dagen worden verkort. (Mt 24:21-22)

Acht het enkel vreugde, mijn broeders, wanneer u in allerlei verzoeken valt, daar u weet dat de beproefdheid van uw geloof volharding bewerkt. Laat de volharding echter een volmaakt werk hebben, opdat u volmaakt en volkomen bent, terwijl het u aan niets ontbreekt. (Jk 1:2-4)

Want gelijk de droom komt door veel bezigheid, zo dwaas gepraat door veel woorden. (Pr 5:2)

Pas als gebleken is dat alle wijsheid van Egypte, al de wijsheid van de wereld, geen antwoord heeft op het probleem van Farao, wordt er aan Jozef gedacht. Om de gedachten van God te verstaan is een Jozef nodig. Zo gaat het ook met de Heer Jezus. Zonder Hem komt een mens geen stap verder met betrekking tot de vragen en problemen van het leven. Eerst moet de wijsheid van de wijzen te niet gedaan zijn, voordat Gods wijsheid in Christus door mensen wordt aanvaard (1 Kor.1:19-20,30).

Pas als een mens totaal is stukgelopen op alles en iedereen, komt hij zover naar de Heer Jezus te gaan vragen (vgl.Luk.8:43-44). De schenker verhaalt van wat er in de gevangenis was gebeurd.

14 Toen ontbood Farao Jozef, en zij haalden hem ijlings uit de kerker; men schoor hem en gaf hem andere klederen, en hij kwam bij Farao. 15 Toen zeide Farao tot Jozef: Ik heb een droom gehad, en er is niemand, die hem kan uitleggen, maar ik heb van u horen zeggen: Gij behoeft een droom maar te horen om hem te kunnen uitleggen. 16 En Jozef antwoordde Farao: Geenszins; God zal Farao's welzijn verkondigen.

Vers 14 geeft in het kort een schitterend beeld van wat we lezen in *Filippiërs* 2:9 over de verhoging van de Heer Jezus na zijn vernedering in de vorige verzen. Er werd haast gemaakt om Jozef uit de gevangenis te halen. Wat aan de gevangenis herinnert, wordt weggedaan. Hier krijgt Jozef het derde kleed. Zijn eerste kleed, het veelkleurige, was hem ontnomen en met bloed besmeurd. Zijn tweede kleed was wat hij in de gevangenis droeg, het kleed van zijn vernedering. Dit derde kleed is het kleed van zijn verhoging. Nadat zijn uiterlijk zo is veranderd dat het geschikt is om in de tegenwoordigheid van de Farao te komen, wordt hij vanuit de kerker in het paleis gebracht. Farao verwacht van Jozef dat deze hem zonder meer zijn droom uitlegt, omdat dit van Jozef was gezegd. Maar Jozef wijst elke verwachting van hemzelf af en geeft God de eer. Net zomin als de wijzen van Egypte was Jozef zelf in staat de droom uit te leggen. Tevens spreekt hij er vooraf, nog voor hij de dromen heeft gehoord, over dat God door de droom aan Farao bekend maakt wat tot zijn welzijn dient.

17 Toen sprak Farao tot Jozef: In mijn droom stond ik aan de oever van de Nijl. 18 En zie, uit de Nijl kwamen zeven koeien op, vet van vlees en mooi van gedaante, en zij weidden in het oevergras. 19 Maar zie, zeven andere koeien kwamen na deze op, schraal, zeer lelijk van gedaante en mager van vlees; ik heb nooit zulke lelijke als deze gezien in het gehele land Egypte. 20 En de magere en lelijke koeien aten de zeven eerste, vette koeien op. 21 Toen deze in haar maag gekomen waren, was daarvan niets te merken; zij bleven er even lelijk uitzien als tevoren. Toen ontwaakte ik. 22 Verder zag ik in mijn droom, en zie, zeven aren schoten op uit één halm, vol en mooi. 23 Maar zie, zeven dorre, dunne en door de oostenwind verzengde aren ontsproten na deze. 24 En de dunne aren verslonden de zeven mooie aren. En ik heb dit de geleerden gezegd, maar er is niemand, die het mij kan verklaren.

25 Toen zeide Jozef tot Farao: Farao's dromen zijn één; God heeft Farao bekend gemaakt, wat Hij zal doen. 26 De zeven mooie koeien, dat zijn zeven jaren, en de zeven mooie aren, dat zijn zeven jaren; de dromen zijn één. 27 En de zeven magere en lelijke koeien, die na deze opkwamen, dat zijn zeven jaren, en de zeven loze, door de oostenwind verzengde aren betekenen zeven jaren van hongersnood. 28 Dit bedoelde ik, toen ik tot Farao sprak: God heeft Farao getoond, wat Hij zal doen. 29 Zie, er komen zeven jaren, waarin grote overvloed in het gehele land Egypte wezen zal. 30 Daarna zullen zeven jaren van hongersnood aanbreken; dan zal al de overvloed in het land Egypte vergeten zijn en de honger het land verteren. 31 Van de overvloed zal men daarna in het land niets meer merken vanwege die hongersnood, want die zal zeer zwaar zijn. 32

Want er staat geschreven: 'Ik zal de wijsheid van de wijzen doen vergaan, en het inzicht van de verstandigen te niet doen'. Waar is de wijze? Waar de schriftgeleerde? Waar de redetwister van deze eeuw? Heeft God niet de wijsheid van de wereld tot dwaasheid gemaakt? ... Uit Hem toch bent u in Christus Jezus, die ons geworden is: wijsheid van Godswege, gerechtigheid, heiliging en verlossing; ... (1Ko 1:19-20,30)

En een vrouw die twaalf jaar lang een bloedvloeing had gehad, die heel haar levensonderhoud aan artsen had uitgegeven, maar door niemand kon worden genezen, kwam van achteren naar Hem toe en raakte de zoom van zijn kleed aan, en onmiddellijk hield haar bloedvloeing op. (Lk 8:43-44)

Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam geschonken die boven alle naam is, omdat in de naam van Jezus elke knie zich buigt van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en elke tong belijdt dat Jezus Christus Heer is, tot heerlijkheid van God de Vader. (Fp 2:9-11)

Dat de droom tot tweemaal toe aan Farao herhaald is, wil zeggen, dat de zaak bij God vaststaat, en dat God die haastig zal volbrengen.

In de weergave van de droom door Farao zegt deze er iets bij wat in het eerste verslag (vers 1-7) niet vermeld was. Hij heeft opgemerkt, mogelijk na erover te hebben nagedacht, dat de magere koeien niet dikker werden nadat ze de vette koeien hadden verslonden. Ook is hij nagegaan of hij in zijn land zulke lelijke en magere koeien had gezien als in zijn droom. Jozef geeft de verklaring (vers 25), en onderstreept daarmee wat hij eerder had gezegd (vers 16; zie ook vers 28) dat God aan Farao door de dromen heeft bekend gemaakt wat Hij gaat doen. Er is geen enkele twijfel bij Jozef aanwezig over de verklaring die hij geeft. Twijfel wordt wel verheerlijkt. Maar in wie de Geest van God is (vers 38) en wie met God leeft, beoordeelt alle dingen (1 Kor.2:15). Zo kunnen ook wij met zekerheid spreken over wat God gaat doen in en met de wereld waarin wij leven. Het boek Openbaring bijvoorbeeld maakt dat duidelijk. Maar om het te begrijpen en door te geven, moeten we slaven van Jezus Christus zijn (Op.1:1). De gezindheid van een slaaf (dat is gehoorzamen en dienen) is voorwaarde om Gods gedachten te leren kennen. Eerst zullen er zeven jaren van overvloed komen en daarna zeven jaren van hongersnood.

De hongersnood zal zo groot zijn dat alle overvloed wordt opgemaakt. De mensen van de wereld hebben ook hun toekomstvisie. Op grond daarvan stellen zij hun beleid vast. Ze houden echter geen rekening met God. Maar alleen God kan bekend maken hoe het zal gaan. Net als in *Openbaring 1:1* betreft het een zaak die spoedig of "met haast" (vers 32) zal gebeuren.

33 Nu dan, Farao zie om naar een verstandig en wijs man, en hij stelle hem aan over het land Egypte. 34 Farao doe ook dit: hij stelle opzichters over het land aan, en heffe van het land Egypte een vijfde, in de zeven jaren van de overvloed. 35 Zij moeten al het voedsel van deze goede jaren die komen zullen, verzamelen en koren opslaan ter beschikking van Farao, als voedsel in de steden, en dit bewaren. 36 Zo zal dat voedsel het land tot voorraad dienen voor de zeven jaren van hongersnood, die in het land Egypte zullen zijn, opdat het land door de honger niet te gronde worde gericht.

Ongevraagd, maar met waardigheid geeft de slaaf Jozef advies aan de machtige Farao. Niks geen wraakgevoelens over geleden onrecht, maar een helpende hand. Zijn advies is om één man over Egypte te stellen met het oog op de komende dingen. Deze moet "verstandig en wijs" zijn en kunnen beschikken over opzichters die de overvloed op de goede manier kunnen beheren met het oog op de hongersnood. Niet door parlementen, kabinetten of ministers of andere hoogwaardigheidsbekleders zal God regeren, maar door één Man, die verstandig en wijs is (Jes.11:2).

37 Dit voorstel nu was goed in de ogen van Farao en in de ogen van al zijn dienaren. 38 En Farao zeide tot zijn dienaren: Zouden wij iemand kunnen vinden als deze, een man, in wie de Geest Gods is? 39 En Farao zeide tot Jozef: Aangezien God u dit alles bekend gemaakt heeft, is er niemand zo verstandig en wijs als gij. 40 Gij zult over mijn huis zijn, en op uw bevel zal mijn gehele volk zich voeden; alleen door de troon zal ik boven u staan. 41 Voorts zeide Farao tot Jozef: Zie, ik stel u aan over het gehele land Egypte. 42 Daarop trok Farao zijn zegelring van zijn hand en deed hem aan Jozefs hand; hij bekleedde hem met linnen klederen, en hing een gouden keten om zijn hals. 43 En hij liet hem rijden op de tweede wagen die hij had, en men riep voor hem uit: Eerbied! Aldus stelde hij hem aan over het gehele land Egypte. 44 Ook zeide Farao tot Jozef: Ik ben Farao, maar zonder u zal niemand in het gehele land Egypte zijn hand of zijn voet opheffen. 45 En Farao noemde Jozef: Zafnath Paâneach, en hij gaf hem Asnath, de dochter van Potifera, de priester van On, tot vrouw. En Jozef ging uit, (als heer) over het land Egypte.

Er is maar één man die aan het geschetste 'profiel' voldoet: Jozef. Farao erkent dat God aan Jozef alles heeft bekend gemaakt en dat Jozef aan God

Maar wie geestelijk is, beoordeelt alle dingen, maar hijzelf wordt door niemand beoordeeld. (1Ko 2:15)

Openbaring van Jezus Christus, die God Hem heeft gegeven om zijn slaven te tonen wat spoedig moet gebeuren; en Hij heeft die door zijn engel gezonden en aan zijn slaaf Johannes te kennen gegeven. (Op 1:1)

En op hem zal de Geest des HEREN rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze des HEREN; ... (Js 11:2)

zijn verstand en wijsheid te danken heeft. Daarom plaatst Farao Jozef over alles wat hij heeft. Hierin is Farao een beeld van God die alle dingen onderwerpt aan de voeten van de Heer Jezus (1 Kor.15:27). Jozef ontvangt zijn vierde kleed. Dit kleed staat in verbinding met de heerlijkheid die Hij heeft als de Koning der koningen en Heer der Heren. Die heerlijkheid straalt van Hem af als Hij zijn openlijke heerschappij over alle dingen in hemel en op aarde aanvaard (Ef.1:10). De naam die Farao hem geeft, Zafnath Paâneach betekent 'openbaarder van verborgenheden' of 'redder der wereld'. Farao geeft hem niet alleen een naam, maar ook een vrouw. Het is een beeld van de bruid die de Heer Jezus heeft gekregen na zijn verhoging: de gemeente uit de volken.

46 Jozef was dertig jaar oud, toen hij voor Farao, de koning van Egypte, stond. En Jozef ging van Farao heen en trok door het gehele land Egypte. 47 Het land nu gaf zijn opbrengst in de zeven jaren van overvloed bij handen vol, 48 en hij verzamelde al het voedsel der zeven jaren, dat in het land Egypte was, en hij sloeg het voedsel in steden op; de opbrengst van de velden die om elke stad gelegen waren, sloeg hij daarin op. 49 En Jozef hoopte koren op als zand der zee, geweldig veel, zodat men ophield te tellen, want er was geen tellen aan.

Toen Jozef 17 jaar was, begon de weg naar beneden. Nu hij 30 jaar is, is hij door Farao tot onderkoning gemaakt. De weg naar de heerlijkheid gaat altijd door lijden heen. De Heer Jezus is nu in de heerlijkheid. De wereld maakt nu nog als het ware een tijd van overvloed mee, een overvloed aan genade. Maar de wereld heeft er geen weet van, ze beseft het niet. We lezen niet dat de Egyptenaren zelf zorgden voor een voorraad. Het is Jozef die daar voor zorgt. Het is belangrijk dat ook wij in de jaren van geestelijke overvloed voedsel voor onze zielen verzamelen. We kunnen dat doen door samenkomsten te bezoeken waar het Woord wordt gepredikt en uitgelegd.

Ook door persoonlijke bijbelstudie. Zo kunnen wij de schatkamers van ons hart en onze gedachten vullen. Vooral als we jong zijn is dit van belang. "Gedenk dan uw Schepper in uw jongelingsjaren" (Pred.12:1).

50 En voordat er een jaar van hongersnood kwam, werden Jozef twee zonen geboren, die Asnath, de dochter van Potifera, de priester van On, hem baarde. 51 Jozef gaf aan de eerstgeborene de naam Manasse, want (zeide hij): God heeft mij al mijn moeite doen vergeten, en ook het gehele huis mijns vaders. 52 En aan de tweede gaf hij de naam Efraim, want (zeide hij): God heeft mij vruchtbaar gemaakt in het land mijner ellende.

In die tijd van overvloed worden de twee zonen van Jozef geboren. De betekenis van de namen is veelzeggend. Manasse betekent 'vergeten', Efraim betekent 'dubbele vruchtbaarheid'. Verworpen door zijn broeders, is Jozef in een positie dat hij alle leed hem aangedaan kan vergeten, terwijl hij ten aanzien van anderen voor veel vrucht zorgt. Zo is het in zeker opzicht ook met de Heer Jezus. Verworpen door zijn volk, zijn broeders, is Hij nu in de heerlijkheid en heeft de gemeente als bruid gekregen, waardoor Hij de smaad Hem aangedaan kan vergeten. Vanuit de heerlijkheid zorgt Hij ervoor dat zij die Hem kennen, die met Hem in verbinding staan, vrucht dragen.

53 Toen de zeven jaren van overvloed, die er in het land Egypte geweest was, verstreken waren, 54 begonnen de zeven jaren van de hongersnood te komen, zoals Jozef gezegd had; in alle landen was hongersnood, maar in het gehele land Egypte was brood. 55 Toen het gehele land Egypte honger leed, en het volk tot Farao om brood riep, zeide Farao tot alle Egyptenaren: Gaat tot Jozef; doet wat hij u zegt. 56 Toen de hongersnood nu over de gehele aarde heerste, opende Jozef alle schuren en verkocht koren aan de Egyptenaren; want de honger was sterk in het land Egypte. 57 En de gehele wereld kwam naar Egypte om bij Jozef koren te kopen, want de honger was sterk op de gehele aarde.

Want 'Hij heeft alles aan zijn voeten onderworpen'. Wanneer Hij nu zegt dat alles Hem onderworpen is, is het duidelijk dat Hij wordt uitgezonderd die Hem alles onderworpen heeft. (1Ko 15:27)

..., dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder een hoofd samen te brengen in Christus; ... (Ef 1:10)

Gedenk dan uw Schepper in uw jongelingsjaren, voordat de kwade dagen komen en de jaren naderen, waarvan gij zegt: Ik heb daarin geen behagen; ... (Pr 12:1)

Er komt een eind aan de jaren van overvloed. De jaren van hongersnood beginnen. In die tijd handelt Jozef met Egypte en met zijn broers. Het is de tijd die is te vergelijken met de grote verdrukking, die over het hele aardrijk (Op.3:10) en over Israël in het bijzonder (Matth.24:21; Jer.30:7) zal komen. Gedurende de jaren van overvloed horen we niets van de broers. Dat gaat nu gebeuren. Als de honger begint en het land om brood roept, zegt Farao: Gaat tot Jozef, doet wat hij u zegt. Ook weer een prachtig beeld van het evangelie. Tot mensen die in nood zijn over hun zonden en tot God roepen, zegt Hij: Ga naar de Heer Jezus, doe wat Hij u zegt (vgl.Joh. 2:5).

Omdat u het woord van mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen, om te verzoeken hen die op de aarde wonen. (Op 3:10)

Want er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet geweest is van het begin van de wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen. (Mt 24:21)

Wee, want groot is die dag, zonder weerga; een tijd van benauwdheid is het voor Jakob; maar daaruit zal hij gered worden. (Jr 30:7)

Zijn moeder zei tot de dienstknechten: Wat Hij u ook zegt, doet dat. (Jh 2:5)

INHOUD:

- Vs.1-6: Tien broers gaan koren kopen
 Vs.7-14: De broers beschuldigd van spionage
 Vs.15-20: De test
 Vs.21-24: Het bewustzijn van schuld begint te ontwaken
 Vs.25-28: Het geld in de zak
 Vs.29-34: Terug bij Jakob met verslag
 Vs.35-38: Jakob weigert Benjamin mee te geven

TOELICHTING:

Na de wijsheid die Jozef in het vorige hoofdstuk toonde tegenover Farao, zien we in dit en de volgende hoofdstukken zijn wijsheid ten opzichte van zijn broers. Tijdens het hele gebeuren met Jozef, wordt ons niets vermeld van de lotgevallen van Jakob en zijn zonen. Het is alsof de Geest van God daarmee zegt: na jullie misdaad en nu Jozef niet meer in jullie midden is, heb Ik niets meer over jullie mee te delen. Het is de geschiedenis van Israël na de verwerping van de Heer Jezus. Israël is nu Lo-Ammi, dat betekent 'niet mijn volk' (Hos.1:9). Maar dat wil niet zeggen dat God hen en zijn beloften aan hen vergeten is. Hij wacht tot het gunstige moment is aangebroken om de draad weer met hen op te nemen. En dat gebeurt allemaal in verbinding met Jozef, met de Heer Jezus.

Toen zeide Hij: Noem hem Lo-Ammi, want gij zijt mijn volk niet en Ik zal de uwe niet zijn. (Hs 1:9)

1 Toen Jakob vernam, dat er in Egypte koren was, zeide hij tot zijn zonen: Waarom ziet gij elkander aan! 2 Voorts zeide hij: Zie, ik heb gehoord, dat er in Egypte koren is; trekt daarheen en koopt daar koren voor ons, opdat wij in leven blijven en niet sterven. 3 Toen trokken tien broeders van Jozef heen om in Egypte koren te kopen. 4 Doch Jakob liet Benjamin, Jozefs broeder, niet met zijn broeders meegaan, want hij dacht; er mocht hem eens een ongeluk overkomen. 5 Onder degenen die kwamen om koren te kopen, waren ook de zonen van Israël, want er was hongersnood in het land Kanaän. 6 Jozef nu was de machthebber over het land; hij was het, die aan al het volk van het land koren verkocht.

Er is een groot verschil in de manier waarop Jozef met de Egyptenaren omgaat die honger hebben en zijn broers. De broers hadden een grote schuld op zich vanwege de verwerping van hun broer. Daarom moest er in hen een diep werk van berouw bewerkt worden voordat ze de zegen konden ontvangen. Dit geldt ook voor de Joden in de toekomst, vlak voor de komst van de Heer Jezus. Dat berouw zal bewerkt worden door wat ze in de grote verdrukking meemaken. Bij de broers ontstaat het berouw door de handelwijze van Jozef in dit en de volgende hoofdstukken. Net als de verloren zoon in *Lukas 15* door honger naar huis gedreven werd, zo dreef de honger de broers naar Jozef. Ook in ons leven laat God wel eens perioden van 'honger' toe, beproevingen waardoor Hij ons ertoe wil brengen tot de Heer Jezus de toevlucht te nemen of tot Hem terug te keren. Hij wil dat Christus, de ware Jozef, zijn ware plaats in ons leven krijgt.

Toen nu de broeders van Jozef aangekomen waren, bogen zij zich voor hem neer met het aangezicht ter aarde. 7 Zodra Jozef zijn broeders zag, herkende hij hen, maar hij deed alsof hij een vreemde voor hen was; hij sprak hen bits aan, en zeide tot hen: Vanwaar komt gij? Zij zeiden: Uit het land Kanaän, om voedsel te kopen. 8 Jozef herkende zijn broeders wel, maar zij herkenden hem niet. 9 Toen herinnerde Jozef zich de dromen die hij van hen gedroomd had. En hij zeide tot hen: Gij zijt verspieters, gij zijt gekomen om te zien, waar het land open ligt. 10 Doch zij zeiden tot hem: Neen,

mijn heer, maar uw knechten zijn gekomen om voedsel te kopen. 11 Wij zijn allen zonen van één man; wij zijn eerlijke lieden; uw knechten zijn geen verspieters. 12 Doch hij zeide tot hen: Neen, maar gij zijt gekomen om te zien, waar het land open ligt. 13 Daarop zeiden zij: Uw knechten waren twaalf in getal, wij zijn broeders, zonen van één man in het land Kanaän, en zie, de jongste is thans bij onze vader, en één is niet meer. 14 Toen zeide Jozef tot hen: Het is, zoals ik tot u gesproken heb: gij zijt verspieters.

Meer dan twintig jaar is er voorbij gegaan als de broers voor Jozef verschi-
nen en zich voor hem neerbuigen, zonder dat ze hem herkennen. De omstan-
digheden zijn totaal veranderd. Jozef is na de Farao de machtigste man van
Egypte. De hele wereld is van hem afhankelijk voor voedsel. De broers, die
eerst zo machtig en ook meedogenloos waren jegens Jozef, liggen nu mach-
teloos aan zijn voeten. Zodra hij hen ziet gaat hij beginnen met het werk
waardoor hun zielen weer in de rechte verhouding tot hem komen. Het is als
met de Heer Jezus die in het bewustzijn van zijn heerschappij over alle din-
gen, de voeten van de discipelen gaat wassen (Joh.13:3 e.v.).

*En tijdens de maaltijd, toen de duivel Judas Iskariot, de zoon van Simon, al in het hart
gegeven had Hem over te leveren, stond Hij, terwijl Hij wist dat de Vader Hem alles
in de handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en tot God heenging, van
de maaltijd op en legde zijn kleren af; en Hij nam een linnen doek en omgordde Zich.
Daarna goot Hij water in het bekken en begon de voeten van de discipelen te wassen
en af te drogen met de linnen doek waarmee Hij omgord was.
Hij kwam dan tot Simon Petrus; deze zei tot Hem: Heer, wast U mijn voeten? Jezus
antwoordde en zei tot hem: Wat Ik doe, weet jij nu niet, maar je zult het hierna begrij-
pen. Petrus zei tot Hem: U zult mijn voeten geenszins wassen tot in eeuwigheid. Jezus
antwoordde hem: Als Ik je niet was, heb je geen deel met Mij. Simon Petrus zei tot
Hem: Heer, niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd! Jezus zei
tot hem: Wie gebed is, heeft alleen nodig zich de voeten te laten wassen, maar is
geheel rein. En u bent rein, maar niet allen. (Jh 13:2-10)*

In plaats van zijn voet op hen te zetten, toen zij voor hem geknield lagen (wat
zij wel bij hem hadden gedaan) gaat de wijze Jozef in liefde met hen om,
hoewel zijn houding in eerste instantie niet veel op liefde lijkt (vgl. Mark.
7:24-30).

*Hij nu stond vandaar op en ging weg naar het gebied van Tyrus en Sidon; en toen Hij
een huis was binnengegaan, wilde Hij niet dat iemand het wist; Hij kon echter niet
verborgen blijven. Maar een vrouw, wier dochtertje een onreine geest had, hoorde
terstond van Hem en kwam en viel aan zijn voeten neer (deze vrouw nu was een Griekse,
een Syro-fenicische van geboorte); en zij vroeg Hem de demon uit haar dochter uit te
drijven. Maar Hij zei tot haar: Laat eerst de kinderen worden verzadigd, want het is
niet juist het brood van de kinderen te nemen en het de honden voor te werpen. Maar
zij antwoordde en zei tot Hem: Ja Heer, maar ook de honden eten onder de tafel van
de kruimels van de kinderen. En Hij zei tot haar: Vanwege dit woord, ga heen, de
demon is uit uw dochter gegaan. En toen zij was weggegaan naar haar huis, vond zij
het kind op bed liggen en de demon uitgegaan. (Mk 7:24-30)*

Hij had geleerd alles uit de hand van God aan te nemen (Gen.45:7). Dan zijn
er geen wraakgevoelens. Hij ziet hen, kent hen, zij kennen hem niet. Hij had
hen lief. Hij wil zien of zij innerlijk veranderd zijn, of ze niet alleen maar
knielen ter wille van het voordeel. Hij stelt zich hard op, maar niet om wraak
te nemen. Dat zou voor hem in zijn positie niet moeilijk geweest zijn. Maar
zo is Jozef niet. Hij was en is nog steeds moreel ver boven hen verheven. Hij
slaat ook niet door naar de andere kant, door heel edelmoedig alles wat hem
is aangedaan te vergeten. Daarmee zouden de broers ook niet echt gediend
zijn.

In de toekomst zal God ook zo met Israël handelen. Ook dan zal Hij Zich
niet direct aan hen openbaren als ze het moeilijk hebben. In veel Psalmen
lezen we dat het overblijfsel zegt dat God Zich verborgen houdt. God zoekt
in alles een verandering steeds meer naar zijn eigen beeld. Dan moet het
verleden beleden zijn. Dat kan alleen als we inzien wat verkeerd was. Dan
komt er ruimte voor genot van de zegen.

De broers wilden koren kopen. Ze moesten ook leren dat er iets is dat niet te
koop is: genade. In hun verdediging maken ze melding van hun vroomheid.
Ze moesten ook leren dat ze daarvan niet veel hadden laten zien in hun han-
delen met Jozef en het bedriegen van hun vader. Veel mensen laten zich ook
voorstaan op hun vroomheid of medemenselijkheid, maar ze beseffen niet

*Daarom heeft God mij voor u uit gezonden om u een
voortbestaan te verzekeren op aarde, en om voor u een
groot aantal geredden in het leven te behouden.
(Gn 45:7)*

dat ze schuldig staan aan de dood van de Zoon van God. Van Jozef zeggen de broers: één is niet meer (*vers 13*). Wat hen betreft was Jozef voorgoed verdwenen.

15 Hieraan zult gij getoetst worden: zowaar Farao leeft, gij zult vanhier niet weggaan, tenzij uw jongste broeder hierheen komt. 16 Zendt één van u om uw broeder te halen, maar gij zult gevangen blijven; zo zullen uw woorden getoetst worden, of gij waarheid spreekt; maar indien niet, zowaar Farao leeft, dan zijt gij verspieters. 17 En hij zette hen gezamenlijk drie dagen lang in hechtenis.

18 Op de derde dag nu zeide Jozef tot hen: Doet dit, opdat gij in leven blijft; ik vrees God. 19 Indien gij eerlijke lieden zijt, laat dan één broeder van u gevangen blijven in het huis van bewaring, maar gaat gij heen, neemt koren mee voor de honger uwer gezinnen. 20 Doch dan moet gij uw jongste broeder tot mij brengen, opdat uw woorden waarheid mogen blijken en gij niet sterft.

Alleen door Benjamin bij hem te brengen kunnen ze bewijzen dat ze eerlijke lieden zijn. Jozef en Benjamin horen bij elkaar. Profetisch wijst dit vooruit naar het aanvaarden door Israël van de Heer Jezus, niet alleen als Benjamin, maar als Jozef (de door hen Verworpenen) én Benjamin (een voorbeeld van Hem in zijn regering in kracht). Jozef besluit hen in de gevangenis te zetten. Hij laat hen een beetje voelen wat hij heeft meegemaakt. Hij was daar onschuldig, zij terecht. Toch beleven ze er maar een schijntje van. Tevens kunnen ze daar drie dagen nadenken over hun lot (*Job 36:8, 9*). Als ze eruit komen, krijgen ze te horen op welke manier ze de juistheid van hun beweringen kunnen bewijzen.

21 Zij nu deden aldus en zeiden tot elkander: Voorwaar, nu boeten wij voor wat wij onze broeder aangedaan hebben: wij zagen zijn zielsbenauwdheid, toen hij ons om erbarming smeekte, maar wij hoorden niet; daarom is deze benauwdheid over ons gekomen. 22 Toen antwoordde Ruben hun: Heb ik u niet gezegd: bezondigt u niet aan de knaap! Maar gij hebt niet geluisterd. Nu wordt zijn bloed van ons geëist. 23 Zij wisten echter niet, dat Jozef hen verstond, want zij gebruikten een tolk. 24 Toen wendde hij zich van hen af en weende. Daarna keerde hij tot hen terug en sprak met hen; hij nam Simeon uit hun midden en liet hem in hun bijzijn binden.

Deze behandeling brengt het gebeurde met Jozef terug in hun herinnering. Er kunnen gebeurtenissen in ons leven zijn die ons met kracht herinneren aan dingen die we hebben gedaan en die nog niet zijn opgeruimd of waaraan we met schaamte terugdenken en waardoor we vernederd worden (*vgl. 1 Kon. 17:18*). Het bewustzijn van schuld begint te ontwaken. De gevangenis heeft zijn werk gedaan. Ze zeggen: wij zijn schuldig aan onze broeder (*vers 21*). Als Jozef hoort hoe ze erover spreken, moet hij wenen. Dat zal hij in de volgende hoofdstukken nog verschillende keren doen. Het laat zien hoezeer de Heer Jezus bewogen is met de ontwikkeling die een ziel doormaakt om met Hem in het reine te komen. Maar het werk in hun zielen is nog maar net begonnen, er moet nog meer aan gedaan worden. Simeon wordt gebonden. Zouden ze om hem terugkomen?

25 En Jozef beval, dat men hun zakken met koren vullen en ieder het geld in zijn zak teruggeven zou, en dat men hun teerkost voor de reis zou geven. En men deed hun aldus. 26 Daarna laadden zij hun koren op hun ezels en gingen vandaar weg. 27 Toen één zijn zak opende om in het nachtverblijf zijn ezel voeder te geven, zag hij zijn geld, en zie, het lag boven in zijn zak. 28 Hij zeide tot zijn broeders: Mijn geld is teruggegeven; zie maar, het ligt in mijn zak. Toen ontzong hun de moed, en zij wendden zich bevende tot elkander en zeiden: Wat heeft God ons nu aangedaan!

Jozef heeft zich nog niet bekend gemaakt. Toch is het geld in de zak een bewijs van zijn genade. Dit bewijs van genade wordt door hen niet als zodanig beleefd. Ze zien zich erdoor in de tegenwoordigheid van God geplaatst.

Maar zijn zij met ketenen gebonden, gevangen in banden van ellende, dan brengt Hij hun hun daden onder het oog en hun overtredingen, omdat zij overmoedig handelen, en opent Hij hun oor voor de vermaning, en gebiedt, dat zij zich bekeren van de boosheid. (Jb 36:8-9)

Toen zeide zij tot Elia: Hoe heb ik het met u, man Gods? Gij hebt bij mij intrek genomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen, en te maken, dat mijn zoon sterft. (1Kn 17:18)

Het geeft echter geen gevoel van dankbaarheid, maar van vrees en twijfel. Ze ontdekken dat God met hen handelt. De goedheid van Jozef zou hen blij hebben moeten maken, maar een schuldig geweten kent geen blijdschap. Het is een schrikken van de genade. Het bewijst dat ze God nog niet goed kennen. Maar God is met hen op weg, opdat ze Hem leren kennen als Gever.

29 Toen zij bij hun vader Jakob gekomen waren, in het land Kanaän, deelden zij hem alles mee wat hun wedervaren was, en zeiden: 30 Die man, de heer van dat land, heeft ons bits aangesproken en bejegende ons als verspieters van dat land. 31 Toen zeiden wij tot hem: Wij zijn eerlijke lieden, wij zijn geen verspieters. 32 Wij waren twaalf in getal, broeders, zonen van onze vader; één is niet meer, en de jongste is thans bij onze vader, in het land Kanaän. 33 Toen zeide die man, de heer van dat land, tot ons: Hieraan zal ik weten, dat gij eerlijke lieden zijt: één broeder van u zult gij bij mij laten; neemt dan koren voor de honger uwer gezinnen en gaat heen; 34 en brengt uw jongste broeder tot mij, opdat ik weet, dat gij geen verspieters zijt, maar eerlijke lieden; dan zal ik uw broeder aan u teruggeven, en gij moogt vrij in het land rondtrekken.

Terug bij Jakob geven ze een eerlijk verslag. Ze proberen in elk geval niet meer hun vader te bedriegen. Ze beseffen dat zij de gebeurtenissen niet zelf in de hand hebben. Dat is een les die de Heer ons ook wil leren. Er kunnen bepaalde omstandigheden in ons leven zijn die we geen plaats kunnen geven, die we niet kunnen beïnvloeden en alleen maar eerlijk onder ogen kunnen zien.

35 Toen zij hun zakken ledigden – daar lag ieders geldbuidel in zijn zak; en toen zij en hun vader hun geldbuidels zagen, werden zij bevreesd. 36 En hun vader Jakob zeide tot hen: Gij berooft mij van kinderen; Jozef is niet meer, en Simeon is er niet meer, en Benjamin wilt gij meenemen; dit alles is tegen mij. 37 Toen zeide Ruben tot zijn vader: Gij moogt mijn twee zonen doden, indien ik hem niet tot u breng; geef hem onder mijn hoede en ik zal hem tot u terugbrengen. 38 Maar hij zeide: Mijn zoon gaat niet met u mee, want zijn broeder is dood en hij is alleen overgebleven; overkomt hem een ongeluk op de weg die gij gaan zult, dan zult gij mijn grijze haar met verdriet in het dodenrijk doen nederdalen.

Vervolgens blijkt dat allen het geld in hun zak terug hebben gekregen. De vrees bij de broers neemt toe (zie vers 28). Ook Jakob wordt bevangen door vrees. Hij kan (nog) niet de taal van het geloof spreken 'dat God alle dingen doet meewerken ten goede voor hen die Hem liefhebben' (Rom.8:28). Hijervaart het alles als tegen hem. Hij zag alleen alles wat hij al kwijt was (Jozef, Simeon) en ook wat hij nog kwijt dreigde te raken (Benjamin). Ruben stelt het volk voor zoals het nu is, in zijn huidige toestand: het offert zijn eigen zonen op en meent daardoor Benjamin (de Messias) niet te verliezen. Maar Jakob is niet van plan Benjamin prijs te geven. Zolang dat niet het geval is, kan Jozef zich niet bekend maken. Zolang ook wij niet van plan zijn alles prijs te geven, kan God Zich niet aan ons bekend maken.

Maar wij weten dat hun die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, hun die naar zijn voornemen zijn geroepen. (Rm 8:28)

INHOUD:

Vs.1-14: Overleg en voorbereidingen voor de tweede reis naar Egypte

Vs.15-23: Ontvangst in Egypte

Vs.24-34: Tweede ontmoeting met Jozef; Jozef eet met de broers

TOELICHTING:

1 Maar de hongersnood was zwaar in het land. 2 En toen zij het uit Egypte meegebrachte koren verbruikt hadden, zeide hun vader tot hen: Gaat ons weer een weinig voedsel kopen. 3 Toen zeide Juda tot hem: Die man heeft ons uitdrukkelijk verzekerd: gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw broeder bij u is. 4 Wilt gij onze broeder met ons laten gaan, dan zullen wij heentrekken en voedsel voor u kopen. 5 Doch indien gij hem niet wilt laten gaan, dan zullen wij niet heentrekken, want die man heeft tot ons gezegd: gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw broeder bij u is. 6 Toen zeide Israël: Waarom hebt gij mij kwaad aangedaan door die man mee te delen, dat gij nog een broeder hebt? 7 Daarop zeiden zij: Die man heeft ons nauwkeurig ondervraagd over onszelf en onze maatschap: leeft uw vader nog? Hebt gij nog een broeder? En wij hebben het hem naar waarheid meegedeeld. Konden wij soms weten, dat hij zou zeggen: brengt uw broeder mee? 8 En Juda zeide tot zijn vader Israël: Laat de jongen toch met mij meegaan; dan zullen wij ons gereed maken en op reis gaan, opdat wij in het leven mogen blijven en niet sterven, zowel wij als gij en onze kinderen. 9 Ik blijf borg voor hem; van mijn hand moogt gij hem eisen; indien ik hem niet tot u breng en vóór u stel, dan moge ik te allen tijde tegenover u als een schuldige staan. 10 Hadden wij niet getalmd, dan zouden wij zeker al tweemaal terug zijn. 11 Toen zeide hun vader Israël tot hen: Indien het zo gesteld is, doet dan dit: neemt van het fijnste des lands in uw zakken en brengt die man een geschenk: een weinig balsem en een weinig honig, gom en hars, terpentijnnoten en amandelen. 12 En neemt dubbel geld mee; ook het geld, dat boven in uw zakken gelegd was, moet gij terugbrengen; misschien was het een vergissing. 13 En neemt uw broeder mee, maakt u reisvaardig en keert terug tot die man. 14 En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van die man, opdat hij uw andere broeder late gaan, alsook Benjamin. En wat mij aangaat, als ik van kinderen beroofd moet worden, dan worde ik beroofd.

Jozef en Benjamin samen zijn een beeld van de Messias. Jozef als de lijdende Knecht des HEREN, verworpen en in deze tijd verheerlijkt. Benjamin als de Messias die spoedig in kracht en majesteit zal regeren (Gen.49:27), de Zoon van de rechterhand van de Vader (Gen.35:18). De orthodoxe Joden verwachten vandaag de Messias, maar alleen als Benjamin. De broers hebben Jozef verworpen, maar ze hielden van Benjamin. Het verschrikkelijkst voor Jakob was ook niet de hongersnood, maar dat hij Benjamin moest afgeven. Maar gedrongen door de hongersnood, moeten Jakob en de broers nu toch Benjamin naar Jozef brengen, Benjamin en Jozef verenigen. Juda, die had aangezet tot de verwerping van Jozef (Gen.37:26), toont zich nu als degene die het belang van zijn vader en Benjamin zoekt. Er is een werk van herstel in hem en de broers gaande. Jakob geeft tenslotte toe. Eerst regelt hij weer van alles om "die man" gunstig te stemmen. Pas daarna geeft hij de zaak in handen van God, de Almachtige. Weer even de oude Jakob. Toch is er ook de herinnering aan de barmhartigheid van God, waarop hij wil vertrouwen. Daaraan kunnen we ons toevertrouwen in de weg die we moeten gaan, er is geen andere weg. Soms moeten we gedwongen worden om die barmhartigheid te ervaren. Jakob denkt alles te verliezen, maar hij krijgt alles terug en dat in rijkere mate dan hij het had verloren. Zo is Gods weg om ons te zegenen.

Benjamin is een verscheurende wolf; in de morgen verblindt hij zijn prooi en tegen de avond verdeelt hij de buit. (Gn 49:27)

En toen haar het leven ontvlood – want zij stierf – noemde zij hem Ben-Oni, maar zijn vader noemde hem Benjamin. (Gn 35:18)

Toen zeide Juda tot zijn broeders: Wat voordeel is erin gelegen, wanneer wij onze broeder doden en zijn bloed verbergen? (Gn 37:26)

15 Toen namen de mannen dat geschenk en zij namen dubbel geld mee, benevens Benjamin; zij maakten zich reisvaardig, trokken naar Egypte en stonden voor het aangezicht van Jozef. 16 Toen Jozef Benjamin bij hen zag, zeide hij tot zijn huisbestuurder: Breng deze mannen in huis en slacht slachtvee en bereid het, want hedenmiddag zullen deze mannen met mij eten. 17 En de man deed zoals Jozef gezegd had, en bracht hen in Jozefs huis. 18 De mannen werden bevreesd, toen zij naar Jozefs huis gebracht werden, en zeiden: Wij worden hier gebracht vanwege het geld dat de eerste maal in onze zakken is teruggekomen, om ons te overrompelen en te overvallen, en om ons tot slaven te maken en onze ezels weg te nemen. 19 En zij traden toe op de man die Jozefs huisbestuurder was, en spraken tot hem aan de ingang van het huis, 20 en zeiden: Met uw verlof, mijn heer, wij zijn reeds een vorige maal gekomen om voedsel te kopen; 21 en toen wij in het nachtverblijf kwamen, en onze zakken openden – daar lag ieders geld boven in zijn zak, ons geld naar zijn volle gewicht. Maar wij hebben het mee teruggebracht, 22 en ander geld hebben wij meegenomen om voedsel te kopen; wij weten niet, wie ons geld in onze zakken gelegd heeft. 23 Doch hij zeide: Weest gerust, vreest niet; de God van u en van uw vader heeft u heimelijk een schat in uw zakken gegeven; uw geld heb ik ontvangen. Vervolgens bracht hij Simeon bij hen terug.

Ze gaan op weg, met Benjamin. Maar er moet nog bewezen worden of ze alleen gaan vanwege de honger en daarom Benjamin meenemen, of dat er werkelijke zorg voor Benjamin is. Als Jozef ziet dat de broers Benjamin bij zich hebben gaat zijn hart verder voor hen open. Hij wil dat ze bij hem in huis komen en met hem eten. Jozef verlangt ernaar de broers te zegenen. Maar alle weldaden maken de broers alleen maar banger en achterdochtig. Ze vertrouwen het niet. Weer proberen ze hun geweten tot rust te brengen door allerlei verklaringen en verontschuldiging te geven. Dan horen ze uit de mond van de huisbestuurder van Jozef: "Weest gerust, vreest niet, de God van u en van uw vader^{1/4}" Er was al betaald voor wat zij wilden kopen, zonder dat zij ervan wisten. Ze zijn op weg om te leren dat geen enkele eigen verdienste kan voorzien in de nood waarin ze zijn, maar dat in alles is voorzien door de genade van God. Die les moeten wij ook leren. En we moeten ook nog wel eens op herhaling.

24 Toen die man hen in Jozefs huis gebracht had, gaf hij water om hun voeten te wassen, en hij gaf voeder aan hun ezels. 25 Daarop legden zij het geschenk gereed tegen het ogenblik, waarop Jozef in de middag zou komen, want zij hadden gehoord, dat zij daar een maaltijd zouden gebruiken. 26 Toen Jozef het huis binnengekomen was, brachten zij het geschenk dat zij bij zich hadden, bij hem binnen en zij bogen zich voor hem ter aarde. 27 Daarop vroeg hij hen naar hun welstand en zeide: is het wèl met uw oude vader, over wie gij gesproken hebt? Leeft hij nog? 28 En zij zeiden: Het is wèl met uw knecht, onze vader; hij leeft nog. Daarop knielden zij en bogen zich neer. 29 Toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij zijn broeder Benjamin, de zoon zijner moeder, en zeide: Is dit uw jongste broeder, over wie gij tot mij gesproken hebt? En hij zeide: God zij u genadig, mijn zoon. 30 Toen haastte Jozef zich weg, want zijn hart ging in ontroering uit naar zijn broeder, en hij zocht gelegenheid om te wenen; hij trad een kamer binnen en weende daar. 31 Daarna wies hij zijn gelaat en trad naar buiten, bedwong zichzelf en zeide: Dient het maal op. 32 Toen dienden zij het op voor hem afzonderlijk en voor hen afzonderlijk en voor de Egyptenaren die met hem aten, afzonderlijk; de Egyptenaren toch mogen geen maaltijd gebruiken met de Hebreëën, want dat is voor de Egyptenaren een gruwel. 33 En zij zaten voor zijn aangezicht, de eerstgeborene naar zijn eerstgeboorte en de jongste naar zijn jeugd, zodat de mannen elkander verbaasd aanzagen. 34 En men bracht hun van de gerechten die vóór hem stonden, en het gerecht voor Benjamin was vijfmaal zo groot als het gerecht van ieder hunner. Zo dronken zij en werden dronken met hem.

Bij Jozef aangekomen, buigen ze zich voor de tweede keer voor hem neer. Jozef vraagt niet naar hun geld, maar handelt naar zijn eigen hart. Hij verzorgt hen. De broers menen een geschenk mee te moeten brengen nu ze met de onderkoning zullen dineren. Maar Jozef lijkt aan het geschenk geen enkele aandacht te besteden. Zo hoeven ook wij niet bij God te komen met geschenken als we menen Hem daardoor gunstig te moeten stemmen. Jozef heeft gezegd: deze mannen zullen met mij eten (*vers 16*). Dit zomaar accepteren gaat te ver voor iemand die niet overtuigd is van zijn goedheid. Hetzelfde geldt vandaag nog voor ieder die uit valse nederigheid weigert in te gaan op het aanbod van de Heer Jezus: komt want alle dingen zijn al gereed (*Luk.14:16-17*). Jozef is niet geïnteresseerd in hun geschenken, maar in henzelf. Hij vraagt of het hun wél gaat en hoe het hun oude vader gaat. Met de vraag naar hun welstand had zijn vader hem meer dan twintig jaar geleden naar de broers gezonden (*Gen.37:14*). Ze beantwoorden de vraag van Jozef bevestigend. Maar is het wel waar? In hun antwoord vermelden ze niets van het verdriet van hun oude vader. Als Jozef Benjamin ziet, moet hij opnieuw wenen. Hoe graag zou hij zich bekend hebben gemaakt! Maar het werk in de broers is nog niet klaar. Op dezelfde manier handelt de Heer Jezus met de vrouw aan de bron van Sichar in *Johannes 4*. Hij maakt Zichzelf ook niet direct aan haar bekend, maar pas nadat haar geweten in het licht is gekomen. Jozef bedwingt zichzelf. Hoewel hij zichzelf nog niet bekend maakt, laat hij door de regeling aan tafel zien dat hij hen en hun geschiedenis wel kent. Aan het slot van het hoofdstuk lezen we voor de eerste keer na alle treurigheid over vrolijkheid. De blijdschap van de broers is nog niet over Jozef zelf, maar alleen op wat ze van Jozef krijgen.

Hij echter zei tot hem: Een mens richtte een groot avondmaal aan en nodigde velen. En hij zond zijn slaaf uit op het uur van het avondmaal om aan de genodigden te zeggen: Komt, want het is alles al gereed. (Lk 14:16-17)

Verder zeide hij tot hem: Ga toch en doe onderzoek naar de welstand van uw broeders en naar de welstand van de schapen en breng mij bescheid. En hij liet hem gaan uit het dal van Hebron en hij kwam te Sichem. (Gn 37:14)

INHOUD:

Vs.1-13: De beker in de zak van Benjamin

Vs.14-17: Belijdenis voor Jozef

Vs.18-34: De gevoelens van Juda ten aanzien van zijn vader

TOELICHTING:

Dit hoofdstuk bevat de volledige schuldbekentenis van de broers, uitgesproken door Juda. God brengt de broers, door middel van de aan Jozef verleende wijsheid, als het ware terug naar het veld van Dothan (hoofdstuk 37), waar zij Jozef in de put hebben gegooid en hebben verkocht. Destijds werkten de angstkreten van Jozef niets uit (Gen.42:21). Wat zullen ze nu met Benjamin doen, die door zijn vader geliefd wordt (vers 20)? Zullen ze met hem ook opofferen?

1 En hij beval zijn huisbestuurder: Vul de zakken der mannen met koren, zoveel zij kunnen vervoeren, en leg ieders geld boven in zijn zak. 2 En mijn beker, de zilveren beker, moet gij boven in de zak van de jongste leggen met het geld voor zijn koren. En hij deed naar het woord, dat Jozef gesproken had. 3 Toen de morgen aanlichtte, liet men de mannen weggaan, met hun ezels. 4 Nauwelijks waren zij de stad uitgegaan, nog niet ver weg, of Jozef zeide tot zijn huisbestuurder: Maak u op, jaag die mannen achterna, en als gij hen ingehaald hebt, zeg dan tot hen: Waarom hebt gij goed met kwaad vergolden? (Waarom hebt gij de zilveren beker gestolen?) 5 Is deze het niet, waaruit mijn heer drinkt en waarmede hij de toekomst pleegt te voorspellen? Gij hebt slecht gehandeld met dit te doen.

6 Toen hij hen ingehaald had, sprak hij deze woorden tot hen. 7 En zij zeiden tot hem: Waarom spreekt mijn heer zulke woorden? Verre zij het van uw knechten zo iets te doen. 8 Zie, het geld dat wij boven in onze zakken vonden, hebben wij uit het land Kanaän tot u teruggebracht, en hoe zouden wij dan uit het huis van uw heer zilver of goud stelen? 9 Degene van uw knechten, bij wie (de beker) gevonden wordt, moge sterven, en bovendien zullen wij mijn heer tot slaven zijn. 10 Daarop zeide hij: Welaan, het zij zoals gij gezegd hebt; degene, bij wie hij gevonden wordt, die zal mij tot slaaf zijn, maar gij zult vrij uitgaan. 11 Toen haastte ieder van hen zich zijn zak af te laden op de grond, en ieder opende zijn zak. 12 En hij stelde een onderzoek in; hij begon bij de oudste en eindigde bij de jongste; en de beker werd gevonden in Benjamins zak. 13 Toen scheurden zij hun klederen, en ieder van hen belaadde zijn ezel en zij keerden terug naar de stad.

Opnieuw krijgen de broers een overlopen maat koren mee, terwijl ze ook het geld weer mee terug krijgen. Gedurende hun hele beproeving blijft de Heer Dezelfde in het betonen van zijn genade. De beker moet in de zak van Benjamin. Als enige van de broers was hij onschuldig aan de verwerping van Jozef. Hem wordt alle schuld toegerekend. Dat is ook wat met de Heer Jezus is gebeurd: De Rechtvaardige heeft geleden voor de onrechtvaardigen (1 Petr. 3:18). De broers (en wij) moeten dat leren. We kunnen de huisbestuurder wel zien als een beeld van de Heilige Geest. Hij doet alles wat Jozef zegt. Hij gaat de broers achterna en 'ontdekt' de beker in de zak van Benjamin. Hierdoor komen de broers in grote verslagenheid. Ze hebben geen verontschuldigen meer. Daartoe wil de Heilige Geest een ziel altijd brengen: een erkenning zonder verontschuldiging. Wat de beker betreft waren ze inderdaad onschuldig. Maar voor hun geweten heeft dat niets te betekenen. Juda vermeldt het niet eens. Als het geweten eenmaal is ontwaakt en van zonde is overtuigd, houdt het zich alleen met de echte schuldvraag bezig.

Zij nu deden aldus en zeiden tot elkander: Voorwaar, nu boeten wij voor wat wij onze broeder aangedaan hebben: wij zagen zijn zielsbenauwdheid, toen hij ons om erbarming smeekte, maar wij hoorden niet; daarom is deze benauwdheid over ons gekomen. (Gn 42:21)

Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen; Hij die wel gedood is in het vlees, maar levend gemaakt in de Geest. (1Pt 3:18)

14 Zo kwamen Juda en zijn broeders in het huis van Jozef, waar hij nog was, en zij wierpen zich voor hem ter aarde. 15 En Jozef zeide tot hen: Wat is dat voor daad, die gij bedreven hebt? Wist gij niet, dat een man als ik dat ongetwijfeld ontdekken moest? 16 Daarop zeide Juda: Wat zullen wij tot mijn heer zeggen, wat zullen wij spreken, en waarmee zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de schuld uwer knechten aan het licht gebracht. Zie, wij zijn slaven voor mijn heer, wij evenals degene, bij wie de beker gevonden is. 17 Maar hij zeide: Het zij verre van mij dat te doen; de man, bij wie de beker gevonden is, die zal mij tot slaaf zijn, maar gij, trekt in vrede naar uw vader.

Weer voor Jozef buigen ze dit keer niet alleen, maar ze werpen zich voor hem neer. De broers tonen zich solidair met Benjamin. Maar Jozef gaat verder met het toetsen van hun gezindheid. Hij voert hen steeds verder naar het doel: een volledige belijdenis en herstel van de gemeenschap met hem. Jozef weet dat ze onschuldig zijn met wat de beker betreft, maar hebben ze ook het verleden beleden? Daarom heeft hij hen in een situatie als vroeger gebracht. Wat zullen ze nu doen? Zullen ze hun broer in slavernij achterlaten, terwijl ze weten dat hij onschuldig is? Zullen ze vader Jakob weer met een verzonden verhaal bedriegen, nu ten aanzien van Benjamin? Dan blijkt dat genade zijn werk in hun harten heeft gedaan.

18 Toen naderde Juda tot hem en zeide: Met uw verlof, mijn heer, uw knecht moge toch een enkel woord ten aanhoren van mijn heer spreken en uw toorn ontbrande niet tegen uw knecht, want gij zijt als Farao. 19 Mijn heer heeft zijn knechten gevraagd: Hebt gij nog een vader of een broeder? 20 En wij zeiden tot mijn heer: Wij hebben een oude vader en daar is nog een jonge zoon zijns ouderdoms; maar zijn broeder is dood; hij is de enig overgeblevene van zijn moeder, en zijn vader heeft hem zeer lief. 21 Toen zeidet gij tot uw knechten: Brengt hem tot mij, opdat ik mijn ogen op hem sla. 22 Maar wij zeiden tot mijn heer: De jongen kan zijn vader niet verlaten, want verlaat hij zijn vader, dan zal deze sterven. 23 Daarop zeidet gij tot uw knechten: Indien uw jongste broeder niet met u meekomt, zult gij mijn aangezicht niet meer zien. 24 Nadat wij naar uw knecht, mijn vader, waren teruggereisd, deelden wij hem de woorden van mijn heer mee. 25 Toen nu onze vader zeide: Gaat ons weer een weinig voedsel kopen, 26 zeiden wij: Wij kunnen niet heentrekken; als onze jongste broeder bij ons is, dan zullen wij heentrekken; want wij zullen het aangezicht van die man niet mogen zien, wanneer onze jongste broeder niet bij ons is. 27 Daarop zeide uw knecht, mijn vader, tot ons: Gij weet, dat mijn vrouw mij twee zonen heeft gebaard; 28 de éne is van mij weggegaan, en ik heb moeten zeggen: voorzeker is hij verscheurd, en ik heb hem tot nu toe niet weergezien. 29 En neemt gij ook deze van mij weg, en overkomt hem een ongeluk, dan zult gij mijn grijze haar met verdriet in het dodenrijk doen neerdalen. 30 En nu, wanneer ik bij uw knecht, mijn vader, kom, en de jongen is niet bij ons, aan wiens ziel zijn eigen ziel nauw verbonden is, 31 dan zal het gebeuren, als hij ziet, dat de jongen er niet is, dat hij sterven zal, en uw knechten zullen het grijze haar van uw knecht, onze vader, met verdriet in het dodenrijk doen neerdalen. 32 Maar uw knecht is borg geworden voor de jongen bij mijn vader met deze woorden: indien ik hem niet tot u breng, dan moge ik te allen tijde tegenover mijn vader schuldig staan. 33 Nu dan, laat toch uw knecht in de plaats van de jongen als slaaf voor mijn heer achterblijven, en de jongen trekke met zijn broeders mee. 34 Want hoe zal ik naar mijn vader heentrekken, wanneer de jongen niet bij mij is? Ik zou het verdriet niet kunnen aanzien, dat mijn vader zou treffen.

In dit gedeelte luisteren we naar een hartroerend pleidooi van Juda. Het is een verandering die alleen God in zijn hart heeft kunnen bewerken. Hij pleit niet om zelf vrij te komen, maar om Benjamin weer terug te krijgen bij zijn vader. In de gevoelens van Juda ten aanzien van zijn vader is niets meer aanwezig dat erop wijst dat hij zijn vader wil bedriegen zoals vroeger bij Jozef. Toen was Juda de drijvende kracht achter de verwerping van Jozef.

Ook zijn persoonlijk leven was verwerpelijk (*hoofdstuk 38*). Hier beluisteren wij de belijdenis dat God hun misdaad aan het licht heeft gebracht (*vers 16*). Hij beschrijft op indrukwekkende manier de liefde van Jakob voor Benjamin en welk een moeite het heeft gekost Benjamin mee te krijgen. Hij brengt het verdriet tot uiting dat Jakob zal hebben als Benjamin ook niet meer terugkomt (veertien keer noemt hij de naam 'vader'; twaalf keer spreekt over zijn 'broer'). Tenslotte biedt hij zichzelf aan om in plaats van Benjamin slaaf te zijn. Juda is hier de representant van het hele volk. Als stam was hij het meest verantwoordelijk voor de verwerping van de Messias. Zij waren, als de teruggekeerden uit Babel, in de tijd van het optreden van de Heer Jezus in het land.

INHOUD:

- Vs.1-3: Jozef maakt zich aan zijn broers bekend
 Vs.4-15: Jozef opent zijn hart in goedheid en liefde voor de broers
 Vs.16-24: De opdracht Jakob te gaan halen
 Vs.25-28: Jakob krijgt te horen dat Jozef nog leeft

TOELICHTING:

1 Toen kon Jozef zich niet langer bedwingen voor allen die bij hem stonden, en hij riep: Laat allen van mij weggaan. En daar stond niemand bij hem, toen Jozef zich aan zijn broeders bekend maakte. 2 Daarop brak hij uit in luid geweën, zodat de Egyptenaren en Farao's huis het hoorden. 3 En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog? Doch zijn broeders konden hem niet antwoorden, want zij deinsden van schrik voor hem terug.

Het moment waarop Jozef zo lang heeft gewacht, is aangebroken. Na het roerende bewijs van Gods werk van genade in de harten van de broers, kan Jozef zich niet langer bedwingen en maakt hij zich aan zijn broers bekend. Niets anders kan zijn hart bevredigen dan juist zijn bekendmaking aan hen. Hij wil dat ze hem kennen. Hij wil bewuste gemeenschap met hen op basis van het zojuist bewezen werk van genade. Niets anders ook kan rust geven aan de harten van de broers. Dit is ook de weg waarop God met de zondaar handelt en waartoe Hij hem wil brengen: dat de Heer Jezus Zich aan hem bekend kan maken. Dit is ook de weg waarop God met de zijnen handelt: Hij wil dat ze niemand anders zien dan Jezus alleen (Matth.17:6-8). Dat is een bekendmaking voor iedere ziel afzonderlijk. Daarbij kan niemand anders aanwezig zijn. Opnieuw lezen we dat Jozef weende, zelfs luid weende, zodat iedereen het hoorde. Het resultaat van het werk dat in de broers is gebeurd door de wijsheid waarmee Jozef hen heeft behandeld, laat Jozef niet onberoerd. Hij is met zijn diepste innerlijk betrokken bij dit werk. Als hij dan ziet wat de uitwerking is, laat hij zijn emoties de vrije loop. We kunnen er zeker van zijn dat dit een voorbeeld is van de betrokkenheid van de Heer Jezus bij elk werk van bekering en berouw in een mens, ongelovig of gelovig.

En toen de discipelen dit hoorden, vielen zij op hun gezicht en werden zeer bang. En Jezus kwam bij hen, raakte hen aan en zei: Staat op en weest niet bang. Toen zij nu hun ogen opsloegen, zagen zij niemand dan Jezus alleen. (Mt 17:6-8)

4 Toen zeide Jozef tot zijn broeders: Komt toch naderbij. Daarop naderden zij. En hij zeide: Ik ben uw broeder Jozef, die gij naar Egypte verkocht hebt. 5 Maar weest nu niet verdrietig en ziet er niet zo ontsteld uit, omdat gij mij hierheen verkocht hebt, want om u in het leven te behouden heeft God mij voor u uit gezonden. 6 Want reeds twee jaren is er hongersnood geweest in dit land en er komen nog vijf jaren, waarin niet geploegd of geoogst zal worden. 7 Daarom heeft God mij voor u uit gezonden om u een voortbestaan te verzekeren op aarde, en om voor u een groot aantal geredden in het leven te behouden. 8 Dus zijt gij het niet, die mij hierheen gezonden hebt, maar God; Hij heeft mij gesteld tot Farao's vader en tot heer over geheel zijn huis en tot heerser in het gehele land Egypte. 9 Trekt haastig naar mijn vader en zegt tot hem: Zo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij gesteld tot heer over geheel Egypte, kom tot mij, draal niet. 10 Gij zult in het land Gosen wonen en gij zult dicht bij mij zijn, gij en uw kinderen en uw kindskinderen, uw kleinvee en uw runderen en al wat gij hebt. 11 En ik zal daar voor u zorgen – want er zal nog vijf jaar hongersnood zijn – opdat gij niet verarmt, gij, noch uw huis, noch iemand van de uwen. 12 En zie, uw eigen ogen en die van mijn broeder Benjamin zien, dat het mijn mond is, die tot u spreekt. 13 Vertelt dan aan mijn vader al de heerlijkheid die ik in Egypte bezit, en alles wat gij gezien hebt, en brengt mijn vader haastig hierheen. 14 Toen viel hij zijn broeder Benjamin om de hals en weende, en Benjamin weende aan zijn hals. 15 En hij kuste al zijn broeders hartelijk en weende, hen omhelzende. Daarna eerst spraken zijn broeders met hem.

Het "Ik ben Jozef" vervuld het hart van de broers met vrees en beven. Hier zien ze hun broer, die ze dood waanden, die zij hadden gehaat, verworpen en in wezen vermoord. Hij leeft niet alleen, maar hij is heer over alles. Jozef opent zijn hart in goedheid en liefde voor de broers. Hij vertelt hun dat hun boosaardige handelingen hem tot die plaats hebben gebracht! Hun verwerping was het middel geweest hem die positie te geven. God heeft het zo bestuurd. Dat vermindert in geen enkel opzicht het kwaad dat zij hebben gedaan.

Maar dat waarin zij trots handelden was God boven hen (Ex.11:10 SV). Wat de mens boos had bedoeld, had God ten goede gebruikt. Zo was het ook met de Heer Jezus, Die enerzijds is overgeleverd naar de raad van God en anderzijds door de hand van moordenaars is omgebracht (Hand.2:23). We zien hier wat voor de mens mogelijk eeuwig een mysterie zal blijven: aan de ene kant de verantwoordelijkheid van de mens, die hem ook ten volle kan en zal worden aangerekend; aan de andere kant de raad van God waarin Hij wat de mens in boosheid doet een plaats geeft, zonder daar de mens minder toerekeningsvatbaar voor te verklaren.

De vreugde die het hart van Jozef vervult, is de vreugde van de goede herder die zijn verloren schaap heeft gevonden. De broers krijgen de vreugdevolle opdracht hun vader te gaan halen en hem te vertellen "al de heerlijkheid die ik in Egypte bezit". Dat is ook een opdracht voor ons: vertellen aan God de Vader alles wat we hebben gezien van de heerlijkheid van de Heer Jezus die Hij bezit. Jozef vergeldt zijn broers goed voor kwaad (Matth.5:44). Hij neemt de hele zorg voor hen en hun gezinnen op zich tijdens de resterende vijf jaren van hongersnood. Bovenal: ze mogen dicht bij hem zijn.

Jozef wijst erop dat ze hem zien en horen. Ze zien en horen geen wraaknemende broer, maar een die hun overlaadt met weldaden en hun nog veel meer in het vooruitzicht stelt. Hij doet alles om hun vrees weg te nemen. Hun ogen zien zijn heerlijkheid, hun oren horen zijn beloften, hun harten voelen zijn warme liefde als hij hen om de hals valt en hartelijk kust. "In de liefde is geen vrees; de volmaakte liefde drijft de vrees uit" (1 Joh.4:18). Van zijn vroegere hardheid is niets meer te merken. Als ze zo overweldigd zijn door al zijn bewijzen van liefde en goedheid komen hun tongen los. Zo werkt dat ook bij ons. Een hart dat overweldigd is door de liefde van de Heer Jezus, kan niet zwijgen. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over, zowel richting God om Hem te eren als richting mensen om hen te vertellen wat Hij aan onze ziel heeft gedaan.

16 Toen het gerucht in Farao's huis vernomen werd, dat Jozefs broeders waren gekomen, was dit Farao en zijn dienaren aange-naam. 17 En Farao zeide tot Jozef: Zeg tot uw broeders: doet dit: belaadt uw dieren en trekt heen naar het land Kanaän, 18 en haalt uw vader en uw gezinnen en komt tot mij, dan zal ik u het beste van het land Egypte geven, zodat gij het vette des lands eten zult. 19 Voorts hebt gij de opdracht hun te gelasten: Neemt u uit het land Egypte wagens voor uw kinderen en voor uw vrouwen, brengt uw vader mee en komt (herwaarts). 20 Gij moet het niet jammer vinden van uw huisraad, want het beste van het gehele land Egypte zal voor u zijn.

21 Toen deden de zonen van Israël aldus; en Jozef gaf hun wagens volgens Farao's bevel; ook gaf hij hun teerkost voor de reis. 22 Aan hen allen, man voor man, gaf hij een stel kostbare klederen en aan Benjamin gaf hij drie honderd zilverstukken en vijf stel kostbare klederen. 23 Daarbij zond hij zijn vader tien ezels, beladen met het beste van Egypte, en tien ezelingen, beladen met koren en brood en voedsel, voor zijn vader op de reis. 24 Hierop deed hij zijn broeders uitgeleide, en zij gingen heen, en hij zeide tot hen: Maakt geen twist onderweg.

En Mozes en Aaron hebben al deze wonderen gedaan voor Farao's aangezicht; doch de HEERE verhardde Farao's hart, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land niet trekken liet. (Ex 11:10 SV)

Hem, door de bepaalde raad en voorkennis van God overgegeven, hebt u door de hand van wettelozen aan het kruis gehecht en gedood. (Hd 2:23)

Maar Ik zeg u: hebt uw vijanden lief en bidt voor hen die u vervolgen, ... (Mt 5:44)

In de liefde is geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit, want de vrees houdt straf in, en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde. (1Jh 4:18)

Om bij Jozef te zijn, moet alles worden opgegeven. Maar dat hoeven ze niet jammer te vinden (*vers 20*) als door Farao (hier beeld van God) wordt gezegd dat hij hun het beste van het land Egypte zal geven. Met een dergelijke belofte heeft de Heer Jezus ook zijn discipelen bemoedigd en daarmee ook ons (*Mark. 10:29-30*). Maar ze krijgen niet alleen een land. Jozef (beeld van de Heer Jezus) geeft hen alles wat nodig is om er te komen. Wagens, waarop ze kunnen rijden, beeld van de Heilige Geest die de gelovigen kracht en leiding geeft op de reis, ze hoeven niet in eigen kracht te gaan. Voedsel, het woord van God dat de gelovige mag eten en waardoor hij ook kracht krijgt voor de reis. Kleding, (*wisselklederen, sv*) Christus die door ons zichtbaar wordt in de wereld (*Gal.3:27*). Zo worden de broers uitgezonden, met als laatste vermaning: maakt geen ruzie onderweg, een vermaning die we als christenen, ondanks alles wat de Heer Jezus ons heeft geschonken, hard nodig hebben en vaak vergeten zijn.

25 Zij dan trokken weg uit Egypte en kwamen in het land Kanaän bij hun vader Jakob. 26 Toen zij hem vertelden: Jozef leeft nog en hij is zelfs heerser over het gehele land Egypte, bleef zijn hart er koud onder, want hij kon het niet geloven. 27 Maar toen zij hem al de woorden overbrachten, die Jozef tot hen gesproken had, en toen hij de wagens zag, die Jozef gezonden had om hem te vervoeren, leefde de geest van hun vader Jakob op. 28 En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik wil gaan en hem zien, eer ik sterf.

Toen Jakob de in bloed gedoopte mantel van zijn zoon te zien kreeg, was er bij hem geen twijfel. Zijn zoon was door een wild dier verscheurd (*Gen.37:33*). Nu hij te horen krijgt dat Jozef nog leeft, gelooft hij het niet. We geloven eerder slecht nieuws dan goed nieuws, we geloven eerder de leugen dan de waarheid. Alleen door het werk van genade geloven we de waarheid.

Jakobs hart bleef er koud onder toen zijn zonen hem vertelden dat Jozef nog leefde. Er komt weer leven in hem als ze hem "*al de woorden overbrachten die Jozef tot hen gesproken had, en toen hij de wagens zag, die Jozef gezonden had om hem te vervoeren*". Hierin kunnen we een beeld zien van de levendmakende kracht van het woord van God (de woorden van Jozef) en de Heilige Geest (*de wagens die Jozef gezonden had*). De Heer Jezus heeft gezegd dat alleen als iemand opnieuw wordt geboren, wordt geboren uit water en Geest, hij het koninkrijk van God kan zien en ingaan (*Joh.3:3,8*). Water is een beeld van het woord van God (*Ef.5:26*). Dus alleen het Woord van God, onder de werkzaamheid van de Heilige Geest, is in staat nieuw leven te doen ontstaan. Dat was het in beeld wat het koude hart van Jakob deed herleven. Als ons hart koud is geworden, komt er alleen weer nieuw leven als we weer in Gods Woord gaan lezen en daarin de woorden van de ware Jozef, de Heer Jezus horen en als die woorden door de Heilige Geest die in ons woont voor ons gaan leven.

Jezus zei: Voorwaar, Ik zeg u: er is niemand die zijn huis, broers, zusters, moeder, vader, kinderen of akkers heeft verlaten ter wille van Mij en ter wille van het evangelie, die niet honderdvoudig ontvangt, nu in deze tijd: huizen, broeders, zusters, moeders, kinderen en akkers, met vervolgingen, en in de toekomstige eeuw eeuwig leven. (Mk 10:29-30)

Hij gaf hun allen, iedereen, wisselklederen; maar Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen, en vijf wisselklederen. (Gn 45:22 SV)

Want u allen die tot Christus bent gedoopt, hebt Christus aangedaan. (Gl 3:27)

En hij herkende het en zeide: Het is het kleed van mijn zoon; een wild dier heeft hem verslonden; Jozef is stellig verscheurd. (Gn 37:33)

Jezus antwoordde en zei tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien....De wind waait waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, maar u weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heengaat; zo is ieder die uit de Geest geboren is. (Jh 3:3 en 8)

Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het woord, opdat Hij de gemeente voor Zich zou stellen, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar opdat zij heilig en onberispelijk zou zijn. (Ef 5:25-27)

INHOUD:

Vs.1-7: Jakob vertrekt naar Egypte

Vs.8-27: De namen van wie met Jakob naar Egypte trokken

Vs.28-34: Jakob ziet Jozef weer terug

TOELICHTING:

1 En Israël brak op met alles wat hij had en kwam te Berseba en bracht de God van zijn vader Isaäk slachtoffers. 2 En God sprak tot Israël in nachtgezichten, en Hij zeide: Jakob, Jakob. En hij zeide: Hier ben ik. 3 Toen zeide Hij: Ik ben God, de God van uw vader, vrees niet naar Egypte te trekken, want Ik zal u daar tot een groot volk maken. 4 Ik zal zelf met u naar Egypte trekken en Ik zal u ook zeker weer terugvoeren en Jozef zal u de ogen toedrukken. 5 Toen ging Jakob uit Berseba op weg, en de zonen van Israël vervoerden hun vader Jakob, benevens hun kinderen en hun vrouwen, op de wagens die Farao gezonden had om hem te vervoeren. 6 Zij namen ook mee hun vee en hun have, die zij in het land Kanaän verworven hadden, en zij kwamen in Egypte, Jakob en al zijn kroost met hem. 7 Zijn zonen en kleinzonen, zijn dochters en kleindochters en zijn gehele kroost bracht hij met zich naar Egypte.

Om Jozef te ontmoeten, moest Jakob alles wat hem vertrouwd en dierbaar was achter laten. Ook wij moeten vergeten wat achter is en ons uitstrekken naar wat voor ons is: Christus (*Fil.3:14*). Op weg naar Jozef brengt Jakob op de grens van het land, bij Berseba, een offer aan God. Berseba betekent: put van de eed. Het herinnert aan Gods beloften. Voordat hij uit het land vertrekt, wil hij God eren. Het is alsof hij nu niet verder wil zonder de overtuiging dat God met hem gaat. Het antwoord blijft niet uit. God herinnert Jakob daar aan zijn beloften om hem tot een groot volk te maken.

God wordt hier de God van zijn vader Isaäk genoemd. Dat herinnert eraan dat God de God van de opstanding is. Het herinnert aan de Heer Jezus als Degene die door de dood is heengegaan en is opgestaan. Jakob bevindt zich op de grondslag van de opstanding, de grond van het nieuwe leven. Met Christus als de Opgestane is alle zegen verbonden.

8 Dit nu zijn de namen van de zonen van Israël, die in Egypte kwamen, van Jakob en zijn zonen. De eerstgeborene van Jakob was Ruben. 9 De zonen van Ruben waren Henoeh, Pallu, Hezron en Karmi. 10 De zonen van Simeon waren Jemuël, Jamin, Ohad, Jachin, Zohar en Saul, de zoon van een Kanaänitische. 11 De zonen van Levi waren Gerson, Kehath en Merari. 12 De zonen van Juda waren Er, Onan, Sela, Perez en Zerah; doch Er en Onan waren in het land Kanaän gestorven; en de zonen van Perez waren Hezron en Hamul. 13 De zonen van Issaschar waren Tola, Pua, Job en Simron. 14 De zonen van Zebulon waren Sered, Elon en Jahleël. 15 Dit waren de zonen van Lea, die zij aan Jakob gebaard heeft in Paddan-Aram, benevens zijn dochter Dina. Het gehele zielental van zijn zonen en dochters was drieëndertig. 16 De zonen van Gad waren Zifjon, Chaggi, Schuni, Ezbon, Eri, Arodi en Areli. 17 De zonen van Aser waren Jimna, Jisva, Jisvi en Beria, benevens hun zuster Serah, en de zonen van Beria waren Heber en Malkiël. 18 Dit waren de zonen van Zilpa, die Laban aan zijn dochter Lea gegeven had, en zij baarde dezen aan Jakob – zestien zielen. 19 De zonen van Rachel, de vrouw van Jakob, waren Jozef en Benjamin. 20 En aan Jozef werden in het land Egypte Manasse en Efraïm geboren, die Asnath, de dochter van Potifera, de priester van On, hem baarde. 21 De zonen van Benjamin waren Bela, Becher, Asbel, Gera, Naäman, Ehi, Ros, Muppm, Huppm en Ard. 22 Dit waren de zonen van Rachel, die aan Jakob geboren werden, het gehele zielental veertien. 23 De zoon van Dan was Husim. 24 De zonen van Naftali waren Jahzeël, Guni, Jezer en Sillem. 25 Dit waren de zonen

Broeders, ik houd het er niet voor, het zelf gegrepen te hebben, maar een ding doe ik: terwijl ik vergeet wat achter is en mij uitstrek naar wat voor is, jaag ik in de richting van het doel naar de prijs van de hemelse roeping van God in Christus Jezus. (Fp 3:13-14)

van Bilha, die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had, en zij baarde dezen aan Jakob, het gehele zielental zeven. 26 Alle personen die met Jakob naar Egypte kwamen, zijn afstammelingen, behalve de vrouwen der zonen van Jakob, het gehele zielental was zesenzestig. 27 En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren waren, waren twee in getal. Het gehele getal der zielen van het huis van Jakob, die naar Egypte kwamen, was zeventig.

De namen van wie met Jakob naar Egypte trokken. In vers 26 wordt een getal van 66 genoemd. Zes is het getal van de mens. De mens schiet altijd te kort en bereikt op eigen kracht nooit de volmaaktheid, waarvan het getal 7 spreekt. In vers 27 is het totaal 70 zielen. Het aantal 70 is inclusief Jakob, Jozef, Efraïm en Manasse. De onvolmaaktheid van de mens (66) wordt opgeheven en veranderd in volkomenheid (70) als Jozef (beeld van de Heer Jezus) wordt toegevoegd. In *Handelingen 7:14* is sprake van 75 zielen. Beide aantallen zijn correct. Stefanus (Lukas) baseert zich op de Septuaginta of LXX, de Griekse vertaling van het *Oude Testament*. De LXX komt op 75 door Jakob en Jozef weg te laten en de zeven kleinkinderen van Jozef in de telling op te nemen.

28 Hij dan zond Juda voor zich uit naar Jozef, opdat deze hem in Gosen zou ontmoeten. En zij kwamen in het land Gosen aan. 29 En Jozef spande zijn wagen aan en trok naar Gosen, zijn vader Israël tegemoet. Toen hij hem ontmoette, viel hij hem om de hals en weende geruime tijd aan zijn hals. 30 Toen zeide Israël tot Jozef: Nu kan ik sterven, nadat ik uw aangezicht gezien heb, omdat gij nog leeft. 31 En Jozef zeide tot zijn broeders en tot het huis zijns vaders: Ik zal heengaan, het Farao meedelen en hem zeggen: mijn broeders en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen; 32 die mannen zijn schaapherders, want zij zijn veehouders en hebben hun kleinvee, hun runderen en alles wat zij bezitten, meegebracht. 33 En wanneer Farao u roept en zegt: wat is uw bedrijf? 34 zegt dan: uw knechten zijn veehouders geweest van onze jeugd aan tot heden, zowel wij als onze vadersen – opdat gij in het land Gosen moogt wonen, want al wat schaapherder is, is voor de Egyptenaren een gruwel.

Jakob verlangde ernaar Jozef weer te zien, maar Jozef verlangde er ook naar zijn vader terug te zien. Hij rijdt hem tegemoet. Als wij op weg gaan om de Heer te ontmoeten, zullen we zien dat Hij op weg is ons tegemoet. Wat Jakob zegt in vers 30, doet denken aan wat Simeon zegt in *Lukas 2:25-32*.

En zie, er was een man in Jeruzalem wiens naam was Simeon, en deze man was rechtvaardig en godvrezend en verwachtte de vertroosting van Israël, en de Heilige Geest was op hem. En hij had een Goddelijke aanwijzing ontvangen door de Heilige Geest, dat hij de dood niet zou zien voordat hij de Christus van de Heer had gezien. En hij kwam door de Geest in de tempel. En toen de ouders het kind Jezus binnenbrachten om volgens de gewoonte van de wet met Hem te doen, nam hij het in zijn armen en hij loofde God en zei: Nu laat U, Heer, uw slaaf in vrede heengaan naar uw woord, want mijn ogen hebben uw behoudenis gezien, die U bereid hebt voor het aangezicht van alle volken: een licht tot openbaring voor de naties en tot heerlijkheid voor uw volk Israël. (Lk 2:25-32)

Jozef wil zijn familie aan Farao voorstellen. Hij zegt hun wat ze moeten zeggen als Farao naar hun bedrijf vraagt. Het lijkt een gebruikelijke vraag van Farao te zijn aan hen die bij hem kwamen. Jozef bereidt hen daarop voor. Het antwoord moet luiden dat ze altijd veehouders zijn geweest. God, van Wie Farao hier een beeld is, vraagt ons ook: waar ben je mee bezig? Kunnen wij ook antwoorden: met zorg voor het vee, met zorg voor wat ons is toevertrouwd, met het ervoor zorgen dat alles wat we doen is tot eer van God (*Kol. 3:17*)? Het woord voor "bedrijf" (NBG) of "hantering" (SV) is hetzelfde woord dat in *Psalm 45:2* is vertaald met "gedicht": "ik draag mijn gedicht een koning voor". In het antwoord dat Jozef de broers in de mond legt, zeggen de broers dus eigenlijk, dat hun bedrijf, hun beroep een gedicht is dat gaat over de Koning, over zijn heerlijkheid die in *Psalm 45* verder wordt beschreven. Dat is ook wat de Heer Jezus in ons leven wil bewerken, wat Hij ons als het ware in de mond wil leggen: dat ons leven een gedicht is waarin de heerlijkheid van God wordt bezongen.

En Jozef zond hen weg en riep zijn vader Jakob bij zich en al zijn verwanten, totaal vijfenzeventig zielen. (Hd 7:14)

En al wat u doet, in woord of in werk, doet alles in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God de Vader door Hem dankt. (Ko 3:17)

Wanneer het nu geschieden zal, dat Farao ulieden zal roepen, en zeggen: Wat is uw hantering? (Gn 46:33 SV)

Mijn hart trilt van blijde woorden, ik draag mijn gedicht een koning voor, mijn tong is de stift van een vaardig schrijver. (Ps 45:2)

Het is niet verwonderlijk dat er staat: *"want al wat schaapherder is, is voor de Egyptenaren een gruwel"*. De Egyptenaren zijn een beeld van de wereld. Iemand van de wereld vindt het leven van een christen die tot eer van God leeft een gruwel.

INHOUD:

- Vs.1-6: De broers bij Farao
 Vs.7-10: Jakob voor Farao
 Vs.11,12: Jozef zorgt voor zijn vader en zijn broers
 Vs.13-21: Jozef koopt alles voor Farao
 Vs.22: De bijzondere positie van de priesters
 Vs.23-26: Het deel voor Farao
 Vs.27-31: Jakobs laatste levensjaren

TOELICHTING:

1 Toen kwam Jozef bij Farao, deelde het hem mee, en zeide: *Mijn vader en mijn broeders zijn met hun kleinvee, hun runderen en al wat zij bezitten, gekomen uit het land Kanaän, en zij zijn in het land Gosen.* **2** Nu had hij vijf mannen uit zijn broeders meegenomen, en hij stelde die aan Farao voor. **3** En Farao zeide tot zijn broeders: *Wat is uw bedrijf? Daarop zeiden zij tot Farao: Uw knechten zijn schaapherders, wij evenals onze vadersen.* **4** Ook zeiden zij tot Farao: *Wij zijn gekomen om als vreemdelingen in dit land te vertoeven, want er is geen weide meer voor de kudde, die uw knechten hebben, omdat de hongersnood zwaar is in het land Kanaän; nu dan, sta uw knechten toe in het land Gosen te wonen.* **5** Toen zeide Farao tot Jozef: *Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen; 6 het land Egypte ligt voor u open. Wijs uw vader en uw broeders in het beste deel van het land woonplaatsen aan, laten zij in het land Gosen wonen; indien gij weet, dat onder hen flinke mannen zijn, stel die dan tot opzichters over mijn kudde aan.*

Jozef vertelt Farao over de komst van zijn familie en de plaats die hij hun heeft toegewezen in het land Gosen. Hij schaamt zich niet voor hen (vgl. *Hebr. 2:11*). Vijf van zijn broers had Jozef meegenomen naar Farao. De namen worden niet genoemd. De nadruk ligt dus op het aantal vijf. Vijf is het getal van verantwoordelijkheid, wat een mens doet. De vraag van Farao gaat daarover. "Wat is uw bedrijf?" Ze zeggen dat ze schaapherders zijn. Het houdt zorg in voor wat zwak is en zelf niet in staat is gevaar af te slaan. De Heer Jezus is de Goede Herder, de Grote Herder, de Overste Herder. Hij zorgt voor alle gelovigen, die Hij "mijn schapen" noemt (*Joh.10*).

Farao zegt Jozef dat zijn familie in Gosen mag wonen. De toestemming van Farao is in overeenstemming met de wens van Jozef. Zo willigt de Vader elk verzoek in dat de Zoon doet ten aanzien van hen die bij Hem horen. Het beste van het land is voor zijn familie.

Farao vraagt aan Jozef ervoor te zorgen dat bekwame herders uit zijn familie tot opzichters van zijn kudde worden aangesteld. De Heer Jezus heeft aan de gemeente "herders" gegeven (*Ef.4:11*). Zij hebben een verantwoordelijkheid om voor de kudde te zorgen (*Hand.20:28; 1 Petr.5:2*).

Past op uzelfen op de hele kudde, waarin de Heilige Geest u als opzieners heeft gesteld, om de gemeente van God te hoeden, die Hij Zich heeft verworven door het bloed van zijn eigen Zoon. (*Hd 20:28*)

hoedt de kudde van God die bij u is en houdt toezicht, niet gedwongen maar vrijwillig, in overeenstemming met God, ook niet om schandelijke winst, maar bereidwillig; ... (*1Pt 5:2*)

7 Ook bracht Jozef zijn vader Jakob en stelde hem aan Farao voor. En Jakob zegende Farao. **8** Toen zeide Farao tot Jakob: *Hoe groot is het getal van uw levensjaren?* **9** En Jakob zeide tot Farao: *Het getal der jaren mijner vreemdelingschap is honderd en dertig; weinig in getal en kwaad zijn al mijn levensjaren geweest, en zij hebben niet bereikt het getal der levensjaren van mijn vadersen in de dagen hunner vreemdelingschap.* **10** Toen zegende Jakob Farao en ging van Farao heen.

Want en Hij die heiligt en zij die geheiligt worden, zijn allen uit een; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen en zegt: 'Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen, in het midden van de gemeente zal Ik U lofzingen'. (*Hb 2:11-12*)

...; maar u gelooft niet, omdat u niet tot mijn schapen behoort, zoals Ik u gezegd heb. Mijn schapen horen mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij. (*Jh 10:26,27*)

En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, anderen als evangelisten, anderen als herders en leraars, om de heiligen te volmaken, tot het werk van de bediening, tot de opbouw van het lichaam van Christus; ... (*Ef 4:11*)

Jozef stelt niet alleen zijn broers aan Farao voor, maar ook zijn vader Jakob. Hij schaamt zich niet voor zijn oude, kreupele vader. Een les voor alle jonge mensen, die het in het leven verder hebben geschopt dan hun ouders. Jakob mag dan een oude, arme grijsaard zijn, maar hij is zo rijk in God.

Ook al moet hij wat zijn eigen leven betreft, het afleggen tegen zijn vaderen (Terah - 205; Abraham - 175; Isaäk - 180; Jakob - 147), hij is zich bewust van de bewarende genade van God in zijn leven. Hij is door de beloften door God aan hem gedaan, de meerdere van Farao. Hij is zich daarvan bewust en zegent als zodanig Farao, in die tijd de machtigste man op aarde (Hebr.7:7). Zie ook Paulus voor Festus (Hand.26).

Zonder enige tegenspraak nu wordt het mindere gezegd door het meerdere. (Hb 7:7)

11 Jozef nu wees zijn vader en zijn broeders woonplaatsen aan en gaf hun grondbezit in het land Egypte, in het beste deel van het land, in het land Rameses, zoals Farao geboden had. 12 En Jozef onderhield zijn vader, zijn broeders en het gehele huis zijns vaders met brood, naar het getal der kinderen.

Jozef zorgt voor zijn vader en zijn broers. Hij geeft hun het beste deel in het land Egypte. Dit is naar het bevel van Farao. Alles wat de Heer Jezus voor de zijnen doet, is in volkomen overeenstemming met de wil van de Vader. Zijn zorg gaat uit naar oud en jong, groot en klein, waarbij ieder krijgt wat hij nodig heeft. Niemand wordt vergeten. Elk lid van zijn familie ondervindt zijn zorg. Er is persoonlijke aandacht voor elk lid. Belangrijke les voor de zorg in de gemeente.

13 Er was nu in het gehele land geen brood, want de hongersnood was zeer zwaar, en het land Egypte en het land Kanaän raakten uitgeput tengevolge van de honger. 14 En Jozef zamelde al het geld in, dat zich in het land Egypte en in het land Kanaän bevond, voor het koren dat men kwam kopen, en Jozef bracht het geld in Farao's huis. 15 Toen het geld uit het land Egypte en uit het land Kanaän op was, kwamen alle Egyptenaren tot Jozef en zeiden: Geef ons brood! Waarom toch zouden wij voor uw ogen sterven? Want er is geen geld meer. 16 En Jozef zeide: Geeft uw vee, dan zal ik u (brood) geven in ruil voor uw vee, indien er geen geld meer is. 17 Toen brachten zij hun vee tot Jozef, en Jozef gaf hun brood in ruil voor de paarden, het kleinvee, het rundvee en de ezels, en hij voorzag hen in dat jaar van brood in ruil voor al hun vee. 18 Toen dat jaar ten einde was, kwamen zij tot hem in het tweede jaar en zeiden tot hem: Wij zullen het voor mijn heer niet verhehlen dat, nu het geld op is en onze veestapel aan mijn heer is gekomen, er voor mijn heer niet anders overblijft dan ons lichaam en onze grond. 19 Waarom zouden wij voor uw ogen sterven, en zou onze grond verkommeren? Koop ons en onze grond in ruil voor brood; en wij en onze grond zullen Farao dienstbaar zijn. Geef ons dan zaad, opdat wij leven en niet sterven, en opdat de grond niet woest worde. 20 Toen kocht Jozef al de grond der Egyptenaren voor Farao, want de Egyptenaren verkochten ieder zijn akker, omdat de honger hun te sterk werd. Zo kwam het land aan Farao. 21 En wat het volk aangaat, dat maakte hij dienstbaar van het ene einde van het gebied van Egypte tot het andere einde.

Jozef gebruikt zijn positie als heer over alles om alles in volkomen onderwerping aan Farao te brengen door alles aan hemzelf te onderwerpen. Eerst het geld (vers 15), daarna het vee (vers 16,17), tenslotte de mensen zelf en hun land (vers 18-20). Zo werd alles dienstbaar aan Farao. Op gelijke wijze zal de Heer Jezus straks alle dingen onderwerpen aan God (1 Kor.15:24-28). Hij heeft alles voor God gekocht (Openb.5:9; 2 Petr.2:1; Matth.13:44).

Daarna is het einde, wanneer Hij het koninkrijk aan God de Vader overgeeft, wanneer Hij alle overheid en alle gezag en kracht te niet gedaan heeft. Want Hij moet regeren, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd. Als laatste vijand wordt de dood te niet gedaan. Want 'Hij heeft alles aan zijn voeten onderworpen'. Wanneer Hij nu zegt dat alles Hem onderworpen is, is het duidelijk dat Hij wordt uitgezonderd die Hem alles onderworpen heeft. Maar wanneer Hem alles onderworpen is, dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen zijn aan Hem die Hem alles onderworpen heeft, opdat God alles in allen zal zijn.(1Ko 15:24-28)

En zij zingen een nieuw lied en zeggen: U bent waard het boek te nemen en zijn zegels te openen; want U bent geslacht en hebt voor God gekocht met uw bloed uit elk geslacht en taal en volk en natie, en hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters; en zij zullen over de aarde regeren.(Op 5:9-10)

Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een schat, in de akker verborgen, die een mens vond en verborg; en vanwege zijn blijdschap daarover gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt die akker.(Mt 13:44)

De Heer Jezus gebruikt niets tot zijn eigen eer (zoals ook Jozef niet deed), maar doet alles tot eer van God (zoals Jozef voor Farao). God heeft zijn Zoon boven alles geplaatst (Ef.1:20-21).

De Zoon gebruikt die verheven plaats om de Vader te verheerlijken (Joh. 17:1).

Het handelen van Jozef gaat niet ten koste van het welzijn van de Egyptenaren, maar is juist tot hun welzijn (zie vers 25). De zegen van de mens ligt juist in het uitleveren van zichzelf met alles wat hij heeft aan de Heer Jezus.

22 Alleen de grond der priesters kocht hij niet, want de priesters hadden vaste inkomsten van Farao, en zij leefden van hun vaste inkomsten, die Farao hun gegeven had, daarom verkochten zij hun grond niet.

Er is een groep mensen die niet aan Jozef wordt onderworpen en wel de priesters. Dat doet denken aan de gelovigen van de gemeente nu. Zij zijn priesters (1 Petr.2:5). Als straks alles aan de Heer Jezus zal worden onderworpen, is de gemeente daarvan uitgezonderd. De gemeente mag met Hem regeren (Ef.1:10,11,22).

..., dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder een hoofd samen te brengen in Christus; in Hem, in Wie wij ook erfgenamen zijn geworden, waartoe wij tevoren bestemd waren naar het voornemen van Hem die alles werkt naar de raad van zijn wil, (Ef 1:10-11)

En Hij heeft alles aan zijn voeten onderworpen en Hem als hoofd over alles gegeven aan de gemeente, die zijn lichaam is, de volheid van Hem die alles in allen vervult. (Ef 1:22-23)

23 En Jozef zeide tot het volk: Zie, ik heb heden u en uw grond voor Farao gekocht; zie, hier is zaad voor u, opdat gij de grond kunt bezaaien. 24 Maar van de opbrengst zult gij een vijfde deel aan Farao geven, en vier delen zullen voor u zijn tot zaad voor de akker en tot voedsel voor u en voor hen die in uw huizen zijn, en tot spijze voor uw kinderen. 25 Toen zeiden zij: Gij hebt ons in het leven behouden; mogen wij de genegenheid van mijn heer winnen, dan zullen wij Farao dienstbaar zijn. 26 En Jozef maakte het tot een inzetting tot op de huidige dag met betrekking tot het grondbezit in Egypte, dat Farao daarvan een vijfde deel zou hebben; alleen de grond der priesters kwam niet aan Farao.

Bij de verlossing die Jozef heeft bewerkt en waardoor hun leven is gespaard gebleven, geeft hij nu aan het volk wat het nodig heeft om in leven te blijven. Zo is de Heer Jezus ook voor allen die Hem toebehoren. Hij verlost niet alleen, maar geeft alles wat nodig is om voor Hem te kunnen leven. "Zijn Goddelijke kracht heeft ons immers alles geschonken betreffende het leven en de godsvrucht" (2 Petr.1:3). We hebben leven gekregen en al het nodige om voor God te leven. Daartoe heeft Hij ons zaad gegeven, dat is het Woord van God, dat we mogen uitzaaien en dat voedsel voor ons betekent. Het deel voor Farao moet eerst worden apart gezet. Steeds moet bij ons het bewustzijn aanwezig zijn dat God op alles de eerste rechten heeft.

27 Israël dan woonde in het land Egypte, in het land Gosen, en zij werden daar ingezetenen. Zij waren vruchtbaar en vermenigvuldigden zich zeer. 28 En Jakob leefde in het land Egypte nog zeventien jaar, en de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, waren honderd zevenenveertig jaar. 29 Toen de tijd naderde, dat Israël sterven zou,

..., die Hij heeft gewerkt in Christus door Hem uit de doden op te wekken en Hem aan zijn rechterhand te zetten in de hemelse gewesten, boven alle overheid, gezag, kracht en heerschappij en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze, maar ook in de toekomstige eeuw. (Ef 1:20-21)

Dit sprak Jezus en Hij hief zijn ogen op naar de hemel en zei: Vader, het uur is gekomen: verheerlijk uw Zoon, opdat uw Zoon U verheerlijkt; ... (Jh 17:1)

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (1Pt 2:5)

Zijn Goddelijke kracht heeft ons immers alles geschonken betreffende het leven en de godsvrucht door de kennis van Hem die ons heeft geroepen door zijn eigen heerlijkheid en deugd, ... (2Pt 1:3)

riep hij zijn zoon Jozef en zeide tot hem: Indien gij mij genegenheid toedraagt, leg dan uw hand onder mijn heup, (en zweer) dat gij mij liefde en trouw zult bewijzen: begraaf mij niet in Egypte. 30 Want ik wil bij mijn vaderen liggen, vervoer mij daarom uit Egypte en begraaf mij in hun graf. En hij zeide: Ik zal doen naar uw woord. 31 Daarop zeide hij: Zweer het mij dan. En hij zwoer het hem. En Israël boog zich aanbeddend neder aan het hoofdeinde van het bed.

Jakob had van de eerste honderd en dertig jaren van zijn leven tegen Farao gezegd: "weinig in getal en kwaad zijn al mijn levensjaren geweest" (vers 9). Dat kwam omdat hij de leiding van de Heer niet had aanvaard, maar zijn eigen weg was gegaan. Daarom ook hadden zijn levensjaren "niet bereikt het getal der levensjaren van mijn vaderen in hun vreemdelingschap." Isaäk is niet uit het land weg geweest en heeft, voor zover de Schrift ons vertelt, geen bijzondere moeilijkheden gekend. En het leven van Abraham speelde zich voor het grootste deel af in de gunst van en gemeenschap met God. Jakob had niet begrepen dat God hem in liefde wilde leiden en die leiding dan ook niet ervaren. Hij vertrouwde niet op God, maar dacht dat hij zelf moest zorgen dat hij kreeg wat God hem had beloofd. Zo komt hij na honderd en dertig jaar in Egypte.

In de laatste zeventien jaar die hij daar verblijft, groeit hij naar een einde dat heerlijker is dan dat van zijn vaderen. In de weg van het geloof blijft hij achter bij Abraham en Isaäk, maar zijn einde is beter. We hebben geen verslag van het sterfbed van Abraham of Isaäk. We lezen wel uitvoerig van het sterfbed van Jakob.

Dat is om te laten zien hoe uiteindelijk de genade van God ten opzichte van deze man triomfeert. Het is de bekroning van Gods geduldige werk van tucht. "De tijd naderde dat Israël sterven zou" (vers 29; vgl. Hebr.13:7). Hij roept Jozef en zegt hem zijn hand onder zijn heup te leggen. Aan zijn heup was hij geslagen bij Pniël (Gen. 32) en sindsdien liep hij kreupel. Voortdurend was hij in zijn wandel herinnerd aan het gevecht met God. Nu was hij waar God hem hebben wilde.

Jakob liet Jozef zweren dat hij in het land begraven zou worden. Hij wilde begraven worden met het oog op de opstanding en met het oog op alle door God gedane beloften die in verbinding stonden met het land van de belofte. De Heer Jezus beantwoordt de vraag naar de opstanding ook met het verwijzen naar God als de God van Abraham, Isaäk en Jakob. Hij zegt daarbij: "Hij is niet de God van doden, maar van levenden" (Math.22:31-32). De aartsvaders zullen in de opstanding leven en de beloften beërven. Jozef verklaart met een eed dat hij aan de wens van zijn vader zal voldoen. Jozef is een beeld van de Heer Jezus door Wie alle beloften van God zullen worden vervuld.

"En Israël boog zich aanbeddend neder aan het hoofdeinde van het bed" (vers 31). Hij geloofde Jozef op zijn woord. Dit gaf hem rust en hij kon aanbidden. Dit vers wordt in *Hebreeën 11:21* aangehaald. Daar wordt het vertaald met: "en hij aanbad leunend op het uiteinde van zijn staf." De staf spreekt van de steun die hij nodig had. Die steun wilde hij eerst niet aanvaarden. Hij wilde alles zelf doen. Maar nadat God hem aan de heup had geslagen, kon hij niet meer zonder staf. Hier erkent hij dat God zijn steun was geweest, het voert hem tot aanbedding. Zijn sterven wordt gekenmerkt door het uitdelen van zegen aan zijn nageslacht en het aanbidden van God. Is een mooier einde denkbaar?

Houdt uw voorgangers in herinnering die het woord van God tot u gesproken hebben, en volgt, terwijl u het einde van hun wandel beschouwt, hun geloof na. (Hb 13:7)

Wat nu de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: 'Ik ben de God van Abraham en de God van Isaäk en de God van Jakob'? Hij is niet de God van doden maar van levenden. En toen de menigten dit hoorden, stonden zij versteld over zijn leer. (Mt 22:30-32)

Door het geloof zegende Jakob bij zijn sterven elk van de zonen van Jozef en hij aanbad leunend op het uiteinde van zijn staf. (Hb 11:21)

INHOUD:

Vs.1-7: Jozef komt met zijn beide zonen bij zijn zieke vader

Vs.8-22: Jakob zegent Efraïm en Manasse

TOELICHTING:

1 Hierna gebeurde het, dat men tot Jozef zeide: Zie, uw vader is ziek. Daarop nam hij zijn beide zonen met zich, Manasse en Efraïm. 2 Toen men aan Jakob meegedeeld had: Zie, uw zoon Jozef komt tot u, verzamelde Israël al zijn krachten en ging op het bed zitten. 3 En Jakob zeide tot Jozef: God, de Almachtige, is mij verschenen te Luz in het land Kanaän en heeft mij gezegend 4 en tot mij gezegd: zie, Ik zal u vruchtbaar maken, u vermenigvuldigen en u maken tot een menigte van volken; Ik zal dit land aan uw nageslacht geven tot een altoosdurende bezitting. 5 En nu, uw beide zonen, die u in het land Egypte geboren zijn, voordat ik tot u naar Egypte gekomen was, zij zijn de mijne; Efraïm en Manasse zullen mij als Ruben en Simeon zijn. 6 Maar uw nakomelingen, die gij na hen verwekt hebt, zullen de uwe zijn; naar de naam hunner broeders zullen zij genoemd worden in hun erfdeel. 7 Wat mij aangaat, toen ik uit Paddan kwam, is Rachel mij door de dood ontvallen in het land Kanaän op de reis, toen wij nog maar een eindweegs van Efrath verwijderd waren, en heb ik haar daar begraven aan de weg naar Efrath, dat is Bethlehem.

Jozef krijgt bericht dat zijn vader ziek is. Jozef begreep dat deze ziekte tot de dood zou voeren. Hij neemt zijn beide zonen mee naar zijn zieke vader, in de verwachting dat hij hen zou zegenen. Als Israël hoort dat Jozef komt, richt hij zich op. Het horen van die naam geeft hem kracht. Als Jakob begint hij te vertellen over de zegen waarmee God hem heeft gezegend en de beloften die hem zijn gedaan. De zegen van het eerstgeboorterecht ontnemt Jakob aan Ruben en Simeon en geeft die aan de zonen van Jozef. Hiervoor neemt hij de beide zonen van Jozef, die een heidense vrouw hem geschonken had, aan tot zijn eigen zonen. Zie ook *1 Kronieken 5:1*, waar Jozef het eerstgeboorterecht krijgt toebedeeld, omdat hij het had verworven. Ruben het had verspeeld, Jakob zelf het had gekocht. De Heer Jezus wordt ook de Eerstgeborene genoemd, omdat Hij die titel waard was, terwijl de eerste Adam die had verspeeld. Jakob noemt Efraïm als eerste.

Jakob wordt door de zonen van Jozef herinnerd aan de dood van Rachel, zijn lievelingsvrouw. In haar dood leerde hij dat alles waar het vlees op vertrouwt, moet worden weggenomen. God had Rachel van Hem weggenomen, Rachel die hij ten koste van alles had willen sparen. God nam hem ook Jozef en Benjamin af. God geeft hem Jozef en Benjamin terug en hij ziet zelfs de zonen van Jozef. Een begrafenissen spreekt ook van nieuw leven. De dood van Rachel ging gepaard met de geboorte van Benjamin. Bethlehem is het keerpunt in het leven van Jakob, Bethlehem is ook het keerpunt in de geschiedenis van het volk Israël. Ze zien het nu nog niet, maar ze zullen het zien.

8 Toen Israël de zonen van Jozef zag, zeide hij: Wie zijn dit? 9 En Jozef zeide tot zijn vader: Dat zijn mijn zonen, die God mij hier gegeven heeft. Daarop zeide hij: Breng hen toch tot mij, opdat ik hen zegene. 10 Israëls ogen nu waren dof geworden van ouderdom, hij kon niet zien. En (Jozef) bracht hen dicht bij hem; en hij kuste en omhelsde hen. 11 Daarna zeide Israël tot Jozef: Ik had niet kunnen vermoeden, dat ik uw aangezicht zou zien, en zie, God heeft mij zelfs uw nageslacht doen zien. 12 Toen deed Jozef hen van zijn knieën weggaan, en boog zich neer met zijn aangezicht ter aarde. 13 En Jozef nam hen beiden, met zijn rechterhand Efraïm aan Israëls linkerhand, en met zijn linkerhand Manasse aan Israëls rechterhand, en hij bracht hen dicht bij hem. 14 Toen strekte Israël zijn rechterhand uit en legde die op het hoofd van Efraïm,

De zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, want hij was de eerstgeborene, maar omdat hij de legerstede van zijn vader had ontwijd, was zijn eerstgeboorterecht geschonken aan de zonen van Jozef, de zoon van Israël – maar deze werd niet in het register als eerstgeborene ingeschreven; ... (1Kr 5:1)

hoewel hij de jongste was, en zijn linkerhand op het hoofd van Manasse; hij legde zijn handen kruiselings, ofschoon Manasse de eerstgeborene was. 15 En hij zegende Jozef en zeide: God, voor wiens aangezicht mijn vaderen Abraham en Isaäk gewandeld hebben; God, die mij als herder geleid heeft, mijn leven lang tot op deze dag; 16 de Engel, die mij verlost heeft uit alle nood, zegene deze jongelingen, zodat in hen mijn naam en die van mijn vaderen Abraham en Isaäk voortleven en zij in menigte mogen toenemen in het land.

17 Toen Jozef zag, dat zijn vader zijn rechterhand op Efraïms hoofd gelegd had, was dat verkeerd in zijn ogen, en hij greep de hand van zijn vader om die van Efraïms hoofd te verleggen naar het hoofd van Manasse. 18 En Jozef zeide tot zijn vader: Zó niet, mijn vader, want deze is de eerstgeborene, leg uw rechterhand op zijn hoofd. 19 Maar zijn vader weigerde het en zeide: Ik weet het, mijn zoon, ik weet het; ook hij zal tot een volk worden en ook hij zal groot worden; nochtans zal zijn jongere broeder groter zijn dan hij, en diens nageslacht zal een volheid van volken worden. 20 En hij zegende hen te dien dage en zeide: Met u zal Israël zegen toewensen door te zeggen: God make u als Efraïm en als Manasse. En hij plaatste Efraïm vóór Manasse. 21 En Israël zeide tot Jozef: Zie, ik ga sterven, maar God zal met u zijn en u terugbrengen naar het land uwer vaderen. 22 En ik geef u, boven uw broeders, een bergrug, die ik met mijn zwaard en mijn boog aan de Amorieten heb ontruikt.

"Door het geloof zegende Jakob bij zijn sterven elk van de zonen van Jozef" (Hebr. 11:21). Er is wel gezegd dat Jakob nooit zo krachtig heeft gewandeld dan toen hij ziek in bed lag, en nooit zo helder heeft gezien dan toen zijn ogen dof waren geworden. Mogelijk dat hij bij het zegenen van de jongste vóór de oudste heeft gedacht aan het bedrog dat hij als de jongste had gepleegd om de zegen van de oudste te krijgen (hoofdstuk 27).

Jakob zegende in de zonen van Jozef ook Jozef zelf (vers 15), terwijl hij God beleed als zijn Herder. Hij wist dat God hem had geleid, hoewel hij zo vaak niet aan Hem had gedacht. Hij wist dat God hem uit alle nood had gered, waarin hij door eigen schuld was terecht gekomen.

Jozef meent dat zijn vader zich vergist. Het is de enige onvolkomenheid die we van Jozef lezen in de Bijbel, waaruit blijkt dat ook hij een feilbaar mens was. Alleen de Heer Jezus is altijd volmaakt geweest, zonder een enkele onvolkomenheid. Maar Jakob zegent door geloof. Zijn geloofsoog zag Gods bedoeling om ook hier de jongste voor de oudste te zegenen. God gaat voorbij aan natuurlijke voorrechten en kiest voor hen die anders niet in aanmerking zouden komen voor de zegen van het eerstgeboorterecht. De zegen van eerstgeboorterecht komt bij Jozef (in zijn zonen) terecht. Juda krijgt de positie die aan het eerstgeboorterecht is verbonden (zie 1 Kron.5:1-2).

De zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, want hij was de eerstgeborene, maar omdat hij de legerstede van zijn vader had ontviid, was zijn eerstgeboorterecht geschonken aan de zonen van Jozef, de zoon van Israël – maar deze werd niet in het register als eerstgeborene ingeschreven; wel was Juda de sterkste onder zijn broeders en één uit hem werd tot vorst, maar het eerstgeboorterecht viel ten deel aan Jozef –... (1Kr 5:1-2)

In de profeten wordt, na de scheuring van het rijk in tien en twee stammen, het tien stammenrijk geregeld aangeduid met de naam Efraïm. Manasse is niet zo groot geworden als Efraïm en is daarbij ook nog in tweeën gedeeld, een halve stam woonde in het land en de andere helft woonde in het Overjordaanse.

Jozef krijgt een extra zegen van Jakob. Het is een bergrug die Jakob met zwaard en boog op de vijand heeft veroverd. Jakob heeft er zich voor ingespannen. Het zwaard is een wapen dat gebruikt wordt als de vijand dichtbij is. De boog wordt gebruikt als de vijand veraf is. Het zwaard is het woord van God dat we in geloof gebruiken om de vijand te verslaan. De boog is de hoop, de toekomst die we ons nu al eigen maken (vgl. 2 Kon.13:15-17).

Elisa zeide tot hem: Haal boog en pijlen. En toen hij voor hem boog en pijlen gehaald had, zeide hij tot de koning van Israël: Leg uw hand aan de boog. En hij legde er zijn hand aan. Toen legde Elisa zijn handen op die van de koning. Daarna beval hij: Open het venster naar het oosten. En toen hij het geopend had, zeide Elisa: Schiet. En hij schoot. Toen zeide hij: Een pijl der overwinning van de HERE, ja, een pijl der overwinning op Aram. Gij zult Aram bij Afek tot vernietiging toe verslaan. (2Kn 13:15-17)

We mogen leven in het licht van de toekomst, wanneer alle vijandschap teniet is gedaan. Door zwaard en boog nemen we een bergrug in bezit om die aan de ware Jozef te kunnen geven. Een bergrug is een hoogte, een plek verheven van de aarde en daardoor dicht bij de hemel. Het spreekt van gemeenschap met God, van genoeg hebben aan Hem. Habakuk kon zingen, terwijl alles hem ontbrak, dat de HERE Here zijn kracht was, die hem deed treden op zijn hoogten (*Hab.3:17-19*). Ook wij kunnen zegen doorgeven aan onze kinderen van de veroveringen die wij op de vijand hebben gedaan. Als wij die doorgeven is het goed erbij te vertellen hoe we die zegen hebben veroverd, opdat onze kinderen op dezelfde wijze te werk zullen gaan voor hun nageslacht. De zegen is: gemeenschap met God.

Al zou de vijgeboom niet bloeien, en er geen opbrengst aan de wijnstokken zijn, de vrucht van de olijfboom teleurstellen; al zouden de akkers geen spijs opleveren, de schapen uit de kooi verdreven zijn en er geen runderen in de stallen zijn, nochtans zal ik juichen in de HERE, jubelen in de God van mijn heil. De HERE Here is mijn kracht: Hij maakt mijn voeten als die der hinden, Hij doet mij treden op mijn hoogten.
(*Hk 3:17-19*)

INHOUD:

- Vs.1,2: Inleiding tot de zegen van Jakob
 Vs.3,4: Ruben
 Vs.5-7: Simeon en Levi
 Vs.8-12: Juda
 Vs.13: Zebulon
 Vs.14,15: Issaschar
 Vs.16-18: Dan en de verlossing
 Vs.19: Gad
 Vs.20: Aser
 Vs.21: Naftali
 Vs.22-26: Jozef
 Vs.27: Benjamin
 Vs.28: Ieder een eigen zegen
 Vs.29-33: Jakob zegt waar hij begraven wil worden en sterft

TOELICHTING:

1 En Jakob ontbood zijn zonen en zeide: Komt bijeen, opdat ik u bekend make, wat u in toekomstige dagen wedervaren zal. 2 Verzamel u en luistert, gij zonen van Jakob, luistert naar Israël, uw vader.

Uit de woorden van Jakob blijkt dat dit hoofdstuk profetisch van karakter is. Hij gaat zijn zonen vertellen wat hun "in toekomstige dagen wedervaren zal". Letterlijk staat er 'in het einde der dagen'. Het is de geschiedenis van het volk Israël in de eindtijd. Jakob roept zijn zonen zowel in *vers 1* als in *vers 2* op om te komen en te luisteren. Dat geeft wel aan hoe belangrijk het is wat hij te vertellen heeft.

3 Ruben, mijn eerstgeborene zijt gij, mijn sterkte en de eersteling mijner kracht, de voornaamste in hoogheid, de voornaamste in vermogen. 4 Gij, die opbruist als water, gij zult de voornaamste niet zijn, omdat gij uws vaders bed beklommen hebt; toen hebt gij het ontwijd. Hij heeft mijn legerstede beklommen.

Ruben (= 'ziet, een zoon'). Hij is de oudste zoon, tot hem richt Jakob het eerst het woord. Eerst meet Jakob de zegeningen breed uit die Ruben als eerstgeborene ten deel waren gevallen. Op hem had Jakob zijn natuurlijke verwachting gevestigd. Maar hij komt bedrogen uit in zijn verwachting. Ruben weet zijn begeerten niet te beheersen en gaat zich in wellust te buiten aan de vrouw van zijn vader (*Gen.35:22*). De hoge positie van Ruben maakt zijn val des te dieper. Hij verspeelt zijn eerstgeboorterecht. Hoeveel is er al door gelovigen aan zegen verspeeld door het de vrije teugel geven aan seksueel kwaad! De zegen van de eerstgeborene is o.a. kracht, een hoge positie (aanzien), veel vermogen (een dubbel deel). Het is allemaal weg door de uitbarsting van zijn ontembare natuur. In Ruben zien we het verderf van de mens. Zo heeft Israël de zegen verspeeld door zijn verdorven natuur de vrije loop te laten. Ze hebben zich als volk niet aan God gestoord en zijn de lusten van hun vlees gevolgd. Ze hebben God de rug toegekeerd en zich verbonden aan de afgoden.

5 Simeon en Levi zijn broeders; hun gereedschappen zijn werktuigen van geweld. 6 Mijn ziel hebbe geen deel aan hun beraadslaging, mijn geest sluite zich niet aan bij hun vergadering, want in hun toorn hebben zij mannen gedood en in hun moedwil hebben zij

En toen Israël in dit land woonde, ging Ruben heen en lag bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, en Israël hoorde het. De zonen van Jakob nu waren twaalf in getal. (Gn 35:22)

runderen de pezen doorgesneden. 7 Vervloekt zij hun toorn, want die is hevig, en hun grimmigheid, want die is hard. Ik zal hen verdelen onder Jakob en verstrooien onder Israël.

Simeon (=‘verhoring’) en Levi (=‘aanhechting’). Na de zonde van Ruben, waarin het kenmerk van verderf te zien is, spreekt Jakob over de zonde van Simeon en Levi. Daarin komt een ander kenmerk van de zonde naar voren, dat is geweld. Jakob doelt op het geweld van Simeon en Levi in *Genesis 34*. Jakob neemt duidelijk afstand van de handelwijze van zijn zonen. Hij spreekt hen niet aan, maar spreekt over hen ten aanhoren van al zijn zonen. Allen, ook wij, moeten ervan leren. Deze twee waren broeders in het kwaad. Jakob verwerpt elke verbinding met hen. Hij wil niet in hun denken betrokken worden. In zulk gezelschap wil Jakob niet zijn, en ook wij horen er niet

(*Ps.1*).

Welzalig de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters; maar aan des HEREN wet zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht.

Want hij is als een boom, geplant aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; – al wat hij onderneemt, gelukt.

Niet alzo de goddelozen: die toch zijn als kaf dat de wind verstroot.

Daarom houden de goddelozen geen stand in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen, want de HERE kent de weg der rechtvaardigen, maar de weg der goddelozen vergaat. (Ps 1)

Hij neemt zijn kinderen niet in bescherming, praat hun zonde ook niet goed, maar noemt die bij de naam. Hij vervloekt hun toorn en grimmigheid (niet henzelf). De gevolgen van hun handelwijze blijven niet uit (*Gal.6:7-8*). In plaats van samen te blijven (ze waren samen in het kwaad) zullen ze verdeeld en verstrooid worden onder Israël. Van Simeon als stam is nauwelijks iets overgebleven (*Num.1, 26; Joz.19:1-9*). Ze woonden in het land grotendeels onder Juda. De verstrooiing van Levi wordt door de genade van God veranderd in een zegen: door hun verstrooiing kwamen ze temidden van het hele volk, waardoor ze het hele volk onderwijs konden geven uit Gods wetten.

8 Juda, ù zullen uw broeders loven, uw hand zal zijn op de nek uwer vijanden, voor u zullen uws vaders zonen zich neerbuigen. 9 Een leeuwewelp is Juda; na de roef zijt gij omhoog geklommen, mijn zoon; hij kromt zich, legt zich neder als een leeuw of als een leeuwin; wie durft hem opjagen? 10 De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn. 11 Hij zal zijn ezel aan de wijnstok binden en het jong zijner ezelin aan de wingerd; hij zal zijn kleed in wijn wassen en in druivebloed zijn gewaad. 12 Hij zal donkerder van ogen zijn dan wijn en witter van tanden dan melk.

Juda (=‘lof’). Hier een heel andere toon dan over de drie oudste zonen. Over Juda alleen prijzenswaardige dingen, een grote tegenstelling met de eerste drie. Dat komt omdat zijn toekomst ten nauwste verbonden is met de Messias, die uit Juda zou voortkomen. We kunnen Juda zelf hier als een type van de Heer Jezus als de Messias zien. Daarom ook wijdt Jakob meer woorden aan hem dan aan de andere zonen (met uitzondering van Jozef, om dezelfde reden). Al zijn broers zullen hem loven, hij zou de eerste plaats innemen die zijn oudste broer had verspeeld. Zo neemt Christus de eerste plaats in temidden van zijn broeders (*Rom.8:29; Hebr.2:12*). Hij heeft de vijanden overwonnen, waarom zijn broers hem loven. Zijn zegevierende kracht komt in het beeld van de leeuw duidelijk naar voren. Zijn heerschappij zou niet tijdelijk, maar eeuwig zijn: zijn scepter of heersersstaf zou niet wijken. En als Silo (=‘rustbrenger’ of ‘vredestichter’) komt, dat wil zeggen als de Heer Jezus als Messias komt, zal zijn heerschappij zijn hoogtepunt bereiken. Dan zullen zelfs volken hem gehoorzaam zijn. Dat zal zijn in het vreedrijk. Het tafereel met de ezel (*vers 11a*) doet denken aan de intocht van de Heer Jezus in Jeruzalem (*Zach.9:9*) waar die tijd als het ware even wordt beleefd. Die tijd zelf zal gekenmerkt worden door een overvloed van vreugde (wijn), een kenmerk van het vreedrijk (*Jes.25:6*).

Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten. Want wat een mens zaait, dat zal hij ook oogsten. Want wie voor zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie voor de Geest zaait, zal uit de Geest eeuwig leven oogsten. (Gl 6:7-8)

Uit het deel der Judeeërs was het erfdeel der Simeonieten genomen. Omdat het deel der Judeeërs voor hen te groot was, kregen de Simeonieten een erfdeel in hun midden. (Jz 19:9)

Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. (Rm 8:29)

‘Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen, in het midden van de gemeente zal Ik U lofzingen’. (Hb 2:12)

Jubel luide, gij dochter van Sion; juich, gij dochter van Jeruzalem! Zie, uw koning komt tot u, hij is rechtvaardig en zegevierend, nederig, en rijdende op een ezel, op een ezelshengst, een ezelinnejong. (Zc 9:9)

En de HERE der heerscharen zal op deze berg voor alle volken een feestmaal van vette spijzen aanrichten, een feestmaal van belegen wijnen: van mergrijke, vette spijzen, van gezuiverde, belegen wijnen. (Js 25:6)

De zegen van Juda besluit in *vers 12* met een beschrijving van de persoonlijke heerlijkheid van de Heer Jezus (vgl. *Hoogl.5:10-16*).

*Mijn geliefde is blank en rood, uitblinkend boven tienduizend.
Zijn hoofd is fijn goud, gelouterd goud, zijn lokken zijn golvend, ravezwart.
Zijn ogen zijn als duiven bij waterbeken, badend in melk, zittend bij een overvloedige bron.
Zijn wangen zijn als balsembedden, perken van kruiden,
zijn lippen zijn leliën, druipend van vloeiende mirre.
Zijn armen zijn gouden rollen, bezet met Tarsisstenen,
zijn lichaam is een kunstwerk van ivoor, bedekt met lazursteen.
Zijn benen zijn witmarmere zuilen, rustend op voetstukken van gelouterd goud;
zijn gestalte is als de Libanon, uitgelezen als de ceders.
Zijn verhemelte is enkel zoetheid, en alles aan hem bekoorlijkheid. (Hl 5:10-16)*

13 Zebulon zal wonen aan het strand der wijde zee, ja, hij zal wonen aan het strand bij de schepen, en zijn zijde zal naar Sidon gekeerd zijn.

Zebulon (=‘woning’). Over Zebulon persoonlijk spreekt Jakob geen woord. Hij zegt alleen waar Zebulon zal wonen. We moeten wat Jakob over Zebulon zegt, plaatsen in het profetisch perspectief dat Jakob volgens *vers 1* voor ogen heeft. Na het falen van de drie oudste zonen, kwam in Juda de Messias in beeld. De heerschappij was Hem gegeven. Maar toen Hij kwam werd Hij verworpen en Israël werd verstrooid onder de volken. Dat wordt in beeld in Zebulon voorgesteld. De zee is een beeld van de volken (*Jes.17:12-13; Op. 17:15*).

Israël is onder de naties verstrooid, daarmee drijft ze handel ("schepen"), daarop richt zij zich ("*naar Sidon gekeerd*", *Jes.23:2*). In dit lot van Zebulon (en van Israël in zijn geheel) zal een ommekeer komen. Die is al aangekondigd in *Mattheüs 4:12-16*, toen de Heer Jezus daar kwam wonen.

Toen Hij nu had gehoord dat Johannes was overgeleverd, vertrok Hij naar Galilea; en Hij verliet Nazareth en kwam in Kapernaïm wonen dat aan de zee ligt, in het gebied van Zebulon en Nafthali, opdat vervuld werd wat gesproken is door de profeet Jesaja, die zei: 'Land Zebulon en land Nafthali, aan de weg van de zee, over de Jordaan, Galilea van de volken: het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien, en voor hen die zaten in het land en de schaduw van de dood, hun is een licht opgegaan'. (Mt 4:12-16)

Zebulon wordt ook daar verbonden met de volken. Maar door de komst van de Heer Jezus kwam er zegen voor Israël en de volken. Die zegen voor Israël is uitgesteld door de verwerping van de Heer, maar zal zeker komen als Hij de tweede keer verschijnt.

14 Issaschar is een bonkige ezel, die tussen de stallingen ligt; 15 als hij ziet, dat de rust goed is, en dat het land liefelijk is, buigt hij zijn schouder om te torsen en leent zich tot slaafse herendienst.

Issaschar (=‘loon’). Wat Jakob over Issaschar zegt, typeert hem als iemand die gemak en voordeel zoekt, maar daar wel een prijs voor moet betalen. Zo is het met Israël na de verwerping van de Heer Jezus. Het is gaan wonen bij de zee, de volken (Zebulon). Maar daarbij is het niet gebleven. Het is afhankelijk van de volken geworden, ze zijn een lastdier geworden, ze zijn er slaven van (*Neh.9:36*). Gods bedoeling was dat de volken hun slaven zouden zijn (*Deut.28:1,13*).

Indien gij dan aandachtig luistert naar de stem van de HERE, uw God, en al zijn geboden, die ik u heden opleg, naarstig onderhoudt, dan zal de HERE, uw God, u verheffen boven alle volken der aarde. (Dt 28:1)

De HERE zal u stellen tot een hoofd en niet tot een staart, gij zult enkel opgaan en niet neergaan, wanneer gij luistert naar de geboden van de HERE, uw God, die ik u heden opleg om die naarstig te onderhouden, ... (Dt 28:13)

16 Dan zal zijn volk richten als een der stammen Israëls. 17 Moge Dan een slang op de weg zijn, een hoornslang op het pad, die in de hiel van het paard bijt, zodat zijn berijder achterover valt.

18 Op uw heil wacht ik, o HERE.

Wee, een rumoer van vele volken, die rumoer maken als rumoerige zeeën, en een gebruis van natïën, die bruisen zoals geweldige wateren bruisen. Natïën bruisen zoals geweldige wateren bruisen, maar dreigt Hij ze, dan vluchten zij ver weg en worden opgejaagd als kaf op de bergen vóór de wind uit en als een werveldistel vóór de storm uit. (Js 17:12-13)

En hij zei tot mij: de wateren die u hebt gezien, waarop de hoer zit, zijn volken en menigten en naties en talen. (Op 17:15)

Verstomt, gij bewoners van het kustland; de handelaars van Sidon, die de zee bevaren, hebben u verrijkt; ... (Js 23:2)

Zie, wij zijn heden slaven, en het land dat Gij aan on-zee vaders gegeven hadt om de vrucht en het goede daarvan te genieten – zie, wij zijn daarin slaven; ... (Nh 9:36)

Dan (=‘rechter’) en de verlossing. In Dan zal een rechter, een leider opstaan om het volk van het juk van de volken te verlossen. Daarbij zal hij zich bedienen van een verraderlijke tactiek. Deze toekomstige koning van de Joden zal geïnspireerd worden door satan ("de oude slang", Op.12:9). Dit is de antichrist, voor wie ten volle geldt dat ‘addergif onder zijn lippen is’ (Rom.3:14).

..., zoals geschreven staat: 'Er is geen rechtvaardige, ook niet een; er is niemand die verstandig is; er is niemand die God zoekt; allen zijn zij afgeweken; samen zijn zij nutteloos geworden; er is niemand die goed doet, er is er zelfs niet een'; 'hun keel is een open graf; met hun tongen plegen zij bedrog'; 'addergif is onder hun lippen'; 'hun mond is vol vervloeking en bitterheid'; (Rm 3:10-14)

Jakob spreekt hier ook geen wens uit, zoals de NBG-vertaling veronderstelt, maar een gebeuren, zoals in de SV staat.

Dan zal een slang zijn aan den weg, een adderslang nevens het pad, bijtende des paards verzenen, dat zijn rijder achterover valle. (Gn 49:17 SV)

Dan begrijpen we ook de verzuchting die Jakob in vers 18 uit. Hij verwacht het heil of de verlossing niet van Dan (dat is bedrieglijk), maar van de HERE Zelf. Als we nagaan wat we van Dan in de Schrift lezen (bijv. Lev.24; Richt.18), lijkt er veel voor te zeggen dat de antichrist inderdaad uit de stam Dan zal voortkomen (of misschien al voortgekomen is; wie weet, leeft hij al).

Eens ging een zoon van een Israëlitische vrouw, die tevens de zoon was van een Egyptisch man onder de Israëlieten, naar buiten, en de zoon van deze Israëlitische en een Israëlitisch man kregen in de legerplaats twist. En de zoon van de Israëlitische vrouw lasterde de Naam en vloekte; toen brachten zij hem tot Mozes. De naam nu van zijn moeder was Selomith, de dochter van Dibri, van de stam Dan. En zij zetten hem in verzekerde bewaring in afwachting van een beslissing op grond van een uitspraak des HEREN. Toen sprak de HERE tot Mozes: Breng de vloeker buiten de legerplaats, en allen die het gehoord hebben, zullen hun handen op zijn hoofd leggen, daarna zal de gehele vergadering hem stenigen. En tot de Israëlieten zult gij zeggen: Een ieder, die zijn God vloekt, zal zijn zonde dragen. Wie de Naam des HEREN lastert, zal zeker ter dood gebracht worden: de gehele vergadering zal hem stenigen: zowel een vreemdeling als een geboren Israëliet, zal, wanneer hij de Naam lastert, ter dood gebracht worden. (Lv 24:10-16)

Aldus namen zij met zich wat Micha gemaakt had, en ook de priester die hij had; zij overvielen Laïs, het volk dat vreedzaam en gerust leefde, sloegen het met de scherpte des zwaards en verbrandden de stad met vuur. Niemand kwam te hulp, want zij lag ver van Sidon en zij hadden met niemand iets te maken. Zij lag in het dal van Beth-Rehob. Daarna herbouwden zij de stad en gingen haar bewonen. Zij noemden de stad Dan, naar de naam van hun stamvader Dan, die aan Israël geboren werd, maar tevoren heette de stad Laïs. De Daniëten stelden het gesneden beeld op, en Jonathan, de zoon van Gersom, de zoon van Mozes, hij en zijn zonen, waren priesters voor de stam der Daniëten, totdat de bevolking in ballingschap werd weggevoerd. Zij richtten voor zich het gesneden beeld op, dat Micha gemaakt had, (en het bleef daar) zolang het godshuis in Silo was. (Ri 18:27-31)

19 Gad, een bende zal hem belagen, maar hij zal hun hielen belagen.

Gad (=‘bende’). Gad stelt de dapperheid voor van het overblijfsel van Israël dat veel te lijden heeft van de terreur die de antichrist zaait. Maar als de Heer Jezus komt om heil of verlossing te brengen, zal Hij dit overblijfsel gebruiken om de vijanden (bende) te verslaan, die hem het leven zo moeilijk maakten.

20 Aser, zijn spijszalvet zal zijn, en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.

Aser (=‘gelukkig’). In het vreedrijk dat aanbreekt als de Heer Jezus is verschenen en de vijanden heeft vernietigd, zal er een overvloed van zegen, eten zijn (Ps.72:16; Ps.85:13; Hos.2:20-21). Tevens zal Israël van die zegen uitdelen aan anderen.

Een overvloed van koren zij in het land; op de toppen der bergen golve zijn vrucht als op de Libanon, en de stedelingen mogen opbloeien als het kruid der aarde. (Ps 72:16)

Ook zal de HERE het goede geven, en ons land zal zijn gewas voortbrengen; (Ps 85:13)

Het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, luidt het woord des HEREN: Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren, en de aarde zal het koren, de most en de olie verhoren, en die zullen Jizreël verhoren. (Hs 2:20-21)

En de grote draak werd neergeworpen, de oude slang, die genoemd wordt duivel en de satan, die het hele aardrijk misleidt; hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen. (Op 12:9)

21 Naftali is een losgelaten hinde; hij laat schone woorden horen.

Naftali (=‘worsteling’). Terwijl bij Gad en Aser de hoofdgedachte resp. overwinning en vruchtbaarheid is, is de hoofdgedachte bij Naftali vrijheid. Dat is een groot verschil met Issaschar, die onder een slavenjuk ging. Naftali is een losgelaten hinde, dat getuigt van de grootst mogelijke bewegingsvrijheid. Een losgelaten hinde wordt door niets in haar snelle loop gehinderd en voelt zich volkomen vrij. Het was een hele ‘worsteling’ om tot die vrijheid te komen. Geestelijk is dat ook zo. In *Romeinen 7* de worsteling, in *Romeinen 8* de vrijheid. Het is ook niet verwonderlijk dat deze vrijheid tot "schone woorden" voert. Zie het slot van *Romeinen 8*. De vrijheid is alleen gebaseerd op het werk van Christus op het kruis. Het gevolg is dat we Hem daarvoor willen eren met "schone woorden". *Psalm 22* laat zowel het een (*vers 1-22*: het werk van Christus) als het ander (*vers 23-32*: de lofzang) zien. Als Israël eenmaal bevrijd is van zijn vijanden, zullen zij het halleluja laten horen.

22 Een jonge vruchtboom is Jozef, een jonge vruchtboom aan een bron; zijn takken stijgen boven de muur uit; 23 de boogschutters hebben hem getergd, beschoten en vijandig bejegend, 24 maar zijn boog bleef stevig en zijn sterke handen bleven lenig, door de handen van de Machtige Jakobs, daar de Steenrots Israëls zijn herder is; 25 door de God uws vaders, die u zal helpen, en de Almachtige, die u zal zegenen met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen van de watervloed, die beneden ligt, met zegeningen van de borsten en de moederschoot. 26 De zegeningen van uw vader gaan de zegeningen van mijn voorvaderen te boven, reikende tot het kostelijkste der eeuwige heuvelen; zij zullen komen op het hoofd van Jozef, op de schedel van de uitverkorene onder zijn broeders.

Jozef (=‘Hij zal toevoegen’). Het is niet verwonderlijk dat naar inhoud en lengte de zegen die Jakob aan Jozef geeft het grootst van alle is. Jakob spreekt erover wat God allemaal voor Jozef heeft weggelegd. Het is niet moeilijk om achter Jozef het beeld van de Heer Jezus te zien. Jakob gebruikt drie vergelijkingen voor Jozef. De eerste is die van een vruchtboom, waarvan de takken over de muur groeien.

Hij droeg vrucht omdat hij aan een bron stond. Door zich te laven aan de bron, Godzelf, zich van Hem afhankelijk wist, droeg hij rijke vrucht voor God (*Ps.1:3; Jer.17:8*). Vrucht is daar waar een muur van afzondering en een bron van gemeenschap is. Dat was volmaakt zo bij de Heer Jezus. Hij droeg niet alleen vrucht binnen de muren van het volk Israël, maar zijn vrucht was ook voor ieder buiten Israël die in Hem geloofde (*Mark.7:24-30; Joh.4*)

Hij nu stond vandaar op en ging weg naar het gebied van Tyrus en Sidon; en toen Hij een huis was binnengegaan, wilde Hij niet dat iemand het wist; Hij kon echter niet verborgen blijven. Maar een vrouw, wier dochtertje een onreine geest had, hoorde terstond van Hem en kwam en viel aan zijn voeten neer (deze vrouw nu was een Griekse, een Syro-fenicische van geboorte); en zij vroeg Hem de demon uit haar dochter uit te drijven. Maar Hij zei tot haar: Laat eerst de kinderen worden verzadigd, want het is niet juist het brood van de kinderen te nemen en het de honden voor te werpen. Maar zij antwoordde en zei tot Hem: Ja Heer, maar ook de honden eten onder de tafel van de kruimels van de kinderen. En Hij zei tot haar: Vanwege dit woord, ga heen, de demon is uit uw dochter gegaan. En toen zij was weggegaan naar haar huis, vond zij het kind op bed liggen en de demon uitgegaan. (Mk 7:24-30)

Hij kwam dan bij een stad in Samaria, Sichar geheten, dicht bij het veld dat Jakob zijn zoon Jozef had gegeven. En daar was de bron van Jakob. Jezus dan was vermoeid van de reis en ging zo bij de bron zitten. Het was ongeveer het zesde uur. Er kwam een vrouw uit Samaria water putten. Jezus zei tot haar: Geef Mij te drinken. (Want zijn discipelen waren weggegaan naar de stad om voedsel te kopen.) De Samaritaanse vrouw dan zei tot Hem: Hoe vraagt U die een Jood bent, van mij te drinken die een Samaritaanse vrouw ben? Want Joden hebben geen omgang met Samaritanen. Jezus antwoordde en zei tot haar: Als u de gave van God kende en Wie Hij is die tot u zegt: Geef Mij te drinken, dan zou u aan Hem hebben gevraagd en Hij zou u levend water hebben gegeven. (Jh 4:5-10)

Tevens leefde Hij in volmaakte gemeenschap met zijn Vader.

De tweede vergelijking is die van de boogschutter. Brandende pijlen werden op hem afgevuurd (*Ef.6:16b; Jer.9:8*).

Want hij is als een boom, geplant aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; – al wat hij onderneemt, gelukt (Ps 1:3) hij toch zal zijn als een boom, aan het water geplant, die zijn wortels tot aan een beek uitslaat, en het niet merkt, als er hitte komt, maar welks loof groen blijft, die in een jaar van droogte geen zorg heeft en niet laat vrucht te dragen. (Jr 17:8)

..., terwijl u bovenal het schild van het geloof hebt opgenomen, waarmee u al de brandende pijlen van de boze zult kunnen uitblussen. (Ef 6:16)

Een moordende pijl is hun tong, die bedrog spreekt; met zijn mond spreekt men van vrede met zijn naaste, doch in zijn binnenste legt men zijn hinderlaag. (Jr 9:8)

Denk aan de bejegening door zijn broers, door de vrouw van Potifar. Ook op Christus werden zulke pijlen afgevuurd. Maar Jozef beantwoordde die pijlen met trefzekere pijlen: hij reageerde in de kracht van God, Die met zijn handen Jozefs handen sterkte. Christus antwoordde met: *"Er staat geschreven"* en nam de pijlen uit Gods Woord. De namen die Jakob voor God gebruikt, laten zien dat hij veel over God had geleerd. Daardoor kende hij Gods gedachten over de zegen die Hij wil geven en ook in staat is te geven. Hij is immers ook de *"Almachtige"*!

De zegen is drieledig:

- van de hemel van boven;
- van de watervloed beneden;
- op aarde.

Jakob ziet dat de zegen die hij zijn zoon geeft, ver uitgaat boven de zegeningen die aan de aartsvaders zijn toegezegd. Alles zal komen *"op het hoofd van Jozef, op de schedel van de uitverkorene onder zijn broeders"*. *"Uitverkorene"* is letterlijk 'afgezonderde' of *"nazireeër"*. Dit is de derde vergelijking die Jakob gebruikt. Hier vinden we voor het eerst het begrip *"nazireeër"*. Uit *Numeri 6* leren we dat dit iemand is die zich vrijwillig aan God toewijdt.

De HERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer iemand, man of vrouw, een bijzondere gelofte wil afleggen, de nazireeërgelofte, om zich aan de HERE te wijden, dan zal hij zich van wijn en bedwelmende drank onthouden, geen azijn van wijn of van bedwelmende drank drinken noch enige uit druiven bereide drank, en geen druiven eten, noch verse noch gedroogde. Al de tijd van zijn nazireeërschap zal hij niets eten, dat van de wijnstok afkomstig is, van de pitten af tot de toppen der ranken toe. Al de tijd van zijn nazireeërgelofte zal geen scheermes over zijn hoofd komen; totdat de tijd, voor welke hij zich aan de HERE gewijd heeft, ten einde is, zal hij heilig zijn, hij zal zijn hoofdhaar lang laten groeien. Al de tijd, dat hij zich aan de HERE gewijd heeft, zal hij bij geen dode komen; aan zijn vader noch zijn moeder, aan zijn broeder noch zijn zuster mag hij zich, na hun sterven, verontreinigen, want het nazireeërschap zijns Gods is op zijn hoofd. (Num.6:1-7)

De Heer Jezus was de ware nazireeër. Door Hem zullen zijn broeders, zijn volk en de hele aarde in het vrederijk worden gezegend.

27 Benjamin is een verscheurende wolf; in de morgen verslindt hij zijn prooi en tegen de avond verdeelt hij de buit.

Benjamin (= 'zoon van de rechterhand'). Benjamin is een beeld van Christus Die terugkomt en al zijn vijanden teniet doet als Hij in heerlijkheid verschijnt. Jozef en Benjamin horen bij elkaar. Dat hebben we in de voorgaande hoofdstukken gezien. Jozef is een beeld van Christus in vernedering en verhoging als de Drager van al Gods gunst; Benjamin is een beeld van Christus die in macht een majesteit terugkomt en zal op aarde regeren. Zo'n dubbelbeeld zien we ook in David en Salomo. De *"morgen"* en de *"avond"* omvatten de hele dag of periode van het vrederijk.

28 Dit zijn al de stammen van Israël, twaalf in getal; en dit is wat hun vader over hen gesproken heeft, toen hij hen zegende; ieder zegende hij met een eigen zegen.

Ieder een eigen zegen. Het kan vreemd lijken om van zegen te spreken in het geval van Ruben, Simeon en Levi. Toch is het een zegen om gewezen te worden op ons falen. We kunnen dat dan belijden en vervolgens verder gaan met de Heer om door Hem gezegend te worden.

29 Daarna gaf hij hun bevel en zeide tot hen: Ik word tot mijn voorgeslacht vergaderd, begraaft mij bij mijn vaderen in de spelonk in het veld van de Hethiet Efron, 30 in de spelonk in het veld van Machpela, dat tegenover Mamre in het land Kanaän ligt, welk veld Abraham gekocht heeft van de Hethiet Efron tot een eigen grafstede. 31 Daar heeft men Abraham en zijn vrouw Sara begraven; daar

heeft men Isaäk en zijn vrouw Rebekka begraven, en daar heb ik Lea begraven; 32 het veld met de spelonk daarin, is gekocht van de Hethieten.

33 Toen Jakob geëindigd had zijn zonen bevelen te geven, trok hij zijn voeten terug op het bed en gaf de geest, en hij werd tot zijn voorgelacht vergaderd.

Jakob herhaalt wat hij eerder heeft gezegd over zijn begrafenis (Gen.47:30). Hieruit blijkt duidelijk zijn geloof in de opstanding en dat God de God van de opstanding is. Zijn hart was niet bij wat hij achterliet, maar bij wat hem wachtte in de opstanding. De belofte van het leven wordt door de dood niet teniet gedaan. Toen Jakob stierf, werd hij vergaderd tot zijn voorgelacht: als Gods volk ons volk is, zullen we door de dood met hen vergaderd worden.

Want ik wil bij mijn vaderen liggen, vervoer mij daarom uit Egypte en begraaf mij in hun graf. En hij zeide: Ik zal doen naar uw woord. (Gn 47:30)

INHOUD:

- Vs.1: Jozef weent over zijn vader
 Vs.2,3: De balseming van Jakob
 Vs.4-9: Jozef krijgt toestemming van Farao om zijn vader te gaan begraven in Kanaän
 Vs.10,11: De rouwklacht
 Vs.12-14: Begrafenis en terugkeer naar Egypte
 Vs.15-21: Jozef troost zijn broers
 Vs.22-26: De dood van Jozef

TOELICHTING:

In dit hoofdstuk zien we meer het karakter en de mooie eigenschappen van Jozef, dan zijn positie en de waardigheden die daarmee samenhangen. Hij is ook hier een prachtige heenwijzing naar de Heer Jezus.

1 Toen wierp Jozef zich op zijns vaders aangezicht en hij beweende hem en kuste hem.

Jozef weent over zijn vader. Hier de zesde maal dat Jozef weent. Hij kust de dode Jakob en brengt daarmee zijn genegenheid voor zijn vader tot uitdrukking. De band met zijn vader is door de dood verbroken, maar de liefde van Jozef voor zijn vader blijft. In de opstanding zal die band worden hersteld. Zo blijft de liefde van de Heer Jezus voor zijn volk, ook al is de band ermee voor een tijd verbroken (*Hos.1*). Die band zal worden hersteld (*Hos.3*).

2 En Jozef gebod zijn dienaren, de geneesheren, zijn vader te balsemen; en de geneesheren balsemden Israël. 3 Dit duurde bij hem veertig dagen, want zo lang duurden de dagen van het balsemen, en de Egyptenaren beweenden hem zeventig dagen.

De uitvoerige balseming van Jakob toont aan dat hij tot de groten van Egypte werd gerekend. Hij sterft als een vorst Gods en krijgt een vorstelijke begrafenis. Als hij of Jozef dat had gewenst, zou er zeker een piramide voor hem gebouwd zijn. Maar Jakob wilde niet een plaats te zijner ere. Profetisch vertelt de balseming dat God zijn volk, dat Hij voor een tijd heeft moeten verstoten, door de tijd heen zal bewaren, tot de tijd aangebroken is dat Hij hen weer als zijn volk zal aannemen.

4 En toen de dagen dat men hem beweende, voorbijgegaan waren, sprak Jozef tot het huis van Farao: Indien ik uw genegenheid gewonnen heb, spreek dan ten aanhoren van Farao: 5 mijn vader heeft mij doen zweren: zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän uitgehouwen heb, daar moet gij mij begraven. Nu dan, laat mij toch heentrekken, opdat ik mijn vader begrave, en dan zal ik terugkeren. 6 Daarop zeide Farao: Trek heen en begraaf uw vader, zoals hij u heeft doen zweren. 7 Toen trok Jozef heen om zijn vader te begraven, en met hem trokken alle dienaren van Farao, de oudsten van zijn huis, en al de oudsten van het land Egypte, 8 benevens het gehele huis van Jozef, zijn broeders en het huis zijns vaders; alleen hun kleine kinderen, hun schapen en hun runderen lieten zij in het land Gosen achter. 9 Ook trokken met hem zowel wagens als ruiters, zodat de stoet geweldig groot was.

Jozef krijgt toestemming van Farao om zijn vader te gaan begraven in Kanaän, omdat het hart van Jakob dáár was. Jakob had meer dan eens gesproken over zijn dood door verdriet, beroofd van kinderen. Dat was in de tijd dat hij eigen wegen ging. Nu het zover is en God met hem aan zijn doel is

gekomen, sterft hij in eer en wordt bij zijn begrafenis begeleid door al zijn kinderen en voorname mannen van Egypte.

10 En toen zij gekomen waren bij de Doornen-dorsvloer aan de overzijde van de Jordaan, hielden zij daar een grote en zeer plechtige rouwklacht, en hij liet over zijn vader zeven dagen rouw bedrijven. 11 Toen de inwoners van het land, de Kanaänieten, de rouw op de Doornen-dorsvloer zagen, zeiden zij: Dit is een zware rouw der Egyptenaren; daarom gaf men daaraan de naam Abel-Mizraïm, dat aan de overzijde van de Jordaan ligt.

De rouwklacht is ook een die past bij een groot man. Daar ging een getuigenis van uit. Zo kan elke begrafenis van een gelovige een getuigenis zijn voor allen die het zien of ervan horen. De doornen, die de aarde heeft voortgebracht na de zondeval (Gen.3:18) en dus spreken van de gevolgen van de zonde, wijzen erop dat Jakob in zijn leven veel te maken heeft gehad met de gevolgen van de zonden die hij heeft begaan. Wat een mens zaait dat zal hij maaien (Gal.6:8). Maar er is niet alleen sprake van doornen. Met de doornen is de dorsvloer verbonden. Op de dorsvloer wordt het koren van het kaf gescheiden. De dorsvloer ziet dan ook op de tucht in het leven van Jakob, waardoor God het kaf uit het leven van Jakob wilde verwijderen. Wat overblijft is de tarwe als vrucht voor God. Die vrucht komt bij het sterven van Jakob openbaar.

12 En zijn zonen deden met hem zoals hij hun geboden had. 13 Zijn zonen vervoerden hem naar het land Kanaän, en zij begroeven hem in de spelonk van het veld van Machpéla, welk veld, tegenover Mamre gelegen, Abraham tot een eigen grafstede had gekocht van de Hethiet Efron. 14 Na zijn vader begraven te hebben, keerde Jozef naar Egypte terug, hij en zijn broeders en allen, die waren meegegaan om zijn vader te begraven.

De man die met zoveel eerbetoon begraven had kunnen worden in Egypte, kiest ervoor te worden begraven in een spelonk in Kanaän. Kanaän was het land van de belofte. De inwoners van Egypte en van Kanaän hebben dat niet begrepen.

15 Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader gestorven was, zeiden zij: Als Jozef zich nu maar niet op ons gaat wreken en ons ten volle al het kwaad vergeldt, dat wij hem hebben aangedaan. 16 Daarom zonden zij Jozef deze boodschap: Uw vader heeft vóór zijn sterven geboden: 17 zo moet gij tot Jozef zeggen: och, vergeef toch de overtreding uwer broeders en hun zonde, want zij hebben u kwaad aangedaan. Nu dan, vergeef toch de overtreding der dienaren van de God uws vaders. En Jozef weende, toen men zo tot hem sprak. 18 Ook kwamen zijn broeders zelf, wierpen zich voor hem neer en zeiden: Zie, wij zijn u tot slaven. 19 Maar Jozef zeide tot hen: Vreest niet, want ben ik in Gods plaats? 20 Gij hebt wel kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, ten einde te doen, zoals heden het geval is: een groot volk in het leven te behouden. 21 Vreest dus niet, ik zal u onderhouden en ook uw kinderen. Zo troostte hij hen en sprak tot hun hart.

Als vader Jakob begraven is, worden de broers bang dat Jozef zich alsnog zal wreken om wat ze hem hebben aangedaan. Ze menen dat hij hun goed had behandeld ter wille van hun vader. Zeventien jaar lang had hij voor hen gezorgd. Nu die er niet meer was, zou Jozef wel veranderen. Hoe slecht kenden ze Jozef! Omdat ze hem niet kenden, vertrouwden ze hem niet. Het is alsof ze zeiden: We weten wat hij voor ons heeft gedaan, maar we weten niet wat hij voor ons voelt. Opnieuw blijkt het uitzonderlijk karakter van Jozef. Hij maakt de broers geen verwijt dat ze hem intussen toch wel beter hadden moeten kennen. Hij laat hun de onvoorwaardelijke liefde zien die hij voor hen heeft en stelt hen gerust met woorden van troost. Soms zijn wij als de broers van Jozef. We weten dat de Heer Jezus voor ons Gods oordeel aan het kruis heeft ondergaan. We weten dat Hij voor ons zorgt, dat hebben we

..., en doornen en distelen zal hij u voortbrengen, en gij zult het gewas des velds eten; ... (Gn 3:18)

Want wie voor zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie voor de Geest zaait, zal uit de Geest eeuwig leven oogsten. (Gl 6:8)

ervaren. Maar als er een probleem in ons leven opduikt, kan ineens blijken hoe weinig we Hem echt vertrouwen. Als er niet direct uitkomst is, menen we dat Hij Zich tegen ons keert. We kunnen veel met de Schrift bezig zijn en veel weten van de Heer, maar als het niet samengaat met een persoonlijke, levendige gemeenschap met de Heer Zelf zullen we net zo reageren als de broers van Jozef. Jozef weent (voor de zevende maal) als hij hoort wat de broers zeggen. Het is een groot verdriet voor Jozef om te merken dat zijn liefde op die manier door de broers wordt beantwoord. Er is nog een les te leren uit het gedrag van de broers. Als in onze omgeving iemand wegvalt, blijkt of ons geloof alleen op de Heer Jezus is gericht of dat wij ons toch teveel aan de ander hebben gehecht in de beleving van ons geloof.

22 En Jozef bleef in Egypte wonen, hij en zijns vaders huis; en Jozef leefde honderd en tien jaar. 23 En Jozef zag van Efraïm het derde geslacht; ook de kinderen van Machir, de zoon van Manasse, werden op Jozefs knieën geboren. 24 En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik ga sterven; God zal zeker naar u omzien en u uit dit land voeren naar het land, dat Hij Abraham, Isaäk en Jakob onder ede beloofd heeft. 25 En Jozef deed de zonen van Israël zweren: God zal zeker naar u omzien; dan zult gij mijn gebeente van hier meevoeren. 26 En Jozef stierf, honderd en tien jaar oud, en men balsemde hem, en hij werd in een kist gelegd, in Egypte.

De laatste woorden van Jozef gaan niet over zijn positie in Egypte, maar over de belofte van God aan zijn voorvaders ten aanzien van het land Kanaän. Jozef sterft, maar God blijft. Aan Hem vertrouwt Jozef de broers toe. Als hij sterft wordt met hem als het ware alle heerlijkheid van Egypte in een kist gelegd. Het geloof van Jozef ziet vooruit naar het land van de belofte. Met het oog daarop geeft hij bevel aangaande zijn gebeente (*Hebr.11:22*). De eed die de zonen van Israël zweren wordt door Mozes ingelost (*Ex.13:19*). Veertig jaar lang dragen ze Jozefs lichaam mee, om hem bij aankomst in het land te begraven op de plek die hij genoemd had (*Joz.24:32*). Daar ligt hij nog steeds te wachten op het moment dat God zijn beloften vervult.

Jozef laat zijn gebeente niet overbrengen naar Kanaän. Hij wilde nadrukkelijk dat zijn gebeente in het midden van het volk zou zijn. Hij wist dat het volk eens zou optrekken naar het beloofde land. Tot die tijd zou de kist met zijn gebeente als een getuigenis bij het volk zijn. Als ze verdrukt zouden worden (en die tijd zou komen) dan werden ze door de aanwezigheid van Jozef, ook al was hij gestorven, toch herinnerd worden aan zijn woorden dat God naar hen zou omzien en hen zou verlossen. Jozef werd niet begraven.

De laatste woorden van Jozef tot zijn broers gaan over de toekomst. Ze bewoonden het beste deel van het land, stonden in de volle gunst van de koning, hun broer Jozef was de tweede heerser over het land. Niets wees erop dat in die buitengewoon bevoorrechte positie verandering zou optreden. Ook Jozef zelf was heel gelukkig. Hij zag zijn kinderen tot in het derde geslacht. Toch zegt hij: "God zal zeker naar u omzien". Hij voorzag dagen van zorg, dagen waarin God alleen hun Helper zou zijn. In het geloof zag Jozef de dag van Israëls verdrukking. En hij zag dat God hen zou bevrijden om hen te brengen naar het land van de belofte. Net als bij zijn vader (*Gen. 49:29-32*) was het hart van Jozef niet bezig met wat hij achterliet, maar wat hij in de opstanding zou ontvangen.

De gestorven Jozef te midden van het volk doet denken aan wat Paulus zegt: "Altijd het sterven van Jezus in het lichaam omdragend, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam openbaar wordt" (*2 Kor.4:10*).

Door het geloof maakte Jozef bij zijn levenseinde melding van de uittocht van de zonen van Israël en gaf bevel aangaande zijn gebeente. (Hb 11:22)

En Mozes nam het gebeente van Jozef mee, omdat deze de zonen van Israël plechtig had doen zweren: God zal zeker naar u omzien, dan zult gij mijn gebeente van hier met u meevoeren. (Ex 13:19)

Het gebeente van Jozef, dat de Israëlieten uit Egypte meegevoerd hadden, heeft men te Sichem begraven, in het stuk land, dat Jakob voor honderd stukken geld van de zonen van Hemor, de vader van Sichem, gekocht had, en dat de Jozefieten verkregen tot een erfelijke bezitting. (Jz 24:32)

Daarna gaf hij hun bevel en zeide tot hen: Ik word tot mijn voorgeslacht vergaderd, begraaf mij bij mijn vaderen in de spelonk in het veld van de Hethiet Efron, in de spelonk in het veld van Machpela, dat tegenover Mamre in het land Kanaän ligt, welk veld Abraham gekocht heeft van de Hethiet Efron tot een eigen grafstede. Daar heeft men Abraham en zijn vrouw Sara begraven; daar heeft men Isaäk en zijn vrouw Rebekka begraven, en daar heb ik Lea begraven; het veld met de spelonk daarin, is gekocht van de Hethieten. (Gn 49:29-32)